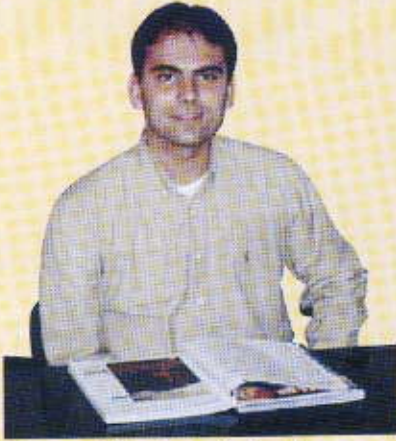

Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

Bilmek ve Bilmemek

2 6 Nisan'da kelimenin tam anlamıyla "patlayan" Çernobil (ya da bilinen adıyla CIH) virüsünün ülkemizin ilk bilgisayar faciasına yol açtığını söylemek yanlış olmaz. Gerçekten de binlerce bilgisayar bu virüsten etkilendi, tam sayının 25 bin civarında olduğu söyleniyor. İlginç noktalardan biri de özellikle devlet ve güvenlik kurumlarının bu virüsten nasibini alması. Virüslerin genel olarak özellikle oyun gibi kopya yazılımlardan veya Internet'ten transfer edilen çeşitli dosyalardan bulaştıkları düşünülürse, ne kadar bilinçsiz ve vurdumduymaz bilgisayar kullanıcıları olduğumuz da ortaya çıkıyor. Ancak yine de bilgisayar kullanıcılarının yüzde 80'i'nin 2. Çernobil faciasına maruz kaldığı söylenen Bulgaristan'dan daha iyi bir durumdayız. Olayın bir diğer vahim boyutu da çoğu bilgisayar dergisinin okurlarını aylarca önce bu virüs konusunda uyarılmış olmaları, ama görüldüğü kadarıyla okurların bu olayı pek de ciddiye almamaları. 26 Nisan ve takip eden günlerde okurlarımızdan çok fazla "imdat telefonu" almadık, o yüzden açıkçası okurlarımızı bu konuda yeterince bilgilendirdiğimizi düşünüyoruz. Virüsler bu kadar güncelken bu sayımızda bir de antivirüs yazılımları testi yapmayı ihmal etmedik. CHIP olarak önemli verilerin yedeğini ve önlem almaya ne kadar önem verdiğimiz ve her sayımızda bu konularla ilgili yazılara yer vermeye çalıştığımızı biliyorsunuz.

CIH faciasını takip eden günlerde ortaya atılan ve çoğu cep telefonu sahibinin telefonlarını iki gün boyunca kapalı tutmasına neden olan asparagas virüs uyarısı ise bilgi çağında ikinci defa sınıfta kalmamıza neden oluyordu. Gerçekten de Türk bilgisayar camiası son zamanlarda en trajikomik olaylarını yaşıyor.

Son olarak da bu faciayı ticari çıkarları için kullanmayan ve mağdur olanlara her türlü yardımı sağlayan anakart ithalatçılarına teşekkür ediyoruz.

CHIP'in ilk sayısından beri her ay düzenli olarak en tarafsız ve en doğru testleri yapan CHIP Test Merkezi bu ay bir ilke daha imzasını atıyor: TOP10 testleri. Piyasada bulabileceğiniz çeşitli donanım ürünlerinin en iyileri bu sayfalarımızda yer alacak ve bu liste her ay güncellenecek. Önümüzdeki sayılarda TOP10 testlerine yazıcılar, monitörler gibi yeni kategoriler de eklenecek ve CHIP TOP10 testleri bir numaralı satın alma danışmanınız olacak.

Bu ayki sürprizlerimiz bunlarla sınırlı değil. İlklerin dergisi CHIP Türkiye'de ilk defa Windows için komple bir ofis paketinin tam sürümünü tüm okurlarına CD ile birlikte ücretsiz veriyor: Star Office 5.0. Microsoft Office'i aratmayan, hatta daha üstün fonksiyonlara sahip olan bu ofis paketini Türkiye'de ilk defa okurlarımıza sunmaktan gurur duyuyoruz. Ofis paketini tanıyıp kullanmaya başlayabilmeniz için de Dersane sayfalarımızda Star Office ile ilgili bir bölüme başladığımızı belirtmek istiyoruz.

CHIP'te yenilikler ve ilkler bitmiyor, bilgisayar dünyasındaki gelişmelerin hızına yetişebilmek için sayfa sayımızı zaman zaman arttırmak zorunda kalıyoruz, Türk bilgisayar camiası gelişmeleri CHIP'te izliyor ve bilgi çağının keyfine CHIP'te vanyor.

Bilmek ya da bilmemek, işte bütün mesele bu. ■

“CHIP'in ilk sayısından beri her ay düzenli olarak en tarafsız ve en doğru testleri yapan CHIP Test Merkezi bu ay bir ilke daha imzasını atıyor: TOP10 testleri. ”

Elektronik Ticaret

Elektronik Ticaret'e (e-commerce) gösterilen ilgi her geçen gün büyüyor. Sanal mağazaların sayısı hızla artmakta. En önemli sorun ise güvenlik.

BT sektöründe tüm gözler Elektronik Ticaret'e (e-commerce) çevrilmiş durumda. Aralarında Microsoft ve IBM gibi devlerin de bulunduğu birçok şirket, pastadan paylarını kapabilmek için tüm imkanlarını seferber etmiş durumdadır. Geçtiğimiz Mart ayında düzenlenen CeBIT'te, şirketler tarafından gerçekleştirilen seminerlerin büyük bir kısmının Elektronik Ticaret üzerine olması, bu konuya verilen önemin en büyük göstergesi oldu.

Türkiye'de de durum farklı değil. Elektronik Ticaret hakkında üst üste seminerler düzenleniyor. Elektronik Ticaret çözümleri sunan şirketlerin sayısı da giderek artmakta.

Nedir Şu Elektronik Ticaret?

Elektronik Ticaret kısaca mal ve hizmetlerin Internet üzerinden alım-satımı şeklinde tanımlanabilir. Ancak bu tanımdan yola çıkarak, Elektronik Ticaret'i Internet üzerinden sadece birkaç CD ya da kitap alımı sağlayan bir alışveriş yöntemi olarak algılamak doğru olmaz. Zira bu pek yeni bir şey değil ve yıllardır yapılmakta.

Yeni olan ise paranın Internet üzerinde eş zamanlı olarak el değiştirmesi ve Elektronik Ticaret'in bir türü

olan Elektronik İş (e-business) kavramı. Elektronik İş Internet üzerinde alım-satımın yanında, şirketlerin Internet'lerine dahil olan birimleri arasında ve işbirliği içinde oldukları diğer şirketlerle aralarında yürüttükleri işlemleri, Internet üzerine taşımalarını ifade ediyor. Ayrıca Elektronik İş, alışverişin yanında, müşterilere sunulan çeşitli hizmetleri de kapsıyor.

Elektronik Ticaretin Avantajları

Satıcı açısından bakıldığında Elektronik Ticaret'in en önemli avantajı fiziksel sınırların ortadan kalkması. Ulaşılabilecek potansiyel alıcı sayısı neredeyse sınırsız. Üstelik tüm bu müşterilerle doğrudan iletişim kurmak mümkün. Tüm bunlara maliyet avantajı da eklenince, Elektronik Ticaret satıcılar için oldukça cazip duruma geliyor. Ayrıca özellikle kablosuz Internet'in yayılması ile birlikte sağlanacak olan hız artışı, sanal mağazaların çeşitli Multimedia özelliklerinden faydalanarak çok daha etkili pazarlama yöntemleri uygulayabilmelerine olanak tanıyacak.

Elektronik ticaretin alıcılara sağladığı avantajlar arasında en önemlileri ise tabii ki hız ve kolaylık. Evdeki ya da iş yerindeki bilgisayarın başından sınırsız sayıda ürün çeşidine ulaşmak ve bunlar arasında kolayca fiyat karşılaştırması yapmak mümkün. Diğer bir önemli nokta da, tüm satıcıların çok geniş bir kitleye ulaşabilmelerinin getirdiği yoğun rekabet ortamı ve bu sayede fiyatların ucuzlaması.

Internet üzerinde en sık kullanılan ödeme yöntemi hâlâ kredi kartı. Elektronik Ticaret'i nispeten daha güvenli hale getirecek olan dijital paranın hayata geçirilmesi, kısa vadede

pek mümkün görünmüyor.

Aslına bakılırsa, teoride Internet üzerinde kredi kartıyla ödeme yapmak bir restoranda ödeme yapmaktan daha riskli değil; hatta daha güvenli denilebilir. Restoranda kredi kartınızı teslim ettiğiniz garson, geçen beş dakika içerisinde buralık kartın numarasını almayı, aynı karttan bir tane daha bile üretebilir. Internet ortamında ise, binlerce insanın alışveriş yaptığı ve işlemlerin tamamen elektronik ortamda yürütüldüğü güvenilir bir "sanal mağaza"da, kart bilgilerinin çok daha iyi bir şekilde korunduğu kesin. Tabii eğer kart bilgilerinizi güvenli bir şekilde ulaştırabilirseniz...

İşte asıl sorun burada ortaya çıkıyor; zira bilgilerinizi karşı tarafa ulaştırırken bunların "iyi niyetli olmayan" üçüncü kişilerin eline geçmesi ihtimali var. Bu noktada devreye çeşitli şifreleme yöntemleri giriyor. Hacker'lar Internet üzerinden aktarılan her türlü bilgiye erişebileceklerini iddia etseler de, bu şifreleme yöntemleri her geçen gün daha da gelişiyor ve Elektronik Ticaret'i daha güvenli hale getirmenin yolları aranıyor.

Bu konudaki gelişmelerden birisi de Intel'in işlemcilerine entegre ettiği ID kodu. Her işlemcide farklı olan kod sayesinde kullanıcıların kimliklerini kanıtlamaları sağlanıyor. Ancak bu yöntemin de güvenilirliği tartışılıyor. Ayrıca insanların her yere işlemcileri ile birlikte gidemeyecekleri düşünülürse, yöntemin pek pratik olmadığı kesin. Bu noktada, her iki tarafın da güvenilirliğinin teminatı olabilecek dijital imza ya da dijital sertifika gibi çözümler daha mantıklı görünüyor. □

Gökhan Sungurtekin
sgokhan@chip.com.tr

CHIP Haziran CD'si

CHIP CD'si HTML formatındaki yeni arayüzü ile karşınızda. Sisteminizdeki Browser'ı kullanarak çalışan arayüz sayesinde CHIP CD'si bilgisayarınızda çok daha hızlı bir şekilde çalışacak.

Chip CD-ROM'u okuyuculardan gelen talepleri göz önünde bulundurarak bir önceki aydan itibaren yenilendi. Bundan böyle sisteminizde fazla yer kaplamayan ve kullanımı oldukça basit bir arabirim biçiminde sunuluyor. Sisteminizi hiç yormayan ve günümüz bilgisayar sistemleri için en az yer kaplayan ortamlardan biri; Html ile meydana getirildi. Autorun özelliği sayesinde, yeni arabirimin eski arabirim formatımız olan Macromedia tabanlı CD-ROM' larımızdan pek bir farkı yok.

CD-ROM'un Kullanımı Hakkında

Chip CD, Autorun özelliği sayesinde otomatik olarak çalışacaktır. Eğer Autorun özelliği kapalıysa, CD'yi taktığınızda arayüz çalışmaz. Masaüstündeki "Bilgisayarım" (My Computer) simgesine çift tıkladıktan sonra, ekrana gelen CD ikonuna da çift tıklayın ve açılan pencerede chip.exe (ya da chip) isimli dosyayı yine çift tıklayarak çalıştırın. Açılacak pencere, Chip arabirimine girmek için gerekli programlarınızın olup olmadığını kontrol eder. Görebileceğiniz iki Browser isminin (Netscape ve Internet Explorer) sol tarafında bulunan yeşil ve kırmızı renkli simgeler işletim sisteminizde hangi programın kurulu vaziyette olduğunu gösterir. Browser'lardan biri kurulmuşsa, isminin yanında yeşil, değilse kırmızı ışık yanar. Eğer her iki Browser'a da sahip değilseniz, buradan seçebileceğiniz herhangi birini ismini tıklayarak

rak yükleyebilirsiniz.

Html Chip CD'lerinin genel tasarımında Macromedia arabirimlerinden farklılığı "Ana Menü" nün diğer menülerin içinde de yer alması. Böylece anlaşılabilir, hızlı bir kullanım sizleri bekliyor. Bununla birlikte Internet bağlantınızın olması koşuluyla Chip Web sayfalarımıza arabirimimizden hiç çıkmadan rahatlıkla ulaşabileceksiniz.

Chip Haziran CD-ROM'u içeriği yedi ana başlık altında toplandı. Araçlar: Bu bölüm Windows altında çalışan ve genelde işletim sisteminin sağlıklı çalışabilmesi için tasarlanmış uygulamalardan oluşur. Bunun yanı sıra, kullanıcıya hitap eden eğlenceli programlara ve ilginç yeniliklere içeriğinde yer verir.

Demolar: Çoğunlukla yurtiçinden temin edebileceğiniz ve aralarında tam sürüm (tüm fonksiyonları için sonsuz kullanım hakkı veren) programların da bulunduğu kullanışlı, yeni uygulamalardır. Ülke içindeki ihtiyaçlara göre üretilmiş olduklarından oldukça kullanışlı yazılımlardır.

Shareware: Dergi içerisinde yer alan Ayın Shareware'leri bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanan programlar ve çeşitli Shareware'ler.

Chip Club: Chip Club kategorisinden seçtiğiniz ürünleri yazarımızdan çıktı alarak inceleyebilir, yine Chip Club'ın üyelerine sunduğu indirimli alışveriş imkanlarından faydalanabilirsiniz.

Internet: Eğer bir Web sayfası tasarlıyorsanız ya da Internet içerisinde

kaybolmak deyimi sizin için yaşamın bir parçası haline gelmişse, üzölmeniz için bir sebep yok. 'Chip CD-ROM'u Internet Menü'sü' size yardım edecek birçok aracı içerisinde bulunduruyor.

Chip TV: Bu ay Chip TV bölümünde bir sürpriz sizleri bekliyor. Birbirinden güzel animasyonlar sizi oldukça etkileyecek. Animasyonları sağlıklı olarak izleyebilmeniz için lütfen Quick Time 3.0'ı sisteminize kurmayı ihmal etmeyin.

Oyunlar: Bu ay Level dergisinde tam sürümü verilecek olan SPECOPS oyununun demo versiyonunu Chip CD'sinde bulabilirsiniz. Ayrıca, kendisini ilk kez bir Playstation Kalkas havası olarak tanıdığımız Nightmare Creatures ile korku dolu dakikalar sizleri bekliyor.

StarOffice 5.0 Tam Sürüm Hakkında

CD zarfının arka yüzünde, StarOffice 5.0'ı kurarken dörtlü gruplar şeklinde girmeniz gereken şifreyi bulabilirsiniz. Kurulum sırasında sizden istenilen bilgileri (isim, soyad vb.) mutlaka doğru ve eksiksiz olarak girin. İkinci kayıt sırasında bu bilgileri kullanacaksınız.

CD üzerindeki şifre StarOffice 5.0'ın tam sürümünü bir ay boyunca kullanmanızı sağlıyor. Eğer programı beğenirseniz ve kullanmaya devam etmek isterseniz, yapmanız gereken tek şey StarOffice'in üreticisi olan StarDivision firmasına kayıt olmak. Firmanın programın tam sürümünü ücretsiz vermek için talep ettiği bu işlem sırasında, sadece isim, soyad, e-mail vb. bilgileri firmaya ulaştırmanız gerekiyor. Dikkat: Tam Sürüm StarOffice 5.0'ı kullanmaya devam etmek için kesinlikle bir ücret ödemeceksiniz.

Kayıt Yaptırdıktan Sonra Ne Olacak?

Kayıt yaptırdıktan sonra size bir kullanıcı numarası (Customer No) ve şifre (Registration Key) verilecek.

Bu numaraları, StarOffice 5.0 altında HELP - REGISTRATION - ENABLE KEY DIALOG simgesini tıkladıktan sonra açılan pencereye yazmanız gerekiyor. Daha sonra aynı penceredeki 'Enable Key' seçeneğini tıkladıktan sonra, 'hiçbir ücret ödmeden' StarOffice 5.0'ı istediğiniz süre boyunca kullanabilirsiniz.

StarOffice 5.0 için Nasıl Kayıt Yaptırılıyor?

HELP - REGISTRATION bölümünde çeşitli kayıt seçenekleri bulunuyor. Bunlar: Online kayıt (sisteminiz Internet'e bağlıyken yapılabilir), StarOffice'in Web sayfasından kayıt, faksla kayıt ve mektupla kayıt.

Bunlar arasında en kolay ve hızlısı Online kayıt. Bunun için, 'Internet'e bağlıyken' önce 'Online Registration' seçeneğini tıklamanız gerekiyor. Açılan pencerede, gerekiyorsa 'Modify Data' seçeneği ile bilgileri düzelttikten sonra 'Submit the Data' seçeneğini tıklayın. Size kaydın yapıldığı bildirilecek. Tamam'ı tıklayın ve pencerenin üst bölümüne bakın. Burada CD ile birlikte size verilen şifreyi göreceksiniz. Onun altında bulunan 'Your Customer No...' ifadesinin altındaki numarayı not edin. Daha sonra pencerenin alt kısmına bakın ve kullanıcı bilgilerinizin altında bulunan 'The Registration Key...' ifadesinin altındaki şifreyi de not edin. Bunları yukarıda anlatıldığı gibi 'Enable Key Dialog' bölümüne yazdığınızda kayıt işlemi tamamlanmış olacaktır.

Eğer bu bölüme ulaşamıyorsanız ve HELP menüsü altındaki REGISTRATION seçeneği pasif (seçilemez) durumdaysa, bağlantı sırasında kayıt işlemi yapılmış demektir.

Artık StarOffice 5.0'ı sınırsız süre için kullanabilirsiniz. Başka bir işlem yapmanıza gerek yok.

Web üzerinden kayıt seçeneğini kendi sisteminizden Internet'e bağlanamadığınız, ancak başka bir bilgisayar ile (örneğin bir arkadaşınızınki) Internet'e bağlanabildiğiniz durumlarda kullanabilirsiniz. Bunun için

bilgisayar malzemeleriniz

DATA BİLGİSAYAR

www.data.com.tr

+90 (212) 216 0863

önce 'Web Registration' seçeneğini tıklayın. 'Print the Web Data' seçeneği ile, kayıt sırasında girmeniz gereken bilgileri sisteme bağlı yazıcıdan yazdırabilir ya da sağ üst köşedeki disket simgesine tıklayarak bunları bir diskete kaydedebilirsiniz. Bağlanmanız gereken Internet adresini yazdığınız ya da diskete kaydettiğiniz dokümanın üst bölümünde bulabilirsiniz (<http://www.stardivision.com/registration/english>). Web sayfasına bağlandıktan sonra 'Continue to On-line Registration' seçeneğini tıklayın ve dokümandaki bilgileri Web sayfasındaki forma yazın. Dokümanda boş

olan alanları formda da boş bırakın. Son olarak en alttaki SUBMIT seçeneğini tıklayın. Size verilen 'Customer Number'ı ve 'Registration Key'i not ettikten sonra bunları yine yukarıda açıklanan şekilde 'Enable Key Dialog' bölümüne yazın.

Faks ya da Mektupla Kayıt

Faks ya da mektup ile kayıt seçeneklerini kullanmak istiyorsanız, bu seçenekleri tıkladıktan sonra yine gerekli formu yazdırmalı ve bunu form üzerinde belirtilen numaraya ya da adrese faks ya da posta yolu ile gön-

dermelisiniz. 'Customer Number' ve 'Registration Key' belirttiğiniz faks numarasına ya da posta adresine gönderilecektir. Kayıt işleminden sonra kullanıcı bilgilerini değiştirmeniz gerekiyor. Unutmayın, StarOffice 5.0'ı ilk bir aydan sonra kullanmaya devam etmek için hiçbir ücret ödemeyeceksiniz.

StarOffice 5.0 ve kayıt konusundaki sorularınız için Çarşamba ve Cuma günleri 16.00-18.00 saatleri arasında CHIP CD Hatu'nı arayabilirsiniz. ☐

Tolga Sonalp
tsonalp@chip.com.tr

Türk Nokta Net ile Internet'e Kolay Başlangıç!

Türk Nokta Net'i (212) 220 88 67 numaralı telefondan arayın. Kredi kartı numaranızı bildirerek 5 saatlik ücretsiz kullanımınızı başlatın. CD'deki MS Internet Explorer 4.01 yazılımını bilgisayarınıza yükledikten sonra Internet ile tanışmaya hazırsınız.

Elektronik Postanızı Cep Telefonunuzda

Artık bilgisayarınız başında beklemek zorunda değilsiniz. Cep.Net ile e-postalarınızı cep telefonunuzdan alabilir veya Internet'ten cep telefonu abonelerine SMS mesajı yollayabilirsiniz. VIP listenizi oluşturarak önemli kişilerin mesajlarını cep telefonunuzdan her an alabilirsiniz.

Kesintisiz Destek

Internet kullanımınız esnasında karşılaşılabileceğiniz problemlerin çözümü için haftanın 7 günü 24 saat destek hizmeti sunan Türk Nokta Net Destek Hatı'nı aramanız yeterli. Üstelik telefon ücreti bile ödemeden.

Web Sayfanızı Hazırlayın, Yayınlayın

Kendi Web sayfalarınızı Türk Nokta Net'te hazırlamak ve yayımlamak son derece basit, size ulaşması da çok kolay. Kolay hatırlanabilir Web adresiniz ile Internet'te size ulaşmamak neredeyse imkansız.

Siz de Tartışın

Özel ilgi alanlarınıza yönelik haber gruplarına katılarak, dünyanın dört bir yanındaki kullanıcılar ile tartışabilirsiniz.

Keyifli Sohbetler

Ünülerle sohbet etmek artık çok kolay! "Kahve Bahane", Internet'te ünülerle canlı sohbetlerin yapıldığı Türkiye'nin ilk sohbet odası. Sadece Türk Nokta Net kullanıcılarının faydalanabildiği sohbet odaları ile düşüncelerinizi özgürce dile getirebilir, arkadaşlıklar kurabilir, yeni sosyal grubunuzu oluşturabilirsiniz.

Bağlarken

Bilgisayarınız, kurulum sırasında işletim sisteminize ait (Windows 95, Windows NT, Windows 3.x) program CD'sini veya disketlerini isteyebilir. Kurulumu başlamadan önce, aşağıdaki sistem gereksinimlerine sahip olup olmadığınızı kontrol ediniz.

Sistem Gereksinimleri

- CD-ROM sürücü, modem (min. 14.400 bps) ve telefon hattı.
- Windows 95 ve Windows NT 4.0 için: 486/66 veya daha üstü PC, 8/24 MB RAM (Windows 95/Windows NT 4.0), 56 MB boş disk alanı.
- Windows 3.x için: 486 veya daha üstü PC, 12 MB RAM, 34 MB boş disk alanı.

Kurulum

- CHIP CD'sini bilgisayarınızın CD sürücüsüne takın. Açılan pencerede Türk.Net simgesini tıklayın. Yeni pencerede işletim sisteminize uygun (Windows 3.x / Windows NT 3.51, Türkçe veya İngilizce Windows 95) düğmeye tıklayın.

Abonelik anlaşmasını kabul ediyorsanız, "Evet, Kabul Ediyorum" düğmesini tıklayın. Yeni pencerede "Türk Nokta Net Internet Explorer Kurulumu" düğmesini tıklayın.

Kurulum işlemi başlayacak ve önceden yüklenmişse sisteminize Çevirmeli Ağ TCP / IP protokolleri ve Internet Explorer otomatik olarak kaydedilecek. Internet Explorer yeni yapılandırması ile açılan bilgi sayfanızda Türk Nokta Net bağlantı ayarları için Internet Explorer simgesine ve açılan pencerede "Devam" a tıklayarak kurulumu tamamlayın. Bu aşamada sizden kullanıcı ismi ve şifre istenecek. Türk Nokta Net'e önceden telefon ederek kredi kartınız ile açtığınız hesapla aldığınız kullanıcı ismini ve şifreyi gir-

Kullanım Seçenekleri		
NetSurf Standart	1 ay süreli	19.9\$ + KDV
Net Standart 3	3 ay süreli	59.9\$ + KDV
Net Standart 6	6 ay süreli	119.9\$ + KDV
Net Standart 12	12 ay süreli	199.9\$ + KDV

Not: Belirtilen tüm kullanım seçenekleri Internet kullanım haklarını içerir.

rebilirsiniz. (212) 220 88 67

Açıklamalar

- CHIP CD'sindeki Türk Nokta Net erişim kiti ile yaptığınız bağlantının ilk 5 saati ücretsizdir. Bir ay ya da 5 saatlik kullanım süresi içerisinde Türk Nokta Net'i arayıp kullanım seçeneği bildirmenizi istemiyorsanız, tercihiniz NetSurf Standart olarak kabul edilecek ve aylık kullanım ücreti olan 19.9\$ + KDV kredi kartınızdan tahsil edilecektir.
- Türk Nokta Net kullanıcılığınız başlaması ile geçerli ve kullanımda olan Türk Nokta Net Dial-Up Erişimi Abonelik Sözleşmesi'ni ve burada belirtilmediğinden kasıtlı ya da benzeri bir başka nedenle her hangi bir konuda Türk Nokta Net ve/veya CHIP dergisinden hak talep etmeyeceğinizi peşinen kabul etmiş sayılacaksınız.
- Türk Nokta Net ürün ve hizmetleri ile ilgili önceden haber vermeksizin değişiklik yapma hakkını saklı tutar.
- Aşağıdaki ürünler ilgili şirketlerin tescilli markalarıdır.

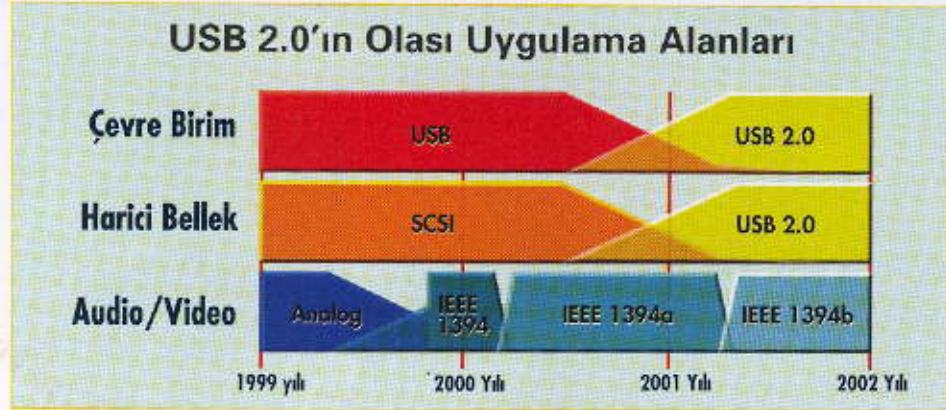
Firewire Yerine USB

Universal Serial Bus 2.0 versiyonu, mevcut olandan çok daha hızlı olacak. Intel USB 2.0'ın alternatifi Firewire'ı köşeye sıkıştıracağı benziyor.

Yıllardan beri, bilgisayar endüstrisinin yeni arabirimler alanında oldukça istikrarlı bir yol çizdiğini söyleyebiliriz. İlk önce maksimum 12 Mbit/s hızında veri iletimi mümkün kılan Universal Serial Bus'lar üretildi ki, bu hız fare, klavye veya tarayıcı gibi cihazlar için yeterli olmaktaydı. Bunu, daha hızlı veri transferinin gerektiği sabit disk erişimi veya Audio-Video veri transferinde kullanılan ve bilgisayar-eglençe branşlarından oluşan geniş bir konsorsiyum tarafından desteklenen (IEEE 1394 - Bkz. Chip 12/98 Sayfa 212) Firewire (Apple) arabirimi izledi.

Şimdi ise Intel, USB'yi geliştireceğini açıkladı. İçinde bulunduğumuz yıl sonuna doğru USB 2.0 ana hatlarıyla ortaya çıkacak. İlk cihazların üretilmesi içinse yeni bin yılı beklememiz gerekiyor. 2000 yılı içerisinde, beş yıla ulaşan bir süredir kullanılan USB'nin yerini, yeni versiyonu olan 2.0'a bırakması bekleniyor.

Gelen haberlere göre USB 2.0, eski sürümlerle ve kendisinden sonra üretilenlerle uyumlu olacak. Beklenen arabirim hızı ile ilgili olarak söylenenler, USB 1.1'den yaklaşık 10-12 kat daha hızlı o-

Pazar şansları: Intel gözüyle, iki arabirim standardının gelişim süreci.

lacığı şeklinde. Bu ise, verilerin 120-240 Mbit/s ile transferi anlamına geliyor. Tam netlik kazanmayan bir nokta ise, USB 2.0'ın ekstra elektrik olmadan sadece küçük cihazların bağlandığı çevre aygıtlara şu ankinden daha fazla elektrik verip vermeyeceği.

Gerçi şu anda 400 Mbit/s'ye ulaşan arabirim hızını, 2.0 sürümünün de sağlaması beklenmiyor. Ancak Intel, Microsoft, Compaq, HP, Lucent, NEC ve Philips'den oluşan yeni USB projesi, Firewire'ı (IEEE 1394) köşeye sıkıştırmakta. Buna rağmen Firewire, Audio ve Video cihazların bilgisayarlara bağlanmasında rakibine nazaran daha avantajlı.

Artık SCSI'den sonra gelen teknolojinin de IEEE 1394 değil, USB 2.0 olduğu açık. USB cephesinden gelen yorumlara bakılırsa, çevresel cihazlarda ve ha-

rici depolama ünitelerinde SCSI yerini USB 2.0'a kapatacak. Ancak PC'lerdeki sabit disklerde, ATA hala

önde. Ayrıca önümüzdeki yıllarda daha hızlı ATA-Bus standartları bekleniyor. ■

En Son Gelişmeler

Display Fiyatları Şimdilik Sabit

İnanılmaz boyutlardaki fiyat düşüşleri, LC-Display üreticilerine düz ekran pazarını canlandırma fırsatını verdi. LC-Display'ler, aradaki az fiyat farkı sebebiyle monitörlere iyi bir alternatif oluşturuyor. Ancak fiyatların daha da düşeceğini umanlar varsa, biraz şaşırabilirler. Çünkü son aylarda TFT-Display'lere olan yüksek talep, düz ekranların teslimat sürelerini uzattığı gibi, teminini de zorlaştırdı.

2000 yılına kadar bu talebin artan bir çizgide ilerleyeceğini söyleyebiliriz. Fabrikalar, ancak yeni yıldan sonra dinlenme fırsatı bulacaklar. Üreticiler ise, ekonomik kriz sebebiyle fiyatlara zam yap-

mayorlar. O yüzden Display fiyatları şimdilik sabit.

1,3 Gigabyte'lık Manyetik-optik Depolama Üniteleri

Fujitsu ve Sony, manyetik-optik depolama aygıtlarının (MOs) kapasitelerini 640 MB'tan 1,3 GB'a çıkarıyor. Yeni nesil okuma cihazlarında MSR tekniği (Magnetically Induced Super Resolution) kullanılacak. Böylece çapları, kullanılan lazer ışığının daha küçük olan veri Bit'lerinin okunması mümkün olabilecek.

Fujitsu, "Gigamo" adındaki sürücüyü piyasaya yaklaşık 500\$'a piyasaya sunacak. Buna uygun 1,3 GB'lık Sony kayıt ortamları ise yaklaşık 30\$ fiyatında olacak.

Haziran'da MAXimedia99"

Bu yıl üçüncüsü gerçekleşecek olan ve giderek gelenekselleşen MAXimedia etkinlikleri, Haziran ayının ikinci haftasında İstanbul'da!

MAXimedia 99

Sayısal Grafik ve Autodesk'in multimedia bölümü Discreet'in işbirliği ile gerçekleştirilecek olan MAXimedia 99'da ziyaretçilere, film/video üretim sürecinin her aşamasını kapsayan yazılımlardan oluşan bir çözüm paketi tanıtılacak. Çözüm paketi, 2 boyutlu boyama ve canlandırma, 3 boyutlu canlandırma, karakter canlandırma, özel efektler ve video montajı yazılımlarından oluşuyor. Video/film üretenlerin, etkileşimli uygulama hazırlayanların ve post prodüksiyon şirketlerinin gereksinimlerini kar-

şlamak üzere geliştirilen bu yazılımlar, birbirleriyle entegre çalışıyorlar ve üretim konusunda yeni yaklaşımlar getiriyorlar.

MAXimedia 99'un hedef kitlesi; film stüdyoları, film yapımcıları, prodüksiyon evleri, televizyon kanalları, reklam ajansları, grafik tasarımcılar, CD yapımcıları, çizgi film yapımcıları, servis şirketleri, teknik donanım şirketleri, şirket tanıtımları için sunum hazırlayanlar, dergi-gazete çıkaranlar, basın, üniversiteler ve okullardan oluşuyor.

Etkinliğin kesin tarihi, yeri ve programı hakkında ayrıntılı bilgi almak için Sayısal Grafik'in (212) 293 04 23 no'lu telefonuna ya da "www.sayisalgrafik.com.tr" adresli web sayfasına başvurabilirsiniz.

Öğrencilere Fırsat

Öğrencilere duyuru: Artık siz de Macintosh için program yazabileceksiniz.

"Apple Developer Connection (ADC) Student" programı tüm dünyada öğrencilerine bir fırsat sunuyor. Apple yazılım geliştirme grubuna üye olup gerekli teknik yazılım araçlarına ulaşan öğrenciler, Macintosh ortamında yazılım geliştirebilecekler. Yazılım geliştirme gurubuna üye olmak için Apple'ın "http://developer.apple.com/devnews/students."

html" sitesine ulaşp gerekli bilgileri alabiliyorsunuz. Sadece öğrenciler için ha-

zırlanan bu çalışmaya, uygun fiyatlarla sahip olacağınız Macintosh uygulama yazılım geliştirme araçları ile katılabiliyorsunuz. Bu araçlar size CD üzerinde gönderilecek.

Güncel Virüs Uyarıları

● CIH Geri Döndü

26 Nisan'da patlayan CIH virüsünün üçüncü varyantı da 26 Haziran'da devreye girecek. Bu sayımızdaki antivirüs yazılımları testi ve CIH yazısını okuyup zamanında önleminizi alın, aksi halde anakartınızın BIOS'u veya sabit diskinizdeki tüm bilgiler uçabilir ve çok önemli verilerinizi kaybedebilirsiniz. Ayrıca önemli verilerinizin yedeğini almayı da unutmayın.

● Mutalisk Antivirüslere Karşı

Nisan ortasında tespit edilen Word makro virüsü Mutalisk antivirüs yazılımlarının program parçalarını sabote ederek bu programların çalışmasını engelliyor. Bu durumda ancak yeniden kurulumla programlarınızı kurtarabiliyorsunuz. Bu virüs çok popüler olan mIRC Chat programı ile yayılma fırsatı buluyor. Virüs, SCRIPT.INI dosyasını değiştiriyor ve Y2K.DOC dosyasına sıkışmış olarak başka chat katılımcılarına da bulaşıyor. Virüsü şu şekilde tespit ediyorsunuz: Virüs durum çubuğunda (y0z4c-) karakterleri ve sık bip sesleri ile kendini belli ediyor. Virüs bulaşmış makrolar da "xxlss666" karakter dizesiyle başlıyor ve temizleme için bunları silmek gerekiyor.

● Ping ve Çöken Sunucular

Makro virüsleri internet potansiyelini keşfetmeye başladılar. Melissa'dan farklı olarak Ping yayılmasını hızlandırmıyor, zira sunucuları çökertmeye çalışıyor. Bunun için binlerce "Ping" komutunu ("Orada mısın?")

belirli internet adreslerine gönderiyor. Bu virüs, virüs tarama programları veya manuel olarak virüslü dosyaların "Document_Open" makrolarının silinmesiyle temizlenebiliyor.

● Zehirli Yardım Dosyaları

Windows HLP dosyaları da virüslerden nasibini aldı ve W95/98 gibi virüslerin saldırılarına maruz kalıyorlar. Windows yardım sistemi dosyaların oluşturulup çalıştırıldığı bir makro dili kullanıyor. SK virüsü tüm sürümlerdeki tüm verileri bir antivirüs programı çalıştırıldığı anda siliyor. Nadiren sisteme yayılıyor, ancak çok çeşitli formlara girebiliyor. Bu yazıyı yazarken hiçbir antivirüs programı bu virüsü tespit edemedi. Ancak çok az yayılmış olan demo bir virüs söz konusu olduğu için çok büyük bir tehlike arz etmiyor, en azından şimdilik.

● Postscript de Virüs Platformu Oldu

Yazıcı dili Postscript de virüsler için çıkış platformu olabiliyor. 2.0 sürümünden itibaren dosyaları değiştirmeye, silmeye ve yeniden adlandırmaya olanak tanıyor. Bu da basit virüs programlama için yeterli. Özellikle Postscript Interpreter kullanıcıları bundan zarar görebilirler. CHIPucu: 1995 yılında tespit edilen tehlikenin günümüzde yeniden tartışılmaya başlaması yüzünden CHIP olarak Ghostscript ve Ghostview'i -dSAFER seçeneği ile çalıştırıp kritik komutları engellemeyi tavsiye ediyoruz.

Tasarımcılar İçin Yarışma

Elektronik mühendisliği sektörüne bağlantı yazılımı sağlayan PADS Software, tasarımcılara yönelik bir yarışma düzenliyor. PADS'in Türkiye distribütörü Cadet firması da, Türk yarışmacıları bu yarışmaya katılmaya davet ediyor. Yarışmaya katılmak isteyenlerin en geç Eylül 1999'da, ürünlerini PADS'e göndermeleri gerekiyor. Tüm kullanıcılar, PowerPCB veya diğer baskılı devre kartı üretim ve tasarım ürünleriyle tasarlanmış bir baskılı devre kartı ile yarışmaya katılabilecekler. Kazananlar, her yıl

sonbaharda gerçekleşen Kullanıcılar Konferansı'nda açıklanacak ve toplam 60 bin dolar değerinde ödül dağıtılacak.

- Karmaşık Teknoloji Tasarımı,
- Gelişmiş Paket Tasarımı,
- Dijital Tasarım...

Ayrıca, "üretimi en ko-

Yarışma dört ayrı tasarım dalında gerçekleştirilecek:

- Analog/RF Tasarım,

lay" tasarım ve en iyi genel tasarım dallarında da ödüller verilecek. PADS jürisi tasarımları, gelişmiş

lik, üretilebilirlik, kullanılabilirlik ve maksimuma ulaşırma teknolojisi kriterleriyle değerlendirecek. Her bir kategoride birinci gelenlere 500 dolarlık para ödülü ve kazanan yarışmacının firmasına 10 bin dolarlık PADS yazılımı verilecek. "Üretimi en kolay" tasarım dalında birincilik 1000 dolar ve firmasına 10 bin dolarlık yazılım, büyük ödülü alan yarışmacı ise, 2000 dolarlık para ödülü ve 25 bin dolarlık yazılımla ödüllendirilecek.

Ayrıntılı bilgi isteyenler için Cadet'in telefon numarası (216) 327 35 20.

İstanbul'da Ne Var Ne Yok?

Link Multimedia'nın hazırladığı ve İstanbul'un tüm kültürel ve sanatsal etkinliklerinin detaylı olarak bulunabildiği "www.nevarneyok.com" adresi Internet gezginleri için çok eğlenceli bir sayfa.

"www.nevarneyok.com" adresinden Türkçe, "www.istanbulcityguide.

adres ve telefonlarına kadar çok çeşitli bilgi almak mümkün.

Sinema bölümünde vizyondaki tüm filmlere, görmek istediğiniz filmlerin kısa tanıtımına, gösterildiği sinemaların telefon numaralarına ve film gösterim saatlerine ulaşabilirsiniz.

com" adresinden ise İngilizce olarak ulaşabileceğiniz İstanbul Kent Rehberinde, en çok satılan ve en yeni kitap ve albumlerden sergilere, vizyona yeni giren filmlerden tiyatroların

Kitap bölümünde yeni kitapların kısa tanıtımlarını, müzik bölümünde ise yerli ve yabancı müzik albümlerini bulabilirsiniz. İstanbul'da açılan sergi, konser, festival, şov ve opera ve bale gösterileri ile gerçekleştirilecek müzayedeler hakkında da "www.nevarneyok.com" adresinden bilgi alabilirsiniz.

Bilkom Üniversite İşbirliği

Apple-Bilkom, Yıldız Teknik Üniversitesi Multimedia Bölümü'ne birincilikle giren öğrenciyi tüm eğitimi süresince burs olanağı ile ödüllendirecek.

Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Multimedia Bölümü'nü başarıyla tamamlayanlar; medyanın tüm alanlarında sergi organizasyonlarında ve gösteri sanatlarında, bilgisayar animatörü, bilgisayar oyunu tasarımcısı, multimedia CD ve Internet web sitesi tasarımcısı ve sergi mekan tasarımcısı olarak iş olanağına kavuşurken, TV

rebilmek için genel kültür ve matematik sınavını başarıyla geçmek gerekiyor. İyi bir matematik bilgisine (özellikle uzay geometri), tasarım ve çizim yeteneğine sahip olan, kültürel aktiviteleri yakından takip eden, estetik ve sanatsal beğenisi olan üniversite adayları ayrıca, YTÜ Vakfının sağladığı sayısız diğer burs olanaklarından da yararlanabiliyorlar.

Daha ayrıntılı bilgi için Yıldız Üniversitesi'nin Internet sitesine bakabilirsiniz:

"www.yildiz.edu.tr/ilet"

kanalları, Internet şirketleri, reklam ajansları, multimedia stüdyolarında çalışabilecekler.

Yogun başvuru talebinin olduğu bölüme gi-

Yatırımcı Danışma Köşesi

Yapı Kredi Yatırım, Internet üzerindeki sitesini hizmete açtı. Hem Netscape, hem de Internet Explorer'in her sürümüne uygunluk gösterecek şekilde tasarlanan site, Kurum Tanıtımı, Aracılık Hizmetleri

Tanıtımı, Yatırım Bankacılığı Tanıtımı ve Yatırımcılarımız adlı ana bölümlerden oluşuyor.

● Kurum Tanıtımı bölümünde, Yapı Kredi Yatırım'ı tanıttığı ayrıntılı bilgiler, mali tablolar, adresler ve telefon numaraları yer alıyor.

Bu bölümde bulunan bir form yardımıyla iş başvurusu yapılabilir.

● Aracılık Hizmetleri Tanıtımı bölümünde, çeşitli sermaye piyasası

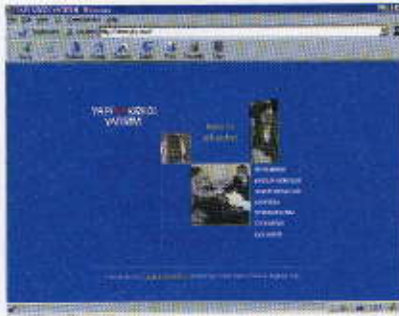
araçları, aralarındaki farklar, vergilendirilme özellikleri bulunuyor. Ayrıca bu bölüme, yatırımcıları bilgilendirmeye yönelik bir "Yatırımcı Danışma Köşesi" de konulmuş. Köşe'de, bilgi verme amaçlı, çeşitli çağdaş interaktif araçlar mevcut.

Soruların cevaplanmasıyla kullanıcının risk ve getiri karşısındaki tutumunu belirlemesine yardımcı bir uygulama ile yine kullanıcının emeklilik yıllarına yönelik planlama yapmasına yardımcı diğer bir uy-

gulama da bu "Köşe" de yer alıyor.

● Yatırım Bankacılığı Tanıtımı bölümünün amacı ise, Yapı Kredi Yatırım'ın yatırım bankacılığı alanındaki faaliyetlerini tanıtmak.

● Yatırımcılarımız bölümü, sadece Yapı Kredi Yatırım'da hesabı olan yatırımcılara açık. Bölümde, tüm araştırma raporlarına erişilebildiği gibi, yatırımcılar, güncel portföy durumlarını inceleyebiliyor ve aylık ekstrelerini alabiliyorlar. Sitenin adresi: "www.yky.com"

Elektronik Matbaa

YöreNet çok geniş bir Internet gezgini kitlesine hitap edecek bir Internet sayfası hazırladı.

YöreNet'in sayfaları, gezginlerin her tür browser'dan rahatça görebilmesi amacıyla tüm dünyada kullanılan ölçülere uygun, hızlı erişilebilecek formda hazırlanmış. Gezginler, bu sayfalardan YöreNet hakkında bilgi almak dışında Türkiye'de en çok okunan gazete ve dergilerin on-line yayınlarına erişme olanağına da sahip oluyorlar.

Siteden, Sabah, Fotoğraf, Cumhuriyet Gazetesi ile 1 Numara Yayıncılık'ın tüm dergilerine ulaşabiliyor.

YöreNet'in tasarım ve yayını üst-

lendiği Cumhuriyet Gazetesi'ne girdiğinizde, sayfayı basılı gazete tasarımı ile görüyorsunuz. Sabah Gazetesi yeni güncellenen tasarımı ile, renkli ve kapsamlı başlıklarla izleyenlerinin karşısında. 1 Numara dergilerinin hepsini bir defada 1 Numara Yayıncılık bölümünde görebiliyorsunuz. Tüm bu gazete ve dergilerin Internet'te yayınlanan eski sayılarına ulaşmak için YöreNet sayfasında "Belge Arşivi" başlığını tıklayalım. YöreNet'in Internet sitesi, "www.yore.com.tr"

Hacker'lerden Korunun

Uluslararası yetkili teknik eğitim merkezi Komdata-soft, 14 Haziran'da başlayıp 4 gün sürecek olan "Internet'te Güvenlik" başlıklı bir seminer düzenledi.

Seminerde, kurumsal network güvenliği konusunda her türlü teknik ve yönetsel bilgi verilirken, kurumlara uygun modellerin oluşturulması ve uygulanması Workshop şeklinde işlenecek. Seminer sırasında "hacker"lar ve kullandıkları yöntemler ile bunlardan nasıl korunulacağı hakkında da bilgi verilecek. Komdata-soft'un İstanbul 2. Levent'teki şirket merkezinde yapılacak olan seminerin konuları ise şöyle:

- Network Güvenliği
- Sistem Atakları
- Network Atakları
- Güvenlik Politikaları
- Encryption (Kriptolama)

- Authentication (Kimlik Kontrolü)
- Mali Veri Güvenliği
- Server Güvenliği
- TCP/IP Güvenliği
- Proxy
- Firewall

Seminerin en önemli yönlerinden biri de, verilen teknik bilgilerin laboratuvar ortamında uygulanması ve karşılıklı tartışılabilmesine imkan verilme-

si. Seminerin sonunda 110 dakikalık "Hacker" filmi de izlenebilecek. Detaylı bilgi ve kayıt için Komdata-soft'un (212) 270 55 00 numaralı telefonunu arayabilirsiniz.

On-line Çözümler

Compaq, kurumsal çözümlere yönelik on-line hizmet veren ActiveAnswers sitesine yeni elektronik servisler eklediğini duyurdu.

Active Answers'da, Lotus, Oracle ve SAP gibi firmalarla birlikte geliştirilen mevcut çözüm alanlarının yanı sıra Baan, Compaq, Microsoft, No-

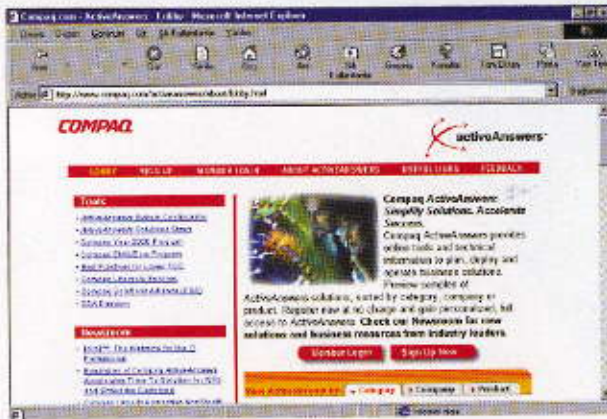
vell ve PeopleSoft uygulamaları için yeni araç, rehber ve metodolojiler bulunuyor. Ayrıca sitede, Arthur Andersen, Compaq Services, NETg ve Summit Strategies gibi kuruluşlar tarafından sağlanan yeni elektronik servisler de yer alıyor. Compaq yetkilileri, Türkiye'deki kurumsal kullanıcıların da bu hizmetten yararlanabileceklerini belirtiyorlar.

ActiveAnswers sitesindeki konu başlıkları, portföy geliştirme, elektronik servisler ve yerelleştiril-

miş konfigüratörler'den oluşuyor. Bu siteden yararlanmak için on-line kayıt yaptırmak yeterli, üyelik için her hangi bir ücret alınmıyor.

Kullanıcılar, içeriğin tamamına erişme, tercih edilen çözüm alanlarını kapsayan kişisel seçenekler oluşturma, site ya da çözümler hakkındaki sorulara öteki üyelerin destek vermeleri gibi ek hizmetlerden de yararlanabiliyorlar.

Sitenin adresi: "www.compaq.com/ActiveAnswers"

Microsoft OEM Club İlk Toplantısını Düzenledi

Microsoft OEM Club ilk toplantısını 6 Mayıs 1999 tarihinde İstanbul/Conrad Otel'de düzenledi. Toplantının açılışını OEM Bölümü Müdürü Önder

Kulup üyelerinin ilk defa bir araya geldiği bu etkinlikte, sponsor şirketler düzenleyecekleri aktivitelerden bahsettikten sonra, Chip Dergisi Test Merkezi'nden Şahin Ekşioglu okuyucularından kendilerine gelen sorular ve bunların ne şekilde çözüme ulaştırılabileceği konusunda bilgiler verdi.

Ekşioglu konuşmasında; "Satış sırasında müşteriye yeterli zaman ayrılmalı ve doğru şekilde danışmanlık yapabil-

mek için son trendler izlenmeli" dedikten sonra, "Kısa vadede müşteri tatmini, uzun vadede kazanılan yeni müşterileri getirecektir" diyerek sözlerine son verdi.

Güler yaptı. Toplantının katılımcıları arasında, farklı dallarda kulübün sponsorluğunu yürüten Xerox, Philips, Netron ve Chip Dergisi'nden yetkililer de vardı.

Fifa 99 Ankara'da

Ankaralı oyunseverlere duyurulur. 3DFX'li, 17" monitörlü bilgisayarlarda Fifa 99 Turnuvası başlıyor.

Turnuva'nın tarihi 6 Haziran'dan sonraki hafta. Turnuva Doğu Net Cafe'de gerçekleşecek. Turnuva'ya katılabilmek için 5 milyon lira katılım ücreti ödemeniz gerekiyor. Turnuva'ya kayıt yaptırdıktan sonra bir katılım formu alıyorsunuz, formu kaybetmemelisiniz, aksi takdirde Turnuva kaydınız siliniyor. Turnuva'da maçlar eleme usulü şeklinde oynanacak... İki maç üzerinden gerçekleşecek Turnuva'da, final maçlarında beraberlik durumla-

rında, berabere kalanlar bir maç daha yapacaklar. Takım isimleri istek doğrultusunda değiştirilebiliyor. Takımların taktik ayarlarını maçlara başlamadan önce yapmaları gerekiyor. Turnuva'nın büyük ödülü, 3DFX Voodoo 3. İkinci olanın ödülü 3 ay sınırsız Internet iken, üçüncü olan kişi ise, istediği bir orijinal kutu oyun kazanacak.

Turnuva hakkında ayrıntılı bilgiyi "www.turnuva.com." Internet adresinden alabilirsiniz.

Doğu Net Cafe'nin adresi: Bayındır 2 Sk. No: 48/B Kızılay-Ankara Tel: (312) 419 98 55

3D Studio MAX R3 Geliyor

PC'ler üzerinde 3 boyutlu modelleme, kaplama ve canlandırma yazılımı olan 3D Studio MAX'in yeni sürümü R3'ün ilk tanıtımları yapıldı.

3D Studio MAX R3'ün yeni özellikleri arasında en çok göze çarpanlar şöyle sıralanıyor:

- Kullanıcı tarafından kolayca düzenlenebilen arayüz,
- "macro recorder" ile yapılan işlemlerin MAXScript'e çevrilmesi,
- geniş kapsamlı projelerde kullanılan dış referans yapısı,
- yeniden tasarlanmış kaplayıcı,
- geliştirilmiş organik modelleme araçları,

- iskelet sistemine modellerin kolayca bağlanması sağlayan "skin" aracı,
- nesnelerin ikincil dinamik hareketlerinin canlandırılmasını sağlayan Flex,

- 100 ayrı kanal ile oranlı "Morph" olanakları sunan "Morpher"...

3D Studio MAX R3'de, birden fazla kullanıcının aynı proje üzerinde çalışmasına olanak sağlayacak

bir yapı oluşturulmuş. Böylece, değişik alanlarda çalışan kullanıcılar, projenin bütününe bakarak kendilerinin ilgilendikleri bölümler üzerinde çalışabiliyorlar. Projelerde düzeltmelerin yapılmasını da kolaylaştıran bu yapı sayesinde bir dosyada yapılan bir değişiklik bağlı olduğu tüm dosyaları etkiliyor. Bu sayede etkileşimli çalışma olanakları artırılarak tüm projenin bütünlük içinde tamamlanması sağlanabiliyor.

Bilgi için

Sayısal Grafik

Tel: (212) 293 04 23

Fiyatı: Belli değil.

www.saysisalgrafik.com.tr

Dokunmatik Rezervasyon

POS Ltd., POSSible! Konuk Ağırtaşı yazılımının Rezervasyon Modülü'nü satışa sundu.

POSSible! Rezervasyon Modülü, özellikle müşteri

Yazılım ile, kaç kişinin hangi saatlar için rezervasyon yaptığı görülerek, masa yerleşimi en doğru şekilde yapılabilir. Yazılım ile ilerleyen tüm re-

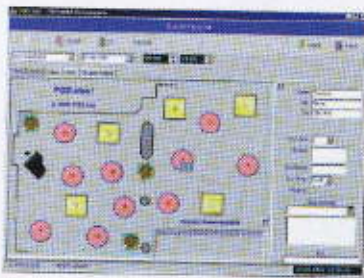
zervasyonlar izlendiği için, satın alma işlemleri daha verimli bir şekilde yapılabilir. Müşteri veritabanı da yaratan POSSible! Rezervasyon Modülü ile, müşterilerin geliş sıklığı, tercihleri ve alışkanlıkları takip edilebiliyor. Rezervasyon Modülü, Pentium tabanlı tüm PC'lerde çalışabiliyor.

Bilgi için

POS Ltd.

Tel: (212) 284 11 78

Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

talebinin yoğun olduğu işletmelerde, masaların en verimli şekilde kullanılmasını sağlarken, rezervasyon karışıklıklarını engelliyor. Tamamen dokunmatik olarak çalışan yazılım, bu özelliğiyle, kullanımda hem kolaylık hem de hatasız işlem yapılmasını sağlıyor.

Sıkıntısız Üçüncü Boyut

Kendinizi sıkıntıya sokmadan 3. boyuta geçmenin oldukça kolay 2 yolunu Winfast'ın iki yeni ekran kartıyla keşfedebilirsiniz.

- Winfast 3D S320 II, yeni nVidia TNT2 chipsetini kullanıyor. AGP 4X teknolojisine hazır olan 3D S320 II'nin 16 MB'lık ve 32 MB'lık versiyonları bulunuyor.

- Nvidia'nın Vanta işlemcisini kullanan Winfast 3D S320V ise, 128 bit Twintexel teknolojisine sahip.

Her iki kart da, Pentium III Katmai komutları ve AMD'nin 3DNow! teknolojisine göre optimize edilmiş ve

DirectShow, Indeo, MPEG-1 ve MPEG-2 için de donanımsal hızlandırma özelliklerine sahipler.

Ayrıca her iki kart da Direct 3D ve Open GL standartlarıyla uyum içinde ve Windows 95, 98 ve NT 4.0 altında çalışıyor.

Bilgi için

Turcom

Tel: (216) 330 57 83

Fiyatı:

3D S320 II: 155 \$ + KDV

3D S320V: 70 \$ + KDV

Özel Kullanıcı Arayüzü

Progress Software, açık, ölçeklenebilir, dağıtık uygulamalar geliştirmeye olanak veren, tümleşik bir uygulama ortamı olan Progress ProVision Plus'i Türk kullanıcılarının hizmetine sundu.

Progress ProVision 4GL ve Progress WebSpeed HTML tabanlı geliştirme araçlarını birleştiren ve "Tümleşik Uygulama Ortamı" kapsamlı bir geliş-

tirme, debugging, kaynak kodu işletimi, raporlama ve dağıtık test araçları takımı olan Progress ProVision Plus, doğru ve hızlı uygulama geliştirme için Progress RDBMS ve Progress Open App Server'in geliştirme sürümleriyle iç içe geçmiş.

Çözüm ortakları ve son kullanıcılar Progress ProVision Plus kullanarak, kolay ve verimli bir ortam-

da GUI, HTML ve karakter tabanlı uygulamaların geliştirme ve işletimi için tek bir araç kullanma imkânına kavuşurken, geliştiricilerse, veritabanı ve ticaret için uygulama yazılımları ve ayrıca Progress 4GL, Java, ActiveX ve HTML tabanlı özel kullanıcı arayüzleri yaratabile-

cekler.

Bu esneklikle geliştiriciler, ticari yazılımın tekrar kullanımını üst düzeylere çıkarabilirken, uygulamaları günümüzün çoklu istemcili ve gelecekte yaratılacak olan istemci platformlarına kolaylıkla adapte edebilecekler.

Bilgi için

Progress Software

Tel: (212) 288 01 33

Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

Kolayca Takılan Kart!

ABIT anakartları, son model ZM6 ile Türkiye piyasalarında.

ABIT'in yeni ZM6 anakartı, Intel 440ZX 66/100MHz chipseti ve So-

nuyor. Bu özellik ve Soft Menu II teknolojisi, son kullanıcılara, kolaylıkla kendi CPU'larını kendilerinin yükleyip gerektiği zaman yenileyebilmeleri imkânını veriyor. Özellikle IRQ kullanma gereksinimi olmayan Voodoo ekran kartı gibi araçlar kullananlar için, upgrade kapasitesi maksimuma çıkıyor. Ayrıca karta, RAM opsiyonlarını maksimuma çıkarmak için üçüncü bir DIMM slot eklemiş. ZM6, eski bilgisayarlardan gelen 2 tane 64 MB single-sided DIMM ile iyi bir şekilde çalışabilirken, bilgisayarınızın gücü 256MB'a ulaşabiliyor.

ABIT'in yeni model ZM6 anakartının ambalaj kutusunda yer alan talimat kitapçığı, ayrıntılı ve basit anlatımıyla kullanıcılara yol gösteriyor.

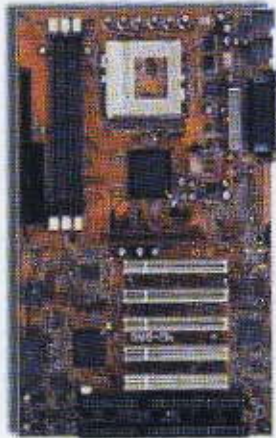
Bilgi için

Karma Donanım/Tellioglu

Tel: (212) 233 30 30/

(212) 213 34 40

Fiyatı: 105 \$ +KDV

ket - 370 tabanlı Soft Menu II, 3 DIMM soket sayısı ve 1 AGP, 5 PCI ve 2 ISA slotları ile tüm teknolojik gelişmelere ayak uydurabilecek kapasitede geniş kapsamlı bir ürün olma özelliğini taşıyor.

ABIT ZM6, 66 ve 133MHz arasında FBS frekansı, 2 ile 8 arasında multipliers (0.5 aralıklarla), 1.3 ve 2.3 V arası voltaj su-

Kim Tutar Sizi

Vestelnet'ten, yeni, kolay ve hızlı Internet erişim imkanı: Veezy! Tümüyle dijital 5100 port (ISDN/PRI), her ay 1500 ilave dijital port yatırımı, tüm büyük şehirlerde 9 POP noktası, fiber optik omurga ve yüksek kapasiteli uydu Internet çıkışı özelliklerini sunan güçlü bir altyapıyla, Vestelnet'in yeni Veezy'si Türk Internet meraklılarının beğenisine sunuldu.

Veezy'nin getirdiği yenilikler ise şöyle;

- 56 K ve V90 erişim desteği, yani meşgul çalmayan 822'li numaralar ki bu sayede son derece hızlı ve kesintisiz Internet erişimi,
- En yüksek sayıda dijital

port kapasitesi,

- 7 gün 24 saat kesintisiz ve ücretsiz 800'li telefonla teknik destek,
- 3 adet bedava elektronik posta...

Veezy'nin Internet Asistanı'yla, ilk kez Internet kullanacak olanlar bile son derece kolay bir şekilde, sadece düğmelere basarak Internet'e erişebilecekler. Veezy'nin bir diğer önemli özelliği de, Windows 95, 98 ve NT'nin yanı sıra MAC OS desteğinin de olması.

Bilgi için

Vestelnet

Tel: (212) 216 76 00

Fiyatı: Firmayı arayınız

www.veezy.com

Pinnacle'ın Atölyesi

Video ürünleri kullananlara, sıkıştırılmış MPEG-1 video görüntülerini yakalamaya, özel efekt ve ses eklemeye ve bitmiş bir filmin CD ve video kasede kayıt edilmesine veya Internet'e gönderilmesine olanak tanıyan Pinnacle Systems'in Studio MP10'u Türkiye piyasalarında.

Studio

MP10 her PC'nin printer portunu kullanarak kolay ve hızlı bir şekilde sisteme bağlanıyor.

Kullanıcıların video ka-

mera, VCR ve DVD oynatıcı dahil tüm kaynakları kullanarak video görün-

tılarını yakalamalarına olanak tanıyor. Studio yazılımının 'cut' ve 'paste' özellikleri kullanılarak; en iyi kareleri seçmek, onları

istenilen düzene yerleştirmek, başlık eklemek, sahne geçişlerini a-

yarlamak, müzik, hikaye ve özel efektleri eklemek çok kolay. Kullanıcılar, kendi çektikleri

filmleri çok ilginç ve eğlenceli videolara dönüş-

türebilir, iş prezentasyonlarında yaptıkları videolarla çok çarpıcı bir etki oluşturabilirler.

Studio MP10 ile, audio/video senkronizasyonu

için on-board audio kayıt yapabiliyor, endüstri standardında MPEG-1 formatında kayıt ve çıktı alabiliyor, CD-R veya CD-RW ile Interaktif MPEG CD yaratabiliyor, video index'i oluşturmak için menüler ve Link'ler ekleyebiliyorsunuz.

Studio MP10, Windows 95 veya Windows 98 ile çalışan Pentium PC'lerle uyumlu. Minimum 300-600 MB boş disk alanı ve 32 MB RAM gereksinimi duyuyor.

Bilgi için

Ölçsan CAD Teknolojileri

Tel: (212) 280 97 61

Fiyatı: 379 + KDV

Uyumayan Kart

Empa, Tomato anakartlar yelpazesinin yeni üyesini Türkiye piyasalarına sundu.

BXe98-ATX adındaki Tomato'nun bu yeni modeli slot Celeron işlemcilerden, Pentium II ve Pentium III işlemcilere kadar geniş bir açı ile pazara sunuluyor.

Bu model işlemci desteğini üzerindeki Intel 440ZX chipsetinden alıyor. Bilgisayar dünyasında yeni kullanılmaya başlanan Suspend-To-RAM özelliği Tomato anakartlarında ilk kez ATX yapıdaki bu modelde ortaya çıkıyor.

Anakartla gelen bu yeni teknoloji ile bir PC'nin 5 sn. gibi kısa sürede kolay açılır-kapanır hale gelme-

si sağlıyor. Bu özellik çalıştığında, anakartta kullanılan güç minimum seviyeye çekilirken, kart tamamen uyumuyor ve mevcut bilgiler RAM'de saklanıp PC'nin kısa bir süre içerisinde çalışması sağlanıyor. Intel 440ZX chipsetinin iki DIMM desteklemesine rağmen, bu karttaki akıllı DIMM özelliği modül sayısını üçe çıkartıyor. Böylece farklı seçeneklerde bellek kullanımı fırsatı yaratılıyor. Anakartın teknik özellikleri ise şöyle:

- Intel Pentium II 233-450 MHz ve Intel Pentium III 450-550 MHz işlemci desteği,
- Intel 83443 ZX AGP chipseti,
- Otomatik işlemci hızı

ayar,

- 3x168 pin DIMM soket ile maksimum 512 MB (SDRAM ile) bellek,
- 1 AGP, 4 PCI, 1 ISA, 1 PCI/ISA paylaşılmış olmak üzere toplam 8 adet genişleme yuvası,
- PS2 mouse ya da klavye ile power on,
- 256KB Award Flash EEPROM BIOS ile PNP, DMI, INT13 (8.4 GB'dan büyük diskler için) deste-

gi,

- STR (Suspend-to-RAM) özelliği,
- Wake-On-LAN konnektörü ile network ortamında uyandırma sistemi,
- ATX yapı...

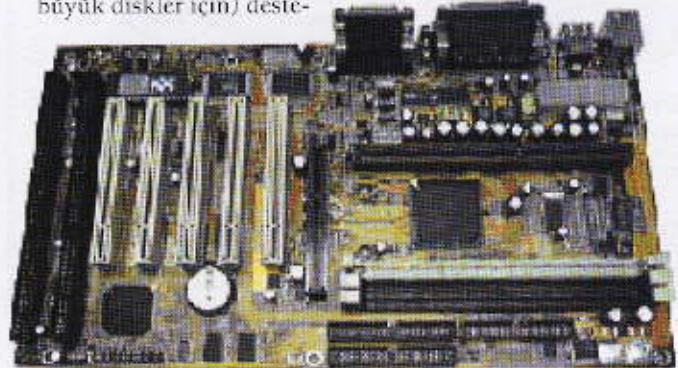
Bilgi için

Empa

Tel: (212) 599 30 50

Fiyatı: 74 \$ + KDV

www.empa.com

DVD'de Heyecan

Creative'den multimedia dünyası için yeni bir ürün. PC DVD Encore 6X Dxr3!

Creative, 6 hızlı PC DVD Encore 6X Dxr3'ü geliştirerek, DVD standartlarıyla Millennium teknolojisini birleştirdi.

PC DVD Encore 6x upgrade kit'i, dördüncü nesil 6x DVD sürücü, MPEG-2/AC-3 kod çözücü kartı

DVD, PC DVD Encore 6X Dxr3, DVD-ROM modunda, saniyede 8100 KB, CD-ROM modunda 3600 KB data transferi yapıyor.

Dxr3 decoder kartının özellikleri arasında, DVD 1.0/MPEG 1/MPEG 2 video oynatımı, saniyede 30 kare NTSC/25 kare PAL video çıkışı, 1600x1200 çözünürlükte 85 Hz'te 32 bit renk performansı gibi yenilikler yer alıyor. Dolby Digital 5.1 (AC-3) ses standartlarını destekleyen PC DVD Encore 6X Dxr3, linear PCM VE MPEG Audio gibi ses özelliklerine sahip.

PC DVD Encore 6X Dxr3; DVD-ROM, DVD-R, CD-Audio, CD-I, CD Extra, CD-ROM, CD-ROM/XA, Photo CD, CD-R, CD-RW, DVD-Video disk formatlarını okuyabiliyor.

Bilgi için

Gen-pa/Empa/Multimedya

Tel: (212) 288 10 78/

(212) 599 30 50/

(212) 216 45 68

Fiyatı: 279\$ + KDV

ve DVD yazılımlarından oluşuyor. Tüm ekran kartlarıyla uyumlu olan kit, Windows 95, 98 ve NT sistemlerinde çalışabiliyor. Beraberinde gelen bağlantı kabloları ile televizyonunuzun S ve Compozite video girişlerinden kolayca bağlanabilen 6 hızlı yeni

Yeni İşlemcili İşistasyonu

Computorium Advanced Systems, Intergraph Computer Systems'in TDZ 2000 GX1 iş istasyonlarını tüm dünyayla aynı zamanda, Intel'in 550Mhz işlemcileriyle, ülkemiz için de profesyonel kullanıcıların beğenisine sundu.

Intel'in yeni kuşak işlemcileriyle çalışan ilk iş istasyonlarından biri olan Intergraph TDZ 2000 GX1, Pentium III'ün yeni clock rate'i ve geliştirilmiş streaming (SIMD) olanaklarıyla, 3D modelleme, MCAD/CAD, prepress, new media ve animasyon gibi yüksek performans gerektiren profesyonel çalışmalar için yüksek NT grafik performansı sunuyor.

TDZ 2000 GX1'in diğer özellikleri ise şöyle:

- Tek ya da dual 550Mhz Intel Pentium III işlemciler,

- Intense 3D Wildcat Graphics ile profesyonellerin 2D ya da 3D çalışmalarında kullanabilecekleri esnek donanım ve upgrade imkanları,

- Yüksek performans gerektiren grafik ve animasyon çalışmaları için 2 GB'a kadar önbellek 72 GB'a kadar sabit disk desteği,

- 100MHz'lik SDRAM desteği ile çalışan syncronizer sayesinde işlemlerin bilgisayara yaptırılmasında verimlilik,

- 80MB/sn hızla data akışı sağlayan Ultra Wide 2 LVD SCSI sabit disk,

- 5 PCI, 1 PCI/ISA, 1 AGP genişleme yuvası...

Bilgi için

Computorium Advanced Systems

Tel: (212) 216 03 13

Fiyatı: 5500 \$'dan başlıyor.

Bilgi Depolamada Barracuda

Karma Donanım, Seagate'in bilgi depolama ürünlerinden Barracuda 18LP'yi ürün yelpazesinin arasına kattı. Barracuda 18LP, başlangıç ve orta seviye SCSI kullanıcılarına hitap ediyor. 9.1 ve 18.2 Gigabyte kapasiteleri, Ultra2 SCSI (LVD) ve Fiber Kanal ara birimleri ve 7,200-RPM performanslarıyla yeni Barracuda sürücüler; masalsu PC'ler, kişisel ve teknik

amaçlı kullanılan iş istasyonları, başlangıç ve orta seviye iş istasyonlarında depolama hizmetleri için yeni bir basamak oluşturuyor.

Yeni nesil Barracuda'lar, magnetorezistif (MR) kafa, PRML data kanalı, hızlı dönüş mekanizması, 1 milyon saat MTBF, 5 senelik sınırlı garanti ve Seagate'in SCSI Mimari II'sini sunuyor. Bir önceki nesile göre yüzde 32'lik bir performans üstünlüğü sağlayan maksimum data akış oranı ise saniyede 22.5 Megabyte'a ulaşmış. Barracuda 18LP, Seagate'in 16-bit Ultra2 SCSI düşük voltaj diferansiyel ara birim özelliklerle-

te'in SCSI Mimari II'sini sunuyor. Bir önceki nesile göre yüzde 32'lik bir performans üstünlüğü sağlayan maksimum data akış oranı ise saniyede 22.5 Megabyte'a ulaşmış. Barracuda 18LP, Seagate'in 16-bit Ultra2 SCSI düşük voltaj diferansiyel ara birim özelliklerle-

rini sunarken, Ultra2 SCSI saniyede 80 Megabyte bus data oranlarına ulaşabiliyor. Tek bir SCSI bus üzerinde 12 metreye kadar kablo bağlantıları ile 15 cihaz bağlanabiliyor ve SCSI'nin bazı eski versiyonlarına uyum sağlanabiliyor.

Bilgi için

Karma Donanım

Tel: (212) 233 30 30

Fiyatı: 900 \$ + KDV

Mouse'tan Sıkılanlara Alternatif

Taha Elektronik, programlarınıza rahatlıkla hükmedebileceğiniz Digit'in 4D Wheel Scroll

Trackball mouse'unu piyasaya sundu.

Digit'in 4D Dual Wheel Scroll Trackball mouse'u 3 tuşlu mouse'ların kullanıldığı tüm özelliklere sahip.

Ayrıca Digit 4D'nin 2 adet tekerlek tuşu mevcut. Bu tekerlek tuşlarla, web sayfalarında veya ofis programlarınızda, kısaca istediğiniz Windows 95, 98, NT programlarınızda hem yatay hem de dikey tarama yapabiliyorsunuz.

Digit 4D'nin diğer özellikleri ise şöyle:

likleri ise şöyle:

- Orta tuşa yaklaşık 30 tane görev atayabilme,
- ayarlanabilir zoom,
- autoscroll özelliği,
- mouse işaretçisini kilitleyip trackball topu ile ekrandaki sayfayı yatay veya dikey hareket ettirme özelliği,
- sol butona çift tıklama yapma,
- program kapatma,
- windows RUN komutunu çalıştırma,
- dosya silme,
- ergonomik yapısı itibarıyla

riyle ele oturan gövde,

- hardware 300 dpi takip hızı,
- hem PS/2 hem de seri port uyumu...

Adaptör ve diskette sunulan İngilizce, Fransızca ve Almanca kurulum ve kullanım programı mouse'un paketinde standart olarak mevcut.

Bilgi için

Taha Elektronik

Telefon: (212) 557 84 72

Fiyatı: 13.250.000 TL.

www.taha-ld.com

Kaybolmak Mümkün Değil!

Dağcı, denizci, trekking meraklısı, bisikletle seyahat edenler, avcı ve izcilerle duyurulur. Casio'dan sizler için çok ilginç bir ürün. Protrek GPS kol saati!

Global Position System kol saati ile artık kaybolmanız mümkün değil. Protrek GPS saatin içinde bulunan chip'ler, Satellite uydulara sinyal gönderip alabiliyorlar. Bu sayede saat, kullanıcıya, enlem ve boylamda derece, dakika ve saniye cinsinden dünyanın neresinde olduğunu

bildirebiliyor.

Kullanıcılar ise harita üzerinde bu koordinatları işaretleyip bulundukları noktayı kolayca tesbit edebiliyorlar. Bunun için

bir tuşa dokunmaları ve birkaç saniye beklemleri yeterli oluyor. Ayrıca

Protrek GPS, başlangıç noktasını belirlediğiniz takdirde nereye giderseniz gidin, geri dönmek istediğinizde size izlemeniz gereken rotayı bildiriyor. Casio GPS, 200 noktayı koordinat olarak hafızaya alabilme özelliğinin yanı sıra, 100 Almanak hafızasına sahip.

Bilgi için

Ersa İthalat

Tel: (212) 220 10 55

Fiyatı: Belli değil.

2000'e Ne Kaldı?

Computer Experts'in geliştirdiği, kişisel bilgisayarlardaki 2000 yılı sorununu çözen The Millenium Bug ToolKit, Elmer Yazılım Donanım tarafından piyasaya sunuldu.

Millenium Bug ToolKit, sorunu sadece BIOS düzeyinde değil Real Time Clock (RTC)/BIOS düzeyinde de çözüyor.

Millenium Bug ToolKit'in özellikleri şöyle sıralanıyor:

- Gerçek açma/kapama testleri
- Doğrudan Gerçek Zaman Saati (Real Time Clock-RTC) sorgulaması
- Tüm BIOS testleri
- Tüm artık yıl testleri
- Program ve verilerinizi

koruyan disketten açma özelliği...

MBTK'nın Network Sürümü de mevcut Millenium Bug ToolKit ile yerinizden kalkmadan yerel ağımızdaki tüm sistemlerin test sonuçlarını, yazılım ve donanım envanterini toplayabilir, yerel ağ topolojinize uyum sağlayabilecek şekilde uyarlayabilirsiniz. Daha fazla bilgi için "www.computerexperts.com" adresine bakabilirsiniz.

Bilgi için

ELMER Yazılım Donanım

Tel: (312) 442 5480

Fiyatı: Tek kullanıcı

65 \$ + KDV

www.elmer.com.tr

FREE Y2K TEST

WEB MASTERS ?

Office 2000 Verimliliğin Yeni Tanımı

Dünyanın en çok satan üretkenlik uygulamalarını birleşik bir çalışma ortamına taşıyan Office'in yeni versiyonu Microsoft Office 2000, Türkiye'deki kullanıcılarla da buluşuyor.

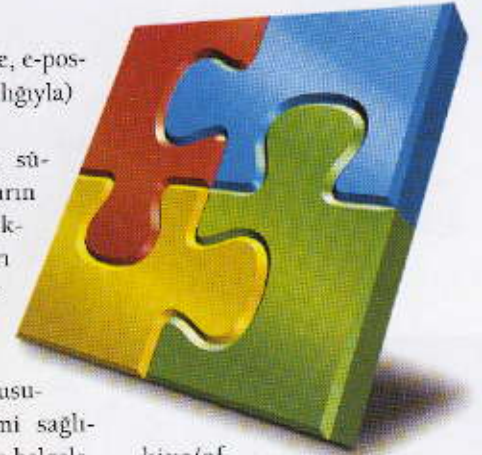
Office 2000 paketinde, kelime işlem uygulaması Microsoft Word, hesap tablosu uygulaması Excel, kişisel iletişim uygulaması Outlook, sunum yazılımı PowerPoint ve veritabanı uygulaması Access yer alıyor. Chicago Comdex Spring'99 fuarında "en iyi verimlilik yazılımı ödülü" alan office 2000'deki uygulamalar, kurumların

Intranet'lerini, katılma a-
çık çalışma ortamları biçiminde kullanmalarına yardımcı olacak şekilde tasarlanmış. HTML ve geleneksel belge formatları arasındaki ayrımı ortadan kaldıran Office 2000, Internet'te web sayfası hazırlamayı herkes için mümkün kılacak. Gelişmiş kurulum olanakları ile şirketlerin zaman kazanmasını sağlayacak olan Office 2000, "bilgi" ile çalışanlar için "dijital sinir sistemi"ne bir giriş noktası oluşturuyor. Veri ve bilgiler bu noktada biraraya geliyor, analiz ediliyor ve kullanıcılara yö-

nelik içeriği (belge, e-posta veya web aracılığıyla) oluşturuluyor.

Piyasaya çıkan sürüm, kullanıcıların belge oluşturduktan sonra bunları sabit sürücüye kaydeder gibi kolayca ve doğrudan web sunucusuna kaydetmelerini sağlıyor. Ayrıca, Office belgeleri web sunucusu üzerinden açılabilir ve Office uygulamalarıyla üzerlerinde değişiklik yapılabilir.

Office 2000 Türkçeyle ilgili daha ayrıntılı bilgiye, "www.microsoft.com/tur-

kiye/of-
fice" adresinden ulaşabilirsiniz.

Bilgi için
Microsoft
Tel: (212) 258 59 98
Fiyatı: Belli değil.

Türkçe Konuşan Apache

Multimedya, Apache Firmasının tamamen Türkiye şartlarına uygun dizayn ettiği, 5 yıl garantili NetExpress 56K PCI V.90'ı piyasaya sundu.

Türkçe kutulu, Türkçe

yardım penceresi içermek, X modem, X modem CRC 1K, Y modem, Z modem, Kermit Compuserve gibi veri transferleri protokollerini desteklemek ve File Capture gibi data özelliklerine sahip.

MegaConnect'le, "Create fax" ikonuna bastığınızda faks göndermeye hazır hale geliyorsunuz. Kişi adı, şirket adı ve faks numarası giriş sayfasına otomatik olarak yazılıyor. Otomatik ya da manual olarak faks alımı yapabilirken, aldığınız faksı tek bir mouse tıklamasıyla bir başka kişiye gönderebiliyorsunuz. Ayrıca, faks alındığında görsel olarak uyarılıyor, gönderilen ve alınan faksların ayrıntılı raporlarını alabiliyorsunuz.

modem kurulum ve Türkçe MegaConnect Yazılımı kılavuzu ile piyasaya sunulan modemler, "Designed For Turkey" logosunu taşıyorlar... Prizmanet'ten ücretsiz Internet bağlantısı hediyesi ile gelen modemler yine Apache tarafından üretilen MegaConnect yazılımı içeriyor.

MegaConnect; on-line

Tüm telefon özelliklerine sahip MegaConnect'le, konferans arama ve arayıcı bilgisi desteği imkanına da kavuşuyorsunuz. Türkçe Kullanım Kılavuzuyla, Mega Connect'i kullan-

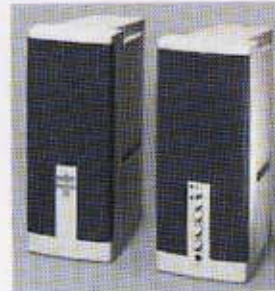
mak da çok daha kolay.

Bilgi için
Multimedya
Tel: (212) 216 45 68
Fiyatı: 52 \$ + KDV
www.multimedya.com

Tüm Tonlamalara Açık

Sesleri yeniden keşfetmenize imkan verecek olan Diğit'in MultiMedia SoundTwin 300'u, Taha Elektronik'in ürün yelpazesine katıldı. 300 watt P.M.P.O çıkış güçlü speaker ile Hardware 3D özelliğiyle sesleri

yeniden keşfedebilir, oynadığınız oyunlardan veya filmlerden daha fazla zevk alabilirsiniz. Speakers ile Bass ve Treble tonlarını ayarlayabilir, 3D tuşuyla seslere 3D efekti kazandırabilirsiniz. Volume düğmesiyle ses ayarını yapıp, isterseniz kulaklık çıkışına kulaklık bağlayıp kalitesi bozulmadan aynı ses tonlarını dinleyebilirsiniz.

Bilgi için
Taha Elektronik
Telefon: (212) 557 84 72-73
Fiyatı: 28.600.000 TL.

Üniversite Adayları DİKKAT!**İlk Adım Üniversite'99**

Yeni üniversite sistemi ile ilgili tüm bilgilerin bulunduğu bir CD.

ES Eğitim Danışmanlık ve East and West Interactive tarafından hazırlanan "İlk Adım Üniversite 99", üniversite adayının gereksinim duyduğu tüm bilgileri kapsıyor. Genç neslin yaşına, zevkine ve beklentisine yönelik aksiyonları içeren "İlk Adım Üniversite' 99" CD'sinin içeriği de oldukça zengin. CD'de Türkiye ve Kıb-

rıs'taki 77 üniversitenin tanıtımı yapılıyor. Üniversitelerin ekranlarına girildiğinde, Türkiye ve Kıbrıs'ın gözde üniversitelerinden 16'sı A'dan Z'ye etkileşimli olarak tanıtılıyor. Ayrıca CD'de diğer üniversitelerin beslenme, barınma, sağlık, ulaşım gibi bilgilerinin yanı sıra, öğretim üyeleri, fakülte ve yüksekokulları, iletişim bilgileri ile genel tarihçesine yer verilmiş. Bu sene ilk kez uygulanan yeni sınav sisteminin getirdiği değişikliklerin yer aldığı ekranlarda ise YÖK Başkanı Prof. Dr. Kemal Gürüz, etkileşimli görüntüsüyle madde madde yeni sistemin inceliklerini anlatıyor. Sınavla ilgili tüm bilgilerin ayrıntısıyla anlatıldığı bu bölümde, puan türlerine göre soru değerlerinden sınav stratejilerine kadar üniversite

adayının bilmek istediği tüm bilgiler sunuluyor. Bu bölüm ayrıca, adayların sınav öncesi veya sonrasında karşılaşılabilecekleri sorunlarla ilgili çözümleri ve nerelere başvurulması gerektiğiyle ilgili önemli bilgileri de veriyor. Adaylar, bu bölümde ayrıca puanlarını nasıl hesaplayacaklarını ve bu puanların sınav sonrasında neden nasıl etkileneceğini de görebiliyorlar.

Adayların bu rehber CD'de sınav öncesi ve sonrasında en çok bakacakları yer ise "Örtüştürme" ekranları. Çünkü bu bölüm, üniversitelerin fakülte ve yüksekokullarının tahmini tercih taban puanlarını, kaç puanla hangi üniversiteye girilebileceğini, yeni sisteme göre bölümlerin hangi puan türüyle öğrenci aldığını gösteren tabloları içermekte.

Ürün Bilgisi**İlk Adım Üniversite '99**

Bilgi için	: East and West Interactive
Tel	: (216) 372 26 06
Faks	: (216) 361 99 83
Fiyatı	: 5.750.000 TL

Taş Devri'nden BamBam Uzaydan Sesleniyor**Kelimeler Dünyası**

Çocuklara kelimeleri öğretmek için çarkıfelek ve bulmaca karışımı bir program.

Eğitim sektöründe yeni bir şirket olan Interaktif'in BamBam serisine ait ürettiği diğer bir yazılım olan bu CD, çocuklara kelimeleri oyunlar ile öğretmeyi hedefliyor. CD'yi sisteminize taktıktan sonra kullanmak için kurulum yapmanız gerekiyor. Kelimler Dünyasına Yolculuk özenerek yapıldığı belli olan birçok güzel animasyon ile süslenmiş. CD'nin ana menüsü ise 3 adet farklı bölüme ayrılıyor. 1., 2. Ve 3.sınıf olarak ayrılan bölümler aslında tek bir oyuna açılıyor, ancak farklılık sadece zorluk seviyelerinde ortaya çıkıyor. Çarkıfelek tarzında olan bu

oyunun bir uzay gemisini andıran arabirimi bulunuyor. Sol taraftaki puan çarkının altındaki ok ile çarkı çevirdikten sonra, bulunması gereken objenin resmi sağ tarafta beliriyor.

Objenin altında ise yazılı olarak tanımı bulunuyor. Bu objenin ne olduğu ise orta kısımda kullanıcıya bırakılmış bölüme giriliyor. Yanlış girilen harfte bir uyarı sesi geliyor ve doğru giriş yapıldıktan sonra bir diğerine geçiliyor, oyun bu şekilde devam ediyor. Bunun yanında arabirimde bulunan diğer tuşlar da değişik sesler üretiyorlar. Bir fonksiyonları bulunmayan bu tuşlar sadece oyuna renk katması için programa eklenmiş. Çok geniş bir içeriğe sahip olmamasına rağmen, kelimeleri çocuklara neşeli bir ortamda öğretmek için başarılı bir sistem. ☐

Ürün Bilgisi**Kelimeler Dünyasına Yolculuk**

Bilgi için	: Interaktif Bilgisayar Eğitim
Tel	: (224) 233 74 29
Faks	: (224) 235 12 45
Fiyatı	: 28 \$ + KDV

AUTOLISP ve DCL**Hızlı
Autocad Dili**

Autolisp ve DCL ile çoklu işlemler sadece tek bir komuta iniyor.

Son yıllarda makine tasarımı CAD programları yaygın olarak kullanım alanı buluyor. Bunlar tasarımın daha kısa sürede yapılmasına olanak

tanıyorlar. Fakat aynı tasarımın farklı veriler için tekrar yapılması bu programlarda da zaman alan bir işlemdir. İşte bunun için Autocad gibi programların altında bir de destekleyici programlama dili bulunur. Autolisp olarak adlandırılan bu dil ile kullanıcı kendi tanımlayacağı fonksiyonlar ile bir dizi işlemi tek bir komuta indirebiliyor.

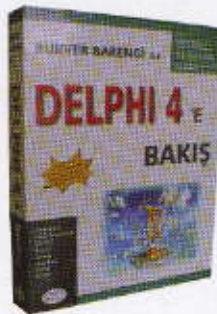
Autolisp ve diyalog kontrol kutuları (DCL) yardımıyla, rutin yapılan işlemlerin nasıl otomatikleştirileceğini anlatan bu kitap orta düzeyde Autocad bilenlere hitap ediyor. Kitabın giriş bölümünde dil için geçerli olan ve programlama mantığının iskeletini oluşturan kavramlara yer veriliyor. Sonraki bölümlerde ise temel fonksiyonlar anlatılıyor. Uygulama sırasında kullanıcıların en çok sıkıntı çektiği diyalog kutularının kullanımı ve kontrolü de kitap içinde yer alan bölümler arasında bulunuyor.

Ürün Bilgisi

Autolisp ve DCL ile Programlama	
Bilgi için	: Seçkin Kitabevi
Tel	: (312) 435 30 30
Faks	: (312) 435 24 72
Fiyatı	: 3.300.000 TL

Delphi 4'e Bakış**Son Sürüm
Delphi**

Yeni başlayanlardan profesyonellere, örneklerle Delphi 4.

Delphi 4 üzerine yazılan bu kitap geniş yelpazedeki bir kullanıcı kitlesine hitap ediyor. Uygulama geliştiricilerin pratikte karşıla-

bilecekleri problemlere olabildiğince uygun örnekler göstererek yer verilen kitapta, programlamaya ait temel kavramlar ve Delphi bileşenlerini kullanarak Windows altında nasıl uygulama geliştirilebileceğine dair bilgiler bulunuyor.

Nesne tabanlı programlama, Windows API, Delphi'yle nasıl bileşen ve DLL yapılacağına dair konular, DDE, OLE, COM, Activex ve ActiveForm'lar yaratma, Active Page'ler, OLEnterprise, DCOM, özellik editörleri, 3 katmanlı programlama, OLAP, Decision Cube, QuickReport ve Windows bileşenleri de bu kitapta bulunan konular arasında yer alıyor.

Ayrıca günümüzün konusu Internet ile ilgili bölümler, Web sunucu uygulamalarının nasıl hazırlanacağı ve Delphi ile birlikte gelen Corba desteği konusunda örnekler de kitapta bulunuyor.

Ürün Bilgisi

Delphi 4'e Bakış	
Bilgi için	: Seçkin Kitabevi
Tel	: (312) 435 30 30
Faks	: (312) 435 24 72
Fiyatı	: 6.500.000 TL

**WEB
HOSTING**

- HIZ
- KALİTE
- FİYAT

- 100 Mbps Yayınlama hızı
- 1 MB - 13 GB WEB alanı
- Sonsuz POP3 E-Mail
- Sonsuz Forwarding
- Limitsiz trafik
- FTP access
- Front Page desteği
- Full ASP/CGI desteği
- Database server access
- Secure server (SSL) imkanı
- Kredi Kartı ile alış-veriş
- 7/24 Monitoring
- 7/24 Customer Help
- Günlük data Back-up

2 MB WEB Alanı
(Yaklaşık 50 sayfa)
POP3 E-Mail
FTP Access
Limitsiz Trafik

Aylık **19,95 \$**

(firmaadi.com) veya (firmaadi.com.tr) 99 \$

Lütfen sitemizden Referanslarımızı inceleyiniz.

Bayilikler Verilecektir.

bilgisayar **NET**
www.bilgisayar.net
TEL & FAX: (0212) 250 88 87 - 250 87 89 - 250 88 88

Chipucu Bölümü

Derginin ana bölümlerinden biri olan Chipucu kısmında, donanım ve yazılım ile ilgili eğitici bilgiler içeren yazılar bulabilirsiniz.

54

43

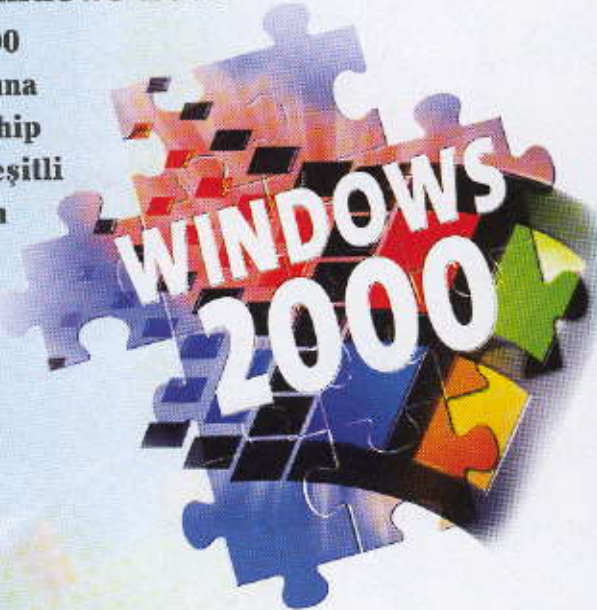
NT Araçları

NT için en faydalı programların tanıtımı ve tavsiyeler.

Bedava Windows 2000

Windows 2000 fonksiyonlarına bugünden sahip olmak için çeşitli programların tanıtımı ve CHIPuçları

ve diğerleri

72

SB Live Özel

SB Live ses kartından maksimum verim almak ve sorunları gidermek için pratik CHIPuçları

Hızlı Fare

68

Hızlı ve verimli çalışma için kısayollar

Network Serisi, Bölüm 3

78

Ağdan faks göndermek ve Proxy Server

Linux

86

Linux ile bir Internet Cafe kurulumu

Ayın Shareware'leri

92

En yeni seçme Shareware'ler

Katalog

100

Biriktirin, saklayın arşiviniz olsun

En İyi NT Programları

Windows NT işletim sistemi sayısız yardımcı programla optimize edilebilir. CHIP mükemmel bir işletim sistemine sahip olmanız için en iyi NT programlarını tanıtıyor.

1. Yönetim: Sistem için Yedi Program

Netinstall 5.0: Network'te Otomatik Yazılım Dağıtımı

Netinstall'ın ana görevi ağda yazılımların otomatik dağıtımı ve kurulumu. Bu NT programı bu işlemi çok güzel bir şekilde ağ yöneticisinin müdahale etmesine gerek kalmadan hallediyor.

Programın çalışma şekli dahice olduğu kadar basit. Taze Windows kurulu referans bir bilgisayar üzerinde söz konusu yazılım kurulur. NetIns-

tall Spy modülü kurulmadan önce ve sonra sistemi analiz eder ve yapılan tüm değişiklikleri kaydeder. Protokol tutulan sonuçtan bir kurulum Script'i oluşturulur, kopyalanacak tüm dosyalar bir pakette toplanır ve merkezi Netinstall veri tabanında bir kayıt yaratılır. Oluşturulan Script sonradan da düzenlenebilir. Diğer kullanıcılarda ise bu paket Login işleminden sonra veya talep doğrultusunda kurulur.

NT için oldukça önemli olan bir şey var: NetInstall NT Service ile şirketteki NT Workstation'larda normalde Administrator hakları gerektiren kurulumlar da gerçekleştirilebiliyor, o yüzden dikkatli olmakta fayda var.

Bilgi: NetSupport

www.netsupport-gmbh.de (ücretsiz 30 günlük deneme sürümü)

Fiyat: 10 istemci için yaklaşık 1000 DM. ►

ERD Commander: Sistem Kurtarma Aracı

Sabit diskteki veya CD'deki verilere bağımlı olmayan NT için bir Boot disketi bugüne kadar mevcut değildi. ERD Commander (bu ayki CD'de mevcut) ile sistemlerini Boot edenler, bir konsola sahip olurlar ve "copy", "rename" ve "delete" gibi komutlarla çalışabilir ve olası tüm NT dosya sistemlerine (CDF5 dahil) erişebilirler. Boot edemeyen sistemlerin tamiri için ERD Commander'ı kullanabilirsiniz.

Bilgi: www.winternals.com

Fiyatı: Yaklaşık 250\$

LOphtCrack 2.5: Şifreleri Bulmak

LOphtCrack sadece yerel şifre veri tabanını kırmakla kalmıyor, aynı zamanda otomatik bir şekilde SMB üzerinden ağda gönderilmiş ağ şifrelerinin tespit edilmesini sağlıyor. LOphtCrack aynı zamanda NT Administrator şifrelerini unutan sistem yöneticilerine de yardımcı oluyor.

Bilgi: www.lopht.com

Fiyatı: Yaklaşık 100 \$

Regmon: Registry Kontrolü

Regmon programı, çalışan programların Registry'den hangi şekilde veri okuduğunu ve kaydettiğini gösteriyor. Registry'de hatalı bir konfigürasyon olduğunu düşünenler Regmon ile ilgili programın Registry aktivitelerini izleyebilirler. Regmon "Boot" modunda NT'nin Boot aşamasındaki Registry erişimlerini de takip edebiliyor.

Bilgi: www.sysinternals.com (Freeware)

RegEditX: Registry Eklentisi

RegEditX Registry Editor'a yeni bir Combo Box ekliyor, bu kutuda o ana kadar değiştirilen anahtarları kaydediyor. Sürekli olarak aynı anahtarda düzenlemeler yapan biri böylece doğrudan Registry'nin belirli alanlarına ulaşabilir, bunun için yapması gereken tek şey Combo Box listesinden ilgili anahtara tıklamak.

Bilgi: www.dcoft.com (Freeware)

Intel LANdesk Suite Management Suite 6.1 Ağ Yöneticisi için Komple Bir Paket

Intel'in bu araç paketi bir ağ yöneticisinin tüm işlerini gerçekleştirebiliyor: Yazılım dağıtımı, envanter, uzaktan yönetim, sunucunun ve ağ

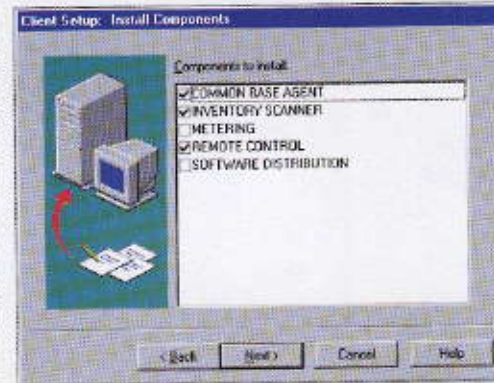
cuları yanında Netware (NDS dahil) sunucuları ve yaygın tüm istemcilerde (DOS, Windows 3.x/95/98/NT WS, OS/2, Macintosh PPC) kontrol ve uzaktan yönetim işlemlerini gerçekleştirebiliyor. Administrator neredeyse tüm parametreler için sınır değerleri tespit edebiliyor. Bu değerler aşıldığında otomatik olarak bir elektronik posta mesajı veya faks iletiliyor. Remote fonksiyonu uzaktan yönetim ile birçok problemi çözebiliyor.

Bu kapsamlı araç yazılım dağıtımında da oldukça faydalı: Client PC'ler bir Wake-up (uyandırma) fonksiyonuna sahiplerse yazılım bilgisayarları ağ üzerinden açabiliyor, kurulumu gerçekleştirebiliyor ve daha sonra bilgisayarı kapatabiliyor.

Bilgi: Intel

www.intel.com

Fiyatı: 10 Client için yaklaşık 1000 \$

Intel'den LANdesk-Suite Management Suite: Ağ yöneticileri için komple bir çözüm. Remote fonksiyonları uzaktan yönetimdeki birçok problemi kolayca çözüyor.

trafisinin kontrolü ve bakımı, istemci sistemleri için virüs koruması, merkezi yönetim ve güvenlik kontrolü.

Bu paket sadece Windows NT sistemlerinde çalışıyor, ancak NT sunu-

NT için Novell NDS Desteği: Karışık Ağların Yönetimi Novell Directory Services For NT

(NDS), Novell Netware ve Windows NT'nin kullanıcı yönetimini ortak bir yönetim arayüzü altında birleştiriyor.

Sistem yöneticileri böylece mesela kullanıcılar için karmaşık Domain prensibini dikkate almaya gerek duymadan güvenlik hakları belirleyebiliyorlar. NDS for NT Windows NT 3.51 ve 4.0 ile uyumlu ve üreticisi

Novell'in belirttiğine göre ancak yıl sonunda çıkması beklenen Windows 2000 ile de uyumlu olacak.

Yazılım birincil ve ikincil Domain denetleyicilerini kullanıyor. Administrator bir kullanıcıyı karışık ağlarda bile sadece bir defa yaratıyor, tanımlanan kullanıcı böylelikle dizin ağacındaki tüm sunuculara erişebili-

yor. Intranet yöneticileri NDS for NT'nin başka bir fonksiyonundan da

ERD Commander: Windows NT için bağımsız Boot disketi.

faydalanabilirler: Microsoft Exchange için Snap-in. Bu sayede NDS konfigürasyon programı NWAdmin ile hatta Exchange kullanıcıları oluşturup bunları yönetebilirler.

Bilgi: Novell

www.novell.com (Demo)

Fiyatı: 5 kullanıcı için 700 \$

2. Güvenlik: Verileriniz Güvende Olsun

McAfee NetShield 3.14: Virüs Koruması

NT için güvenlik mimarisi sayesinde önceleri çok az virüs mevcuttu. Yine de NT kullanıcılarının Office makro virüslerinden etkilenmeleri pekala mümkün. Ayrıca Client PC'ler tarafından virüs bulaştırılmış ve dosya sunucusu olarak kullanılan merkezi bir Server da virüslenmiş ve böylece ağa bağlı diğer bilgisayarlara da virüs yayan bir kaynak konumuna gelmiş olabilir. Virüs saldırılarına karşı önlem olarak Network Associates'in McAfee NetShield NT programını tavsiye edebiliriz. Bu program Service olarak kuruluyor ve sadece yerel bir kullanıcının işlemlerini gözetlemekte kalıyor, aynı zamanda ağ üzerinden gerçekleştirilen her erişimi de kontrol edip taniyor. Yazılım bir virüs bulduğunda otomatik olarak bir uyarı mesajı veriyor ve ağdan, faks veya Pager olarak gönderiyor. Yeni virüs tanımlamaları DAT dosyaları olarak McAfee'nin Internet sunucusundan indirilebiliyor.

Bilgi: Network Associates
www.mcafee.com
Fiyatı: Yakalılık 50 \$

seNTRY 2020: Veri Şifrelemesi

seNTRY 2020 ile kullanıcı normal NT dosya sistemi ile formatlayıp kullanabileceği sanal sürücüler oluşturabiliyor.

Bu sırada şifrelenmiş seNTRY sürücülerinden birine kaydedilen tüm veriler doğrudan şifreleniyor. Verilerin okunması sırasında program çalışmayı engellemek için tüm verilerin şifresini artalanla otomatik olarak çözüyor.

Softwinter'in seNTRY'si böylece bugünden transparan bir şifreleme sunuyor, NT 4.0'm takipçisi Windows 2000 de böyle bir şifreleme mekanizmasına sahip olacak.

İlginç: seNTRY hatta 128 ve daha fazla Bit'lik anahtar uzunluklarını destekliyor. Buna karşın Microsoft, katı Amerikan şifreleme ihraç yasakları yüzünden 128 Bit'lik şifrelemeyi Amerika dışındaki ülkelerde pazarladığı işletim sistemlerinde kullanamıyor.

Bilgi: SoftWinter
www.softwinter.com
Fiyatı: Tam sürümü 50\$
süre kısıtlı deneme sürümü var

Undelete: Dosyaları Geri Almak

Undelete Recycle Bin'in (geri dönüşüm kutusu) çalışma şeklini geliştiriyor. Normalde sadece Explorer'dan silinen dosyalar çöp kutusuna aktarılıyor ve ihtiyaç halinde tekrar oluşturulup geri alınabiliyor. Undelete'in kurulumundan sonra bu kurtarma işlemi kullanıcının komut satırından silindiği dosyalar için de geçerli oluyor. Filtreler belirli dosya türlerinin çöp kutusuna atılmasının önüne geçiyor ve bunlar hemen siliniyor.

Bilgi: www.sysinternals.com (Freeware)

TCPView: Bağlantıların Kontrolü

TCPView sistemdeki tüm TCP ve UDP uç noktalarının kontrolü için küçük bir araç. NT programı Netstat gibi bu program da hem uzaktaki adresi hem de TCP bağlantısının güncel durumunu gösteriyor. TCPView'in büyük bir avantajı grafiksel kullanıcı arayüzü. Sonuçlar ayrıca bir dosyaya kaydedilebiliyor. Bilgisayarına istemeyen yabancı kişilerin bilgisayarlarının bağlanmasını istemeyenler bu programla bunu kontrol edebilirler.

Bilgi: www.sysinternals.com (Freeware)

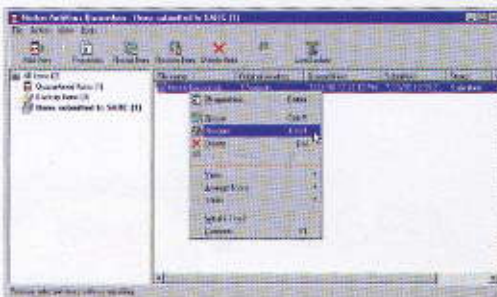
Norton Antivirus 5.0/Antivirus NT Server: Virüs Koruması

Symantec NT için değişik virüs koruma programları sunuyor: Windows 95/98 ve NT için genel bir sürüm ve NT için, upki McAfee rakibi gibi yönetim ve uyarı fonksiyonlarına sahip özel bir sürüm. Virüs tarayıcıların ilginç bir özelliği Internet'teki ActiveX

kontrolleri, Java Applet'leri ve truva atlarına karşı ekstra koruma sağlama. Heuristic arama stratejisi sadece bilinen virüs örneklerini kontrol etmiyor, aynı zamanda dosyanın tüm yapısını da analiz ediyor. Norton Antivirus böylece büyük bir ihtimalle virüs içeren dosyaları da tespit edebilecek, ancak hatalı alarmların önüne geçilemeyecek (test sayfalarındaki Antivirus programları karşılaştırmasına da bakabilirsiniz). Aynı şekilde virüs tara-

ma programı MIME/UU, LHA/LZH, ARJ, CAB, PKLite ve LZEXE gibi sıkıştırma formatlarını da destekliyor. Değişik lisans modellerinin bulunduğu Server sürümü birkaç ağa özel fonksiyonla donatılmış durumda, mesela virüs tarama servisinin diğer sunuculara dağıtımı ve karantina fonksiyonu. Bu fonksiyon şüpheli dosyaları Internet üzerinden Symantec'in Antivirus Research Center'ına (antivirus araştırma merkezi) incelenmek üzere gönderiliyor.

Bilgi: Symantec
www.symantec.com
Fiyatı: 40\$

Norton Antivirus: Symantec'in virüs tarayıcısı Windows NT altında tehlike potansiyeli olan dosyaları karantinaya alma fonksiyonuna sahip.

Windows NT Araçları

Windows NT ile birlikte hazır birkaç tane faydalı araç ve ek program geliyor. Ancak bazıları oldukça iyi saklanmış veya Windows NT için Microsoft'un iki farklı sürümde (Server ve Workstation) sunduğu Option Pack'e entegre edilmiş.

Windows NT Diagnostics sistem veya donanım problemlerinde yardımcı olur ve "Start / Programs / Administrative Tools / General" menüsü ile çalışılır. Bu araç kurulu olan aygıt sürücülerini, kullanılan IRQ, DMA kanalları ve I/O adresleri ile bellek yüklenmesi ve Network (mesela tüm protokol ayarları saf metin olarak) hakkında bilgi verir.

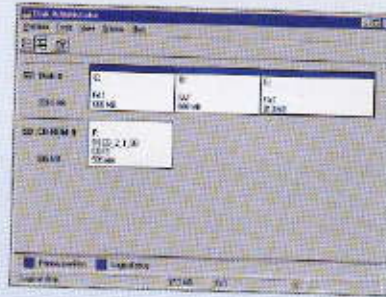
Network Monitor NT Server CD'sinde bulunuyor ve sonradan "Network Neighborhood" üzerinden kurulması gerekiyor. Bu araçla bozuk Ethernet kartları veya kabloleme problemleri gibi ağ problemleri hemen tespit edilebiliyor.

Performance Monitor kaynakların tüketimi ile ilgili ayrıntılı ve ayrı ayrı bilgiler verir, mesela işlemci kullanımı veya bellek ("Start / Programs / Administrative Tools / System Monitor"). Her görevin, servisin veya Thread'in parametreleri ölçülüp günlük dosyasına kaydedilebiliyor.

NT Backup da "Start / Programs / Administrative Tools" menüsü altında bulun-

yor ve sadece SCSI Tape (bant) sürücülerini çalıştırabiliyor.

Disk Administrator ile tüm bir sabitdisk partisi veya her bir dosya için sıkıştırma yapılabilir. Partisyonların sıkıştırılması için Disk Administrator'u açın bir NTFS partisi seçin ve kısayol menüsünde "Properties" altında sıkıştırmayı etkinleştirin.

Internet Araçları Windows NT'de Service Pack 3'ten itibaren Option Pack kurulumu ile ortaya çıkıyor. Internet Information Server (IIS) 4.0 bunlardan biri. Internet Database Connector, ActiveX Data Objects ve Active Server Pages başarımlı ve dinamik Web sayfaları için temel sağlıyor. IIS 4.0'ın bir başka bileşeni de Index Server 2.0, bu araçla kendi arama makinelerinizi programlayabiliyorsunuz.

3. Sabit Disk Optimizasyonu: Sabitdisk için 4 Araç

Partition Magic 4.0: Sabit Disk Yönetimi

Bu araçla FAT16, FAT32 ve NTFS sabitdisk partisiyonlarını veriler kaybolmadan büyütebilir, küçületebilir ve kopyalayabilirsiniz. Windows NT ile gelen FDISK programıyla bu tip partisiyon transferlerinde hedef partisiyondaki tüm veriler silinir. Windows NT sisteme bu kadar "derinden" müdahale eden erişimlere izin vermeyeceğinden Partition Magic DOS altından çalışır, yani çalışmak için bir FAT partisiyonuna ihtiyaç duyar. Programın en güzel özelliklerinden biri de IBM Bootmanager

entegrasyonu. Bunun yardımıyla bir bilgisayarda çeşitli işletim sistemlerini kurabilir ve istediğinizden Boot edebilirsiniz.

Programın üreticisi Powerquest ağ yöneticileri için uygun bir araç da sağlıyor: Server Magic 2.0, sunucudaki Windows NT ve Novell Netware dosya sistemleriyle çalışabiliyor.

Bilgi: Powerquest
www.powerquest.com
Fiyat: 70 \$

Web Hosting Bizim İşimiz...

AKTİF.NET

HIZLI BAĞLANTI

KALİTELİ HİZMET

UYGUN FİYATLAR

WEB HOSTING

isminiz.com.tr ve ya isminiz.com

10 MB Web Alanı

POP-3 Email Hesabı

FTP Hesabı

24/7 Sürekli Erişim

Ücretsiz Teknik Destek Hattı

Ayda Sadece \$20

WEB TASARIM

Uzman

Tasarım

Ekibi

30 GÜNDE BİTİRME GARANTİSİ

Detaylı Bilgi Almak İçin

Ücretsiz Danışma

Hattımızı Arayınız!

0800 211 8089

Bizi İnternet Dünyası Salonu

Bilişim '99

134 nolu Standta

Ziyaret Ediniz

1-5 Eylül 1999

Kurumsal İnternet Hizmetlerimiz :

- * Domain İsim Tescili
- * Web Hosting
- * Web Sayfa Tasarımı
- * İnternet Reklam
- * İnternet Mağazası
- * Online Satış

AktifNet

Bilgisayar İnternet Reklam Hizmetleri

TOPRAK CENTER Karşısı Yıldız - İstanbul

Tel : (0212) 261 8950 PBX

Norton Utilities 2.0 for NT: Araç Paketi

Yazılım bilgisayar problemlerini tespit ediyor, düzeltiyor ve önüyor. Ancak bu programın fonksiyon kapasitesi Windows 95/98 sürümü kadar geniş değil. Bunun nedenleri NT'nin sistem mimarisi ve Windows NT'nin sistem araçları ile daha iyi donatılmış olması.

Norton Speed Disk NTFS partisiyonlarını defragmente edebiliyor. Windows çöp kutusuna bir eklenti-yi de Unerase oluşturuyor. Zamanında disk problemlerini tespit eden ve bunları tamir eden Norton Disk Doctor'ek bir koruma sağlıyor. Norton System Doctor ise arıtalanda sürücülerini, belleği, işlemciyi ve ağı gö-

zetliyor.

Sürücü fragmantasyonu, bellek yetmezliği veya virüsler sistem performansını olumsuz etkilerse program kullanıcıyı uyarıyor ve hatta bazı problemleri otomatik olarak gideriyor.

Norton System Information normalde zorlukla ulaşılabilen yüzlerce donanım ve yazılım bilgisini birarada düzenli bir şekilde gösteriyor ve NT'de problem çözerken size oldukça faydalı bilgiler veriyor.

Bilgi: Symantec
www.symantec.com
Fiyatı: 90 \$

FAT32 Sürücüsü: Karışık Sistemler:

NT için FAT32 sürücüsü, FAT32 partisiyonlu bir Windows 95/98 Dual-Boot sisteminde işinizi oldukça kolaylaştırabilir. Windows 95/98 için sabit disk kapasitesini daha verimli kullanmak açısından FAT32'yi tercih etmek daha mantıklıdır. Ancak NT bu tip partisiyonlara kendiliğinden erişemiyor. Yardıma yine bir sürücü yetişiyor, kurulduğunda NT'nin küçük kardeşlerinin partisiyonları da görünür.

Bilgi: Winternals Software
www.winternals.com
Fiyatı: 40\$

Windows 95/98 Sistem Araçlarında Dikkat

NT'nin arayüzü neredeyse Windows 95/98'deki gibi görünse ve çoğu Windows programı NT altında da çalışsa da. Sürücü modeli, güvenlik mekanizmaları ve sistem mimarileri arasında çok büyük ve kritik farklar var.

Windows 95/98 altında Registry Windows dizinindeki SYSTEM.DAT ve USER.DAT dosyalarından oluşur. NT'de ise Registry, Winnt\System32\Config dizinindeki "System", "Security", "Software", "SAM" (Security Account Manager) ve "Default" dosyalarından oluşur.

Bir Windows 95/98 programını NT altında üstelik bir de Administrator hakları ile çalıştırdığınızda bunun çok vahim sonuçları olabilir. Sorunlar çalışmayan programlar ve servislerden tutun da yeniden kurulum gerektiren komple sistem kilitlenmelerine kadar varabilir. Özellikle tehlike olan programlar virüs tarayıcı, Registry programları ve Uninstall'eri gibi sistem araçlarıdır.

Bu yüzden bu tür Shareware programları sadece NT altında da çalıştıkları açıkça belirtilmişse kullanın.

Sandra ve Dr. Hardware gibi analiz araçları NT altında ya hiç kullanılmıyor ya da kısıtlı olarak kullanılabilir. Bunun nedeni şu: Çoğu fonksiyon sistem donanımına doğrudan erişim gerektirir, bu da

NT'nin halka modelindeki sistem mimarisine göre yasaktır.

Ancak NT altında şu programları kullanmanızı tavsiye edebiliriz:

TweakUI çeşitli parametrelerin konfigürasyonunu sağlar, mesela normalde Registry Editor'un gerekli olduğu Desktop'un ayarlanması gibi. NT'ye özgü özellikler de, sıkıştırılmış dosyaların ve dizinlerin farklı renkte gösterilmesi gibi, bu programda mevcut.

Bilgi: www.microsoft.com, Windows 98 CD'sinde

TreeSize Professional 2.1 bir sürücünün kapasitesinin ne kadarının dolu olduğunu analiz ediyor, yüklü dizinleri, geçersiz TMP dosyalarını veya sabit diskte gereksiz yere birçok Cluster işgal eden bir

sürü küçük dosya içeren klasörleri bu program çabucak buluyor.

Bilgi: www.jam-software.com
Fiyatı: 30 \$

Properties Plus 1.65 dosyalar ve dizinlerin kısayol menüsü (sağ tuşla tıklayınca) için bir Shell eklentisidir. Böylece standart özellikler iletişim kutusuna başka seçenekler de ekleyebilirsiniz.

Bilgi: www.shareware.com,
www.download.com (Freeware)

Genius 2 fanatik Internet kullanıcıları için oldukça pratik bir araç ve Internet için her türlü test ve analiz fonksiyonuna sahip. Bunlardan bazıları Ping, NSLookup, bir Port- ve Name-Scanner, bağlantı hızını ölçen test programları, bir Download Manager, Trace-Route ve çok daha fazlası. Ayrıca Browser ve sunucu arasındaki iletişimi ayrıntılı olarak gösteren bir HTTP Client da mevcut.

Bilgi: www.sinnerz.com/genius (Freeware)

Sisoft Sandra gibi donanım doğrudan erişen programların bazı fonksiyonları NT altında düzgün çalışmayabilir.

Windows NT Resource Kit

NT için en önemli araç paketlerinden biri de Microsoft'un kendisinden geliyor: Windows NT Resource Kit. Bu kaynak paketini Microsoft'tan kitap şeklinde temin edebilirsiniz. Pakette NT Registry kayıtları ile ilgili bir dokümantasyon ve NT performansını olumsuz etkileyen etmenler hakkında sayısız faydalı bilgi mevcut. CD'de de birçok yardımcı program mevcut.

Bu araçlardan birçoğu aynı zamanda Microsoft'un Internet sunucusunda da bulunuyor. İşte bu programlardan en önemileri:

Depends belli bir programı sürümünün hangi DLL dosyalarına ihtiyaç duyduğunu gösteriyor. DLL'ler ile ilgili uyumluluk sorunları çıktığında bu program kullanıcının yanlış versiyonları tespit etmesinde yardımcı oluyor.

Kill isminin hakkını veriyor ve çalışan prosesleri radikal bir şekilde sonlandırıyor. Burada Task Manager'dan çok daha etkili olduğunu söylemek mümkün, zira Task Manager her zaman bunda başarılı olamıyor. Ancak Kill bir komut satırı programı ve kullanıcı DOS Prompt ile uğraşmak zorunda.

DiskProbe dosya sistemi üzerinden ulaşılamayan veri yapılarının (mesela partitasyon tabloları (FAT) veya Master Boot Record (MBR)) düzenlenebildiği bir sabit disk editörü.

Logevent birçok Batch görevi kullanan ve çalıştıran kullanıcılar için çok faydalı bir araç ve bu toplu işlerin gerçekten çalıştırılıp çalıştırılmadığını gösteriyor. Logevent ile komut satırından bilgiler NT'nin Event Viewer'ına da kaydedilebiliyor.

Windiff Diff'in grafiksel versiyonu, yani dosyalar için bir karşılaştırma programı. NT ile birlikte gelen ve pek de işe yaramayan "foomp" ve "comp" programlarının aksine kullanıcı Windiff ile dosyalar arasındaki farkları çabucak bulup düzeltebiliyor.

4. Internet: Üç Online Araç

NetScan: Araç Paketi

IP Tools Suite'in en önemli bileşenlerinden biri NetScanner'dır. IP adres alanlarını otomatize olarak yönetip erişilebilir bilgisayarları bulmaya çalışan bir araç. NetScan IP adresine ek olarak Host (ana makine) adını da bildiriyor. Paket bu bağlamda Nslookup, Finger ve Traceroute gibi yaygın Internet araçlarının çeşitli sürümlerini de içeriyor. NetScan NT'nin pek gelişmemiş versiyonlarına göre oldukça iyi araçlara sahip.

Bilgi: Northwest Performance Software
nwps@eskimo.com
Fiyatı: 25\$

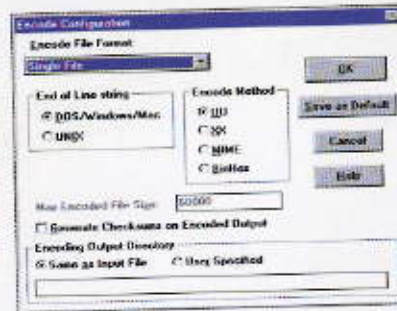
PPPSHare: Proxy Çözümü

Birçok bilgisayarı olan bir kullanıcı şu problemi iyi bilir: LAN'daki tüm bilgisayarlar belirli bir bilgisayardaki Internet bağlantısından nasıl faydalanabilirler? PPPShare bu görevi WWW, FTP, IRC ve Telnet gibi ihtiyaç duyulan tüm hizmetler için çözebiliyor. Ticari Proxy'ler ve Router'lar ev kullanıcıları için uygun bir çözüm olmadığından PPPShare kişisel ağınıza için mükemmel bir Dial-up Internet çözümü.

Bilgi: PPPindia
www.pppindia.com
Fiyatı: 25\$

XferPro 32: Veri Transferi

Çoğu Mailer programı MIME, UU, XX veya Binhex ile kodlanmış Mail'leri açarken (decode) sorunlar yaşar. XferPro32 pratikte her elektro-

nik postayı, hangi Mailer ile gönderildiği farketmeksizin tekrar doğru bir şekilde birleştirebiliyor. Program şu şekilde çalışıyor: Kullanıcı bir E-Mail'i dosya olarak kaydedip sürükleyip bırak yöntemiyle XferPro penceresine taşıdığı anda istenilen orijinal verilere sahip olur.

Bilgi: Sabasoft
www.sabasoft.com
Fiyatı: 24 \$

XferPro 32: Çirkin bir arayüz altında güvenilir bir yardımcı gizli. XferPro32 her türlü Mail eklentisini kolayca açabiliyor.

5. Arayüz: İki Faydalı Araç

Command Prompt Here:

Microsoft'un Windows NT için Power Toys paketinde Command Prompt Here adında komut satırı düşkünlüğü için pratik bir araç bulunuyor. Bu araç Explorer'da dizinler için kısayol menüsünü geliştiriyor. Kullanıcı sağ fare tuşuyla o an seçili olan dizinin ayarları olduğu bir komut satırı penceresi açabiliyor. Dizinelere bu durumda komut girişleri ile ulaşmak zorunda kalmıyorsunuz.

Bilgi: www.microsoft.com
Fiyatı: PowerToys'la ücretsiz geliyor

4Screens: Ekran Aracı

4Screens ile masaüstü dört adet sanal Desktop'a büyütülebiliyor. Bu Desktop'ların her biri kendi görev çubuğuna sahip ve gerçek ve bağımsız bir Desktop gibi çalışıyor. Kullanıcı böylece birçok uygulamayı paralel olarak "Full Screen" çözünürlüğünde çalıştırabiliyor. Uygulamalar arasında geçiş yapmak için yapılması gereken tek şey başka bir sanal masaüstünü etkinleştirmek.

Bilgi: www.ezy2.use.com
Fiyatı: 20 \$

Bedava Windows 2000

Yeni Windows'un ne zaman çıkacağını belli ki Bill Gates bile bilmiyor. Ancak beklemenize gerek yok, bugünden Windows 2000'in en önemli yeniliklerine sahip olabilirsiniz; bu yenilikleri sisteminize nasıl entegre edebileceğinizi adım adım açıklıyoruz.

Geleceğin Windows'u daha kullanıcı dostu, pratik ve güvenli olacak. Daha açık ifadelerle Plug&Play, FAT32 ve DirectX desteği, Notebook'lar için güç yönetimi fonksiyonları, Active Directory Service, dinamik konfigürasyon ve ek olarak çeşitli faydalı sistem araçları yeni Windows'u tamamlayacak.

Windows 2000'i bekleme süresini kısaltmak için şimdiden bizimle beraber ileriye yönelik adımlar atabilirsiniz. Amacımız Windows 95/98/NT işletim sistemlerine bugünden Win-

dows 2000 özelliklerini kazandırarak.

Yazımız dört bölüme ayrılıyor: ilk bölümün konusu Desktop (masaüstü). Arayüz kullanımını kolaylaştırmak için örneğin Başlat menüsünü nasıl optimize edebileceğinizi veya Aç/Kaydet iletişim kutularını nasıl basitleştirebileceğinizi açıklıyoruz. İkinci bölümün konusu ise "daha fazla güvenlik". Buradaki önemli konulardan biri de sabitdiskteki önemli verilerin şifrelenmesi.

CD'de Bedava Sistem Araçları ve Güncellemeler

Üçüncü bölümde de örneğin Backup (yedek) almanızı sağlayan veya diski defragmente eden çeşitli sistem araçlarını tanıtıyoruz. Dördüncü ve son bölümde ise yeni Internet fonksiyonlarından bahsedeceğiz.

Windows 2000 tamamen Internet Explorer 5 entegrasyonuna dayansa da, çoğu özellik bir önceki sürüm 4.1x ile (tüm Windows 95 veya NT 4 kulla-

nıcıları için) veya Browser olmadan da denenip kullanılabilir (yazının son sayfasına bakınız).

İhtiyaç duyacağınız diğer her bilgiyi bu ayın ve geçen ayın CHIP CD'lerinde bulabilirsiniz. CD'deki ücretsiz araçlarla Windows 2000'in yeni sistem araçlarının yerini doldurabilirsiniz ve şimdiki sisteminizle çalışmayı oldukça kolaylaştırabilirsiniz. NT 4 ile çalışanlar sistemlerini Service Pack'lerle (sayfa 60) en güncel konuma getirebilirler ve böylece Windows 2000 özelliklerine kısmen sahip olabilirler.

İçindekiler	
1. Modern bir arayüz:	
Daha ergonomik bir masaüstü	55
2. Daha fazla güvenlik:	
Önemli dokümanları ve sistemi korumak	56
3. Daha gelişmiş araçlar:	
Yedekleme, Defrag ve hızlı arama için araçlar	61
4. IE 5 ile yeni Internet fonksiyonları:	
Daha hızlı Internet, daha verimli Offline çalışma	65
NT Service Pack 4'deki gizli araçlar	60
Windows 2000'in yenilikleri	62

1. Modern Bir Arayüz

Daha Ergonomik Bir Masaüstü

Internet Explorer 5, Windows 2000'in çoğu yetinde sisteme yeni bir soluk kazandırıyor. Ancak Windows 2000'in bazı parlak özellikleri Browser olmadan da günümüz işletim sistemlerinde elde edilebiliyor. Mesela sık kullanılan dokümanlara ve dosya iletişim kutularındaki dizinlere kısayollar veya Explorer'da (Windows Gezini) minyatür resim görüntüleri.

Daha Verimli Aç/Kaydet İletişim Kutuları

Microsoft, Windows 2000 ve Office 2000'de belgelerin açılması veya kaydedilmesi gibi işlemlerde çıkan pencereye Outlook'taki gibi araç çubukları yerleştirmiş. Böylece en sık kullanılan dizinler, en son üzerinde çalışılan belgeler veya masaüstünün tüm dosyalarına daha hızlı erişilebiliyor (tek bir tıklama ile dizin ağacında kullanıma hazır). Prensipte olarak simgelerin ardında, sizin de yerleştirebileceğiniz, sadece belirli sistem klasörlerine ("Windows/Favorites" veya "Windows/Desktop" gibi) kısayollar bulunuyor.

Örneğin çoğu uygulamada stan-

dart dizin olarak "Belgelerim (My Documents)"i ayarlanmışsa, sık kullanılanlar, en son düzenlenen belgeler ve masaüstü kısayolları bu dizine yerleştirilir. Bunun için Explorer'da "Belgelerim" klasörüne girin ve "Dosya / Yeni / Kısayol" menü seçenekleriyle "c:\windows\recent", "c:\windows\favorites" ve "c:\windows\desktop" dizinlerine kısayollar oluşturun. Dosya iletişim kutusunda böylece "Recent", "Favorites" ve "Desktop" kısayolları kullanıma hazır, bunları elbette istediğiniz gibi yeniden adlandırabilirsiniz.

Minyatür Görünümde Resim Dosyaları Yönetimi

Windows 98 HTML sayfası görünümünde seçili bir resim dosyasını önizleme penceresinde minyatür bir şekilde gösterir. Windows 2000 bir dizinin tüm resim dosyalarını otomatik olarak minyatür resimler (Thumbnails) şeklinde gösteren bir Explorer görünümüne sahip olacak. Gerçi bu pratik bir özelliktir, ancak BMP, JPEG ve GIF formatları dışında resimlerle çalışanlar için bu görünümün bir erkisi olmayacak.

Thumbs Plus gibi bir resim göz-

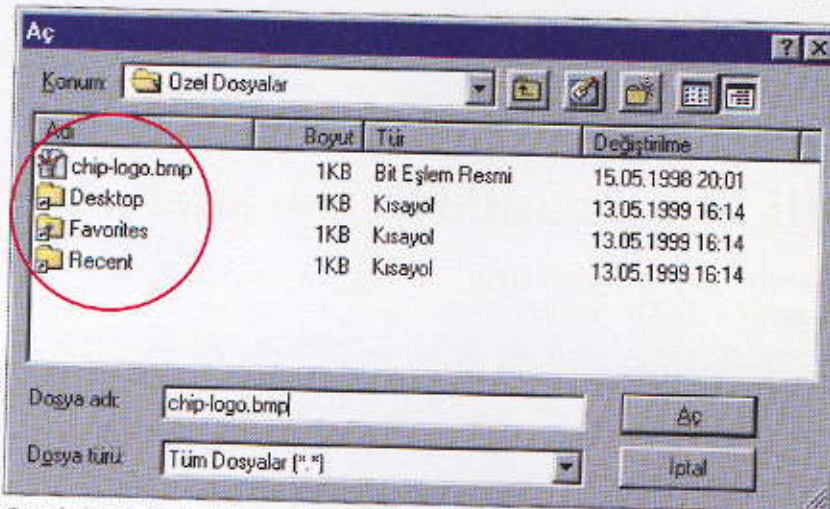
atıcısı bu işi çok daha güzel çözüyor, bu popüler Shareware programı bu ayki CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

Thumbs Plus'in en büyük avantajı yönetim araçlarında. Windows 2000 resimleri sadece büyütülmüş veya küçültülmüş olarak gösterip yazdırabilirken, bu yardımcı program anahtar sözcükler girilmesine veya başka bir formata dönüştürmeye de olanak tanıyor.

Thumbs Plus sisteminizin dizinlerini ve sürücülerini Explorer benzeri bir pencerede gösteriyor, belirli bir dizin için önizleme resimcikleri fare tıklaması ile oluşturuluyor. Birkaç MB büyüklüğündeki resim dosyalarında bile bu işlem oldukça hızlı gerçekleşiyor. Önizleme resimleri programın ön belleğinde (Cache) kalıyor; dizine bir sonraki erişimde resimcikler hemen kullanıma hazır oluyor.

Ekranada Euro Karakterini Elde Etmenin Yolu

Windows 2000, Windows 98 gibi Euro uyumlu, Times veya Arial gibi standart yazıtiplerinde Euro simgesi kullanıma hazır. Halen Windows 95 veya NT 4 ile (Service Pack 3'e kadar) çalışıyorsanız, Microsoft'un Web sitesinde bulabileceğiniz Font güncellemesi (www.microsoft.com/euro) işinize yarayacaktır. Bu güncelleme sisteminizin standart yazıtiplerini (Times New Roman, Arial, Courier New) Euro karakterini içeren güncellenmiş versiyonları ile ▶

Görsel olarak güzel görünmeseler de, kısayollar işinizi oldukça kolaylaştırabilir.

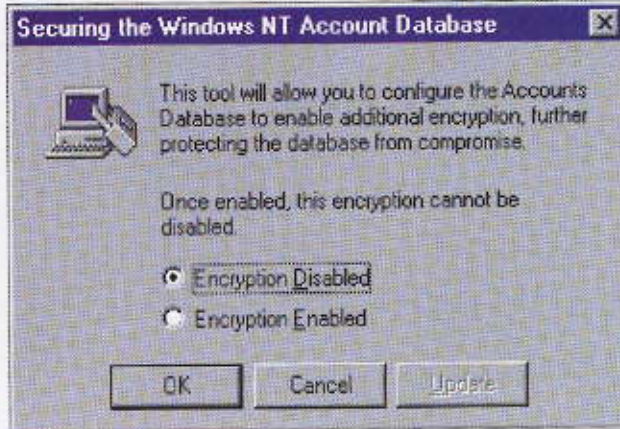
normal bir Explorer arayüzü kullanıyor ve bu yüzden kullanımı da oldukça kolay. Kaynak koduna da ücretsiz sahip olabiliyorsunuz. BSAFE Crypto C adındaki başka bir şifreleme-güvenlik programını da - ancak Amerikalı olmayanlar için sadece yazılı bir şifreleme mekanizması ile sunulabiliyor-yine Internet'te www.rsa.com adresinde bulabilirsiniz.

Sabıtdiski komple şifrelemek sizin için çok zahmetliyse ve aslında sadece birkaç tane dosyayı üçüncü kişilere karşı korumak istiyorsanız, klasik bir Shareware olan Pretty Good Privacy 5.5.3'i kullanabilirsiniz.

NT Service Pack 4'deki Gizli Araçlar

NT Service Pack 4 CD'si önceki servis paketinin tüm hata düzeltmeleri ve geliştirmeleri yanında, otomatik olarak birlikte yüklenmeyen bazı araçlara da sahip:

- Veri tabanı kullanıcıları VMDAC dizininde Data Access Components'in en yeni sürümü için bir kurulum programı bulabilirler.
- Mplayer2 dizininde Microsoft'un Media Player 6 programı bulunuyor, bu program Windows 2000'in sabit bileşenlerinden biri ve Quicktime, MPEG ve AVI dosyalarının yanı sıra, MP3 parçalarını da çalıştırıyor.
- MSSOE dizininde Microsoft Security Configuration Editor'ı bulabilirsiniz. Bu düzenleyici bilgisayarınızdaki güvenlik için önemli ayarların yönetimini tek ve merkezi bir arayüz altında topluyor.
- NetShow dizini sadece bir Netshow sunucusu işletiyorsanız ilginçtir; Netshow için istemci yazılımında herhangi bir değişiklik söz konusu değil. Mart sayımızda NT 4 için Service Pack 4'ü vermiştik, ancak Full kurulum ve tüm bu araçlara sahip olmak için Microsoft'un Internet sitesinden yaklaşık 70 MB'lık bir yüklemeye göze almanız gerekiyor. Bu ayki CD'mizde yerimiz kalmadığı için bu servis paketinin tam versiyonunu veremedik, ancak önümüzdeki ayın CD'sinde büyük ihtimalle yer alacak.

Daha güvenli: Service Pack 4'deki Syskey programı Account veri tabanınızın daha güvenli olmasını sağlıyor, zira bilgiler şifrelenmiş olarak kaydediliyor.

Sadece e-mail'ları Değil, Dosyaları da Şifreleyin

Çoğunlukla bu tip programlar daha ziyade elektronik posta mesajlarının şifrelenmesi veya onaylanması (Authentication) için kullanılır; ancak bir dosyayı da bu programlarla şifrelemenin hiçbir sakıncası yok.

Windows 95/98 ve NT altında da Login işlemi pek güvenli değildir, zira Login veritabanı şifrelenmemiştir. Windows 2000'de "Kerberos" bilgisayar ağlarını koruyacak. Kerberos, kullanıcı ve bilgisayar arasında karşılıklı, güvenli bir onaylamayı garantileyen ve komplike şifreleme algoritmaları kullanan bir güvenlik ve onaylama sistemi. Ancak bu güvenlik mekanizmalarından bazılarını kul-

lanmak için Windows 2000'i beklemenize gerek yok: whitedwarf.uchicago.edu/kerbsetup.html adresi altında Kerberos'un Windows 9.x ve NT 4 için ücretsiz bir versiyonunu bulabilirsiniz. Login güvenliğine önem veriyorsanız, en azından burada sunulan olanaklar hakkında fikir sahibi olabilirsiniz.

! Syskey NT Hesaplarını korur: Şirketinizde NT4 ile çalışıyorsanız, mutlaka Account (hesap) veri tabanınızı şifrelemelisiniz. Windows NT için Service Pack 4'ü kurduğunuzda bu iş için uygun bir programa (syskey.exe) da sahip oluyorsunuz.

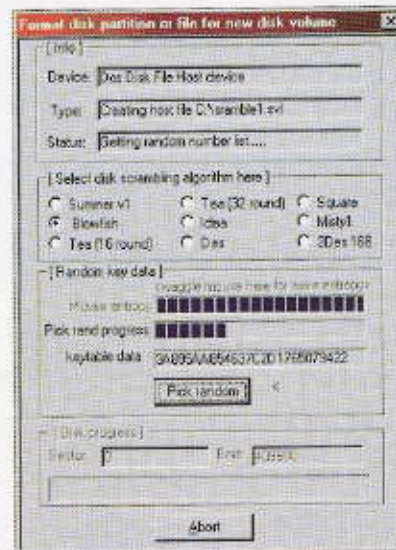
NTFS Dosya Sisteminin NT 4.0'da Güncellenmesi

Windows 2000'in yeni dosya sisteminin adı NTFS 5. Microsoft, NT 4 için Service Pack 4 ile yeni bir NTFS sürücüsü de sunuyor: NT 4'e ek olarak NT 5 Beta'yı da kurduysanız, bu sürücüyle NTFS 5 partisiyonundaki verilere NT 4 altında da ulaşabilirsiniz, tabii eğer şifrelenmemişlerse.

NT 4.x Altında da FAT32 Desteğine Sahip Olmak

Windows 2000'in bir başka özelliği de FAT32 partisiyonlarını desteklemesi. Bilgisayarında hem Windows 9.x hem de NT kurulu olanlar için çok önemli bir özellik bu.

Su anda Windows 9.x'in FAT32 partisiyonlarına erişebilmek için bilgisayarını önce yeniden başlatmanız gerekiyor, Windows 2000'de ise bu-

Şifrelenmiş: ScramDisk sabıtdiskinizdeki verileri yetkisiz erişimlere karşı koruyabiliyor.

na gerek kalmayacak.

Özel bir NT sürücüsüyle bu özelliğe de sahip olabilirsiniz. "fat32nt 40.exe" adındaki program ile bu mümkün, bu programı daha önce CHIP CD'lerinde birkaç defa vermiştik, eğer sisteminizde kurulu değilse bu programı www.ntinternal.com adresinden kopyalayabilirsiniz. Sure kısıtlaması olmayan Shareware sürümü sadece okuma erişimlerine izin verirken, yaklaşık 40\$'lık tam sürüm ise FAT32 partitasyonlarına veri yazmaya olanak tanıyor.

Sürücüyü kurmak için NT 4 altında Administrator haklarına sahip olmak gerekiyor.

Ayrıca www.ntinternals.com adresinde DOS altından da NTFS Partitison'larına erişmenizi sağlayan bir sürücü bulunuyor.

3. Daha Gelişmiş Araçlar: Backup, Defrag ve Hızlı Arama

Windows 2000 işletim sistemi uzun zamandır beklenen Defrag gibi araçlara ve pratik bir yedekleme programına da sahip olacak. Bu bölümde şimdiden NT 4 ve Windows 95/98'de de kullanabileceğiniz bazı ücretsiz alternatifleri tanıtacağız.

Windows NT4 ile Sabit Disk Defragmentasyonu

Windows NT ve NTFS dosya sistemi ile sabitdiskleri birleştirmeye gerek olmadığını düşünenler yanılıyorlar. Gerçi NT'nin dosya sistemi NTFS'in, FAT16 veya FAT32'den (DOS/Windows) daha güvenli ve hızlı olduğu bir gerçek, ancak Windows NT'nin NTFS partitisonları za-

Security Manager ile Merkezi Yönetim

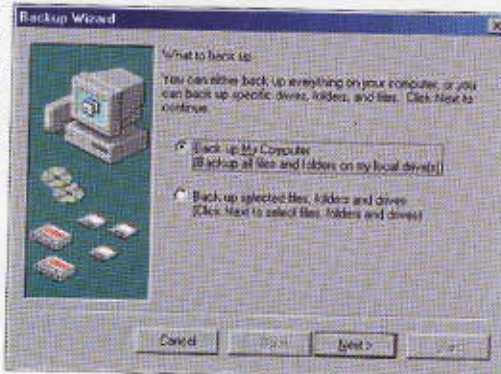
Windows 2000'deki birçok sistem ve güvenlik aracını tek bir arayüz altında toplayan bir diğer araç da Security Configuration Manager (SCM).

SCM, NT Service Pack 4 ile günde geldi, ancak normal Service Pack Download'unda bu program mevcut değil, program Service Pack CD'sinde ayrı bir dosya halinde \MSSCE alt dizininde bulunuyor. Bu programda ağırlıklı olarak söz konusu olan, güvenlik için önemli ayarları daha kolay girmenizi ve yönetmenizi sağlayan bir arayüz.

SCM'yi kullanabilmek için Microsoft Management Console'a ihtiyacınız var. Bu konsola, mesela NT Option Pack'i kurarak sahip olabilirsiniz.

manla aynı şekilde fragmente olurlar ve böylece oldukça yavaşlarlar. Ancak NT altında defrag için uygun bir program yoktur. Windows 2000'de ise durum değişiyor.

Bedava Diskkeeper Lite programıyla NTFS disklerinizi kolayca birleştirebilirsiniz. Bu yardımcı programı Executive Software'in Internet sayfasından ücretsiz kopyalayabilir (www.execsoft.com) ya da bu ayki CHIP CD'sinden yükleyebilirsiniz. Diskkeeper Lite kısıtlı ya da süre sınırlı bir

Yedekleme yardımcısı: Windows NT için Seagate Backup Exec veri yedekleme için daha gelişmiş fonksiyonlara sahip.

sadece
düğmeye
basın

Gerisini
TRANSLATOR'e
bırakın...

Translator
ÇEVİRİ

İngilizce metinleri Türkçe'ye bilgisayar ortamında (WINDOWS ve MSWORD altında, etkileşimli) çevirip, zaman kazanmak istiyorsanız, Çeviri programının en gelişmiş versiyonunu:

220\$

Translator
WEB GÖSTERİMCİSİ

İngilizceniz yeterli değilse ve yine de Internet'te surf yapmak istiyorsanız, İngilizce WEB sayfalarını anında Türkçeye çeviren tek program.

170\$

Bu iki yazılımı birlikte almak isteyenlere **% 20 indirim** ve

MUSTEK
SCANNER
HEDİYE!

Beyaz ve K12V donatı dahil.

REV. A.105
SEPA

BİLSAG

Ahmet Mithat Efendi Sokak, 22/1 Çankaya/Ankara
Tel: 0.312. 441 48 34 - 439 28 50 Fax: 0.312. 439 93 47
e-mail: bilsag@bilsag.com.tr • <http://www.bilsag.com.tr>

sürüm değil, tüm fonksiyonlarıyla eksiksiz bir şekilde hem NT Workstation hem de NT Server'da çalışıyor.

Ücretli profesyonel versiyon ise ekstra özelliklere sahip, zaman yönetimi veya başka NT sunucularındaki sürücülerini defragmente edebilme gibi. Normal kullanıcılar için Lite versiyonu fazlasıyla yeterli.

Diskkeeper ile Defrag Yaparken Dikkat: Defrag işlemi sırasında açık olan dosyalar birleştirilemez. Bu yüzden çalışan tüm programları ve dosyaları bloke eden hizmetleri de (mesela SQLServer) önceden kapatın. Ayrıca Defrag'dan önce yedek almayı unutmayın, zira bu işlem sırasında sistem çökerse verileriniz bundan zarar görebilir.

● Oldukça fragmente olmuş disklerde birleştirme işlemi ancak birkaç defadan sonra gerçekleşebilir.

● NT'nin Swap (takas) dosyası fragmente olmuşsa, disk birleşiminin optimizasyonunu zorlaştırabilir. Bu durumda sanal bellek dosyasını başka bir sürücüye transfer edin (My Computer / Properties / Performance) ve eski Swap dosyasını (pagefile.sys) silin. Daha sonra eski takas dosyasının bulunduğu ve Defrag yapmak istediğiniz diski birleştirin ve Swap dosyasını tekrar asıl sürücüsüne getirin. Bu işlem - her zaman olduğu gibi - bilgisayarın birkaç defa yeniden başlatılmasını gerektirebilir.

Windows NT4 için Daha Gelişmiş Yedekleme

NT ile birlikte gelen yedekleme programı çok basit ve profesyonel ihtiyaçlara cevap veremiyor. Windows 2000'de daha gelişmiş bir yedekleme programı bulunacak. Seagate Software şimdiden daha başarılı bir Backup programı olan Backup Exec'i sunuyor. Backup Exec'in NT için 7.2 versiyonunun 60 günlük deneme sürümünü www.seagatesoftware.com/bewinnt adresinde veya bu ayki CHIP CD'sinde bulabilirsiniz. Programı bu süre sonunda kullanmaya devam etmek isterseniz, yüklü bir ücret karşılığında

Windows 2000'in Yenilikleri

Windows 2000'in üç farklı sürümü olacak:

- Windows 2000 (Desktop) NT Workstation 4 ve kısmen de Windows 95/98'de yerini alacak. Microsoft'un verdiği son bilgilere göre Windows 98 önümüzdeki binyıla kadar son kullanıcı işletim sistemi olarak pazardaki yerini koruyacak (Windows 2000 de herhalde ancak o zaman çıkmış olur).
- Windows 2000 Server NT 4.0 Server'in yerini alacak ve küçük ve orta ölçekli ağlarda kullanılabilir.

- Windows 2000 Professional büyük ağlar için tasarlanmış ve gelişmiş güvenlik ve yönetim fonksiyonları içerir. Yeniliklerin büyük bir çoğunluğu ağ ve güvenlik fonksiyonlarına dayanıyor ve bu yüzden bu yenilikler her Windows 2000 sürümünde bulunmayabiliyor.

Tüm Sürümlerin İçerdikleri:

Plug&Play Desteği

Windows 95/98'de olduğu gibi yeni aygıtlar otomatik olarak tanınacak ve kurulacak. Bu PCI ve Pnp özellikli ISA kartları, SCSI ve USB aygıtları için geçerli. Kurulum sırasında bir donanım sihirbazı yardımcı olacak.

FAT32 Desteği

Nihayet! Windows, Windows 98'in FAT32 partisyonlarını destekleyecek. Ancak dosya sistemi olarak daha gelişmiş arama ve güvenlik fonksiyonlarına sahip NTFS tercih edilmeli.

DirectX Desteği

DirectX desteğinin eksikliğinden dolayı oyun camiası NT'yi multimedyaya ve eğlence için kullanamadı. Bu eksikliğin nedeni NT'nin doğrudan donanım erişimlerine izin vermeyen güvenlik konseptiydi. DirectX'in Windows 2000'e entegrasyonu ile özellikle Desktop sürümü oyun platformu olarak kendini kabul ettirecek.

Güç Yönetimi Fonksiyonları (Laptop'lar için)

Uzun süredir gerekli bir yenilik nihayet NT'nin (Windows 2000) Notebook'larla da tam uyumlu olmasını sağlayacak.

Active Directory Services (ADS)

ADS Microsoft'un, Novell'in Netware Directory Services'a (NDS) cevabı ve uzun zamandır esnek olmayan ve özellikle büyük ağlarda yönetimi zor Domain konsepti için gerekli bir düzeltme. Active Directory, bilgisayar ağındaki tüm nesnelerle ilgili bilgileri kaydeden, Windows 2000 Server'in dizin hizmet programı. Sistem yöneticileri, geliştiriciler ve kullanıcılar bu bilgileri kolayca bulup kullanabilirler. Active Directory ortak ve açık arabirimler kullanıma sunuyor, bunlarla sıkça yapılan yönetim işleri (yeni kullanıcıların eklenmesi, yazıcıların yönetimi, dağıtık bir bilgisayar ortamında kaynak aramak gibi) gerçekleştirilebiliyor.

Active Directory Tabanlı Gelişmiş Arama Seçenekleri

Active Directory ağda dosyaların ve yazıcıların bulunmasını kolaylaştırıyor. Kullanıcılar "In the Directory" seçeneği yardımıyla "Başlat / Bul (Start / find)" veya ağ komşularındaki (Network Neighborhood) "Directory" düğmesiyle kaynakları aratabilirler.

Dinamik Konfigürasyon ile Yeniden Başlatmalara Son

Network Administrator'ların ve çoğu bilgisayar kullanıcısının korkulu rüyası sistem konfigürasyonundaki en küçük bir değişiklikte bile Windows 95/98/NT yüklü bilgisayarın yeniden başlatılmasının gerekmesi.

Windows 2000 altında sürücüler (Network, grafik vesaire) dinamik olarak, yani bilgisayarı yeniden başlatmaya gerek kalmadan, yüklenebilecek. Bunun gerçekten de çalışıp çalışmadığını bir sonraki Beta versiyonda göreceğiz.

Yeni Sistem Araçları

Windows 2000 sabitdisk optimizasyonu için bir programa (Execute Software'den) ve Seagate'in daha başarılı bir yedekleme programına sahip olacak. Yedekleme programı hatta Server kullanımı için de uygun olacak ve SCSI sürücülerin yanında ZIP Drive, CD-RW sürücülere ve diğer harici disklere yedekleme yapabilecek.

satın almanız gerekiyor.

Bir diğer yedekleme alternatifi de Computer Associates'in (daha önce Cheyenne olarak biliniyordu) Windows NT için ArcServe 6 programı. Ürünün 30 günlük deneme sürümü mevcut, ancak doğrudan Download edilemiyor. İnternet'ten üreticinin sitesinden kayıt olup programı talep etmeniz gerekiyor: www.cai.com/registration.

Her iki program da ek olarak Agents denilen ve ağı bağlı farklı işletim sistemleri kullanan (MacOS, Unix/Linux, OS/2 ve hatta NetWare-Server gibi) diğer bilgisayarları da kısmen yedekleyebilen fonksiyonlara sahip. Ayrıca başka seçenekler de sunuyor, örneğin AutoChanger gibi, yani bantları gerektiğinde otomatik olarak değiştiren Streamer'lar gibi.

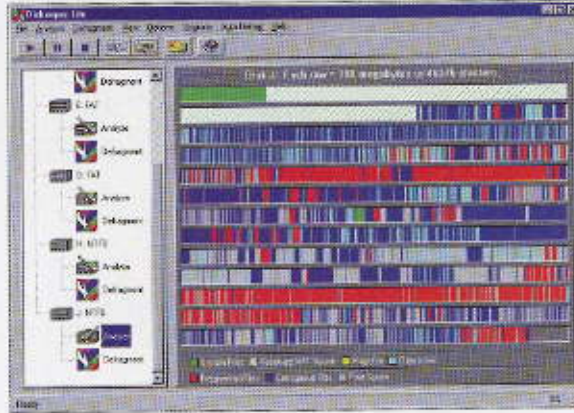
Sıkıştırılmış Sürücüler Yerine Dosyaları Sıkıştırın

Sürekli olarak düşen sabitdisk fiyatları karşısında (MB/\$) son derece mantıksız olmasına rağmen bazı kullanıcılar halen sabitdisklerini sıkıştırılmış bir şekilde kullanıyorlar, bu mantıksız olduğu kadar hatalara açık bir sistem riskini de beraberinde getiren bir kullanım şekli.

Windows 2000 sabitdisk yöneticisi (Disk Administrator) sayesinde NTFS partiyonlarını da sıkıştırabilecek. Ancak daha güvenli ve hızlı olanı daha

Kişisel arama makinesi: Discovery Windows 2000'den daha iyi arama fonksiyonları sunuyor.

Diskkeeper Lite birleştiriyor: NT'nin sabitdiskleri fragmente etmediğini düşünenler yanıılıyorlar. Kırmızı renkle işaretli Cluster'lar defrag işleminden nasibini alanlar.

büyük kapasiteli bir sabitdisk satın almaktır (Geçen ayki sabitdisk testimize veya TOP10 sabitdiskler bölümüne bakabilirsiniz).

Yine alternatif olarak verilerin seçime bağlı olarak sıkıştırılması söz konusu. Bunun için de elbette ki Windows 2000'e ihtiyacınız yok: Klasik bir Shareware olan Winzip 7.0 fazlasıyla yeterli. Bu programla ayrıca arşivlerinizi şifreleyebilirsiniz. Gerçi bu işlem Windows 2000'in şifrelemeye olanak tanıyan dosya sistemi kadar güvenli değil, ancak hiç yoktan iyidir.

Discovery ile Gelişmiş Arama Fonksiyonları

Microsoft, Windows 2000'in arama fonksiyonuna yeni bir görünüm kazandırdı: Bu araç artık HTML tabanlı ve hem sabitdisk üzerinde hem de Web'de arama yapabiliyor.

İnternet'teki arama makinelerinin değerini bilenler benzer bir araçla kendi bilgisayarları, şirket ağıları ve elbette İnternet'te de aradıklarına çabucak ulaşmanın keyfine varacaklar. www.altavista.com/discovery adresinde en büyük arama makinelerinden birinin işleticisi olan Altavista, Altavista Discovery adındaki ücretsiz programını Download için kullanıcıların hizmetine sunmuş, bu program da bu ayki CD'mizde mevcut.

Discovery'yi yüklerken kapana takılmayın: Web sörfçülerinin canını sıkacak bir durum söz konusu: Altavista'nın sadece yaklaşık olarak 300KB boyutundaki kurulum programını doğrudan İnternet'ten çekebili-

yorsunuz. Setup açılıştan sonra hemen yine İnternet'e bağlanıp programın kalan kısmını çekmek istiyor. Ancak bu da yaklaşık 10 MB'lık bir dosyanın yüklenmesini gerektiriyor, yani daha uzun bir kahve molasına hazırlıklı olun.

Discovery kurulumdan sonra otomatik olarak sabitdisk içeriğinin bir indeksini oluşturuyor, bu hızlı arama için kullanılacak bir çeşit veri tabanıdır. Program ileri düzey İngilizce bilgisi gerektirebiliyor ve menü çubuğu olarak ekranın üst kenarında hızlı kullanıma hazır bulunuyor. Bu menü çubuğu üzerinden her bir seçenek ayarlanabiliyor, arama kavramları AND, OR, NOT veya NEAR gibi mantıksal operatörlerle kullanılabilir ve arama ortamı belirlenebiliyor. Arama işleminin hedefi İnternet, yerel sabitdisk, belirli doküman türleri veya Usenet (İnternet'teki haber grupları) olabilir.

Windows NT'de Daha Gelişmiş Plug&Play

"Eski" NT'nize tam Pnp özellikleri kazandıramayacaksınız, ancak küçük bir Trick sayesinde ISA Pnp kartlarıyla sistemin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilirsiniz: NT kurulum CD'sinde "DrvlibPnpisa" dizininde, NT'ye yabancı olan Plug&Play (tak ve çalıştır) özelliğini kazandıran bir sürücü bulunuyor. Sağ fare tuşu ile ilgili INF dosyasına tıklayın ve kısayol menüsünden "Install" komutunu çalıştırın. Kurulan sürücü bilgisayarı yeniden başlatıldıktan sonra kullanıma hazırdır.

4. IE 5 ile Yeni Özellikler

Gelişmiş Internet Fonksiyonları

Internet Explorer Windows 98'in yeni arayüzünün büyük bir bölümünü oluştururken, Browser'ın yeni sürümü 5.0 da Windows 2000'e yeni bir soluk kazandıracak, en azından Amerikan mahkemesi aksine bir karar alana kadar, Explorer'ın yeni sürümünü geçtiğimiz ayın CD'sinde vermiş-

Senkronizasyon: IE 5 nihayet Web'de veya Intranet'te Offline çalışma için faydalı araçlar sunuyor.

tik, bu versiyon önceki sürümüne göre birçok güvenlik deligini kapatıyor ve daha az hata, bu yüzden İngilizce Windows sahipleri bu Browser'ı yüklemekten çekinmesinler. Türkçe Windows sahiplerinin ise tam entegrasyon için IE 5'in Türkçe versiyonunun çıkmasını beklemelerini öneriyoruz.

Internet Explorer 5 ile Otomatik Bağlantı

Windows 2000'e entegre edilmiş Internet Explorer 5 önceden ayarlanmış bir bağlantı ile Internet'e bağlanmayı sağlıyor. Ayrıca birden fazla Internet bağlantısı kullanmak da artık daha kolay. Birçok Internet servis sağlayıcınız varsa, açılıştan önce yeni iletişim kutusundan bunlardan istediğinizi seçebiliyorsunuz. Evdeki bilgisayarınızla işyerinizdeki arasındaki bağlantıyı otomatik Proxy konfigürasyonu pratik bir şekilde gerçekleştirebiliyor, bu sihirbaz her bağlantının ilgili Proxy'lerini "aklında tutuyor". Önceden bunun için bağlantılar arası geçişte elle bu ayarları değiştirmek gerekiyordu.

Daha İyi Web Sayfaları Senkronizasyonu

Windows 95'te gelen ve ağdaki veya Laptop'taki dosyaları karşılaştıran

"Evrak Çantası", Windows 2000'de yok. Microsoft'un belirttiğine göre bu program birçok kullanıcı için fazlasıyla karmaşık. Yeni bir senkronizasyon yöneticisi artık kullanıcının üzerinden çoğu karar verme işini otomatik olarak kendi üzerine alıyor. Laptop kullanıcıları en azından Web sayfaları

gibi konularda Windows 2000'i beklemek zorunda değiller. Internet Explorer 5 kurulumundan sonra "Tools / Synchronise" menüsünde abone olduğunuz Web sayfalarını karşılaştıran zaman yönetimli bir

fonksiyona sahip oluyorsunuz. Böylece mesela uzun yolculuklara çıkarken de Web veya Intranet sayfalarının en güncel içeriklerine eriştiğinizden emin olabilirsiniz. Önemli sayfalara abone olmak için bunları Sık Kullanılanlar'a (Favorites) eklemeniz ve çevrimdışı (Offline Browsing) yükleme için ilgili onay kutusunu işaretlemeniz yeterli.

Ziyaret Edilen Web Sayfalarına Genel Bakış

Önemli sayfaları gelecekteki Internet oturumlarınızda onları hemen doğrudan yükleyebilmek için mutlaka Sık Kullanılanlar'a veya Bookmark'larınıza (Netscape'de) ekleyeceksinizdir.

Ancak bunu bir defasında unuttuysanız ve daha önce ziyaret ettiğiniz bir sayfayı tekrar çabucak bulmak istiyorsanız, Internet Explorer'ın yeni History (Geçmiş) seçenekleri size yardımcı olacaktır. Bu menüde nihayet en sık ziyaret edilen veya alfabetik sıraya göre listeleme yapabiliyorsunuz. Internet Explorer 4'te ise bu sıralama sadece ziyaretlerin kronolojik sırasına göre yapılıyor. □

Derleyen Ufuk Yamankılıçoğlu

ZAMANI KAZANCA ÇEVİRİN!

Artık çevirebilirsiniz...

- MacOS
- Win3.1
- Win95
- WinNT

ÇEVİRMEN

İngilizce'den Türkçe'ye
Bilgisayar Destekli Çeviri Sistemi

45.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir genel amaçlı sözlük

35.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir; teknik, tıp ve işletme amaçlı sözlük setleri

İlk yılı ücretsiz, kullanım ve güncelleştirme desteği

Scanner ve OCR yazılımı ilavesi ile komple çeviri seti

samtek-itc
ileri teknoloji merkezi a.ş.

Farabi Sk. 31/4 06690 Çankaya / ANKARA
Tel: 0312-467 45 25, Fax: 0312-467 45 24
19 Mayıs Mh. Esin Sk. 9/9 Erenköy
81090 Kozyatağı İSTANBUL
Tel: 0216-467 51 41, Fax: 0216-302 89 52

Hızlı Fare

Fare bilgisayar kullanıcıları için hız ve kolaylık anlamına gelir. Tek avantajı hız değildir. Birkaç tuş yardımıyla çok daha faydalı olabilir. Bu yazıda iki fare ve klavye kullanarak yapabileceklerinizi bulacaksınız.

Doug Engelbart'ın bir hayali vardı: Bilgisayarda çalışmak kodları ve nesneleri sanki el ile taşıyormuşcasına kolay olmalı. Bunun sonucu olarak Stanford Research Institute'de 1964 yılında bilgisayar farelerinin ilk prototipi geliştirildi. Bu, altında dönebilen bir tekerlek ve üzerinde de bir tane düğme bulunan tahta bir kasadan ibaretti. Bu tarihi farenin resmini www.bootstrapp.org/images/photos/img0021.jpg adresinde bulabilirsiniz.

Farenin tam olarak kullanılmaya başlanması ise '80'lerin başında piyasaya çıkan PC'ler ve Macintosh bilgi-

sayarlardan itibaren gerçekleşti. Apple ilk baştan beri sabit çizgisini koruyarak sadece tek tuşlu fare kullanıyor. Buna karşılık fare Windows arayüzü üzerinde görünüm ve fonksiyon olarak çok fazla yol kat etti. Kullanıcılar çeşitli biçimlerdeki az veya çok düğmeli ve çarklı fareler arasında seçim yaparken oldukça zorlandı.

Hızlı Fare İpuçları ile Maksimum Verim

Buradaki ipuçlarının hepsini uygulayabilmek için son model bir fareye ihtiyacınız yok. Gösterilen işlemlerin tümü iki düğmeli standart bir fare

kullanarak yapılabilir. Bir Shareware program yardımıyla (Kutuya bakın) farenize Scroll (Kaydırma) özelliğini kazandırabilirsiniz.

Sadece fareyi kullanarak nesneleri seçebilir, taşıyabilir veya açabilirsiniz. Klavye kullanarak işlemleri daha da hızlı hale getirebilirsiniz. Yan sayfa da önemli olan komutların tümünü bulabilirsiniz.

Çift Tıklamanın Sonu Yavaş Yavaş Geliyor

Internet Explorer 4.0 veya Windows 98 ile Windows altında çift tıklama işlemini kaldırabilirsiniz. Browser üzerinde olduğu gibi tek tıklama veya nesnenin gösterilmesi yeterlidir. Dezavantaj: Dosya isimlerini direkt olarak değiştiremezsiniz.

Çift tıklama işlemini kapatmak için Denetim Masası içerisinde bulunan Görüntü penceresini açın. Web kartını aktif hale getirin ve Klasör Seçenekleri düğmesine tıklayın. Açılan pencere üzerinde Web Biçimi seçeneğini işaretleyin. Eğer çift tıklama özelliğini tekrar kullanmak isterseniz yine aynı kart üzerinde bulunan Klasik Biçim seçeneğini işaretleyin.

Ek Programlar ve Winword için Süper CHIPpuçları

Fare için Yeni Fonksiyonlar

Pointix şirketi tarafından çıkarılan Scroll++ (Kayıt ücreti: 17 DM) Shareware yazılımını kullanarak herhangi bir fareye Scroll özelliğini kazandırabilirsiniz. Bu yazılımı kullanırken eğer sağ fare tuşuna bir süre basılı tutarsanız, açık olan doküman içerisinde yukarı

aşağı hareket edebilirsiniz. Aynı şekilde yine Pointix'in Freeware yazılımı Mouse Lite 3.1 de kullanabilirsiniz. Eğer fare imlecini ekranın kenarına taşıyacak olursanız, birçok uygulama bulunduran bir menü ekrana gelir. Programlar ve kısayolları, mesela açık olan tüm dokümanlar simge durumuna küçültebilirsiniz. Bu programları CHIP CD'sinin ana dizinindeki mouse dizininden bulabilirsiniz.

Görev Çubuğuna Sürük&Bırak

Word, fare kullanarak metin içerisinde seçili olan bir bölümün taşınmasına izin verir. Eğer metinleri iki ayrı pencere

arasında değiştiriyorsanız veya oldukça uzun bir doküman ile çalışıyorsanız Sürük&Bırak özelliğini kullanmak oldukça zordur. Bunun sonunda yanlış bir yerdeki metnin silinmesi veya eklenmesi gibi durumlarla sıkça karşılaşılır. Eğer seçili olan paragrafı taşıyorsanız ESC tuşuna basarak bu işlemi sona erdirebilirsiniz. Bu durumda seçili olan metni Başlat düğmesi yanındaki bulunan Hızlı Başlatma (Windows 98 veya IE 4.0 altında) çubuğu üzerine taşımak daha kolay bir yoldur. Bu sayede doküman içerisindeki doğru yeri bulabilir ve metni Sürük&Bırak kullanarak taşıyabilirsiniz. Çubuk üzerinde birden fazla metin bulunabilir, ama bunların simgeleri aynı olacaktır. Metinleri birbirinden ayırmak için fare imlecini üzerine taşıyabilir ve açılan yardım içersinden başlangıçlarını okuyabilirsiniz.

Windows 95/98

Sürükle&Bırak

Bir nesne (Dosya) kopyalamak	Taşırken tuşuna basılı tutun
Bir nesne (Dosya) taşımak	Taşırken tuşuna basılı tutun
Nesne ile kısayol oluşturmak	Taşırken + tuşlarına basılı tutun
Sürükle&Bırak işlemini kesmek (Nesne otomatik olarak eski yerine döner)	 basılı tutun, bırakın
Bir nesne (Dosya) taşımak, kopyalamak veya kısayol oluşturmak - menü kullanarak	 ile taşıyın

Gezgini Etkili Kullanmak

Birbirini takip eden birçok nesneyi seçmek	 ilk nesneye, + son nesneye
Birçok farklı nesneyi seçmek	 + nesneye
Seçimi geri almak (Diğer nesnelerdeki seçimi etkilemeden)	 + nesneye
Dosyaları ve klasörleri isme göre sıralamak (Bir tıklama sıralamayı değiştirir)	Ayrıntılar görünümünde Dosya İsmi'ne
Dosyaları ve klasörleri boyuta göre sıralamak (Bir tıklama sıralamayı değiştirir)	Ayrıntılar görünümünde Boyut'a
Dosyaları ve klasörleri türe göre sıralamak (Bir tıklama sıralamayı değiştirir)	Ayrıntılar görünümünde Tür'e
Dosyaları ve klasörleri tarihe göre sıralamak (Bir tıklama sıralamayı değiştirir)	Ayrıntılar görünümünde Değiştirilme Tarihi'ne
Bir elemanın özelliklerini göstermek	 + Çift tıklama
Dosyayı özel bir program ile açmak	Dosyaya , dosyaya + Birtikte Aç...
Seçili olan klasörün içeriğini görüntüleyen yeni gezgin penceresi	Klasöre + Çift tıklama
Disket biçimlendirmek	A sürücüsüne ,

Masaüstündeki İşlemler

Nesneyi tamamen silmek (Geri Dönüşüm Kutusu'nu kullanmadan)	Nesneye , Sil'e +
Masaüstünde yeni bir nesne kaydetmek	Masaüstüne , Yeni ve Klasör, Metin Dosyası seçeneklerinden biri

Görev Çubuğunu Kullanmak

Görev çubuğunda saati göstermek veya gizlemek	Görev çubuğuna , , ,
Açık olan pencereleri alt alta yerleştirmek	Görev çubuğuna
Açık olan pencereleri yan yana yerleştirmek	Görev çubuğuna
Tüm pencereleri simge haline küçültmek	Görev çubuğuna
Son masaüstü işlemini geri almak	Görev çubuğuna
Dosyayı belli bir program ile açmak (Sadece Windows 98)	Dosyayı ile Görev çubuğu üzerindeki program simgesine taşımak
Başlat menüsünü gezgin içerisinde açmak	 ile Başlat düğmesine,
Görev çubuğunu gizlemek (Görev çubuğu sadece fare imleci ekranın kenarına taşındığında ekrana gelir)	 ile Görev çubuğuna ,
Görev çubuğunu daima önde görüntülemek	Görev çubuğuna , ,

Yakınlaştırmak ve Uzaklaştırmak

Tam ekran ve pencere görüntüsü arasında geçiş yapmak	Başlık çubuğuna iki kere tıklama
Uygulamayı simge durumuna küçültmek	Görev çubuğundaki düğmesine

Internet için Kolaylık

Netscape Navigator: Bağlantıyı yeni pencerede açmak	Bağlantıya
Internet Explorer: Bağlantıyı yeni	 + bağlantıya

Word

Kelime seçmek	 ile çift tıklama
Paragraf seçmek	 ile üç tıklama veya +
Alan seçmek	İmleci seçilecek alanın başına taşıyın, + ile seçimin sonuna
Alt alta duran metin blokları seçmek	 + ile seçilecek alan üzerinde hareket ettirin
Metinlerin Sürükle&Bırak ile taşıma işlemini sonlandırmak	 basılı tutmak, bırakmak
Açık olan tüm pencereleri kapatmak	 + ile Dosya/ Tümünü Kapat üzerine

Konser Kartı

Creative'in Soundblaster Live'ı ses kartı pazarının lideri ve karşılaştırmalı testlerin yıldızı. Ancak pekçok özellik ve işlev sorunlara da neden oluyor. CHIP bu sorunların en önemlilerini sizler için çözüyor.

Creative'in top model ses kartlarının piyasaya çıkmasından sadece birkaç ay sonra üretici bir milyon üzerinde satmış olduğunu açıkladı. Buna şaşmamak gerek, sonuçta bu ürün hemen hemen bütün karşılaştırmalı testlerde en iyi olmayı başarmamış mıydı. Ayrıca bu ürün rakiplerini geride bırakan pek çok yaratıcı işlev de sunuyor. Ancak bu kadar çok imkan ve özellik pekçok kullanıcının da şaşırmasına neden oldu. Bazı işlevler biraz karmaşık veya bulması çok güç ve kumanda yazılımı da biraz tutarsız. Kısacası Soundblaster Live için bir chipucu özel hazırlamak için yeterli neden fazlasıyla mevcut.

Satın Alma Danışmanı: Değer mi, Değmez mi?

Bu ürünü satın almadan önce cevaplanması gereken soru bu kartın ödenecek paraya değip değmeyeceğidir. Soundblaster Live'in şu anda pazarda iki modeli var. Bunlardan biri fiyat olarak daha hesaplı olan 70 \$'lık Value modeli diğeri de 190 \$'lık

Full Live'dur ve tam sürüm içerir. Teknik olarak her iki kart da aynıdır; iki veya dört kanal üzerinde 3D-Surround-Sound, Environmental Audio, Wavetable-Synthesizer, DSP, Codec ve sürücüler tamamiyle aynı. Ekonomik Live ile full Live arasındaki farklar şunlardır:

- Full Live'a ek olarak dijital giriş ve çıkışı olan (Multiplex-SPDIF, MIDI-bağlantıları) bir bağlantı kartı verilir. Bu kart ek bir PCI-Slot içerir ve ses kartının üzerine bir kablo ile bağlanır.
- Paketin içerisinde daha fazla yazılım vardır (MIDI-Sequencer, WAV-Editor, Demo programlar). Ekonomik sürüm paketinde sadece sürücüler ve yönetim yazılımı bulunur. Her iki kartın da CD-Audio ve DVD Player için dahili dijital girişleri var.

Full Live sürümünü almak çok nadir durumlarda mantıklı, mesela bir DAT-recorder veya başka bir dijital ses cihazı bağlayacağımız zaman. MIDI-cihazlarını ayrı bir adaptör kablosu ile ekonomik sürümün Joystick portuna bağlayabilirsiniz. Ancak Va-

lue kartı full sürüm olarak yükseltmeniz mümkün değil. Çünkü dijital I/O kartı için gerekli On-Board-Bağlantısı yok.

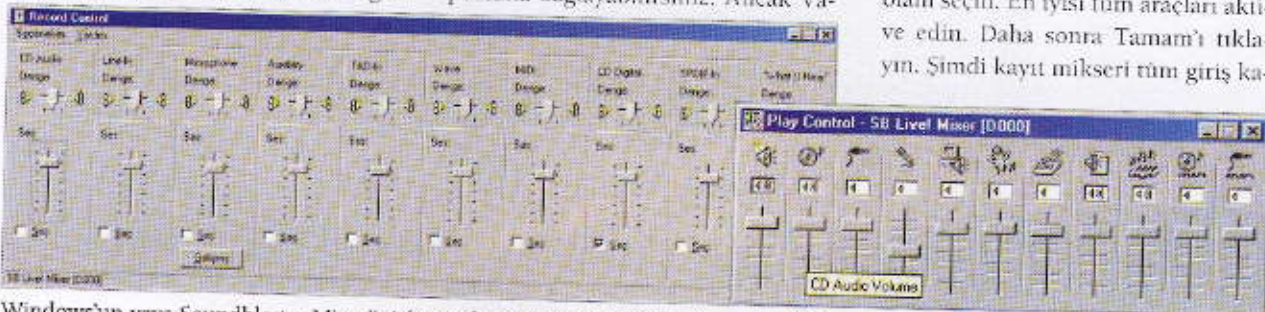
Girişleri Etkinleştirmek: Ses Kartı Kaydetmiyor

Üreticinin Hotline ve haber gruplarına göre Soundblaster Live ile en sık karşılaşılan sorun şu: bir mikrofondan veya harici bir cihazdan hiçbir şey algılamıyor, ses tanıma konusunda ise sağır sultan rollerinde. Bunun sebebi kartın Mixer konseptinden kaynaklanıyor. Kayıt girişleri ayrı olarak etkinleştirilip düzenleniyor, ancak her seferinde sadece biri. Söz konusu giriş önce aktive edilmeli ki bu da diğerlerinin sağırlaşmasına neden oluyor.

CD-Audio-girişi standart olarak aktive edilir. Bu ayarları Windows'un veya Soundblaster Live'in mixerından değiştirebilirsiniz.

Her iki programda birbirine bağlı, değişiklikler her iki mixerda da yapılıyor. Burada önemli olan ses ayarlarının ve tek tek girişlerin sağır hale dönüştürülme işlevinin kayıt ve tekrar çalışma için kesinlikle ayrı ayrı yürütülmesidir.

Ve böylece Windows-Mixer'da (sistem cubuğundaki hoparlöre çift tıklayarak veya Başlat-Donatılar-Eğlence-Ses Denetimi) belli bir giriş aktive edip düzenlemiş oluyorsunuz: "Seçenekler-Özellikler" simgelerine tıklayın ve "Kaydederken" alanını etkinleştirin. Burada giriş kanalları ile ilgili çıkacak olan listeden eğer bir ok ile seçilmemişse uygun olanı seçin. En iyisi tüm araçları aktive edin. Daha sonra Tamam'ı tıklayın. Şimdi kayıt mikseri tüm giriş ka-

Windows'un veya Soundblaster Mixer'ini (resimde gördüğünüz gibi) kullanmanız farketmiyor, kayıt için her zaman kayıt Mixer'inden (Record) uygun giriş kanalını etkinleştirmeniz gerekiyor.

nalları için bir ayarlama düğmesi ile görünecektir. Bu ayarlayıcıların altında CD Sesi girişinde etkin olan "SEÇ" seçeneği bulunur. Mikrofon kaydı (veya ses tanıma) için mikrofonun altına bir onay işareti koyun. Artık mikrofon girişi etkindir ve CD üzerinden kayıt yapamazsınız.

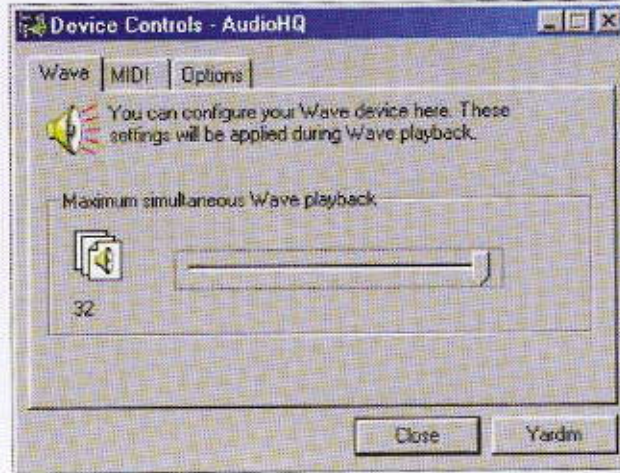
Pekçok Kaynaktan Eş Zamanlı Kayıt

Örneğin bir videoya CD üzerinden fon müziği eklemek ve senkron konusulmuş moderasyon ile seslendirmek gibi birden fazla ses kaynağından eş zamanlı kayıt yapmak mümkün. Bu amaçla "What U Hear" isimli sanal bir giriş cihazı var. Bu ayarlayıcıdaki "SEÇ" kutucuğunu seçin (eğer açık değilse önce bu düzenleyiciyi açın, bkz. bir önceki CHIPucu), böylece Speaker'larınızdan duyacağınız herşeyi kayıt da edebilirsiniz.

Ancak kayıt için gerekli ses ayarını yapmak biraz zahmetli: sizin için gerekli tüm girişleri aktive edin ve onlara özel ayarları yapın. Eğer ses ayarları uyumu örneğin Audio-CD ile mikrofon arasındaki hazır ise What U Hear'i çalıştırın ve böylece artık sadece genel yönetim ile ilgilisiniz.

Uyumlu mu, Değil mi? SPDIF Girişi Sorunları

Kullanıcılar Soundblaster Live'in dijital giriş ve çıkışları ile ilgili iki çeşit sorundan bahsediyorlar: Bunlardan biri Full Live'in I/O ek Board'un-

Yeni sürücü ile aynı anda 32 adede kadar WAV dosyasını simultan olarak çalmak mümkün. Audio HQ'de maximum değeri 32'ye kadar artırabilirsiniz.

dan SPDIF çıkışları ile ilgili:

Oraya bağlanmış bir DAT-Recorder'a bir şey göndermeye çalıştığınızda söz konusu kopyalanacak materyalin, kendi tarafınızdan kaydedilmiş bir WAV dosyası olsa bile, kopyalamaya karşı korumalı olduğu şeklinde bir hata mesajı geliyor. Ayrıca ses kartı ve DAT Recorder 48 kHz'ye yakın oldukları halde 44,1 kHz üzerinde bir örnekleme frekansı da mümkün değil.

Son sınırlandırma ise Microsoft tarafından verilen bir standart ve bunu değiştirmek de mümkün değil. Kopyalama koruması ile ilgili sorun sadece eski DAT-Recorder'larında meydana geliyor ve genellikle sadece yeni Soundblaster-Live- Sürücülerini tarafından (bu ayki CD'de var) çözümleniyor.

Başka bir sorun ise ses kartının ekonomik sürümünde de bulunan

dijital CD girişinde ortaya çıkıyor: CD-ROM sürücüsü üzerindeki dijital çıkışa ve doğru bağlanmış kabloya rağmen hiçbir ses duyulmuyor ve kayıt yapılamıyor. Burada ya Mixer ayarları, ki bunlarla CD Digital kanalını yürütme ve kayıt için güncellersiniz, soruna neden oluyor (Bkz. "Ses kartı hiçbirşey algılamıyor") veya daha sık karşılaşılan bir durum olan çıkış yuvası CD sürücüsüne bağlı bile değil veya SP/DIF standardını kullanmıyor.

Creative Labs dijital çıkış düzenli çalışan yaklaşık 45 tane sürücünün bulunduğu listeyi www.sblive.com/experience/support/cdrom.html adresi altında bulunduruyor. Ancak bu liste mükemmel değil. Eğer sürücünüz SP/DIF girişi ile uyumlu değilse bu da büyük bir sorun değil. Bilindik analog girişlerde normal olarak duyulabilir ses sorunlarına neden olmuyor.

CD-Audio izlerini (Track) kayıpsız olarak dijital formata taşınmak (mesela Audio-CD'lerin düzenlenmesi ve basımı için WAV dosyası haline getirme) mümkün olduğu takdirde özel araçlarda Bus üzerinden izlenen yol (mesela Windac) daha güzel olur.

Dijital çıkış sadece, iki CD-ROM sürücüyü sahipseniz ve her ikisini de ayrı ayrı ayarlanabilecek şekilde Audio CD'ler için kullanılmak istediğinizde mantıklı olur. Ancak bu şekilde de (analog) Aux girişlerini Audio

SB Live Yazılımları Haziran CD'sinde

Güncel Sürücüler

Bu Soundblaster-Live-sürücülerini herşeyden önce iki yenilik içeriyorlar: birincisi, bugüne kadar olduğu gibi 8 yerine 32'ye kadar WAV dosyalarını çalma imkanı vermesi. İkincisi ise Dolby-Surround-Dekoder ve Speaker bağlantı kartlarına Live Surround desteği eklendi (Bkz. **CHIPucu**: Soundblaster ve Dolby Surround). Dikkat: Bu sadece sürücü güncellemesi, bütün bir sürücü değil. Orjinal sürücü ve yazılım ek olarak kurulmalıdır.

Ücretsiz Sound-Font'lar

PC Müzisyenlerinin Gıdası: Creative Labs her hafta 25 yeni sound font'unu www.sblive.com adresi altında ücretsiz olarak Download'a sunuyor. Bunlardan bazılarını CHIP-CD'sindeki SoundBlaster Live dizininden bulabilirsiniz.

Vienna 2.3

Sound Font'ları ve bankaları geliştirme, işleme ve yönetme yazılımı.

CD kablo ile kullanmaya devam edebilirsiniz.

SB16 Emulasyonunun İptali: Kaynak Tasarruf

Yeni Soundblaster Live standart olarak ikişer Interrupt ve DMA kanalı ve dört I/O adresi (ve bir tane de Joystick port için) yerleştirir. Ancak bu durumda PC'nin sistem kaynakları zorlanabilir ve yetersiz kalabilir.

Ancak bazı kaynakları serbest bırakabilirsiniz. Çünkü bunlar DOS programlarını Soundblaster Live için Soundblaster 16'ya uyumlu hale getiren ikinci bir sürücü tarafından doldurulur. Eğer DOS oyunları (veya başka ses uygulamaları) kullanmıyorsanız bu sürücüler asla kullanılmayacaklardır. Bu nedenle Denetim Masası - Sistem - Aygıt Yöneticisi üzerinden kaldırabilirsiniz.

Aşağıda "Diğer Creative Labs Aygıtları" isimli yeni bir aygıt sınıfı bulacaksınız. Burada Soundblaster 16 Emulation'ı çift tıklayın ve seçin. Bu donanım profilini kaldırın. Ancak kaydı silmeyin, aksi takdirde Windows her başladığında bunu yeniden kuracaktır.

Artık Windows'u yeniden başlattığınız andan itibaren her iki DMA kanalı, üçer I/O adresinden ve bir Interrupt'tan kar edeceksiniz.

Sinemadaki Gibi 3D Ses: Live ve Dolby Surround

Soundblaster Live'a dört tane Speaker taktığınızda DVD filmlerinde Dolby Surround'un da keyfini çıkarmak isteyeceksiniz. Teknik olarak bu Creative Labs için sürücünün içine kolonların arkadaki ikisine mono sinyali veren ve ortadaki kanala öndeki iki taneye dağıtım yapmasını sağlayan bir Dolby Decoder yerleştirmek sorun değildir. Ancak böyle bir dekodör şu ana kadar ortada yok, çünkü bu noktada Creative Labs'ın Dolby Labs'a ödemesi gereken lisans hakkı ücreti devreye giriyor.

Ancak en son Soundblaster-Live sürücüsünde Dolby Surround ile iliş-

kisi olan ve Dolby bilgilerinin dekode edilmesini farklı şekilde sağlayan bir fonksiyon bulunuyor. Liveware'in Speaker modülünde Live Surround isimli yeni bir ayar bulunuyor. Bunun arkasında Dolby Surround Encoder bulunuyor. Bu Encoder'ın görevi bir çeşit 3D sesini uygulamalardan veya dolby kodlanmış oyunlardan bağli bir Dolby surround'a (örneğin 5 kolonlu bir Surround Receiver'a) ulaştırmaktır.

Böylece Surround Hardware'i PC'nize bağladığınız takdirde 3D ses için (EAX oyunları) iki ek rear (arka) kolonu kurmak zorunda kalmıyorsunuz.

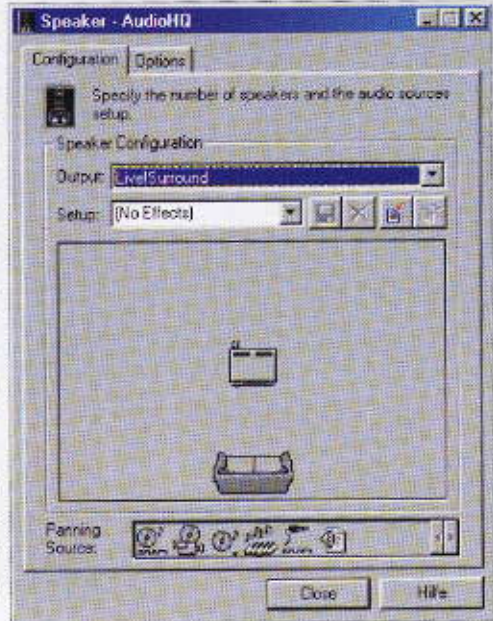
Arkadaki kolonlar için sağ sol kararını vermek zorunda değilsiniz çünkü Dolby Surround bu kolonlar için sadece bir mono sinyal sağlıyor. Creative Labs bu fonksiyon ile Dolby surround kavramından kaçınıyor ve sadece "EAX-Surround- Kodlaması"ndan bahseder ki bunun ardında lisans hakları ile ilgili sebepler de var.

Full Soundblaster Live'in dijital I/O Board' u üzerindeki SPDIF-çıkışı, toplam sekiz speaker (yeddi tane Subwoofer) için öngörülmüştür, çünkü AC-3 (dijital Surround- DVD filmlerinin çoğunda bulunur) için bu gereklidir. Ancak AC-3- dekode etmeye uygun bir sürücü desteği şu anda Soundblaster Live'in bir eksiği durumunda.

Farklı Ses Filtreleri: İki Speaker veya Kulaklık?

Speaker konusu altında iki ayarla ilgili bir karmaşıklık söz konusu: Dört kanal ve Live Surround (sadece en yeni sürücü için, bkz. bir önceki Chipucu) üzerinden çalma için 4 speaker seçeneğinin yanısıra 3D sesini iki kanal üzerinden veren iki seçenek var: Kulaklık ve 2 tane Speaker. Bununla beraber bağlantı tekniği olarak her iki ayardan hangisini seçerseniz seçin ikisi de sorunsuz çalışıyor.

Ancak önemli ses farklılıklarını far-

Live Surround fonksiyonu Dolby Surround ses kaynaklarının Live'in dört kanalı üzerinden çalışmasını sağlamıyor, zira Dolby Surround müzik setine bağlantı sağlıyor.

kedeceksiniz. Çeşitli filtre ayarları, Headphones ayarında başka bir frekans şiddeti ve kulaklıklardaki güçlü kanal ayrımı için bir denge sağlarlar. (Speaker'larda sol kolonun sesi biraz da sağdakiyle karışır, oysa kulaklıkta bu doğal olarak gerçekleşemez.) Bu noktada sizin yapacağınız ses özelliği olarak beğendiğiniz ayarı tercih etmektir.

Çok Sesli Koro: Aynı Anda Daha Fazla WAV

Live kartının orijinal sürücüsü ile sekiz WAV dosyasına kadar aynı anda çalma mümkün. Sürücü güncelleme-sinden sonra bu sayı 32'ye yükselir. Audio-HQ programında WAV kanallarının maksimum sayısını istediğiniz gibi ayarlayın. Bazı ses programları veya oyunlar aynı anda çalınan WAV dosyalarının bilgisine ihtiyaç duyarlar. Mesela Live ile verilen Unreal'in Unreal sistem klasöründe UNREAL.INI dosyasında [Galaxy.GalaxyAudioSubsystem] bölümündeki EffectChannels= 'in karşısındaki değeri 16'dan 32'ye yükseltin. [X]

Aliş Sırmacıyan

Dışarı Açılan Ağlar Kurun

Küçük bir ağ içerisinde modemin çeşitli kullanım şekilleri bulunur. Modemi faks göndermek ya da uzaktan erişim için kullanabilir veya tek modemi birden fazla kişinin kullanımına açabilirsiniz.

Network serisinin ilk iki bölümünde bir Peer To Peer ağ kurulumu ve kaynakların kullanımı konusuna değinildi. Bu bölümde dış dünya ile nasıl bağlantı kuracağınızı göreceksiniz. En azından bir bilgisayar modem veya ISDN kartı ile bağlantı kurduysa, ağ içerisinde bir şeyler başlayabilir. Bir modemi yazıcı gibi kaynak olarak paylaşma açamamanıza ve diğer PC'lerin kullanamamasına (pahalı yardımcı programlarla mümkün) rağmen, üç farklı hizmet oluşturabilirsiniz.

1. Çevirmeli Ağ Windows 95/98 altında modemi veya ISDN kartını Ethernet kartı gibi kullanabilir. Bu sayede işyerinden evinizdeki PC'ye (veya küçük bir ağ) bağlanabilirsiniz. Bu bağlantı ters yönde de gerçekleşebilir.

2. Windows 98 içerisinde resmi olarak bir faks programı ve merkezi bir modem üzerinden faks için de bir ağ çözümü mevcut değil. Birkaç küçük işlem sayesinde bir modem kullanarak ağ üzerinden faks gönderebilirsiniz.

3. Ağ içerisinde bulunan tüm kullanıcıların sadece bir tane modem veya ISDN kartı kullanarak Internet'e bağlanması mümkündür. Bunun için para ile satılan yardımcı programları kullanabilirsiniz.

Çevirmeli Ağ ile Uzaktan Erişim

Windows 95/98 altında çevirmeli ağ daha çok Internet servis sağlayıcıya bağlanmak için kullanılır. Çevirmeli Ağ aslında bir bilgisayarı kullanarak uzakta bulunan başka bir PC veya ağı modem veya ISDN kartı kullanarak bağlanabilmek için geliştirilmiştir. Aslında Internet bağlantısı da bundan farklı değil.

Çevirmeli Ağ ve Sunucusunu Kurmak

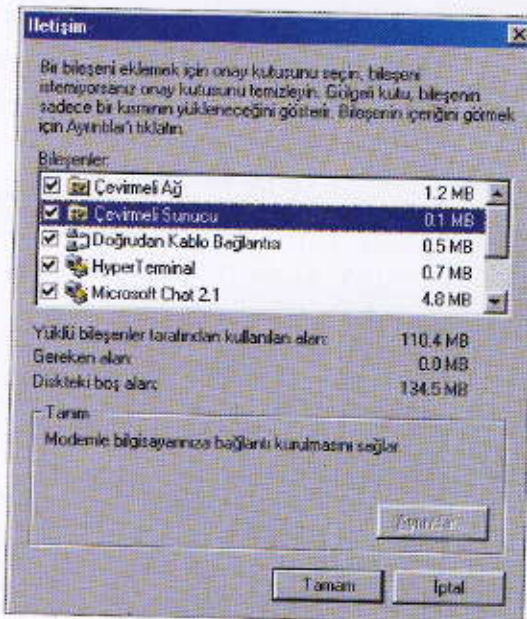
Çevirmeli Ağ ile burunuzdan evinizdeki bilgisayara veya evinizden burunuzdaki bilgisayara bağlanabilirsiniz. Bu şekilde bir ağ içerisine de gerçek bir bağlantı oluşturabilirsiniz.

Bu bağlantıda sadece veri aktarımı hızı daha düşük olacaktır. Yerel bir ağ içerisindeki veri aktarım hızı saniyede 10 veya 100 Mbit civarındayken (Serinin birinci bölümüne göz atın), modem (33,6 Kbps) ile 0,04 Mbit/s, bir ISDN kartı ile de 0,064 Mbit/s, (Kanal genişliğine bağlı olarak) 0,0128 Mbit/s elde edilebilir.

Program çalıştırmanın veya büyük dosya gruplarının Çevirmeli Ağ üzerinden taşınmasının bir anlamı yoktur. Bu hizmet, işyerinde unutmış olduğunuz dokümanları almak veya E-posta işlemlerinizi gerçekleştirmek için oldukça kullanışlıdır.

Bağlantı için kullanılan PC'nin (Mesela evdeki) bir ağa bağlı olması sorun çıkarmaz. Çevirmeli Ağ sanki PC içerisinde bir Network kartı yüklüymüş gibi çalışır.

Bilgisayarın simgesi altında Çevirmeli Ağ simgesini görebilmek için bu hizmeti yüklemiş olmalısınız. Bu hizmeti Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır/Windows Kur/İletişim/Çevirmeli Ağ altında bulabilirsiniz. Kaydın yanındaki kutuyu işaretleyin. Windows CD'sini CD-ROM içerisinde hazır tutun ve kurulum adımlarını takip edin.

Eğer aranan bilgisayar üzerinde Çevirmeli Sunucu yüklü değilse, Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır/Windows Kur/İletişim içerisinde kurabilirsiniz.

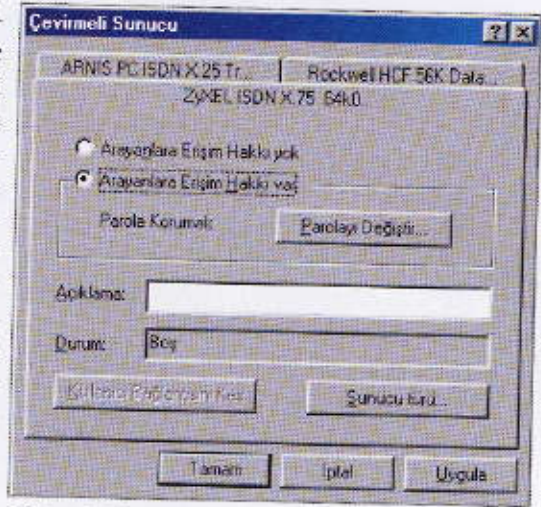
Bağlanmak istediğiniz bilgisayarda bunun haricinde Çevirmeli Sunucu hizmeti de kurulu olmalı. Windows 98 kullanıcıları bunu da aynı yerde bulabilirler. Windows 95 kullanıcıları ise aynı olarak bulunan Plus paketi veya Windows CD'sindeki RNASERV.DLL dosyası içerisinde bulabilirler. Bu dosyayı görebilmek için ilk olarak içerisinde bulunduğu WIN95_06.CAB dosyasını açmalısınız. Bunun için Windows 95 CD'sini CD-ROM içerisine yerleştirin ve sabitdisk üzerindeki Windows/System dizinin açın. İlk olarak Başlat/Çalıştır ve daha sonra da "C:\win95_06.cab rnaserv.dll" komutunu çalıştırın. "C:", Windows'un kurulu olduğu sürücüyü tanımlar.

Uzaktan Erişim Bağlantısı Kurulumu

Her iki hizmet de kurulduktan sonra, kullanacağınız bilgisayarlarda (Çevirmeli Sunucu ve arayan bilgisayar üzerinde) aynı ağ protokollerinin,

birinde veya ikisinde de Network kartı bulunmuyorsa dahi, kurulu olup olmadığını kontrol edin. Protokollerin yüklenmesi için serinin birinci bölümüne (Chip 04/99) göz atabilirsiniz.

Yeni bir Çevirmeli Sunucu kurmak için: Bilgisayarım/Çevirmeli Ağ klasörünü açın ve Bağlantılar/Çevirmeli Sunucu komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinde kurulu olan tüm modemler için bir kart bulunur. ISDN kartlarda, her iletişim protokolü (bunun haricinde Çevirmeli Ağ için) için ayrı bir sanal modem kurulduğu için birden fazla kart bulunabilir. ISDN kartlar için In-

Çevirmeli Sunucu üzerinde uyan fonksiyonunu destekleyen modem kartı üzerinden bağlantı kabulünü aktif hale getirin. Bağlantı için parola koymayı unutmayın.

ternet PPP ve X.75 veya bunun için analog tanımlamaları kullanmalısınız. "Arayanlara erişim hakkı ver" seçeneğini aktif hale getirin. Parolayı Değiştir düğmesine tıklayarak dışarıdan girişler için tavsiye edilen bir işlem olan şifre koyabilirsiniz.

Kart üzerinde bulunan Durum kutusu içerisinde yazan Uyan, Çevirmeli Sunucu'nun dışarıdan bağlantıyı beklediğini gösterir. Tamam düğmesine tıkladıktan sonra Windows 98 Görev Çubuğu üzerinde, Çevirmeli Sunucu'yu temsil eden bir simge (Bir el üzerindeki PC) ekrana gelir. Bu simgeye iki kere tıkladığında Çevirmeli Sunucu penceresi ekrana gelir.

Arayan bilgisayar da söz konusu ağ protokollerine ve Çevirmeli Ağ'a ihtiyaç duyar. Bilgisayarım/Çevirmeli Ağ/Yeni Bağlantı Yap üzerinden yeni bir bağlantı oluşturun. Eğer Çevirmeli Ağ daha önce kullanmadıysanız Windows bu pencereyi otomatik olarak açacaktır. Bir sonraki pencere üzerinden bağlantı için bir isim girin ve kullanılacak olan modemi seçin. ISDN kartlarda Çevirmeli Sunucu'daki ISDN kartı ile aynı protokolü (X.75) kullanmalısınız.

İleri düğmesine tıkladıktan sonra ekrana gelen pencere üzerinde bağlanılacak sunucunun telefon numarası ▶

nı girin. Bir kere daha İleri düğmesine tıklayın ve işlemi Son düğmesine tıklayarak bitirin.

Uzaktan Erişimi Test Etmek İçin

Oluşturmuş olduğunuz bağlantı simgesine iki kere tıklayın. Kullanıcı (herhangi bir) ismi ve şifreyi (Çevirmeli Sunucu) girdikten sonra sunucu ile bağlantı gerçekleştirilecektir. Kısa bir onaylama safhasından sonra Görev Çubuğu üzerinde bir simge (iki PC resmi içeren) görünür. Şu ana kadar gerçekleşen işlemlerin tümü Çevirmeli Ağ kullanarak Internet bağlantısı oluşturmak ile aynı.

Şimdi Çevirmeli Sunucu üzerindeki Ağ Komşuları simgesine iki kere tıklayarak paylaşıma açık olan kaynakları görebilirsiniz (Network Serisi 2. Bölüm, CHIP 4/99). Şayet görünmüyorsa, Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın ve sunucu ismini girin. Mesela Work-PC ise \\Work-PC şeklinde olmalı. Bilgisayarınızın tanınması Denetim Masası/Ağ/Tanımlama altında tam olarak bulabilirsiniz. Şimdi sunucu üzerindeki açık kaynakları görüntüleyen bir gezgin penceresi açmalısınız.

Sunucuyu ileride Ağ Komşuları içerisinde görebilmek için Master Browser olarak atamalısınız. Bunun için Denetim Masası/Ağ/Microsoft Ağları için Dosya ve Yazıcı Paylaşımı/Ozel-

likler penceresini açın ve Gözetme Yöneticisi seçeneğini etkin hale getirin. Bundan sonra Windows tekrar başlatılacaktır.

Çevirmeli Ağ kullanarak bağlandığımız Çevirmeli Sunucu üzerindeki kaynakları, sanki her iki bilgisayar birer Network kartı ve kablo ile bağlanmışcasına kullanabilirsiniz.

Sunucu üzerindeki bir programı çalıştırmaya başlamadan önce, oldukça düşük olan bağlantı hızını göz önünde bulundurmalısınız. Çevirmeli Ağ küçük dosyaların transferi için geliştirilmiştir.

Ağ İçerisinden Faks Göndermek

Windows 98 içerisinde bununla ilgili herhangi bir bilgi mevcut değil. Outlook 98 içerisinde Symantec WinFax programının bir versiyonu mevcut, ama ağ üzerinden çalıştırılmıyor. Outlook kurulumu sırasında sadece Internet versiyonlarında çalışıyor.

Windows 3.11'e Selam: At Work Fax

En azından Windows 3.11 önemli bileşenlerinden biri olan At Work Fax (AWF) Microsoft tarafından Windows 98 CD'si içerisine eklenmiş. Bu uygulama sadece tüm Windows uygulamaları üzerinden faks göndermiyor, bilgisayarın faks/modemini bağlı olan tüm PC'ler üzerinden, sadece faks göndermek için kullanıyor. Kurulumunun oldukça zahmetli olması nedeniyle bazı kısıtlamalar mevcut.

- AWF sadece gerçek, ISDN kartı olmayan, modemlerle çalışıyor. Aynı şekilde emulasyon bir faks yazılımı kullanan ISDN kartlarla da çalışmıyor.

- Önemli: Eğer Out-

look 97 (veya 98) kullanıyorsanız, bunu AWF'yi kurmadan önce kaldırmalı (Kurulum sırasında bazı dosyaların üzerine yazılmasını önlemek için) ve daha sonra tekrar kurmalısınız.

- Outlook programını sadece Internet bağlantısı için ayarlamadığımız sürece AWF ve Outlook beraber çalışabilirler. Ama Outlook kurulumunu bu kurulum programı üzerinden her seferinde değiştirebilirsiniz.

- Fakslar bir MAPI-Spooler üzerinden gönderildiği için mutlaka bir MAPI programına ihtiyacınız olacaktır. Bu Outlook veya Windows 98 CD'si içerisinde bulunan Windows Messaging Service (Exchange Client) olabilir.

Problemsiz ve Hızlı At Work Fax Kurulumu

Network faks uygulamasını beş adımda kurabilirsiniz.

1. Windows 98 CD'sinde \Tools\Oldwin95\Message klasörü içerisinde bulunan WMS.EXE dosyasını çalıştırın. Messaging Service dosyaları kopyalandıktan sonra Exchange'i daha önce kullanıp kullanmadığınıza dair ekrana gelen soruya Hayır cevabını verin ve iki kere İleri düğmesine tıklayın. Daha sonra posta kutusu için bir yol tanımlayın. Mesela "C:\Mail". Windows'un orada bir posta kutusu bulmadığını bildiren bir uyarı ekrana gelir. Faks sunucusu içerisinde bu klasör posta kutusu olarak tanınacağı için, herhangi bir sorun çıkmaz.

Daha sonra kişisel faks alanına girebilmek için bir kullanıcı ismi ve parola girmelisiniz. Bu verilerin şu an için bir anlamı yok. Ama ileride ağınıza girmek istediğinizde (gelecek bölümün konusu) kullanacağınız Mailsystem için gerekli olacaktır.

Gelen kutusunu başlangıç klasörü içerisine kopyalamak için ilgili soruya, en azından faks sunucusu üzerinde, olumlu yanıt verin. Son düğmesine tıklayarak kurulum işlemi sona erdirebilirsiniz.

2. Aynı klasör içerisinde bulunan

Çağı yapan bilgisayar üzerinde bir Çevirmeli Ağ bağlantısı oluşturun. ISDN kartlarında sunucu ile aynı protokolü kullanıyor olmak gerekir.

AWFAX.EXE dosyasını çalıştırın. AWF kurulumu otomatik olarak gerçekleşecek ve Windows'un yeniden başlatılması ile sona erecektir.

3. Aynı işlemlerin tümünü ağ içerisinde faks göndermek istediğiniz tüm bilgisayarlar için tekrar edin.

4. Sunucunun ve gelen kutusunun başlangıç klasörü içerisine konulduğu tüm bilgisayarların bir dahaki açılışlarında, posta kutusunun bulunmadığına dair bir uyarı ekrana gelir. Sunucu üzerinde (Faks/modem bulunan bilgisayar) posta kutusu olarak kullanılmak üzere yeni bir klasör oluşturun. Mesela "C:\Mail".

Denetim Masası/Microsoft Mail Postanesi içerisindeki Yeni Bir Çalışma Postanesi Yarat. seçeneğini kullanarak bir postane oluşturun. Sonraki pencere üzerinde oluşturduğunuz klasörü tanımlayın. Tanımlanan yol otomatik olarak "wgpo000" eki ile tamamlanır. İleri düğmesine tıklayarak yönetici girişi ile ilgili verileri girebilirsiniz. Önemli olan ismi, posta kutusu ve paroladır. Tamam düğmesine tıkladıktan sonra Posta Kutusu klasörünün tüm haklarla açıldığına dair bir uyarı ekrana gelir. Bu da sadece Mailsystem için önemlidir, fakslar için değil.

5. Denetim Masası/Posta & Faks/Ekle/Microsoft Faks üzerinden bir faks hizmeti kurun. Bu işlemi tüm bilgisayarlar için yapmalısınız. Burada ekrana gelen pencere üzerine isminizi ve modem faks numarasını girmelisiniz. Modem kartı üzerinden de faks sunucusu ve diğer bilgisayarlar için çeşitli ayarlar yapmalısınız.

Sunucuyu Faks İçin Ayarlamak

Sunucuyu çalıştırın. Modem listesinden söz konusu olan modemi seçin ve "Diğer ağ kullanıcıları faks göndermek için modemimi kullanat" seçeneğini işaretleyin. Paylaşım adı olarak "Faks" atanmıştır. İsterseniz başka bir isim de kullanabilirsiniz. Daha sonra üzerinde uygun isimli bir klasör (C:\faks) oluşturulacak olan ye-

rel bir sürücü sorulacaktır. Özellikler altından ağ üzerindeki kullanıcıların bu klasöre erişimlerini salt okunur veya değiştirilebilir olarak tanımlayabilirsiniz.

İstemcileri Faks İçin Ayarlamak

Son olarak istemci PC'leri, yani modem bulunmayan bilgisayarları ayarlayın. İsim ve faks numarası girmek zorunda kaldığınız faks hizmeti kurulumundan sonra modem kartını aktif hale getirin. Ekle düğmesine tıklayın ve ekrana gelen listeden Ağ Faks Sunucusu seçeneğini işaretleyin.

Tamam düğmesine tıkladıktan sonra, Windows sunucu üzerindeki faks

MAPI Spooler (Mesela Exchange Client) aktif durumda olmalı.

Symantec Winfax 9.0, ağ içerisindeki faks/modem desteği (aynı şekilde ISDN kartları, Outlook entegrasyonu, gelen faks yönetimi) olan oldukça kullanışlı bir programdır.

Herkes için Internet: Proxy Server ve Gateways

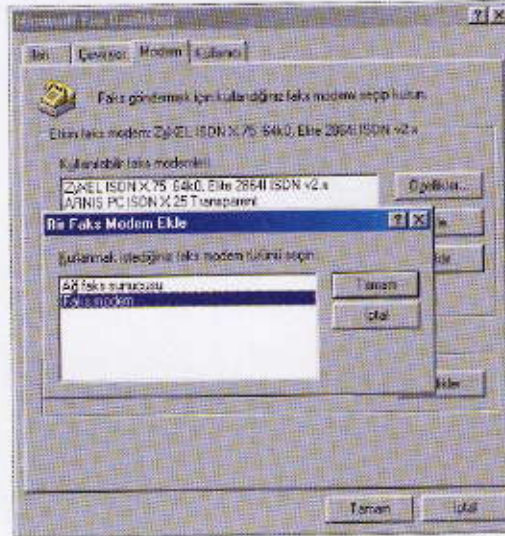
Henüz Windows'un kendi bileşenleri ile olmasa da, oldukça kullanışlı yardımcı programlar yardımıyla Internet bağlantısını yerel ağ içerisine açmak mümkün. Bu yöntemlerin varolan modem paylaşımlarına göre (mesela faks) avantajları bulunur. Eğer bir bilgisayar Internet bağlantısı için modem veya ISDN kartı kullanıyorsa, başka kullanıcılar da bu bağlantı içerisine eklenebilirler. Bant genişliği, yani taşıma kapasitesi paylaştırılır. Yerel ağı TCP/IP protokolü ile çalışması gerekir. Bunun için TCP/IP protokolü varolan protokollere ek olarak yüklenmelidir.

Sözü edilen yardımcı programlar çeşitli yollar kullanırlar. Bunlardan Wingate, Internet bağlantısı olmayan tüm bilgisayarlar üzerine istemci hizmetinin kurulması ve modem veya ISDN kartı bulunan bilgisayara da sunucu hizmetinin kurulmasını is-

ter. IP numaralarına bağlantı sunucu üzerinden aktarılabilecek şekilde WIN-SOCK'u geliştirir. Browser gibi Internet yazılımında hiçbir şeyi değiştirmemesi ve herhangi bir ayar gerektirmemesi bu yazılımın en önemli avantajı.

Basit Ama Etkili: Wingate Proxy Server

Kurulum ve konfigürasyon konusunda Wingate oldukça kullanışlı. Ek olarak bir tane Wingate Key'e ihtiyacınız olacak. Bu hangi Wingate lisansını yüklemek istediğinize göre değişebilen bir seri numarası. Wingate'in

Faks istemcileri bu durumda yeni bir faks/modem yüklerken Ağ Faks Sunucusu'nu kullanırlar.

klasörünün ağ üzerindeki yerini soracaktır. Bu klasöre ait yolun tamamını "W\Bilgisayar İsmi\Klasör" ismi yapısında elle girmelisiniz. Ağ üzerinde faks sunucusu olarak tanımlanan bilgisayarın ismi PC1 ve üzerindeki faks klasörünü "C:\Faks" ise yol "WPC1\Faks" olmalı.

Bu işlem sonunda konfigürasyon tamamlandı. Artık ağ içerisindeki tüm bilgisayarlar, dokümanları Microsoft Fax yazıcı sürücüsü üzerinden dağıtabilir, ağ modemi üzerinden faks gönderebilirler. Posta kutusu daha önceden başlangıç klasörü içerisine taşındığı için, faks sunucusu üzerinde

aralarında fonksiyon ve ücret yönünden fark olan, Wingate Pro, Wingate Standard ve Wingate Home olmak üzere üç ayrı sürümü bulunuyor. Kolay kurulum ve oldukça kullanışlı fonksiyonları nedeniyle en fazla Wingate Home ilgi görüyor.

Wingate İstemcisinin PC'ye Kurulumu

Wingate kurulumunu başlatmak için WINGATE309.EXE isimli dosyayı çalıştırın. Wingate, sunucuya yani ISDN kartı veya modem içeren bilgisayara ve tabii ki ağ üzerinden Inter-

ramını çalıştırın. Burada Internet bağlantısı için hangi Çevirmeli Ağ bağlantısını (daha önceden varolan) kullanmak istediğinizi seçin. Bununla ilgili ayarları Options/Dialer içerisinde bulabilirsiniz. Burada iki tane Çevirmeli Ağ bağlantısı tanımlayabilirsiniz. Bu durumda ikinci bağlantı (farklı bir sunucu, farklı bir hesap veya farklı bir telefon numarası) sadece birinci bağlantı oluşturulmadığı zaman kullanılacaktır.

Çevirmeli Ağ bağlantısında "Parolayı Kaydet" seçeneği işaretli dahi olsa, burada her bağlantı için kullanıcı

ismi ve şifreyi girmelisiniz. "Allow clients to remote disconnect", her istemci makineye, bağlantıyı isteğe bağlı olarak kesme izni verebilirsiniz.

Bu seçenek telefon ücretlerini sınırlandırmak için tavsiye edilir. Bunun bir dezavantajı da herkesin bağlantıyı kesebilmesidir. Bu durumda aktif olan başka bir kullanıcı bağlantı kesilmesinden olumsuz etkilenir. Buna alternatif olarak her çevirmeli ağ bağlantısı için aktif kalmadığı bir süre sonunda otomatik olarak kesilmesi seçeneği eklenebilir. Buradaki zaman değeri standart olarak 180 saniyedir.

İstemci kurulumu sunucuya göre oldukça kolaydır. WINGATE309.EXE dosyasını çalıştırın, istemci (Client) seçeneğini işaretleyin ve direktifleri uygulayın. Daha sonra hemen başlayabilirsiniz. Denetim Masası içerisinde Wingate Clients için yeni bir simge oluşur. Bunu kullanarak Client'i çalıştırıp kapatabilir veya çeşitli ayarları yapabilirsiniz. Bir Browser veya başka bir Internet programını çalıştırın ve Internet'te gezinmeye başlayın. Sunucu söz konusu olan ayarlara göre bir bağlantı oluşturur ve istemci üzerinde sadece İngilizce olan bir çeşit Çevirmeli Ağ Bağlantı monitörü ekrana gelir. □

Kadir Tuztaş

Çocuk DOKTORLARINA ÖZEL...

Asistan98

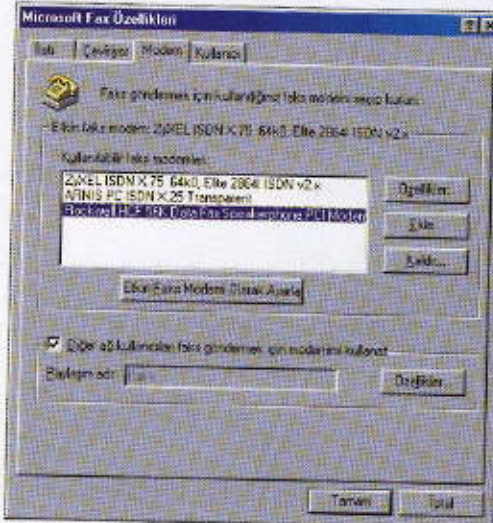
"En İyi Hasta Takip Programı"

- Kimlik ve Adres Bilgileri
- Aile ve Doğum Bilgisi
- Aşı Kartı
- Büyüme Takibi
- Anamnez Bilgileri
- İlaçlar
- Tetkik ve Test Sonuçları
- Randevu Defteri
- Adres ve Telefon Defteri
- Tahsilat ve Bakiye Takibi

interMEDIA

Tel: (212) 216 58 65

www.intermedia-soft.com

Exchange Client ve At Work Fax kurulumundan sonra ağ içerisindeki diğer kullanıcılar, PC'yi faks sunucusuna bağlamak için bu seçeneğini işaretlemeliler.

net bağlantısı kurmak isteyen tüm PC'lere de kurulmalı. Hangi versiyonun (Sunucu veya istemci) kurulacağını, Wingate direkt kurulumun başlangıcında soracaktır.

Aşağıdaki açıklamalar bazı fonksiyonların eksik olduğu (Proxy ve DNS Server, kullanıcı yönetimi gibi) Home Version için geçerlidir. Küçük ve çok yüksek güvenlik önlemleri gerektirmeyen ağlar için yeterli.

Wingate Home için Server Kurulumu

Wingate Home için Server şu şekilde kurulur: Kurulum programı tarafından oluşturulan Wingate klasörü içerisinde bulunan Gatekeeper prog-

Tüm Cafe'ler Internet'e

Internet Cafe'ler artık her gittiğimiz mahallede, neredeyse adım başı. Bunların büyük çoğunluğu ise Internet bağlantılarını Linux ile gerçekleştiriyorlar.

Ankara'da geçtiğimiz yıla kadar girecek Internet Cafe yokken şimdi enflasyonu yaşıyor. Artık hukuken de aklarımdan ve kahvehanelerden farklı bir statüde oldukları anlaşılabilir bir şekilde aylar sonra kabul gördükten sonra, her hafta bir yerlerde Internet Cafe açılışını duyar olduk.

Halka açık Internet merkezleri Internet'in tanıtımına, özellikle coşkısıyla kutladığımız 1999 yılı Internet haftasına büyük katkılarda bulundu. Ankara ve İstanbul'da bazı Internet merkezlerinin ücretlerinde indirim yaptığını duyduk. Eminiz Internet'in tanıtılması yolunda diğer Cafe'ler de üzerine düşen görevi fazlasıyla yapmıştır.

Bu ayki yazımızda bir Internet Cafe'ye Internet bağlantısı sunacağız. Belki farkında değilsiniz, ama Türkiye'deki Internet Cafe'lerin büyük bir oramı bağlantılarını Linux ile gerçekleştiriyorlar. Çünkü Linux kolayca kurulabilen, esnek bir yapıya sahip. Internet Cafe'lerin sürekli maruz kaldığı dışarıdan ve içeriden yapılan saldırılara karşı da dayanıklı. Bir güvenlik duvarı ile birlikte kullanıldığında zaman hiç kapanmadan aylarca kullanılabilir. Bu yönleriyle ücretli satılan Windows NT gibi sistemlere hem uc-

retsiz bir alternatif oluyor hem de performans ve kararlılık açısından açık farkla üstün geliyor. NT üzerinde çalışan paralı yazılımların hemen hemen tamamının Linux ile birlikte ücretsiz geldiğini de unutmamak gerek. Bir araştırma şirketi, Linux ile NT'yi karşılaştırdığı zaman aynı özelliklere sahip yazılımların 15 istemci için NT'de toplam 10 bin dolar tuttuğunu gösterirken, Linux'ta ücretsiz olduğunu görmüş. Bu arada geçtiğimiz haftalarda ortalığı kasıp kavuran Çernobil virüsüne de değinelim. Türkiye'de Linux istemci kullanan şirketler bu sorunu yaşamazlarken, Windows 95/98 kullanan ve bilgi teknolojilerinden yeterince yararlanmayanlar büyük zarara uğradı. İşgücü kaybı öyle boyutlara ulaştı ki bir ara Türkiye'yi dünyada en çok zarar gören 5 ülke arasına yerleşti. Sözü daha fazla uzatmadan, gelin birlikte bir Internet Cafe kuralım.

Internet Cafe için Ön Hazırlıklar

Internet Cafe'yi kurmadan önce sistemde ipfwadm paketinin bulunduğunu ve çekirdekte IP Masquerading desteğinin olduğunu farz ediyorum. Eğer yeni bir Linux kuracaksanız, sisteminizin Red Hat 5.2, SuSE 6.0, 6.1, Debian 3.1 ya da Caldera olmasını tercih edin. Bazı eski sürümlerde çekirdekte IP Masquerading desteği gömülü olmayabilir.

Bunların yanında Winmodem OL-MAYAN bir modem ile Linux'un tanıdığı bir Ethernet kartına ihtiyacımız var. Genellikle Ethernet kartlarının tanıtılmasında sorun yaşamayacaksınız.

Burada verdiğimiz tüm örnekler Mandrake 5.3 sürümü için geçerlidir. Bu sürümde kullandığımız Ethernet kartı via-rhine'dir. Tüm bu söylediklerimizi evinizde de gerçekleştirebilirsiniz. Bunun için minik bir ağa, tercihan Hub ile kurulmuş bir sisteme ihtiyacımız var. Doğal olarak Linux sistemi Internet'e bağlanırken arkasındaki Windows'ların da bağlantı sağlayabilmesi için tüm donanımlarda birer Ethernet kartı bulunmalı ve kartlar birbirini görmelidir. Önce Internet bağlantımızı gerçekleştirmemiz gerekiyor. Bunun için küçük birkaç betikten yararlanacağız. Yazının ilerleyen bölümlerinde ayrıca Internet bağlantısı koptuğu zaman kopan bağlantıyı otomatik olarak tekrar çeviren bir programcık da yazacağız.

Bağlantının Çevirmeli Ağ Üzerinden Sağlanması

Yan tarafta vereceğimiz dosyanın üzerinde gerekli değişiklikleri yapıp ppp-on adıyla kaydedin. ppp-on dosyasını /bin altına kopyalayın. Dosya içinde belirli değişiklikleri yapmanız gerekiyor. Modem hangi düğüm noktasında ise dosyadaki /dev/cua0 satırını buna göre değiştirmelisiniz. MS-

Temel Bilgiler

IP Masquerading, Internet'e bağlı Linux sunucu arkasındaki işletim sisteminden bağımsız makineleri Internet'e bağlamak için gereken çekirdek desteğidir. Bu yolla bir IP kullanarak birden fazla makine Internet servislerinden yararlanabilir.

DOS altında modemın bulunduğu port COM1 ise /dev/cua0, COM2 ise /dev/cua1, COM3 ise /dev/cua2 ve COM4 ise /dev/cua3 yazmalısınız. Aşağıdaki örnekte modem COM1'dedir. Servis sağlayıcının telefon numarası, hesap numaranız ve şifreniz de bu dosyada yer almalı (tablo 1).

ppp-on-dialer ise ppp-on tarafından çağrılır ve ppp-on tarafından yapılan ayarlamaları Chat yardımıyla modeme yollar. Böylece modem bağlantısı kurulur. Dikkat edilmesi gereken bir nokta, en alttaki name: ve word: satırlarıdır. Bu satırları servis sağlayıcısının yönlendiricisinden (Router) gelen mesaja göre değiştirmelisiniz. Chat, karşı tarafa name: gördüğü yerde hesap numarasını, word: gördüğü yerde ise şifreyi yollar. Ek olarak bazı yönlendiriciler bir de servis protokolu isteyebilir. ppp-on-dialer dosyasını /etc/ppp dizinine yerleştirin (tablo 2).

Paket yönlendirilmesinin yapılabilmesi için Red Hat Linux'ta ek bir işlem gerekiyor. /etc/sysconfig/network dosyasını açın ve FORWARD_IPV4=no satırını FORWARD_IPV4=yes haline getirin. Eğer bu satırda FORWARD_IPV4=false yazıyorsa onu da FORWARD_IPV4=true haline getirmelisiniz.

Ha gayret, yolun yarısına geldik bile. Şimdi sırada makine açılırken yapılması gereken bazı ayarlamalar var. Bu ayarlar, Ethernet kartının tanıtılmasından ağ ayarlarının ve geçit düzenlemelerinin yapılmasına, IP Masquerading desteğinin verilmesine kadar uzanıyor.

Tüm bunlar için /etc/rc.d/rc.local dosyasını kullanacağız. Tabloda belirtilen satırları bu dosyanın en sonuna ekleyin. Makine açılırken rc.local'da okunacağından tanımlar geçerli olacaktır (tablo 3).

rc.local satırlarını biraz açıklayalım. Önce Ethernet kartı modülünü ekledik, ardından IP Masquerading için paket yönlendirme tanımlarını yazdık. Normalde Linux'u kurarken Ethernet kartınızın otomatik olarak tanınmış olması gerekiyor. Durum böy-

ppp-on dosyası

```
#!/bin/sh
TELEPHONE=08223144004
ACCOUNT=hesapnumaram
PASSWORD=sifrem
LOCAL_IP=0.0.0.0
REMOTE_IP=0.0.0.0
NETMASK=255.255.255.0
export TELEPHONE ACCOUNT PASSWORD
DIALER_SCRIPT=/etc/ppp/ppp-on-dialer
exec /usr/sbin/pppd debug modem crtscts /dev/cua0 38400 \
    asyncmap 20AC000 escape FF kdebug 0 $LOCAL_IP:$REMOTE_IP \
    noipdefault netmask $NETMASK defaultroute connect $DIALER_SCRIPT
```

tablo 1: Internet bağlantısı için script

ppp-on-dialer dosyası

```
#!/bin/sh
exec chat -v
TIMEOUT 3
ABORT "\nBUSY\r"
ABORT "\nNO ANSWER\r"
ABORT "\nRINGING\r\n\r\nRINGING\r"
" \rAT
"OK-+++ \cOK ATH0
TIMEOUT 30
OK ATDT$TELEPHONE
CONNECT
name $ACCOUNT
word $PASSWORD
vis ppp
```

tablo 2: ppp-on tarafından çağrılan dialer dosyası

/etc/rc.d/rc.local dosyasına ek

```
# Önce Ethernet kartının tanımını kaldıralım.
insmod via-rhine
ifconfig eth0 down

# ip masquerading için sihirli sözcükler
depmod -a
/sbin/modprobe ip_masq_ftp
/sbin/modprobe ip_masq_raudio
/sbin/modprobe ip_masq_irc
/sbin/modprobe ip_masq_cuseeme
/sbin/modprobe ip_masq_vdolive
ipfwadm -F -p deny
ipfwadm -F -a m -S 192.168.177.0/24 -D 0.0.0.0/0

# Ardından Ethernet kartının tanımlarını yapalım.
ifconfig eth0 192.168.177.1 broadcast 192.168.177.255 netmask
255.255.255.0
# Yönlendirme tablosu ayarları
route add -net 192.168.177.0 eth0
```

tablo 3: Ethernet kartı konfigürasyonu

leyse "insmod via-rhine" satırına gerek yoktur. Yukarıdaki örnekte benim kartım via-rhine idi. Aşağıdaki tablo ile en çok kullanılan kartların modüllerini listeledik.

```
PCI NE2000 kartlar için ne2k-pci
ISA NE2000 kartlar için ne
Tulip kartlar için tulip
3Com kartlar için 3c501, 3c503,
3c509, 3c515.
```

Örnek olarak bir PCI NE2000 kartınız varsa ve kurulumda bu kartı tanıtmamışsanız /etc/rc.d/rc.local dosyasında insmod via-rhine yerine insmod ne2k-pci satırını eklemek gerekiyor. Kart modüllerinin tamamı /lib/modules/preferred/net dizininde bulunur.

Ethernet kartının adresi, ağ maskesi (Netmask) ve yayın adresi (Broadcast Address) önce ifconfig ile belirleniyor. Ardından bu tanımların yönlendirme tablosuna girebilmesi için Route komutu kullanılıyor. Ethernet kartının IP adresi yerine herhangi bir IP adres bloğu seçebilirsiniz. Biz burada Internet'e doğrudan bağlı olmayan IP nu-

maraları için ayrılmış 192.168.177 bloğunu kullandık. Internet üzerindeki hiç bir makine 192.168.177 ile başlayan bir IP numarası almaz.

Şimdi /etc/resolv.conf dosyasına alan adı sunucumuzun IP adresini yazacağız. Bu IP adresini servis sağlayıcısından öğrenebilirsiniz. Örnek bir alan adı sunucu satırı aşağıdaki gibidir.

```
nameserver 195.174.192.3
```

Makineyi kapatıp açın. /bin/ppp-on programı yardımıyla bağlantınızı gerçekleştirin. /var/log/messages dosyasından PPP bağlantı kayıtlarınızı gözden geçirin. Internet'e bağlantı kurduktan sonra sırada Windows makinelerin ayarları var.

Windows 95/98 Ayarlarının Yapılması

Linux'un arkasından Internet'e çıkacak olan tüm makinelerin birbirine benzer ayarlamaları vardır. Hepsine ayrı ayrı 192.168.177 alanından birer IP numarası verin (192.168.177.1'i Linux makinesi için ayırdığımızdan bu

IP numarasını bir kenarda tutun ve Windows'lar için kullanmayın). Geçit (Gateway) yerine 192.168.177.1 ve Nameserver (alan adı sunucu) yerine ise servis sağlayıcısından aldığınız sunucu IP numarasını yazın.

Bağlantının Kontrol Edilmesi

Linux makinesi arasındaki bağlantıyı denemek için bir MS-DOS penceresi açın ve ping 192.168.177.1 komutunu girin. Dışarıya bağlantınızı denemek için herhangi bir makine adı verebilirsiniz (örnek olarak ping www.funet.fi). /sbin/route komutu yaklaşık olarak aşağıdaki gibi bir görüntü vermektedir (tablo 4).

Internet bağlantısının kopması halinde bunu algılayan ve hattı tekrar ayağa kaldıran bir program da kolayca yazılabilir. Aşağıdaki programı yazın ve /bin/tekrarla adıyla kaydedin. chmod 755 ile çalıştırma hakkı verin. ppp-on programını çalıştırdıktan sonra bu programı da çalıştırın. Hatlar koptuğu andan itibaren 5 saniye içinde bağlantı tekrar sağlanacaktır.

```
#!/bin/bash
while sleep 5
do
/bin/ppp-on
done
```

Hepsi bu kadar. ☐

/sbin/route komutu tablosu

Kernel IP routing table

Destination	Gateway	Genmask	Flags	Metric	Ref	Use	Interface
localhost	*	255.255.255.255	UH	0	0	0	lo
c2511-1.akdeniz	*	255.255.255.255	UH	0	0	0	ppp0
192.168.177.0	*	255.255.255.0	U	0	0	0	eth0
default	c2511-1.akdeniz	0.0.0.0	UG	0	0	1	ppp0

tablo 4: /sbin/route komutu bu şekilde olmalıdır.

Linux Haberleri

Ankara'da Linux Kursları

İTERAKTİF Bilgisayar ve Gelecek A.Ş. işbirliğiyle Ankara'daki Linuxseverler için sürekli Linux kursları düzenlenmeye başlandı. Haftada üç saat sürecek ve toplam dört hafta boyunca devam edecek tüm öğrencilere ayrıca bir de Linux CD'si hediye edilecek. Kursu başarıyla bitirenler bir de sertifika almaya hak kazanacak. İTERAKTİF Bilgisayar ve Gelecek A.Ş. hakkında daha geniş bilgiyi srasıyla www.interaktif.com.tr ve www.gelecek.com.tr adreslerinden edinebilirsiniz.

Sunucu İşletim Sistemleri

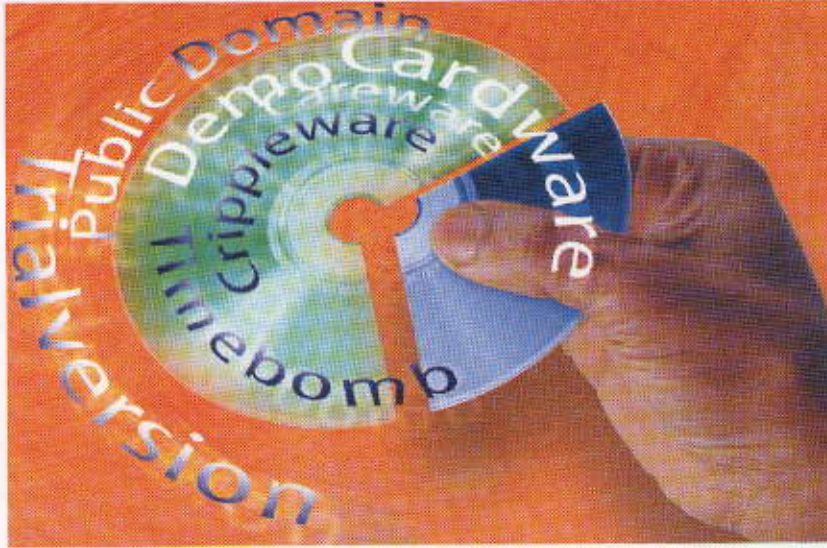
Türkiye Sunucu İşletim Sistemi Sayımla-

rında Linux Liderliğe Doğru Adım Adım Avrupa'daki işletim sistemi sayım sonuç-

Taninan İşletim sistemi	sayılan	%
Windows 95/98/NT	2909	39.8
Linux	1624	22.1
Solaris/SunOS	1011	13.8
SCO Unix	685	9.3
HPUX	223	3.0
BSD Family	155	2.1
AIX	133	1.8
IRIX	123	1.7
Mac/Apple	121	1.6
Digital Unix	79	1.1
Novell Netware	46	0.6
Reliant Unix/Sinix	45	0.6
	7154	97.4

larını gösteren bir araştırmada Avrupa'nın en çok kullanılan sunucu işletim sistemi yüzde 31.3'lik bir oranla Linux bulunmuş. Sayımlar, sadece başında www, ftp ve news geçen sistemlerde yapıldığından, çevirmeli ağ bağlantısı yapan kullanıcılar doğrudan sayım dışı kalmışlar. Türkiye'de de benzer bir durum söz konusu. Linux, www alan adı sayımlarında yüzde 21.9, News alan adı sayımlarında yüzde 8.9, ftp sayımlarında ise yüzde 23.8'lik bir oranı karşılıyor. Aşağıdaki listede www, ftp ve news servisi veren makinelerin toplam sonuçları görülüyor. Veriler Nisan ayını yansıtıyor. Daha geniş bilgi için <http://www.leb.net/hzo/oscount/index.html> sayfasına göz atın.

Ayın Shareware'leri

Fiyatları çok yüksek olan bazı yazılımlara sahip olmadığınız için, bilgisayarınızdan yeteri kadar performans alamıyorsanız Shareware'leri deneyin.

Bu ay sizler için tam dört adet Shareware program inceledik. Bunlar arasından en iyi Shareware seçimimiz olan J-Term Pro, Telnet bağlantılarınızı en kolay ve hızlı şekilde yapabilmenize olanak sağlıyor. Bunun yanında bu program ile kendi bilgisayarınızı FTP Client ya da Server olarak tanımlayabiliyorsunuz. Perfect Companion adlı diğer bir Shareware ise Uninstall sırasında oluşan problemlerden dolayı Registry'de kalan izler ile sabitdiskinizdeki kullanılmayan gereksiz programları temizleyebiliyor. Windows pencerelerinizin görüntüsünü değiştiren Windows Blinds ile farenizin

sağ tuşuna eklenen ve metin dosyalarını DOS, MAC ve UNIX formatları arasında dönüştürmeye yarayan ek özellik de bu ay incelenen Shareware'lerimiz arasında yer alıyor. Shareware'lerin tümünü bu ayki CHIP CD'mizde bulabilirsiniz.

Telnet Yardımcınız J-Term Pro

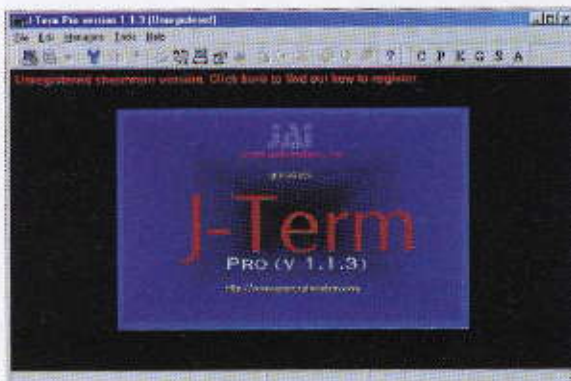
Program Windows altında çalışan en gelişmiş özelliklere sahip Telnet programı olarak tanımlanabilir. Çoklu simultane bağlantı imkanı, sık yapılan işlemlerin otomatikleştirilmesi için Script özelliği, ANSI renk desteği, tüm bilinen emulasyon mod-

larına destek, zeki kes, kopyala, yapıştır özelliği ile FTP Client ve Server özellikleri programın belli başlı önemli özellikleri arasında sayılabilir. Bu başarılı programın kullanıma geçmeden önce bilmeyenler için Telnet'in ne olduğu açıklayalım: Telnet Internet üzerinde yer alan bir başka bilgisayara doğrudan

bağlanmanızı sağlayan uygulamalara verilen genel addir. Genelde Telnet bağlantılarına izin veren bilgisayarlar UNIX işletim sistemi kullanırlar. Telnet ile birçok Internet programını bilgisayarınıza Download etmeden de kullanabilirsiniz. DOS komut istemine benzeyen bir arabirimi olan uygulama penceresinde yazacağınız komutlar işletilerek buna cevap karşı taraftaki bilgisayar tarafından verilecek ya da istenen uygulama çalıştırılacaktır. Şu an daha yaygın olarak kullanılmakta olan WWW, FTP gibi protokollerin de tabanı aslında eski bir protokol olan Telnet'e benzer bir mantıkla çalışır. J-term Pro ise bu tür işlemleri daha kolaylaştırmak ve görsel hale getirmek için üretilmiş bir program, ancak yine de bazı Telnet komutlarını önceden bilmiş olmamız gerekiyor.

J-Term ile Hemen Bağlanın

J-Term Pro'yu ilk çalıştırdığınız zaman karşınıza üzerinde J-Term logosu olan ana ekran gelecektir. Hemen bağlanmak için File menüsünde yer alan Connect seçeneğine tıklayıp yanında açılan bağlantılardan birini se-

Hyper Terminali andıran arabirim ondan kat kat fazla özelliklere sahip.

çin. Eğer bu liste boş ise önce yeni bir bağlantı tanımlanması gerekir. Bunun için de Managers menüsünden "Connection Manager" seçeneğini kullanmamız gerekir. Bunun için yazının devamına bakabilirsiniz. Eğer

Hızlı bağlantıda gereken sadece Server ismi ve Port numarası.

çok detaylı bağlantı ayarları ile uğraşmak istemiyorsanız, yine File menüsünden Quick Connect seçeneğini seçebilir ve sadece bağlanılacak Server ismi ve Port'unu belirterek de bağlantı kurabilirsiniz.

Managers Menüsü ve Tüm Ayarlar

J-Term Pro, bu menüyü kullanarak tüm ayarlarınızı düzenleyebilir. Menü çubuğunda yer alan bu Managers menüsü 6 adet ayar içerir. Connection Manager, biraz önce de bahsettiğimiz gibi tüm Telnet bağlantılarınızı yaratmak, düzenlemek ve silmek için kullanılır. Palette Manager ise programın kullanımı ile ilgili olarak renk ayarlarını değiştirmenize olanak tanır. Keylist Manager, siz klavyede bir tuşa bastığınız zaman karşınıza Server'a gidecek olan tuşu ayarlamanızı sağlar. Kullanım sırasında oluşacak çeşitli durumlarda çalıştırılması gereken Script'lerin yaratılması ve düzenlenmesi ise Global Event Manager ile sağlanır. Buna çok benzeyen Script Manager'da ise bağlantının üzerine

sağ tuş ile basılıp çalıştırılacak olan Script'lerin yaratılması ve düzenlenmesi gerçekleştirilebilir. Son düzenleyici olan Add-In Manager, Add-Ins menüsüne yeni öğeler eklemenize yardımcı olur. Yine Script ile yaratılan bu seçeneklere daha sonradan Add-Ins menüsünden seçilerek ulaşılabilir. Şimdi bu menü için en çok kullanılan ve en çok ihtiyacımız olacak olan

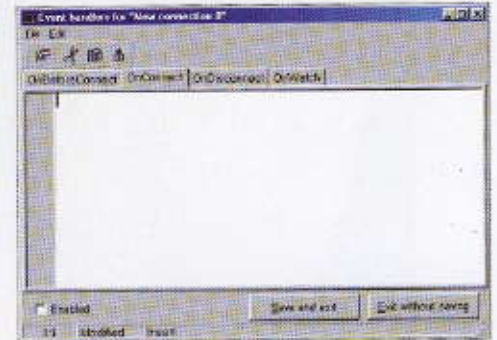
Connection Manager seçeneğine bir bakalım.

Yeni Bir Bağlantı İçin Ayarlar

Yeni bir bağlantı yaratmak için "Connection Manager" seçildikten sonra karşınıza yeni bir pencere gelecektir. Burada en üstte yer alan "Add New" tuşuna basın. Listeye yeni ayarsız New Connect 0 Default ismine sahip bir bağlantı eklenecektir. Buna yeni, tanımlayıcı bir isim vermek istiyorsanız, üzerine faremin sağ tuşu ile basıp Rename seçeneğini seçin. Artık menüde sizin tanımladığınız yeni isim gözükecektir. Şimdi bu bağlantının ayarlarını yapmamız gerekir. Edit tuşuna basarak "Connection Editor"ı açın.

Burada öncelikle mutlaka tanımlanması gereken iki ayar bulunur. Bunlardan birisi Telnet Server ismi, diğeri de Server Port değeridir. Önce Telnet Server ismini, Serverismi.IS-Sismi.com (mahony.dynip.com) for-

matında en üstteki Remote Host kutuya girin. Daha sonra onun altında bu Server'ın Port adresinin girilmesi gerekir. Genelde standart olarak bu değer 23'dür. Servis sağlayıcınız size farklı bir numara belirtmedikçe bu değeri kullanabilirsiniz. Setting Up Your Rows ve Setting Up Your Columns seçenekleri görüntülenecek alanın karakter cinsinden değerlerini içerir ve olduğu gibi kalmasında bir sakınca yoktur. Bu menüde dikkat etmeniz gereken bir başka ayar da emulasyonun seçilmesidir. ANSI, VT100 ve VT220 şeklinde 3 tip emulasyon bulunur. Genelde ANSI desteği sağlanmasına rağmen bazı eski Server'lar bunu desteklemeyebilirler. Bu durumda daha eski bir emulasyon olan VT100 de seçilebilir. Alt bölümde yer alan bir başka ayar da "Event

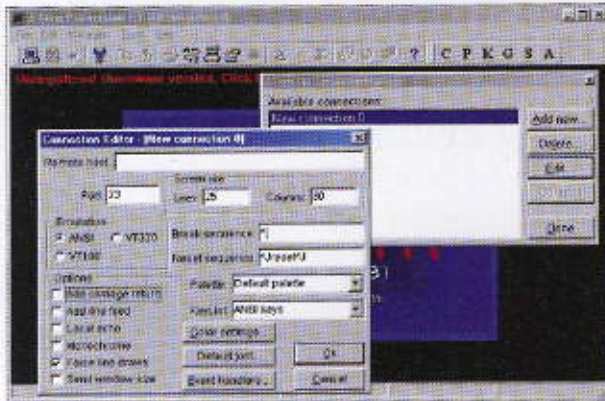
Çeşitli durumlara göre scriptler

Handlers"dir.

Bunun vasıtası ile bağlantı sırasında oluşacak durumlara karşı Script'ler yazabilirsiniz. Bu menüde son olarak Options başlığı altında bulunan seçenekler ve sonuçları ise şöyle sıralanabilir:

- Add Carriage Return - Bu seçenek J-Term'in Enter tuşuna her basıldığında ekstra bir Carriage Return karakteri göndermesini sağlar.
- Add Line Feed - Bu seçenek J-Term'in Enter tuşuna her basıldığında ekstra bir Line Feed karakteri göndermesini sağlar.
- Local Echo - Bu seçenek girilen komutların aynen size de geri dönmesi ne neden olur.
- Monochrome - Bu seçenek bağlan-

Daha detaylı bağlantı ayarları için Connection Manager'in kurulması gerekiyor.

tinizin siyah beyaza dönüşmesine neden olur (2 renk).

• Force Line Draws - Bazı UNIX programları ekrana kareler çizerler. Bu seçenek özelliğin doğru çalışmasını garanti altına alır.

FTP Bağlantısı ve Server'ın Başlatılması

J-Term kullanılarak yapılacak bir bağlantı çeşidi de FTP bağlantıdır. Bunun için Tools menüsünden "FTP Client"i seçilmesi yeterlidir. Açılacak pencereden herhangi bir FTP programı kullanır gibi değerleri girip Connect tuşuna basın.

FTP Server başlatılması için ise yapılması gereken işlem daha basittir. Yine Aynı menüden Start FTP Server seçildiği anda Server'ınız kullanıma açılacaktır. Eğer herkesin bağlanmasını istemiyorsanız, bu durumda FTP Server penceresinde File menüsünden "Access Control"ün seçilmesi gerekir.

Burada Add User tuşuna tıklayın ve kullanıcı adı, şifre ve paylaşım açılacak klasör ismini belirleyin. Artık sadece sizin belirttiğiniz kullanıcı isimleri FTP Server'ınıza bağlanabilecektir. Daha sonra her şeyi ilk konumuna döndürmek için File menüsünden "Connection Defaults" seçeneği seçilebilir. Bağlantıdan sonra kullanabileceğiniz bazı Telnet komutları ise şöyledir:

- ls (klasördeki dosyaları listeler)
- rm (bir dosyayı siler)
- cp (bir dosyayı kopyalar)
- mkdir (yeni bir klasör yaratır)
- uname -a (İşletim sistemi sürümünü bildirir)

Ürün Bilgisi

J-Term Pro	
Tür	: İnternet Yazılımı
Sürüm	: v1.1.3
Sistem	: Win 95/98/NT
Kayıt Tipi	: Shareware(29.95\$)
Süresi	: 30 gün
Not:	Install ve Uninstall seçenekleri mevcut

Uninstall Yardımcınız Perfect Companion

Perfect Companion, yazılımların kurulumunu takip etme mantığı ile çalışan herhangi bir Uninstall programı ile birlikte kullanılmak üzere tasarlanmış. Geçersiz Class, arabirim ve diğer yüklenmiş dosya anahtarlarını izlemek için kullanılabilecek program geçersiz, sabitdiskte dosyası ya da klasörü bulunmayan her türlü girişi kaldırabiliyor.

Eğer Registry'deki giriş, doğru olmayan bir yol, geçersiz bir parça, virgül, nokta, ters bölü ya da geçerli olmayan karakterler içeriyorsa doğrudan silinecektir. Program her kullanışında otomatik olarak bir UNDO dosyası da yaratacaktır. Registry Cleaner'in her kullanımından sonra, işletim sistemini baştan başlattığınızda, font klasöründe ve geri dönüşüm kutusunda bir problem varsa otomatik olarak düzeltililecektir.

SnapShot ile Sistemin Resmini Çekin

Program dahilindeki bir diğer özellik olan Snapshot aracı ile de kurulum sırasında sistemde var olan hangi dosyaların düzenlendiği ya da eski sürümü ile değiştirildiği izlenebiliyor.

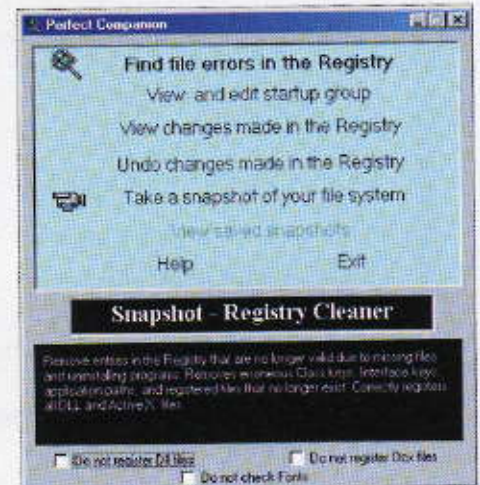
Aynı zamanda bilgisayarınıza eklenen ve silinen dosyalar da bu araç tarafından tespit edilebiliyor. Çoğu Uninstall programı kurulum sırasında eklenen programları daha önce bilgisayarda olduğuna bakmaksızın kaldırabiliyor. Ya da kullanımında olan bir DLL dosyasını bilgisayarda bırakabiliyor. Bu da zaman zaman problemlere yol açabiliyor. Bu tür programları Perfect Companion ile birlikte kullanarak bu sorunun önüne geçebilirsiniz. Böylelikle sistem kurulumdan önce nasılsa o ilk konumuna rahatlıkla dönecektir.

Hata Mesajları ile Başa Çıkmak

Eğer DLL ve OCX'lerin kayıt edilmesi sırasında hata mesajı ile karşıla-

şıyorsanız, dosyayı değiştirip programı yeniden çalıştırın. Eğer hâlâ hata mesajı alıyorsanız, bu dosya ismini (filename = 1) olarak değiştirerek bir dahaki sefer dosyayı atlayabilirsiniz. Dosya ismi, hata oluştuğu zaman arabirimde alt pencerede görüntülenecektir.

Bunun için doğrudan "Find File Errors in the Registry" seçeneğine tıklayın. Program otomatik olarak taramaya başlayacak ve hata bulduğu zaman bir mesaj ile kullanıcıyı uyacaktır. Bu işlem bilgisayarınızın hi-

Kaldırılmayan programların temizlemenin en kolay yolu bu pprogramdan geçiyor.

zı ve yüklenmiş programların adedine göre uzun bir zaman alabilir. Sonunda gereksiz Registry anahtarları ve dosyalardan kurtulmuş oluyorsunuz. Bir diğer yöntem de "Take a SnapShot of Your System"ı kullanmaktır. Bu durumda daha sonradan yapılan her türlü değişiklik geri alınabilir. Sistemin yedeğini alırken, sadece Windows, C sürücüsü ya da tüm lokal sürücüler taranabilir.

Ürün Bilgisi

Perfect Companion	
Tür	: Registry Düzenleyici
Sürüm	: v3.1
Sistem	: Win 95/98
Kayıt Tipi	: Shareware (29.99\$)
Süresi	: 10 gün
Not:	Install ve Uninstall seçenekleri mevcut.

Windows Blinds ile Renkli Pencereleler

Windows her ne kadar görsel bir işletim sistemi olsa da, değişebilen masaüstü resimleri ve renklere rağmen zamanla kullanıcılara sıkıcı gelebiliyor. Kullanıcılar son zamanlarda Winamp ve Neoplanet gibi programlardan alıştıkları Skin teknolojisini diğer programlarında da kullanmak istiyorlar. İşte Windows Blinds

istediğiniz kadar yeni temayı programa dahil edebilirsiniz.

bu tür kullanıcılar için üretilmiş bir yazılım ve tüm Windows pencerelerini değişik temalara göre değiştirip gerçekten eğlenceli bir hale sokabiliyor.

Diğer Temalar Web Sitesinde Hazır

Programla gelen birkaç temaya ek olarak Internet sitesinden daha birçoğunun çekilmesi de mümkün oluyor. Program, pencereleri değiştirirken diğer programlarda olduğu gibi renklerle sınırlı kalmıyor ve gerçekten etkili değişiklik yapıyor. Bunlar arasında pencerelerin çerçevelerini değiştirmek, standart tuşları ve görev çubuğunu resimler ile değiştirmek ve masaüstü simgelerinin yazılarının arka planını saydam yapmak gibi gerçekten etkileyici efektler de yer alıyor.

Program ilk defa çalıştırıldığı zaman System Tray'e ekleniyor ve siz belirlemedikçe standart değişikliklerin ötesinde pek bir değişiklik yapmıyor. Buradaki simgeye çift tıklayıp program penceresi açıldığında zaman hazır temalar hemen karşınıza geliyor. Buradan bir tanesini seçip Apply Now seçeneğine tıklayarak onu geçerli tema olarak atamak mümkün oluyor. Yeni bir Skin eklemek için ise yapılması gereken sadece "Install a New Skin From a Zip File" tuşuna tıklamak. Daha sonra Internet'ten indirdiğiniz ZIP dosyasının yolunu programa belirtiyorsunuz. Skin, ZIP dosyası içinden sisteme ekleniyor ve daha sonra listeden seçilebiliyor.

Yalnız bu sistem bazı programlar ile sorun çıkartabiliyor. Bu tip sorunlar ile karşılaşmamak için bu yeni Skin'lerin bazı programlara uygulanmamasını ayarlamamız gerekiyor. Yapmanız gereken Exclusions kartına girip

burada yer alan listeye size problem çıkartan programı eklemek. Artık o programı açtığınız zaman yeni yüz ona uygulanmayacaktır. Bunun yanında yer alan diğer kartlar ise biraz önce bahsettiğimiz çeşitli ayarların uygulanması için gerekli olan seçenekleri içerir. Settings ve System kartından bunları aktif duruma getirebilirsiniz.

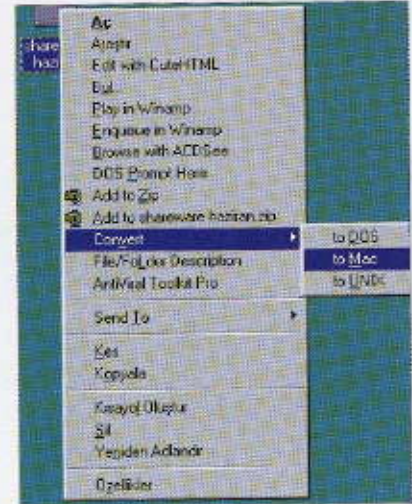
Ürün Bilgisi

Windows Blinds

Tür	: Masaüstü Geliştirici
Sürüm	: v.0v.80
Sistem	: Win 95/98
Kayıt Tipi	: Freeware
Süresi	: Sınırsız
Not:	http://www.windowblinds.net adresinden ek Skin'ler alınabilir. Install ve Uninstall seçenekleri mevcut.

Basit Ama Yararlı Bir Metin Dönüştürücü

ToX çok basit bir Windows ASCII metin dosyası dönüştürücü. Kurulduğu zaman farenin sağ tuş menüsüne kendisini ekliyor. Dosya sonların-

Dönüştürücü farenin sağ tuş özelliklerine ekleniyor.

daki EOF karakterlerini değiştirerek metin dosyalarını DOS, UNIX ve MAC dosya sistemleri arasında basitçe dönüştürebiliyor. ToX, seçili birden fazla dosya üzerinde çalışabildiği gibi, klasörler üzerinde de etkili olabiliyor.

Dönüştürme Sırasında Orjinal Dosya Siliniyor

Hedef dosyalar dönüştürülmüş dosya ile yer değiştirmeden önce geçici bir süre ile geri dönüşüm kutusuna taşıyor. Unutulmaması gereken nokta dönüşüm sonrasında orijinal dosyanın silineceği. ToX, Windows 95 ve Windows NT 4.0 altında çalışabiliyor. ☐

Ürün Bilgisi

ToX

Tür	: Metin Dönüştürücü
Sürüm	: v.1.0
Sistem	: Win 95/98/NT
Kayıt Tipi	: Freeware
Süresi	: Sınırsız
Not:	Install ve Uninstall seçenekleri mevcut.

İ N D E K S

Windows 95

55 Sistem: Windows 95 için Boot menüsü
Başlat Menüsü: Kısayollara Uyarı Ekleme

56 Windows 98

Görev Çubuğu: "Masaüstünü Göster" Düğmesini Oluşturmak
Masaüstü: "Belgelerim" Simgesini Silmek ve Tekrar Oluşturmak
Ses Kaydedicisi: Ses Kaydedicisi ile Uzun Süreli Kayıt

57 Windows NT 4.0

Explorer: PIF ve LNK Uzantılarının Gösterilmesi
Sistem: Problemlili Donanımları Ortaya Çıkarmak
Sistem: Ekran Koruyucu Sistemi Frenliyor

Uygulamalar

58 Excel 97: Bağlantılar ile Daha Hızlı Gezinti
59 Outlook 97: İgneli Yazıcılarda ve Fakslardan Kaliteli Çıktı
Powerpoint 97: Resimlere Saydam Arkaplan Atamak
60 Outlook Express: E-Posta Göndermede Yaşanan Problem
Netscape Communicator 4: Direkt E-Posta Penceresini Çalıştırmak

İşinizi göreceksiniz
bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin
derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi
ihtiyacınız var? O halde
doğru yerdesiniz. Chipucu
Kataloğu'nda PC'lerle birlikte
yaşamayı kolaylaştıran her
şey var.

IE 4.0: Active Desktop Başlat Menüsü Öğelerine Erişim

Eğer Internet Explorer 4.0 ile beraber gelen Active Desktop özelliğini yüklediyseniz, Başlat menüsü içerisinde bulunan birçok klasörü Windows 95 masaüstünde ayrı pencereler şeklinde görüntüleyebilirsiniz. Bunun için Başlat menüsü içerisinde bulunan masaüstüne kopyalamak istediğiniz klasör üzerine farenin sağ düğ-

mesini kullanarak tıklayın ve fareyi masaüstünde boş bir alana taşıırken düğmesini bırakmayın. Farenin düğmesini bıraktığınız zaman ekrana gelen nesne menüsü içerisinde bulunan "Buraya Kopyala" komutunu çalıştırın. Bunun sonunda masaüstünde Başlat menüsü içerisindeki ile aynı isimde bir klasör meydana gelir.

Bu klasör içerisinde yine Başlat menüsündeki klasörde bulunan tüm bağlantılar bulunur.

Sistem: Windows 95 için Boot menüsü

Başlangıç klasörü sürekli dolar ve herhangi bir zamanda dikiş yerlerinden patlayabilir. Bunun haricinde çalıştırılan birçok program sistemi frenliyor. Bu durumda MS-DOS'taki ne benzer bir açılış menüsü oldukça pratik olabilir. Böylece bu menü üzerinden çalıştırılması istenen veya istenmeyen programlar açılışta rahatlıkla belirlenebilir.

Windows 95 içerisinde halen bu tür bir açılış menüsü mevcut değil, ama küçük bir çalışma sonrasında bu tür bir menü oluşturabilirsiniz. Görev çubuğu üzerinde bulunan Başlat menüsüne farenin

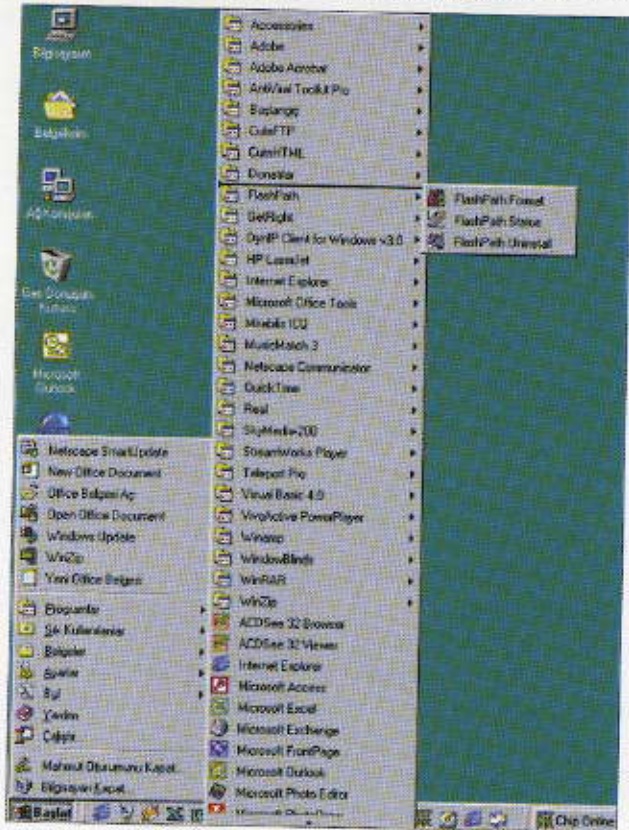
sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve Başlat menüsünü gezgin penceresi içerisinde açmak için açılan Nesne menüsü içerisinde bulunan Araştır komutunu çalıştırın. Programlar/Başlangıç klasörü içerisinde yeni bir klasör oluşturun. Bunun için Dosya/Yeni/Klasör komutunu çalıştırın ve klasöre "Seçim" ismini verin. Şimdi açılışta otomatik olarak çalışmasını istemediğiniz programlara ait kısayolları Başlangıç klasöründen oluşturduğunuz klasör içerisine taşıyın. Windows 95'in bir dahaki açılışında Seçim isimli klasör ekrana gelecektir. Çalışmasını istediğiniz programları simgesine iki kere tıklayarak çalıştırabilirsiniz.

Başlat Menüsü: Kısayollara Uyarı Ekleme

Birçok uygulama, örneğin D-Info ve oyunlar, her çalışma sırasında CD-ROM'unu ister. Eğer uygulama, CD-ROM'unu sürücü içerisinde göremezse, ekrana bir uyarı gelir ve bunun sonunda istenme-

narak tıklayın ve Başlat menüsünü gezgin penceresi içerisinde açmak için açılan Nesne menüsü içerisinde bulunan Araştır komutunu çalıştırın.

Çalışmak için CD-ROM'unun sürücü içerisinde bulunmasını isteyen uygulamanın kısayolunu bulduktan sonra seçin ve

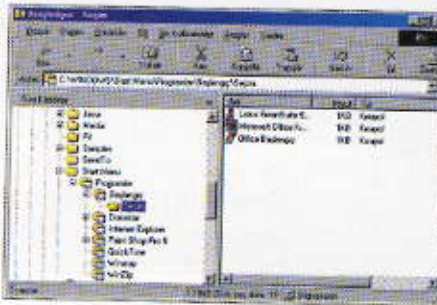

Kolay ve Hızlı: İsteddiğiniz klasörü fare kullanarak masaüstüne taşıyın.

yen durumlarla karşılaşılabilir.

Çalışmak için CD-ROM'unu sürücü içerisinde bulunmasını isteyen uygulamalar bulunur. Bunların hangileri olduğunu unutmamak için, Başlat menüsü içerisine, programı çalıştıracak kısayola bir uyarı ekleyebilirsiniz. Görev çubuğu üzerinde bulunan Başlat menüsüne farenin sağ düğmesini kulla-

değiştirmek için F2 tuşuna basın. Bunun için kısayol eski ismini silmeden yanına, örneğin "CD-ROM !!!" gibi bir uyarı ekleyin. Bunun sonunda programı çalıştırmak istediğiniz zaman kısayol ismine baktıktan sonra CD-ROM gerektğini görebilir ve böylece hata mesajlarından ve daha kötü sonuç verecek durumlardan kurtulabilirsiniz.

İsteğe bağlı: Seçim klasöründe sadece istediğiniz uygulamaları çalıştırın.

Görev Çubuğu: "Masaüstünü Göster" Düğmesi

Görev çubuğu üzerinde bulunan Hızlı Başlatma çubuğu içerisindeki uygulamaları, simgelerine bir kere tıklayarak çalıştırabilirsiniz. Hızlı Başlatma çubuğunun düzenlenmesi çok kolay olduğu için içerisindeki simgeler rahatlıkla silinebilir. Burada bulunan "Masaüstünü Göster" simgesi ile açık olan tüm uygulamaları simge durumuna küçülterek masaüstüne bakabilirsiniz. Eğer "Masaüstünü Göster" simgesini yanlışlıkla silerseniz, bu işlemi geri almak oldukça zordur.

Normalde Hızlı Başlatma çubuğunda bulunan simgeler ilgili uygulamalara kısayollar içerirler. Masaüstünü Göster sim-

gesi bir istisnadır. Bu simge çalışmak için herhangi bir uygulama kısayoluna ihtiyaç duymaz.

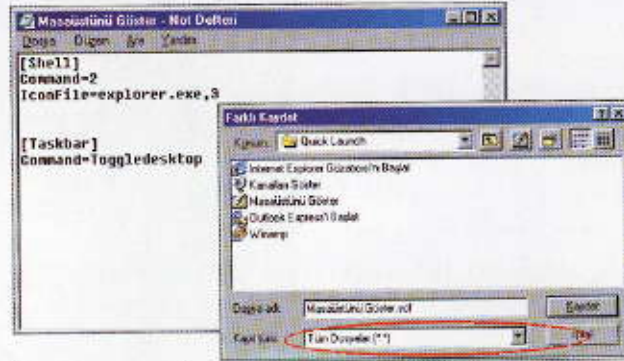
Bu simgeyi Hızlı Başlatma çubuğuna tekrar eklemek için "Not Defteri" gibi Windows 98 altında çalışan bir metin editörü kullanmalısınız. Not Def-

Bu metin editörünü kullanarak içerisinde [Shell] ve [Taskbar] başlıklarını bulunduran bir metin dosyası oluşturun. Bu başlıkların altını resimde görüldüğü şekilde doldurun. Metin dosyasını resimdeki gibi hazırladıktan sonra Dosya/Farklı

üzerinde Windows adında bulunur) ve daha sonra Application Data\Microsoft\Internet Explorer\Quick Launch alt klasörünü seçin.

Dosyayı seçili klasör içerisine Show Desktop.scf adında kaydedin. Bu işlem sırasında dosya türü olarak Tüm Dosyalar (*.*) seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin.

Dosyayı kaydettikten hemen sonra Masaüstünü Göster simgesi Hızlı Başlatma çubuğu üzerinde ekrana gelmeli. Eğer bir süre bekleddikten sonra bu simge ekrana gelmiyorsa, masaüstündeki boş bir alana tıklayın ve masaüstünü güncellemek için F5 tuşuna basın. Bu işlem sonrasında Masaüstünü Göster simgesi Hızlı Başlatma çubuğu üzerinde kesinlikle belirecektir.

Önemli: Dosyayı kaydederken, uzantının SCF olmasına dikkat edin.

teri uygulamasını Başlat/Programlar/Donatılar grubu içerisinde bulabilirsiniz.

Kaydet komutunu çalıştırın. Kaydetme yeri olarak Windows klasörünü (Normalde C sürücüsü

Masaüstü: Belgelerim'i Silme ve Tekrar Oluşturmak

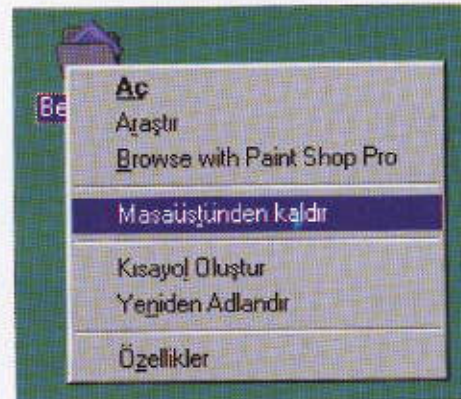
Windows 98 kullanıcıları masaüstünde bulunan özel bir kısayol simgesini kullanarak "B Belgelerim" klasörüne rahatlıkla ulaşabilirler. Eğer Belgelerim klasörünü kullanmıyorsanız, masaüstündeki bu kısayolu silmek isteyebilirsiniz.

Bunun için masaüstünde bulunan simgesine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsünden "Masaüstünden kaldır" komutunu çalıştırın. Bunun sonunda ekrana gelen uyarıyı "Tamam" düğmesine tıklayarak kapatın. Masa-

üstünde bulunan simgesi hemen ekrandan silinecek, ama aynı isimli klasör bu işlemten etkilenmeyecektir.

Eğer ileride bu klasörü kullanmaya başlarsanız, masaüstünden kaldırdığınız kısayolu tekrar oluşturmak isteyebilirsiniz. Bunun için masaüstünde

bulunan boş bir alana farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerinden Yeni komutunu çalıştırın. Belgelerim klasörüne ait kısayolu masaüstünde tekrar oluşturmak için açılan listeden "Masaüstündeki Belgelerim Klasörü" komutunu çalıştırın.

Özel Durum: Bu kısayolu silmek ve tekrar oluşturmak için nesne menüsü içerisinde özel komutlar kullanılmış.

Ses Kaydedicisi Ses Kaydedicisi ile Uzun Kayıtlar

Ses Kaydedicisi (Başlat/Programlar/Donatılar/Eğlence/Ses Kaydedicisi) kullanarak çeşitli ses ve müzikleri maksimum 60 sn. olacak şekilde kaydedebilirsiniz. Bu süreyi uzatmak için ise yapmanız gereken şey çok basit. Kayıt işleminin sona erdiği an tekrar Kayıt düğmesine basacak olursanız, kayıt için bir dakika daha süre kazanabilirsiniz. Bu yöntemi kullanarak kayıt süresini istediğiniz kadar yükseltebilirsiniz. Bu yöntemin tek dezavantajı ise düğmeye basma sırasında kaydedilen zaman sonucu ortaya çıkan parça atlaması.

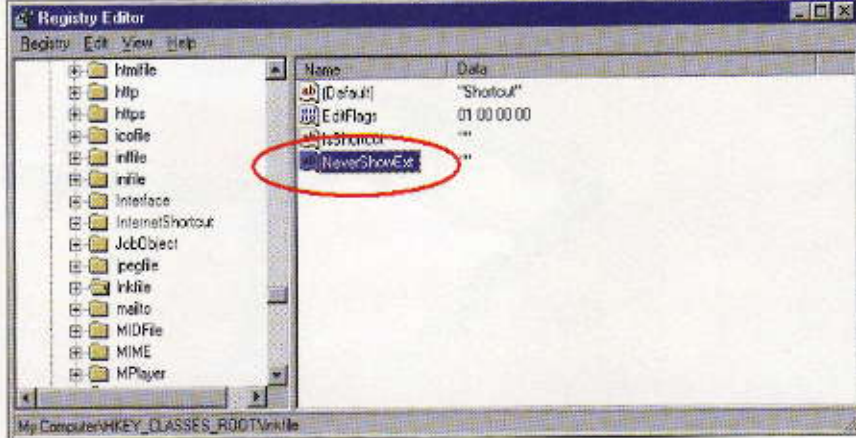
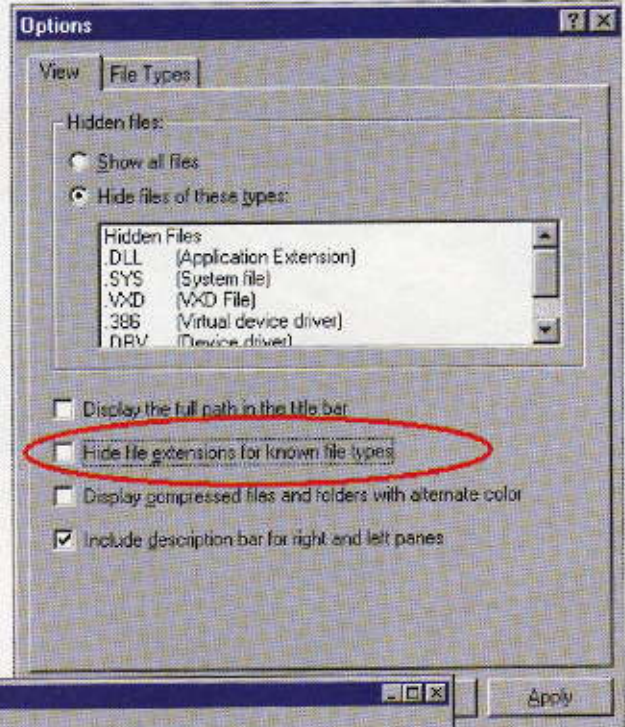
Explorer: PIF ve LNK Uzantılarının Gösterilmesi

Windows NT 4 Explorer penceresinde "PIF" ve "LNK" dosyalarının uzantıları gösterilmez. "View/Options/View" kartı üzerindeki "Hide file extensions for known file types" seçeneğinin işaretli olup olmaması bu durumu etkilemez. Eğer bu her iki dosya uzantısının Explorer penceresinde ve masaüstünde görüntülenmesini istiyorsanız, Windows NT kayıt düzenleyicisi (Registry) içerisinde küçük değişiklikler yapmalısınız.

Bunun için ilk olarak kayıt düzenleyicisini (Start/Run/Regedit/Ok) çalıştırın. Kayıt düzenleyicisi içerisinde "HKEY_CLASSES_ROOT\lnkfile" anahtarını aratın. Bu anahtar altında "NeverShowExt" girişi bulunur. Kısayaillara ait dosya-

ların, dosya uzantılarının devamlı görünmesi gerekiyorsa, bu girişin ismini "AlwaysShowExt" olarak değiştirmelisiniz. Kısayaillara ait dosya uzantılarının diğer kayıtlı dosyalar gibi, "'Hide file extensions for known file types"' seçeneğine bağlı olarak gösterilip gösterilmemesi için yapmanız gereken tek şey bu girişi silmek.

Aynı işlemleri "PIF" uzantılı dosyalar için de yapabilirsiniz. Ama bu sefer değişiklikleri "HKEY_CLASSES_ROOT\piffile" anahtarı içerisinde yapmalısınız.

Kullanışsız:
İlgili seçeneği
işaretleyerek
uzantıların
görünmesini
engellileyebilirsiniz. Bir Registry
girişi ise
görünümü
engelliyor.

Sistem: Ekran Koruyucu Sistemi Frenliyor

Windows NT 4 Server altında çalışan bir ağı bağlı olanlar, bu bilgisayarlar da ekran koruyucu çalıştırmaktan çekinmelidir. Bu durum Microsoft kaynaklı ekran koruyucular için de geçerli. Aksi takdirde ağı üzerinde çalışma zamanları hissedilir şekilde zarar görecektir. Bir ekran koruyucu ile çalışırken ağı bağlanmak, ekran koruyucu olmayan sistemlerden daha uzun sürer.

Sistem: Problemlili Donanımları Ortaya Çıkarmak

Windows NT 4'ün açılışı ve kurulumu esnasında NTDETECT.COM adında bir yardımcı program otomatik olarak çalıştırılır. Bu araç kurulu olan donanımları tanımaya çalışır. Eğer bu otomatik donanım tanıma işlemi esnasında bilgisayar kilitlenecek olursa, herhangi bir bilgi elde edemezsiniz. Çünkü NTDETECT elde ettiği verileri sadece ken-

dişi tutar ve ekran üzerinde göstermez.

Ama bu programın özel bir Debug versiyonu bulunur ve bu versiyon tüm verileri ekranda gösterir. Bu dosyayı Windows NT 4 CD-ROM'u üzerinde "Support\Debug" altınahtarı içerisinde bulabilirsiniz. Bu dosya NTDETECT.CHK ismini taşır. Bu işleme başlamadan önce ilk olarak açılış diskinde veya sabitdiskin ana dizini içerisinde bulunan NTDETECT.COM dosyasının bir yedeğini alın. Da-

ha sonra NTDETECT.CHK isimli dosyayı Windows NT 4 CD-ROM'u üzerinden sabitdiskin ana dizini veya açılış diski içerisine kopyalayın ve dosyanın ismini NTDETECT.COM olarak değiştirin.

Windows NT'nin bir dahaki açılışı sırasında NTDETECT.COM kurulu olan donanımlar hakkında bulduğu bilgileri ekrana yansıtır. Bu sayede problemlili bileşenleri bulmanız daha kolay olacaktır.

Excel 97: Bağlantılar ile Daha Hızlı Gezinti

Büyük sayılabilecek bir çalışma kitabı içerisinde bulunduğunuz konumdan uzak bir alana göz atmak oldukça zahmetli ve zaman alan bir iştir. Excel'in yeni köprü fonksiyonu ve bir parça daha fazla çalışma ile bir çalışma kitabı içerisinde iki ayrı dosya arasında gezinme işlemi daha hızlı ve rahat bir şekilde gerçekleştirebilirsiniz.

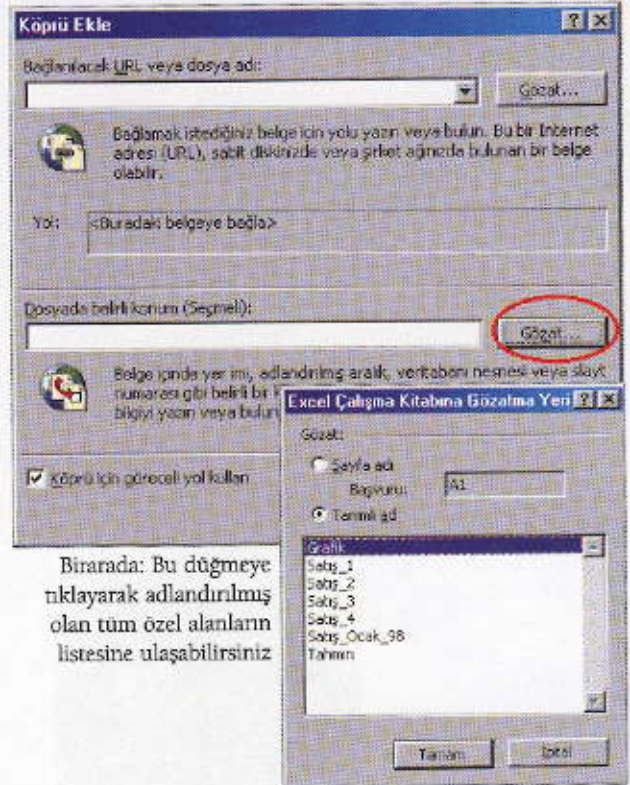
● **İsmlendirmek:** Bağlantılar ile çalışmaya başlamadan önce köprüler vasıtasıyla seçmek istediğiniz tüm alanlara isimler vermelisiniz. Bunun için ilk olarak hızlı bir şekilde ulaşmak istediğiniz hücre veya alanı seçin. Formül çubuğunun hemen solunda bulunan Ad kutusu içerisinde seçili olan hücrenin veya alanın sol üst köşesindeki hücrenin adresi bulunur. Bu metin üzerine tıklayın ve üzerine mesela "Satış_Ocak_98" yazın. Eğer vereceğiniz isimler birden fazla kelimeden oluşuyorsa, bunları alt çizgiler ile birleştirmenizde

fayda var.

Bu alanlar arasında do-
laşmak için tablonun başı-
na bir iki satır eklemeniz-
de fayda var. Bu hücrelere
mesela bağlantı alanlarını,
örneğin A1 hücresine Satış
Ocak 98 yazın. Bu hücreyi
seçili durumda bırakın ve
Ekle/Köprü komutunu ça-
lıştırın. Buna alternatif
olarak CTRL+ALT+K tuş
kombinasyonunu da uy-
gulayabilirsiniz.

Ekrana gelen Köprü Ekle
penceresinde bulunan
Dosyada Belirli Konum (Seçmeli):
(Seçmeli): kutusuna denk
gelen Gözet... düğmesine
tıklayın. Açılan pencere
üzerinde bulunan Tamam
Ad seçeneğini işaretleyin
ve liste içerisinde bir alan
seçmek için üzerine iki
kere tıklayın. Tamam düğ-
mesine tıklayın ve artık bi-
rinci köprü test edilmek
için hazır.

● **Bağlantı Test Etmek:**
Bağlantılı olduğu alana
ulaşmak için altı çizili
olan metne tıklayın. Aynı
anda Excel üzerinde ge-
zinme sırasında yardımcı
olacak İleri, Geri düğme-
leri bulunan Web araç çu-
bugunu otomatik olarak
ekrana getirecektir. Bunla-

Birarada: Bu düğmeye
tıklayarak adlandırılmış
olan tüm özel alanların
listesine ulaşabilirsiniz

rı kullanarak geldiğiniz a-
lana rahatlıkla dönebilirsi-
niz.

Köprüleri kullanarak
dosyalar arasında da ge-
zinti yapabilirsiniz. Bunun
için Köprü Ekle penceresi
üzerinde bulunan Bağlantı-
lacak URL ya da Dosya
Adı altından bir Excel ça-
lışma kitabı seçmelisiniz.
Daha önce anlaşıldığı gibi
bu dosya içerisine bir bağ-
lantı oluşturabilirsiniz. Bu
sayede istenilen tüm veri-
lere zamanında ve sağlıklı
bir şekilde ulaşabilirsiniz.

Eğer birinci tablonuzun
ilk satırlarına navigasyon
alanı eklemek isterseniz,
her seferinde buraya rahat
bir şekilde ulaşmak için
bir isim vermeniz gerekir.
Ad kutusunun yanında
bulunan aşağı ok simgesi-
ne tıklayarak olursanız,
tablo içerisinde tanımlı
olan tüm alanların bir lis-
tesine ulaşabilirsiniz. Bu

listeyi kullanarak da çalış-
ma kitabındaki tüm tablo-
lardan tüm bağlantı nok-
talarına veya navigasyon
alanlarına ulaşabilirsiniz.

● **Navigasyon Alanı De-
vamlı Görünür:** Navigas-
yon alanının devamlı gö-
rünür olması ve tabloyu
aşağı kaydırduğunuz zaman
yukarıda kaybolmaması
daha pratik olacaktır. Bu-
nun için ilk olarak navi-
gasyon alanının altında
kalan bir hücreye tıklayın
ve Pencere/Bölmeleri Don-
dur komutunu çalıştırın.
Seçili olan hücrenin üze-
rinde hemen yatay bir çiz-
gi belircektir. Sadece bu
çizgi altında kalan satırlar
aşağı doğru hareket ettiri-
lebilir. Üzerinde kalan
hücreler ise hareketsiz, ya-
ni görünür kalacaklardır.
Bu şekilde Internet'te sık
olarak kullanılan "Frame"
teknigini Excel içerisinde
de kullanabilirsiniz.

	Ocak	Tahmin	Gerçekleşen	Park
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				
51				
52				
53				
54				
55				
56				
57				
58				
59				
60				
61				
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				
71				
72				
73				
74				
75				
76				
77				
78				
79				
80				
81				
82				
83				
84				
85				
86				
87				
88				
89				
90				
91				
92				
93				
94				
95				
96				
97				
98				
99				
100				

Hakimiyet Kullanıcıda: Köprüleri kullanarak istenilen alana
hızlı ve rahat bir şekilde ulaşmak mümkün.

Outlook 97: İğneli Yazıcılardan ve Fakslardan Kaliteli Çıktı

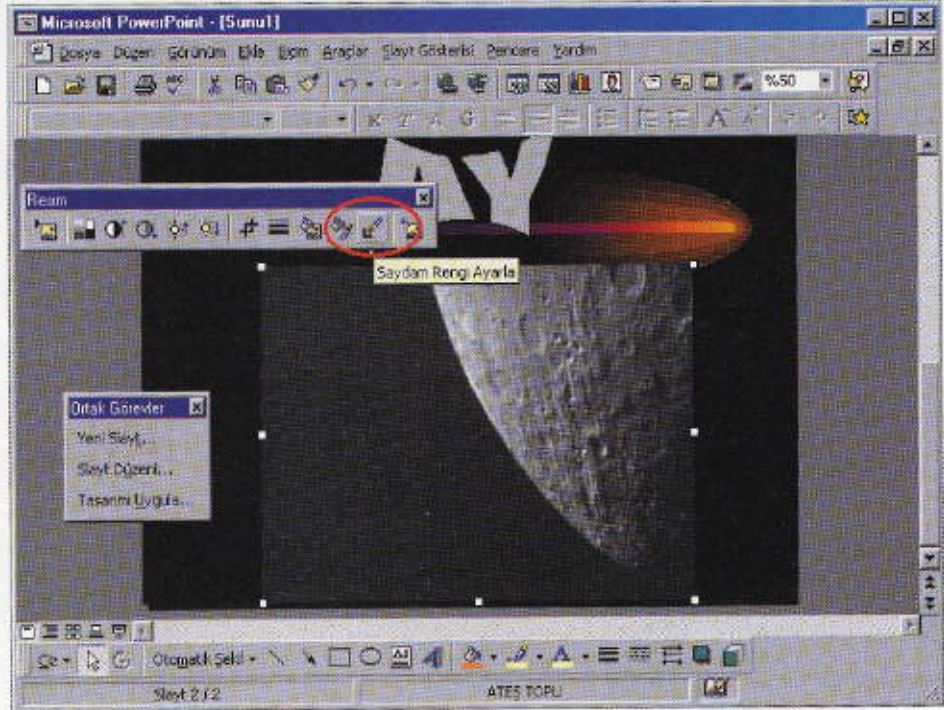
Bir haftalık veya aylık planı mesela bir iş arkadaşınıza verebilmek için faks kullanarak çıktı almak isteyebilirsiniz. Bu çıktı üzerindeki gri gölgeli alanları çözmek, çıktıyı okuyan kişi için bir işkence haline dönebilir. Buna benzer gri gölgeli alanlardan kaynaklanan bir problem eski model iğneli yazıcılarda da yaşanabilir.

Bu sorunu çözmek ise en az kendisi kadar kolay. Bunun için ilk olarak Dosya/Yazdır komutunu çalıştırın veya CTRL+P tuş kombinasyonunu uygulayın. İstedığınız yazdırma biçimini seçtikten sonra Sayfa Yapısı düğmesine tıklayın. Ekrana gelen

pencere üzerindeki Biçim kartını aktif hale getirin ve kart üzerindeki "Gri gölgelendirmeyi kullanarak yaz-

dır" seçeneğindeki işareti kaldırın. İşlemi onaylamak ve Sayfa Yapısı penceresini kapatmak için Tamam

düğmesine tıklayın. Bundan sonra yazıcıdan aldığınız çıktılarda gri gölgelendirme olmayacak.

Bu düğmeyi kullanarak resimlerin arkaplan renklerini saydam olarak değiştirebilirsiniz.

Powerpoint 97 Resimlere Saydam Arkaplan Atamak

Eğer bir prezentasyon slaytına bir Clipart eklerse, normalde arkaplan üzerine sadece resim eklenir. Resim transparan bir yapıda olduğu için arkap-

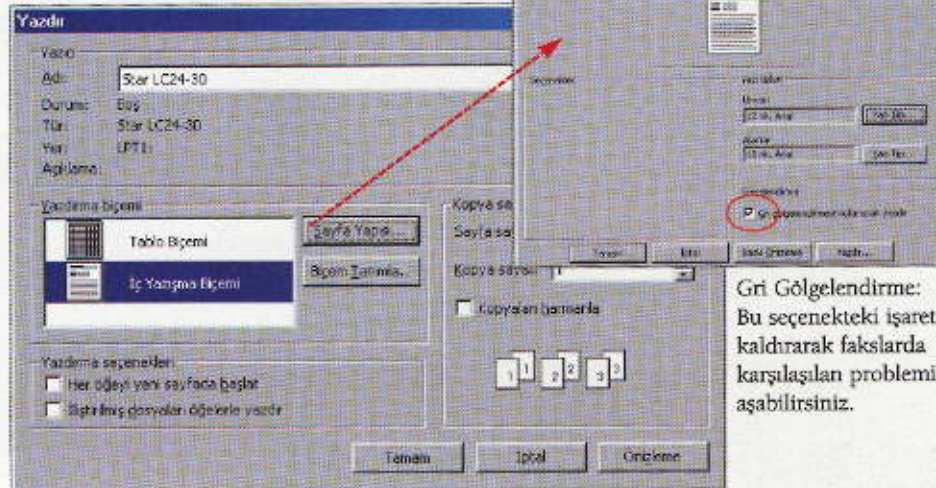
landa yapılan değişikliklerin aynısını Clipart üzerinde de yapmak gerekmez. Aynı şekilde eklenen resimler için de bu transparan yapı tercih edilir. Ama genellikle eklenen resimler otomatik ola-

rak transparan yapıya dönüştürülemez.

Resmin arkaplanını transparan yapabilmek için, resim üzerinde ayrıca çalışmalısınız. Bunun için

ilk olarak farenin sağ düğmesini kullanarak resim üzerine tıklayın ve açılan Nesne menüsü içerisinde bulunan Resim Araç Çubuğunu Göster komutunu çalıştırın. Şimdi nesne menüsünü herhangi bir değişiklik yapmadan kapatın.

Araç çubuğunu görünür hale getirmek için resme farenin sol düğmesini kullanarak tıklayın. Resim araç çubuğu üzerinde bulunan sağdan ikinci "Saydam Rengi Ayarla" düğmesine tıklayın. Bu düğme basılı durumdayken, saydam renge ayarlamak istediğiniz resmin arkaplanına tıklayın. Bunun sonunda resim slaytın üzerinde kesilmiş gibi görünecek ve slayt ile aynı arkaplana sahip olacaktır.

Gri Gölgelendirme:
Bu seçenekteki işareti kaldırarak fakslarda karşılaşılan problemi aşabilirsiniz.

Communicator 4: Doğrudan E-Posta Penceresini Çalıştırmak

Eğer Communicator kullanırken bir E-Posta yazmak isterseniz, normalde ilk olarak Messenger uygulamasını çalıştırmanız ve daha sonra New Msg düğmesine tıkladıktan sonra alıcının adresini girmelisiniz. Eğer çok sık E-Posta gönderiyorsanız, masaüstüne bir kısayol oluşturmanız ve bunu kullanarak direkt editör penceresine geçerek, sadece metin ve göndereceğiniz adresi girmeniz daha kolay olacaktır.

Masaüstünde Communicator için yeni bir kısayol oluşturmak için boş bir alana farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan Nesne Menüsi içerisinde Yeni/Kısayol komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinde bulunan Gözet düğmesine tıklayarak Communicator program klasörünü (Genellik-

le C:\Program Files\Netscape\Communicator\Program\ netscape.exe) seçin. Aç düğmesine tıklayarak önceki pencereye dönün. Komut satırındaki yolun yanında bir boşluk bırakın ve "mailto:" yazın. Bunun sonunda yeni komut satırı "C:\Program Fi-

le

leri düğmesine tıklayın ve oluşturduğunuz kısayol için bir isim, mesela Yeni E-Posta, verin. İşlemi bitirmek için Son düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda yeni simge masaüstünde belirecektir. Bu simgeye iki kere tıklayacak

olursanız bir E-Posta penceresi ekrana gelir. Eğer devamlı olarak aynı kişilere E-Posta gönderiyorsanız, bu işlemi bir adım daha ilerletebilirsiniz. Eğer komut satırı içerisine eklediğiniz "mailto:" ifadesinden sonra bir tane de adres girecek olursanız, açılan E-Posta direkt olarak o adrese gönderilebilir. Eğer buna benzer bir kı-

Bu parametre sayesinde E-Posta açılırken içerisinde alıcının adresi hazır olacak.

le\Netscape\Communicator\Program\netscape.exe mailto:" şeklinde olacak-

E-Posta direkt olarak o adrese gönderilebilir.

Eğer buna benzer bir kı-

Outlook Express: E-Posta Göndermede Yaşanan Problem

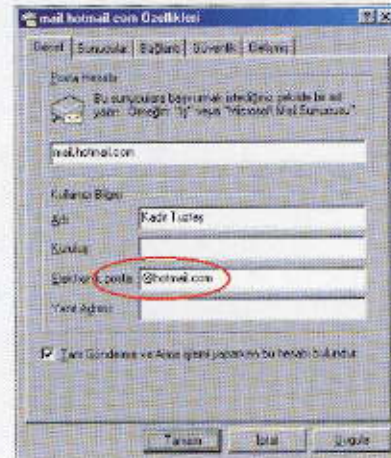
Outlook Express kullanarak E-Posta gönderme sırasında karşılaşılan problemlerin nedeni kullanıcı bilgilerindeki eksiklik veya bir yanlışlık olabilir. Eğer gönderme sırasında "E-Posta gönderilemiyor..." hata mesajı küçük bir açıklama ile beraber ekrana geliyorsa, her türlü durumda tanımlanmış olduğunuz gönderen adresini kontrol etmelisiniz.

Bunun için ilk olarak

Araçlar menüsü içerisinde Hesaplar penceresini açın ve posta kartını aktif hale getirin. Bu pencere-

den iletileti gönderirken sorun yaşadığınız E-Posta hesabını seçin ve daha sonra Özellikler düğmesine tıklayın.

Ekrana Özellikler penceresi üzerinden E-Posta adresi ile her türlü bilgiye ulaşabilirsiniz. Eğer

Bir şey eksik: Eksik girilmiş gönderen adresleri, E-Posta gönderme işlemi sırasında hata oluşmasına neden olabilir.

sayol oluşturmak isterseniz, ilk olarak bu kısayolun bir kopyasını oluşturun. Kopyanın üzerine sağ tuşla tıklayın ve Özellikler komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinde bulunan Kısayol kartını aktif hale getirin ve Hedef kutusundaki "mailto:" ifadesinden hemen sonra E-Posta göndereceğiniz kişinin adresini yazın. Hedef kutusunun içeriği mesela "C:\Program Files\Netscape\Communicator\Program\netscape.exe mailto: alıcı@server.com" şeklinde olmalı. Tamam düğmesine basarak yaptığımız değişiklikleri kaydedin ve simge seçili durumdayken ismini değiştirmek için F2 tuşuna basın. Yeni ismi girdikten sonra da ENTER tuşuna basın. Eğer oluşturduğunuz bu kısayola iki kere tıklayacak olursanız, yeni alıcı adresi girilmiş bir E-Posta penceresi ekrana gelecektir. Artık yapmanız gereken tek şey mektup yazmak

buraya bir adres girilmedi veya yanlış (mesela @ işaretini bulundurmeyen bir adres) adres girildiyse, iletileti gönderirken yaşadığımız problemlerin muhtemel kaynağı budur.

Kullanıcı Bilgisi alanı içerisindeki Elektronik Posta adresini kontrol edin ve varsa hataları düzelttikten sonra Tamam düğmesine tıklayın. İnternet hesapları penceresini de Kapat düğmesine tıklayarak kapatın. Bundan böyle E-Posta gönderirken bu türden problemlerle karşılaşmayacaksınız.

Test Bölümü

Test bölümünde, bir ürün satın alırken size rehberlik edecek olan ürün incelemeleri ve karşılaştırmalı testler yer almakta.

138

166

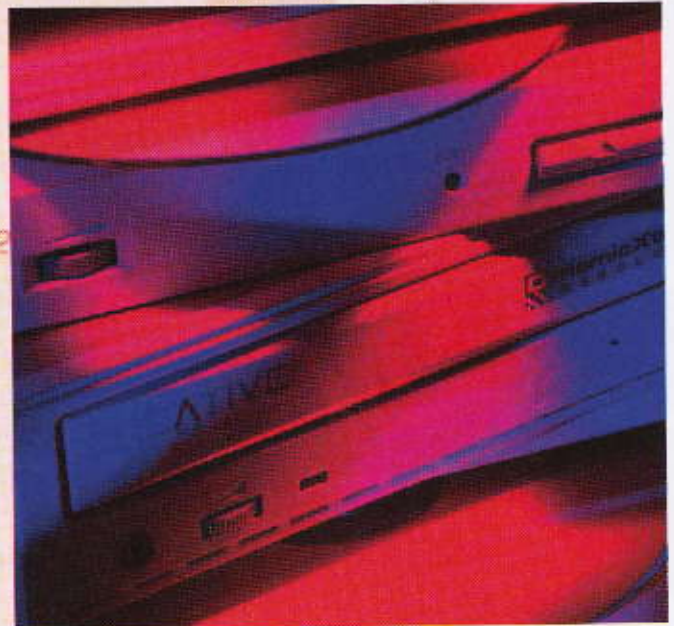
Virüs Programları Testi

Son günlerde gündemden düşmeyen virüslerden kurtulmanızı sağlayacak en iyi programları inceledik.

115

Yazılım İnceleme

Birçok yenilik getiren Microsoft Office 2000 paketinin incelenmesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar.

Test: CD-Rom Sürücüler

En yeni ve en hızlı 12 CD-ROM Sürücüyü sizler için test ettik.

ve diğerleri

Donanım İnceleme 122

Çeşitli donanım ürünlerinin incelenmesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar.

CHIP Top 10 158

CHIP Test Merkezi'nden yepyeni bir uygulama: Çeşitli donanım ürünlerinde ilk on.

Office 2000

2000'li Yılların Ofisleri Şimdiden Hazır

Microsoft, üzerinde gerçekten köklü değişiklikler gerçekleştirdiği Office serisinin 2000 sürümünü tamamladı. Bu ay piyasaya sürülmesi beklenen ürün şu an ince ayarlar için test aşamasında.

Uzun süredir Office kullananlar bilirler. Microsoft şimdiye kadar yaptığı Office güncellemelerinde bir önceki sürümlerdeki hataların düzeltilmesinde çok başarılı değildi. Bunun yanında her yeni sürüm yeni problemler anlamına geliyordu. Ancak Office 2000 ile bu kanı yıkılacak gibi gözüküyor. Bu yeni sürümün hazırlanması sırasında kullanıcılardan gelen eleştirilere ve taleplere de çok fazla önem verildiği için, çalışmalar daha çok bu yönde gerçekleştirilip, sonunda hemen hemen eski problemlerden hiç bir iz

taşımayan, kullanımı ve kurulumu çok kolaylaştırılmış bir Office ortaya çıkmış.

Artık bir çok konu için iş platformu kağıttan bilgisayara, oradan da Web'e taşındığı için, bu yeni Office paketinde de benzer şekilde masaüstü üretkenliği Web'e taşınarak iş akışının kesintisiz gerçekleşmesi sağlanmış. Bununla birlikte bireylerle kuruluşların bilgiyi paylaşma, bilgiye erişme ve analiz yöntemleri de en basite indirgenmeye çalışılmış.

Office 2000, birçok yeni özellik ve uygulama programları sunuyor. Bunların

çoğu paketi oluşturan Word, Excel gibi alt programlara ait olsa da, asıl önemli gelişmeler tüm Office paketi genelinde gerçekleştirilmiş. Ancak ilk olarak, uzun süredir beklenen ve programlar bazında gerçekleşen yeniliklere bir göz atalım. Bu özellikler kullanıcıların hemen gözüne çarpacak nitelikteki görsel gelişmelerden oluşuyor.

Click-n Type ve Word 2000

Office'in en çok kullanılan bileşimi olan Word'de yeni geliştirilen ve Click-n Type olarak adlandırılan çarpıcı özellik sayesinde, kullanıcılar artık imleci bir sayfa üzerinde diledikleri yere getirip, tıklayıp yazmaya başlayabiliyorlar. Böylelikle artık sayfanın üst sol marjından başlayarak yazma gereği ortadan kalkıyor ve istenen şekilde belgeler tasarlanabiliyor.

Yine Word 2000'de yer alan bir başka özellik de Print Zoom olarak adlandırılıyor. Bunun sayesinde kullanıcılar belgelerinin boyutlarını yazdırma sırasında değiştirebilme imka-

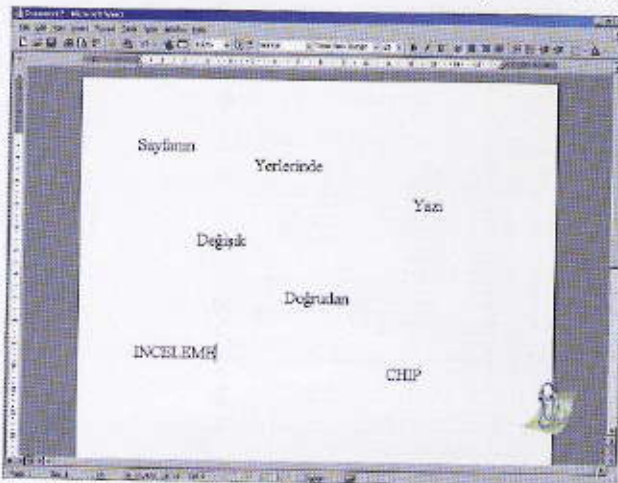
nına

kavuşuyorlar.

Özellikle çok farklı kağıt boyları kullanan çok uluslu şirketler için çok yararlı olacak bu özellik sayesinde, aynı zamanda bir sayfa üzerine belgenin farklı sayfaları yazdırılarak uzun belgelerin gözden geçirilmesine de olanak tanınıyor.

Excel ile Daha Kolay Listeler

Excel'de gerçekleştirilen yeni özellikler arasında en çok dikkati çeken özellik ise List AutoFill. Bu özellik sayesinde, kullanıcılar bir listenin sonuna yeni bir veri eklediklerinde listenin biçim ve formül özellikleri otomatik olarak genişletilebiliyor. Daha önceki sürümlerde bu işin manuel olarak yapılması gerekiyordu. Bunun yanında Excel 2000'ne kullanıcıların neyi seçtiklerini görmelerine olanak veren yeni imleç türleri de eklenmiş. Ayrıca Excel 2000'de basamak grafikleri ve üç boyutlu birleşik grafikler gibi yeni grafik türleri ile, veri etiketleri, çok düzeyli kategori ek-

Word 2000'de çift tıklama ile ekranın herhangi bir yerine yazı yazabilmek artık mümkün olabiliyor.

senleri, zaman ölçeğinin etiketlendirilmesi ve kullanıcı tarafından tanımlanan değer eksen birimleri gibi biçimlendirme özellikleri sayesinde grafik özellikleri oldukça geliştirilmiş.

PowerPoint'te Sunum Serbestliği

Office içinde gelişmelerden oldukça fazla nasibini alan, kişisel kullanıcıların çok fazla kullanmadığı ancak özellikle sunum ve ta-

miyor. AutoFit olarak adlandırılan bu özellik, ilk önce satır aralığını sonra yazı tipi boyutunu ve ardından her ikisini de değiştirerek metnin bulunduğu yere sığmasını sağlıyor. Bu daha önceki sürümlerde manuel olarak yapılması gereken bir işlemdi. Bunun yanında PowerPoint 2000, özellikle çeşitli ofis dışı mekanlarda yapılması gereken sunumlarda dizüstü bilgisayarlar

dikkat çekici bir özelliği. OfficeArt şekillerinden oluşan PowerPoint tabloları Word'deki tablolar gibi görev yapıyor, kolayca düzenlenebiliyor ve biçimsel ya da tematik açıdan da tutarlı. Madde imi olarak artık herhangi bir resim kullanılabiliyor ve bunlar otomatik olarak mantıksal bir sırada yer alabiliyorlar. Son olarak eş zamanlı seslendirme özelliği sayesinde, kaydedilen sesler orijinal sunum ile beraber eş zamanlı olarak çalınabiliyor. Aynı zamanda tek bir slayt için de ses kaydedilebiliyor.

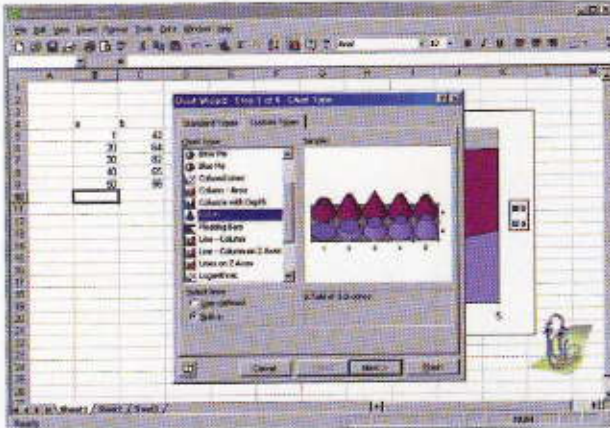
En Çok Gelişen Office Bileşeni

Office 97'de başlayan ve 2000'de tamamlanan 'tüm Office bileşenlerine Web entegrasyonu' kendini en çok Outlook ve elektronik posta bütünleşmesindeki geliştirmeler ile gösteriyor. Tüm Office 2000 uygulamaları elektronik posta özelliğini artık bünyesinde barındırıyor. Kullanıcılar artık herhangi bir türdeki Office 2000 belge-

sini, ek bir dosya olarak değil doğrudan belgenin oluşturulduğu uygulamanın içinden bir ileti olarak gönderilebiliyor. Tüm uygulamalar bu işi kolaylaştırmak için bir posta araç çubuğuna da sahipler. Tamamen farklı olan bu yaklaşım gerçekten WordMail'in önceki sürümlerine oranla önemli bir gelişme.

Office genelindeki tüm gereksinimleri bir ekranda toplama mantığı buraya da yansımış. Elektronik posta iletilerini, tasarlanmış toplantıları, görev listesini ve kişileri bulmak için kullanılacak bir alanı birleştiren ve tümünü bir ekrandan sunan görünüme Outlook Today adı verilmiş. Outlook 2000'de Gelen Kutusu'nda görüntülenen bir ön izleme penceresi, kullanıcıların elektronik posta iletilerini açmadan kolayca gözden geçirmesine olanak tanıyor. Bu özellik posta iletilerinin yanında takvim girdileri için de geçerli.

HTML formundaki elektronik postanın gönderilmesi ve alınmasına da

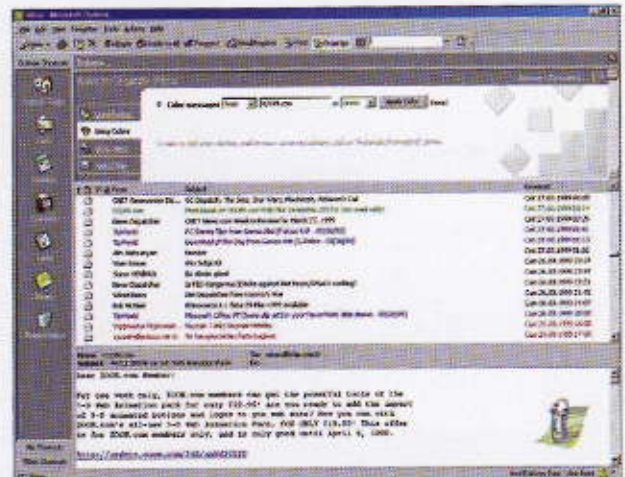
Kullanıcılar Excel 2000'de tablo oluştururken de artık daha fazla seçeneğe sahipler.

nımlar için şirketlerin başvurduğu bir diğer bileşen de PowerPoint. Slaytların, anahtarların ve notların tek bir görünümde birleştirilmesi anlamına gelen yeni Tri-Pane View özelliği sayesinde, artık bir sunu oluşturulurken, slaytlar arasında dolaşım düzenleme yapılırken, yeni slaytların eklenmesi, metnin düzenlenmesi ve notların yazılması da dahil olmak üzere bir çok işlem kolaylaşıyor.

PowerPoint 2000'de metinler otomatik olarak içinde bulunduğu yer tutucusuna sığacak şekilde boyutlandırılıyor ve böylece metin bunun dışına taş-

ıle kullanılmasının getirdiği problemleri ortadan kaldırmak için, Windows ekran koruyucuları ve dizüstü bilgisayarların düşük güç konumunu sunular sırasında devre dışı bırakarak istenmeyen kesintileri engelleyebiliyor.

Biçim denetleyicisi, otomatik küçük resim özelliği ve benzerlerini bir araya getiren Presentation Advisor adındaki sunu yardımcısı, sunuların oluşturulmasında ve yayınlanması sırasında yararlanılabilen bir Office yardımcısı görevi görüyor. Excel ya da Word kullanılmadan tablolar oluşturulabilmesi de PowerPoint 2000'in diğer

Farklı kişilerden gelen mesajlara farklı renkler tanımlanarak mesaj kutusundaki mesajlar daha rahat izlenebiliyor.

tamamen destek veren HTML Mail özelliği ile kullanıcılar, HTML biçimleri ve Linkleri aynen oluşturuldukları halleri ile izleyebiliyorlar. HTML Mail, basitçe biçimlendirilmiş metinden bir Web sayfasına kadar, görüntüler de dahil olmak üzere herhangi bir şeyden oluşturulabiliyor ve istenirse çevrim dışı izlenebiliyor.

Buna ek olarak Outlook 2000 HTML, zengin metin biçimi (RTF) ya da düz metin gibi farklı biçim bilgilerini yönetebiliyor. Benzer şekilde, farklı HTML şablonları, farklı yazı tipleri ve arka planları ile desteklenebiliyor ve varsayılan biçim saptanabiliyor. Dosya ve düzenleme araçlarındaki gelişmeler sayesinde iletiler, randevular ya da görevlerin bulunması, bir Web türü arama aracıyla kolay bir biçimde yapılabilir.

Yine burada Organize Tool adı verilen yeni özelliğin koşullu biçimlendirme sekmesi, kullanıcıyı iletileri işaretleme sürecinde yönlendirebiliyor. Bu şekilde, örneğin doğrudan gönderilen iletiler mavi, kopyalananlar ise sarı renkte görüntülenebiliyor. Bağlantı ayarlarında yapılan gelişmeler ile yeni iletiler periyodik olarak alınacak şekilde de ayarlanabiliyor. Ya da Outlook AutoDetect Connection özelliği ISS ile bağlantı kesildiğinde programı otomatik olarak kapatabiliyor.

Belki de en çok tutulacak özellik olan birden fazla kullanıcı hesabının yönetilmesi de Outlook

2000 içinde yer alıyor. Kullanıcılar bununla birden fazla POP3 ya da IMAP4 elektronik posta hesaplarına ve LDAP rehber hesaplarına sahip olabiliyorlar. Tüm elektronik postalar aynı posta kutusuna geliyor. Account Received From ve Send

özelliklerini tek bir yerde topluyor. Böylece diğer Office bileşenlerinde kullanılacak görüntüler kolaylıkla bu program ile hazırlanabiliyor. Bu sayede değişik programları öğrenmek ve bunlar arasında gidip gelmek zorunda kalmadan kesintisiz olarak

Office 2000'e yeni eklenen PhotoDraw amatör kullanıcılar için bile grafik düzenlemeyi en kolaya indiriyor.

From Account komutları da bu elektronik posta hesaplarının yönetilmesini kolaylaştırıyor.

Office Ailesinin Yeni Bireyleri

Bu bahsettiğimiz özellikler daha önce de Office paketine dahil olan yazılımlar üzerinde gerçekleşen gelişmeler. Bunun yanında Office 2000'de aileye yeni dahil olan bireyler de bulunuyor. Bunlar içinde en önemlilerinden biri olan PhotoDraw çizim profesyonelleri yerine daha çok iş yaşamındaki kullanıcılar için tasarlanmış.

Program aynı zamanda farklı çizim programlarının özelliklerini bir araya getirerek fotoğraf düzenleme, vektörel çizim ve 3D

çalışabiliyor. Bu programın yanında Web sitelerinin oluşturulması ve yönetilmesi için Frontpage ile, masaüstü yayıncılık programı olan Publisher da artık bir Office üyesi.

Kullanıcı Dostu Office Programı

Daha önce bahsettiğimiz tüm Office genelinde yer alan gelişmelerin içinde başı çekenler ise Office'in varolan ortama göre uyarlanması, kullanılabilirliğin artırılması, kullanıcı hatalarından kaynaklanan problemlerin önlenmesi, giderilmesi ve Office'in çalışır halde tutulması üzerine gerçekleşmiş. Bunlar içinden en önemlilerinden biri 'Install on Demand' özelliği. Bu özel-

lik ile programlar ve bileşenler sadece gerekli olduklarında kuruluyorlar. Böylece ilgili özelliğe gerek duyuluncaya kadar disk alanından tasarruf edilmiş oluyor. Kısayollar, simgeler ve menü komutları, henüz ilgili Office 2000 programı ya da bileşeni kurulmuş olmasa dahi sadece görüntülenerek bunların kullanılabilir olduğunu belirtecektir.

Sistemin güvenliğinin sağlanması için, System Policy Editor aracılığıyla yetkisiz ve bilgisiz kişilere karşı istenmeyen komutlar ve klavye karşılıkları devre dışı bırakılabiliyor. Office 2000 önceki sürümler üzerine kurulurken, alt sürüme oranla daha fazla kullanıcı ayarını ve tercihini yeni sürüme taşıyor. Ayrıca kurulum sırasında eski sürüme ait tüm dosyaları da kaldırarak mümkün olan en geniş disk alanını sağlıyor.

Belki de en önemli özellik olarak Detect & Repair sayılabilir. Yardım menüsünde yer alan bu yeni araç ile yazı tipleri ve şablonlar gibi kritik olmayan dosyalardaki sorunlar bulunabiliyor ve onarılabilir. Ayrıca Office 2000, kullanıcı farkına dahi varmadan hataları tespit edip, bunları düzeltebiliyor. Örneğin verimli olarak çalışabilmesi için, gerekiyorsa tüm dosyaları ve kayıt maddelerini otomatik olarak doğruluyor ve yeniden kurabiliyor. Bunun için Office CD'sinin sürücüde olması gerekiyor. [E]

Mahmut Karşoğlu

Aztech PCI 368 DSP

Daha Kaliteli Ses

Aztech PCI 368 DSP, 4 hoparlör desteği ve A3D pozisyonel ses teknolojisi ile farklı bir ses kalitesine sahip.

Aztech PCI 368 DSP, Q3D 2.0 Q Sound Environmental Modeling teknolojisi ile EAX uyumlu olan bir PCI ses kartı. Chipset'i VLSI Thunderbird 128 olan bu kartın üzerinde bir mikrofon girişi, hoparlör girişi, Front ve Rear hoparlör girişi ve bir Game Port'u var. 4 hoparlör desteği ile A3D ve Direct Sound 3D konumsal ses teknolojisi ile uyumlu olan bu kart, aynı zamanda stüdyo kalitesinde 320 adet Wavetable ses sentezi ola-

nağını sağlıyor. Tüm Midi standartlarını destekleyen Aztech PCI 368 DSP Adlib, Microsoft Sound System, Sound Blaster Pro uyumlu ve tüm DOS ve Windows uygulama-

larında çalışabilmekte. Kartın Plug and Play olmasından dolayı onu Windows'a tanıtmak hiçbir sorun ile karşılaşmıyor. Windows'a tanıtıldıktan sonra birlikte verilen CD'si ile çeşitli yazılımlarını yükleyebilirsiniz. Bu yazılımlar Clef Midi Player, Clef CD Player, ClefWave Player, Clef Wave Editor, Clef Midi Tracker ve Clef Ole gibi yazılımlar.

CHIP'in Yorumu

Bu kartın önemli özelliklerinden birkaçı Aztech'in QSound teknolojisi sayesinde yüksek performansta 3D konumsal ses verebilmesi. Özellikle oyunlarda bu ses farkını hissedebilirsiniz. Sonuç olarak bu kart işlemci kullanımını en aza indirmesi ile oyunlarda ve hızlı grafik değişimlerinin gerekli olduğu uygulamalarda yüksek bir sistem performansı sağlıyor.

Ürün Bilgisi**Aztech PCI 368 DSP**

Bilgi için: Albim

Tel : (216) 349 33 51

Faks : (216) 347 59 34

Fiyatı : 35\$ + KDV

- 4 hoparlör desteğine sahip
- Uygun fiyat

Monster Sound MX300

Diamond'ın Sesi

Monster Sound MX300 ile müzik dinlerken veya oyun oynarken unutulmaz anlar yaşayacaksınız.

MonsterSound MX300 Aureal Vortex 2 Chipset'li 32 bit'lik bir PCI ses kartı. Kartın üzerinde bir mikrofon girişi, hoparlör girişi, iki adet Line Out çıkışı ve bir Game Port var. MonsterSound MX300 320 adet ses sentezli bir Wavetable'a (4 MB DLS'li) sahip ve aynı zamanda da Dolby Digital (AC-3) uyumlu DVD'leri desteklemekte. Aureal A3D 1.0/2.0, Microsoft DirectSound 3D, Microsoft DirectSound, Microsoft Di-

rectInput ve tüm Midi standartlarına uyumlu olan bu kart, tüm DOS ve Windows uygulamalarında çalışabilmekte. Bu kartın ulaşabildiği maksimum frekans ise 48 KHz. Bu kartın önemli özelliklerinden birkaçı MonsterSo-

und MX300'ün 32 bit PCI ve Aureal A3D ses efektlerine sahip olması. Yani bu kart ile ses efektlerini özellikle 3D olanları gerçeğe yakın olarak duyabilme imkanınız var.

CHIP'in Yorumu

Monster Sound MX300'ün gerçeğe yakın 3 boyutlu ses özellikleri ile yerinizde duramayacaksınız. Hatta arkanızda hiç kimse yokken sesler gelince hiç şaşmayın, çünkü Monster

MX 300'den başka kimse yok. Monster Sound MX300 sadece A3D desteğine sahip değil, aynı zamanda DirectSound 3D ve DirectSound desteklemesi sayesinde oyunlarda da iyi bir performans gösteriyor. Sonuç olarak 3D eğlence konusunda daha çok tecrübe edinmek istiyorsanız, Diamond Monster ses kartını denemenizi tavsiye ederiz.

Ürün Bilgisi**Monster Sound**

Bilgi için: Multimedia

Tel : (212) 641 33 19

Faks : (212) 641 17 99

Fiyatı : 85 \$ + KDV

- 4MB DLS Wavetable'e sahip
- Aureal A3D teknolojisi kullanılmış

Blaster CD-RW 2224

Üç Fonksiyon Bir Kutuda

Yazma, tekrar kaydetme ve okuma özelliklerini sunan Creative ev kullanıcılarının beğenisine sunuldu.

CD yazıcılar piyasaya ilk çıktıklarında oldukça pahalıydı ve CD yazmaktan başka bir işe yaramıyorlardı. Ama aradan geçen zaman içerisinde CD yazıcılar ev kullanıcısının rahatlıkla alabileceği fiyatlara düştü ve bunun yanında bir CD yazıcıyı kullanarak sadece yazmak yerine, okumak ve hatta CD'lere tekrar yazmak mümkün hale geldi. Blaster 2224'de 2x (300KB/sec) yazma, 2x (300KB/sec)

özelliklerin bir arada sunulması, fiyat avantajı ile birleşince CD-ROM terfisi için uygun bir model haline geliyor.

Chip'in Yorumu

Kutu içerisinde bulunan dokümanların yanında, bir EIDE kablosu, CD-RW'yu ses kartınıza bağlayabileceğiniz bir Audio kablosu ve vidalar mevcut. CD-RW ile beraber gelen Adaptec Easy CD-Creator ve Adaptec Di-

tekrar yazma ve 24x (3.600KB/sec) okuma hızlarını destekliyor. 6 ve hatta 8 hızlı CD yazıcıların piyasaya çıkması beklenirken, bu hızlar belki düşük görünebilir ama elde edilen performans ve tüm bu

rect CD yazılımlarının kullanım kolaylığı sayesinde Windows işletim sisteminin Sürükle&Bırak özelliğini kullanarak CD'lerinizi yazabilirsiniz. Özellikle Direct CD yazılımını kullanarak Audio ve 650 MB'ı geçen film CD'lerinizi rahatlıkla çoğaltabilirsiniz. Bu CD-RW'nin rakiplerine göre en büyük avantajı ise yüksek okuma hızı.

Ürün Bilgisi**Blaster CD-RW**

Bilgi için: Genpa/Empa/
Multimedia

Tel : (212) 288 10 78/
: (212) 599 30 50/
: (212) 641 33 19

Fiyatı : 315 \$ + KDV

- ⊕ Yüksek Okuma Hızı
- ⊕ Yazılım

Creative Modem Blaster

Creative'in Yeni Modemi

Bilgisayar piyasasının tanınmış markası Creative şimdi de V.90 ve K56Flex destekli dahili bir modem üretti.

Creative Modem Blaster, harici ve 56000 bps'lik bir bağlantı hızına sahip olan bir Fax/Modem/Voice cihazı. Bu cihazı istediğinize göre 9 pinli ya da 25 pinli Port'tan bağlayabilirsiniz. Harici olmasının en görünür avantajı anakartın üzerine monte edilmiyor oluşu. Bu sayede modeminizi bilgisayarınızı açmadan rahatlıkla tanımlayabilirsiniz. Creative Modem Blaster'in Full Duplex Voice özelliği sayesinde veri aktarımının yanı sıra, ses aktarımı da yapabilirsiniz. ADPCM

kodlamayı kullanan bu modem ile 14400 bps hızında faks çekebilirsiniz. MNP5, V.42 bps veri sıkıştırması ve MNP2-4, V.42 hata düzeltmelerinin yanı sıra, bu modemde DTE hızı (veri alış veriş hızı) 115.200bps'e kadar çıkabilmekte. Creative Mo-

dem Blaster'de tam özellikli telesekreter fonksiyonu, seçmeli ses fonksiyonu, hoparlör ve mikrofon çıkışı var. Ayrıca bu modem ile otomatik arama-cevap verme, seçmeli Ton-Pulse arama ve otomatik hız ayarlaması da yapabilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Creative Modem Blaster ile verilen CD'de ise size modemi kullanmada ve tanıtmada yardımcı olacak

programlar verilmekte. CD'nin içerisinde Creative Inspire 2.5, Quicklink Message Center, Microsoft Internet Explorer 4.01 ve Microsoft Netmeeting gibi yazılımlar var. Bu yazılımları yükledikten sonra faks çekebilir, Internet'e bağlanabilir veya tanımadığınız insanlarla sohbet edebilirsiniz.

Ürün Bilgisi**Modem Blaster**

Bilgi için: Genpa/Empa/
Multimedia

Tel : (212) 288 10 78/
: (212) 599 30 50/
: (212) 641 33 19

Fiyatı : 99 \$ + KDV

- ⊕ Hem 9 pinli hem de 25 pinli Port'tan bağlanabiliyor
- ⊕ V.90 ve K56Flex standardını destekliyor

Iomega Zip250

Süper Floppy

Dizüstü bilgisayarlarla uyumlu olan Iomega Zip250'ye hem 250MB hem de 100MB disketler takılabilir.

Günümüzde multimedia ve dijital dosyalar disketlere sığmaz hale geldiler, bu yüzden Iomega 250MB kapasiteli yeni modeli ile bu soruna bir çözüm getirmeyi başardı. Iomega Zip250 Parallel Port'dan bağlanabilen dahili bir yedekleme ünitesi. 250 MB Backup disketleri ile çalışan bu cihaz aynı zamanda da 100 MB Backup disketleri ile de uyumlu. Iomega Zip250'nin dahili olmasındaki en büyük avantaj makinenizi açma-

dan yedeklerinizi alabilmeniz ve alınan bu yedekleri istediğiniz zaman başka bir makineye Parallel Port'tan bağlanarak aktarabilmeniz. 29 ms'lik bir veri erişim

süresine sahip olan bu cihaz 250 MB'lık disketleri 10 dakikada formatlıyor ve saniyede 0.3 MB'lık bir veri transfer hızına ulaşıyor. Iomega Zip ile birlikte çeşitli yazılımlar da verilmekte. CD ile birlikte verilen bu yazılımların adları Recorder ve 1-Step Backup.

CHIP'in Yorumu

Bu cihaz erişim süresi olarak disket sürücülerinden 56 kat ve CD-ROM sür-

rücülerinden tam 1.5 kat daha hızlı. 15 dakika çalışmadığında uyku moduna gecen bu cihaz, Windows 95, Windows 98 ve WindowsNT işletim sistemlerinde sorunsuz çalışabilmekte. 32 dB'lık bir gürültü oranına sahip olan Iomega Zip250 180.3mm x 135.9mm x 37.3mm boyutlarında ve 476.3gram ağırlığında.

Ürün Bilgisi

Iomega Zip250

Bilgi için: Karma

Tel : (212) 233 30 30

Faks : (212) 213 34 40

Fiyatı : 250 \$ + KDV

- + 250MB veya 100MB'lık disketler takılabilir
- + Hem PC hem de Notebook'lara bağlanabilir

Mustek Scan Express 600 CU

Mustek'den USB Tarayıcı

Mustek Scan Express 600CU, ev kullanıcılarına yönelik olan ve USB Port'undan bağlanabilen bir masaüstü tarayıcı.

Mustek Scan Express 600CU 30 bit renk ve 300x600 dpi optik yoğunlukta tarama yapabilen bir masaüstü tarayıcı. Twin standartlarına tamamen uyumlu olan bu tarayıcı Win95 OSR2 ve Win98 işletim sistemlerinde de sorunsuz çalışabilmekte. Mustek Scan Express 600CU'yu Windows'a tanıtmak çok kolay. USB portuna bağlantıyı yaptıktan sonra yapmanız gereken tek şey tarayıcı ile birlikte gelen kurulum CD'si-

ni takip onu Windows'a tanıtmak. Bu tarayıcı ile birlikte gelen CD'nin içeriğinde ise Text Bridge OSR ve Photo Plus 4.0 gibi yazılımları var. Text Bridge bir metin tarama programı. Metinler taratıldıktan sonra bu

program ile metinleri istediğiniz text formatına çevirebilirsiniz. Örneğin Word, Excel 7.0 (doc), Professional Writer II v.s. Taradığınız metni bu programlardan herhangi birine kayıt ettikten sonra metin üzerinde istediğiniz düzeltmeleri de yapabilirsiniz. Resim taramalarında ise Photo Plus 4.0'ı kullanabilirsiniz. Bu program ile resimleri tarayabilir ve üzerinde oynama yapabilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Mustek Scan Express 600CU tek geçişli tarama yapıyor ve belli bir süre çalışmadığında kendisini stand-by moduna geçiriyor. Ayrıca A4'ten büyük metinleri veya resimleri tarayamazsınız. Son olarak Mustek Scan Express 600CU 404x257x54 mm uzunluğunda ve 2.3 kg ağırlığında.

Ürün Bilgisi

Scan Express 600 CU

Bilgi için: Mascom

Tel : (212) 212 13 66

Faks : (212) 212 23 14

Fiyatı : 99 \$ + KDV

- + Tek geçişli tarama yapıyor
- + Birlikte verilen yazılımlar
- Sadece USB'den bağlanabiliyor

Genius Newscroll Wireless

Kablo Salatısına Son

Genius Newscroll Wireless modeli ile dar kullanım alanlarında kablodan kaynaklanan çeşitli sorunları aşıyor.

Bilgisayar çevre birimleri ile adını duyuran Genius, kablolu son modeli olan Newscroll Wireless fareyi piyasaya sundu. Kutu içerisinden çıkan dönüştürücü sayesinde fareyi ister seri port üzerinden, ister PS/2 üzerinden kullanabilirsiniz. Fareden maksimum performans elde edebilmek için alıcı fare ve monitor, bilgisayar gibi elektrik aletlerinden yaklaşık 20 cm uzakta bulunması gerekli. Kutu içerisinden çıkan iki tane ince kalem pil (AAA) ile ça-

alışan fare biri yan tarafta bulunmak üzere toplam üç düğmeli. Yan taraftaki düğmeye klavye veya fare ile yapılabilecek işlemleri atamak mümkün. Üzerinde bulunan Magic Surfer kolu ile Windows pencereleri içerisinde kaydırma çubuklarını kullanmadan dikey olarak hareket edilebilir. Dikey hareket için

bir silindir yerine kol kullanılmış olması, özellikle uzun dokümanlarda kullanımı hızlandırıyor.

Chip'in Yorumu

Kurulumu oldukça zor olan bu farede oda içerisinde bulunan diğer kablolu fareler ile çakışmayı önlemek için 27 MHz bant içerisinde kullanılabileceği-

niz iki ayrı kanal mevcut. Office 97 ile sorunsuz olarak çalışan fare, pilleri korumak için kendini otomatik olarak kapatabiliyor. Yazılım sayesinde gereken her türlü ayarı rahatlıkla yapabilirsiniz. Fare imlecinin açılan pencere-lerdeki seçili olan düğme üzerine otomatik olarak yerleşmesi ve ekranın altı ile üstü arasında bir döngü oluşturması yazılımın özelliklerinden sadece iki tanesi.

Ürün Bilgisi

Genius Newscroll

Bilgi için: Boğaziçi Bilgi

Tel : (212) 288 92 92

Faks : (212) 274 38 10

Fiyatı : 30 \$ + KDV

- + İki kanal desteği
- + Yazılım desteği
- Zor kurulum

Logitech Wingman Formula Force

PC'nizin Hızını Hissedin

Ülkemizde henüz proje aşamasında olan Formula 1 yarışlarını bilgisayarınızda hayata geçirebilirsiniz.

Bilgisayar piyasasının gelişmesinde çok büyük rol oynayan oyunlardan maksimum performans elde edebilmek için Joystick kullanmamız gerekir. Gelişen teknoloji ve insanların istekleri doğrultusunda tek tuşlu Joystick'lerden pedallı direksiyon setlerine geçiş gerçekleşti. Force Feedback olan bu set dördü ön direksiyon üzerinde, ikisi arkada kulakçık şeklinde (orijinal Formula arabalarında ol-

duğu gibi) toplam 6 düğmeden, üzerinde gaz ve fren pedalları bulunan bir Pad'den oluşuyor. Kutu içerisinde orijinalinde yazılımının 3.1 versiyonu bulunmasına rağmen, daha sonra çıkan 3.12 versiyonunun da ekstrasından kutu-

ya dahil edilmiş olması Logitech'in artılarından. Bunlar haricinde, kutu içerisinden tam sürüm oyun ve bir tane de adaptör çıkıyor.

Chip'in Yorumu

Direksiyonun en büyük özelliği olan Force Feedback'in sadece yazılım olarak açılıp kapatılması ve derecelendirilmenin yapılması bir eksi sayılabilir. Bunun haricinde Force Feedback olmasına rağmen

oldukça sesiz çalışıyor. Pedal Pad'inin geniş ve kullanıcıya yormayacak şekilde olması, pedallardaki hafiflik hissini örtüyor. Oldukça şık ve kullanışlı bir arabirime sahip olan direksiyon seti USB veya Game Port üzerinden sisteme bağlanabiliyor, ama çalışabilmek için ses kartına gerek duyuyor.

Ürün Bilgisi

Logitech Wingman

Bilgi için: Mascom

Tel : (212) 212 13 66

Faks : (212) 212 23 14

Fiyatı : 280 \$ + KDV

- + Ergonomik ve şık dizayn
- + USB ve Game Port seçeneği
- Pedalların küçük ve hafif olması

AEG PRO 425

Kesilmeyen GÜÇ

AEG Pro 425, sisteminizi voltaj değişikliklerinden veya ani yüksek gerilimlerden koruyan bir UPS.

AEG Pro 425, kendisine bağlanabilen PC, ekran, bellek sistemleri, modem vb. türdeki cihazları veya sistemleri şehir elektrigi kesilmesi durumunda oluşabilen hatalara karşı koruyan kesintisiz bir güç kaynağı. Bu cihaz, şehir elektrigi kesilmesi durumunda gerekli enerjiyi içindeki aküden üreterek durumu görüntülü ve sesli uyarılarla kullanıcıya bildirir. Böylece siz açık dosyalarınızı kapatmak ve sisteminizi güvence altına al-

mak için yeterli zamana sahip olursunuz. AEG Pro 425'nin bir özelliği şehir cereyanına bağlı olduğu süre zarfında aküsünü otomatik olarak şarj etmesi ve sisteminizi voltaj değişik-

liklerinden veya ani yüksek gerilimlerden koruması. AEG, 425VA ve 260 Watt etiket değerlerine sahip bir cihaz. Bu cihaz 200-240V dalgalı giriş gerilimi ve 220 V düzgün çıkış gerilimi değerlerini göstermekte. Aküleri ise 4-10 saat arasında şarj oluyor ve gerilimin kesilmesi durumunda ise 15 dakika ile 22 dakika arasında dayanabiliyor. Bu cihaz 97 x 141 x 320 mm uzunluğunda ve 6 kg ağırlığında.

CHIP'in Yorumu

AEG Pro 425 ile herhangi bir sorun ile karşılaşmak için onu bağlamak istediğiniz sistemlerin güç kapasitesine uygun olup olmadığına dikkat etmelisiniz. Burada dikkat etmeniz gereken nokta bağlayacağınız yükün doğru seçilmesi. Yani kullanacağınız maksimum güç AEG Pro 425'in gücüne eşit ya da daha az olmalı.

Ürün Bilgisi

Aeg Pro 425

Bilgi için: Karma

Tel : (212) 233 30 30

Faks : (212) 213 34 40

Fiyatı : 134 \$ + KDV

- + Sesli ve görüntülü uyarı sistemine sahip
- + Telefon/Network bağlantılarına sahip

Tripp Lite 280 UPS

Masaüstü UPS

Tripp Lite, aküden beslenmeye geçişte sesli ve görsel uyarıyla belirten ergonomik yapıda bir UPS.

Tripp Lite elektrik kesilmelerine, gerilimin ani yükselmelerine, gerilimin ani/yavaş düşmelerine karşı etkin koruma sağlayan bir kesintisiz güç kaynağı. Bu cihaz size uygun yerel şehir cereyanı seçme olanaklarını sağlıyor. Tripp Lite'in tam analitik yüksek performanslı

mikro işlemci kontrolü sayesinde tüm hesaplamaları gerçek RMS olarak yapmasından dolayı en uygun yüksek sistem ve akü performansı sağlıyor. Bu cihazın tam Interactive AVR'li tasarımı sayesinde kesintisiz güç kaynağımız gereksiz yere aküden beslenme konumuna geçme-

den sisteminizi korur ve akü enerjisinden tasarruf sağlar. Tripp Lite şehir cereyanınız yokken bile Cold start özelliği sayesinde devreye girebilir. Tripp Lite 280VA ve 175 Watt değerlerine sahip bir kesintisiz güç kaynağı. Bu cihaz 4 ile 6 saat arasında tam şarj kapasitesine ulaşıyor ve gerilimin kesilmesi durumunda 5-17 dakika dayanabiliyor.

CHIP'in Yorumu

Tripp Lite'in özellikle

rinden birkaçı mikro işlemci kontrolü, akü denetimi, gerçek akü durumu gözlemi ve akü enerji tasarrufu fonksiyonlarına sahip olması.

Cihazda beğendiğimiz bir özellik ise, aküden beslenmeye geçişte sesli ve görsel uyarılarıyla sıfır kesinti yaşamayı. Son olarak Tripp Lite 240 x 130 x 165 mm uzunluğunda ve 6 kg ağırlığında bir kesintisiz güç kaynağı.

Ürün Bilgisi

Tripp Lite 280 Ups

Bilgi için: Genpa

Tel : (212) 288 10 78

Faks : (212) 599 30 50

Fiyatı : 87 \$ + KDV

- + Az hacim kaplıyor
- + Sesli ve görüntülü uyarı sistemine sahip

Brother HL-1050

Brother'ın Yeni Yazıcısı

Brother, HL-1050 modeli ile Elektrofotografik Laser Beam teknolojisini kullanan yeni lazer yazıcısı ile piyasada.

Brother HL-1050, 1200x600 dpi'da baskı yapabilen ve Elektrofotografik Laser Beam baskı yöntemini kullanan bir lazer yazıcı. Dakikada on sayfalık bir baskı hızına sahip olan bu yazıcı üzerinde 36MB'a kadar yükseltme imkanı olan standart 4MB RAM'i var. Brother Printing emulasyonunu kullanan bu yazıcı kağıt besleme ünitesine yaklaşık 200 adet normal kağıdı (75 gram/metrekare A4) alabilecek kapasitede. Bununla

bera-
ber bu yazıcıyla A4, B5, zarf, etiket, şeffaf ve diğer baskı malzemelerini de kullanabilirsiniz. Brother HL-1050 ısınması için ilk açıldığında 30 saniye ve ilk baskı için ise 15 saniye-

lik bir zaman harcıyor. Toner kapasitesi yaklaşık 2400 sayfa olan bu cihaz ayrıca 20 bin sayfalık bir Drum kapasitesine sahip. Yazıcı Standby modunda 60Watt, uyku modunda ise 13Watt'lık bir güç harcamakta. Brother HL-1050 baskı anında 49 db, baskı yapmazken de 33 db'lik bir gürültü oranına sahip.

CHIP'in Yorumu

Brother HL-1050, Toner

kartuşu, Toner ve Drum'ı tek bir unitede barındırmakta. Bu sayede yazıcının Toner kartuşunun kurulumu kolay olmaktadır. Bu yazıcıda daha önceden geçerli olan sembol ayarları ile Windows için True-Type uyumlu Soft fontlar mevcuttur.

Hem USB hem 8 bit paralel bağlantı ile çalışan Brother HL-1050 390mm x 245mm x 365mm boyutlarında, 7.2 kg ağırlığında.

Ürün Bilgisi

Brother HL-1050

Bilgi için: Genpa

Tel : (212) 288 10 78

Faks : (212) 275 38 97

Fiyatı : 555 \$ + KDV

- + Sessiz ve hızlı baskı yapıyor
- + Ergonomik yapıda

HP LaserJet 4050 N

Infrared Yazıcı

HP, FastRes 1200 ve ProRes 1200 baskı yöntemi kullanan ve 1200 dpi çözünürlükte baskı kalitesi sunan bir lazer yazıcı.

HP LaserJet 4050 N standart olarak 16 MB RAM, bir iletişim ağına bağlanmak için HP JetDirect 10/100Base-TX baskı sunucu kartı, HP Fast Infrared (FIR Receiver) ve bir tane 500 kağıtlık tepsi ile birlikte gelmekte. 200 MB'ye kadar genişletilebilir standart 16MB belleğe sahip olan bu yazıcıya istendiğinde bir sabitdisk de takılabiliyor. HP LaserJet 4050 N hızlı baskı için FastRes 1200 teknolojisini, daha iyi grafik görüntüleri

için ProRes 1200 teknolojisini, düzgün ve fotoğraf gibi görüntüler için de grinin 220 kadar tonunu kullanmakta. Bu yazıcı ilk sayfayı 15 saniye içinde basıyor, zarf boyutundaki kağıtları dakikada 17 sayfa, A4 boyutundaki kağıtları ise da-

ikikada 16 sayfalık bir baskı hızı ile gerçekleştiriyor. Temelde 600 kâğıda kadar kullanımı olan HP LaserJet 4050 N aksesuarlarla en fazla 1100 kâğıdı kullanabilecek şekilde genişletilebilir. Bu yazıcı HP PCL 6, PCL 5e ve PostScript(tm) Düzey 2 öykünmesi, Microsoft Windows için 110 font ve HP FontSmart yazı tiplerini kullanmakta.

CHIP'in Yorumu

Yazıcıyla birlikte son kullanıcıların ve ağ yöneticileri-

nin yararlanabileceği yazılım bileşenleri ve sürücüler bulunuyor.

HP LaserJet 4050 N baskı Sistemi Microsoft Windows 3.1/9x/NT4.0, IBM OS/2 sürüm 2.0 ya da daha üstü, Apple Mac OS 7 ya da daha üstü ve AutoCAD sürümleri 12-15 gibi ortamlarda çalışan son kullanıcılar için tasarlanmış yazılımlar içerir.

Ürün Bilgisi

HP LaserJet 4050 N

Bilgi için: HP

Tel : (212) 224 59 25

Faks : (212) 224 59 39

Fiyatı : 1541 \$ + KDV

- + 1200 dpi baskı kalitesine sahip
- + Türkçe menü
- + Uzaktan kumanda alıcısı var

Mitac Minote 6020

Güçlü ve Şık

Mitac Minote 6020, güçlü sistem bileşenleri ve metalik görünümü ile diğer Notebook'lardan çok farklı.

Mitac Minote 6020 PII-300 MHz işlemcili ve 32 MB RAM'li bir dizüstü bilgisayarı. Bu cihazda Intel 440BX entegreli bir anakart, 256KB'lık bir Flash ROM, System Soft Mobile Pro BIOS ve RAM'i maksimum 288 MB'a yükseltilebilen 32 MB SDRAM var. Ayrıca 512 KB L2 Cache'e, Teac 24xCD-ROM'a ve 4.3GB bir sabitdiske sahip olan bu cihazda 14.1" büyüklüğünde XGA TFT ekran

kullanılmış. Mitac Minote 6020'nin üzerindeki ekran kartı ise 16M renkte 1024 x 768 çözünürlüğünü sağ-

layabilen 8 MB'lık ATI Rage LT PRO.

Mitac Minote 6020'yi istediğinizde bir monitöre de bağlayabilirsiniz. Böylece sunumlarınızı daha büyük bir ekranda görebilirsiniz. Bunun için ayrı bir parça veya bir donanım gerekmiyor. Bu Notebook'un diğer bir özelliği ise üzerinde MPU-401 Midi arabirimi ve 3D ses özelliklerini tam olarak destekleyen ve Sound Blaster Pro ve

Microsoft Sound Sistem uyumlu olan Crystal Sound Fusion Chipset'li bir ses kartı olması.

CHIP'in Yorumu

Mitac Minote 6020'de faks modem kartı opsiyonel olarak veriliyor. Yaklaşık 4 saat dayanabilen LION piline sahip olan Mitac 6020, 310 x 258 x 39.5 mm uzunluğunda ve 3.2 kg ağırlığında.

Ürün Bilgisi

Mitac Minote 6020

Bilgi için: Albim

Tel : (216) 349 33 51

Faks : (216) 347 59 34

Fiyatı : 2677 \$ + KDV

- ⊕ Güçlü sistem entegrasyonu
- ⊕ Ergonomik ve şık

TravelMate 313T

Gerçek Taşınabilirlik

Acer yeni ve çok hafif modeli ile Notebook fonksiyonlarında gerçek taşınabilirliği hayata geçirdi.

TravelMate 313T, Intel Pentium 266 MMX işlemcisine ve 48 MB RAM'e sahip olan bir dizüstü bilgisayarı. 1.3kg ağırlığında olan bu cihaz diğer Notebook'lardan yaklaşık yarı yarıya kadar daha hafif. Travel Mate 313T güçlü bir sistem ve gittiği her yere bilgisayarını da götürmek isteyen kişiler tarafından çok beğenilecek. Bu cihaz ile her zaman ve her yerde hazır olacaksınız. Örneğin cihazın üzerindeki kızıl ötesi, USB ve 56K faks mo-

demi sayesinde istediğiniz an e-mail'lerinizi okuyabilirsiniz, bilgilerinizi yazıcıda bastırabilirsiniz veya Internet'te gezebilirsiniz. Cihazın Lithium İon pilleri sayesinde bu işlemleri

ortalama 2.5 saat boyunca yapabilirsiniz. Travel Mate 313T kullanıcılarına tüm multimedya fonksiyonlarını ve ergonomisini sunmakta. Bu fonksiyonların içinde 3.2 GB bir sabitdisk, 8.4 inç'lik bir TFT ekran, altında iki tuşu olan bir Touchpad, harici bir disket sürücüsü ve harici bir PCMCIA-CD-ROM sürücüsü var.

CHIP'in Yorumu

Travel Mate 313T'de 128-Bit grafik hızlandırıcılı NeoMagic MagicGraph

128ZV+ Chipset'li bir ekran kartı var. Bu özellik ile birlikte Acer TravelMate 310'da ayrıca bir Yamaha OPL3-SAX ses kartı, hoparlörler ve prezentasyonlar için bir mikrofon var. 2000 yılı sorununu halletmiş olan Acer TravelMate 310 23,6 cm x 17,4 cm x 3,6 cm boyutunda ve 1,3 kg ağırlığında.

Ürün Bilgisi

TravelMate 313T

Bilgi için: İhlas-Acer

Tel : (216) 317 96 50

Faks : (216) 317 96 61

Fiyatı : 1999 \$ + KDV

- ⊕ 64K renkte ve 1024x 768 çözünürlüğünde bir monitöre bağlanabilir
- ⊕ Çok hafif ve ergonomik yapıda
- ⊖ Disket sürücüsü ve CD-ROM'u dahili değil

Teac Powermax 1000

Sinema Keyfi Evinizde

TEAC Powermax 1000, Dynamic Bass özelliğine ve oldukça sık bir dış görünüme sahip olan bir hoparlör seti.

TEAC Powermax 1000 Home Theatre seti içerisinde 30 Watt'lık iki ön, 15 Watt'lık iki arka, 30 Watt'lık bir merkez olmak üzere 5 hoparlör ve bir tane de 40 Watt'lık Subwoofer bulunmaktadır. DVD, VCR, LDP, CD, CD ROM, TV, PC ve Notebo-

ok'a bağlayabileceğiniz bu

seti ister Subwoofer üzerinde bulunan kontrol paneli, ister uzaktan ku-

mandası yardımıyla kullanabilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Dolby PRO LOGIC Surround desteği ile, salon, canlı ve tiyatro gibi ses modlarını çalıştırması setin en önemli özelliği sayılabilir. Bunun haricinde set içerisinde bulunan Subwoofer'in Dynamic Bass desteği

özellikle filmlerde kendini belli ediyor. Oldukça sık bir dış görünüme sahip olan setin kurulumunun kolay ve çok fonksiyonlu olan uzaktan kumandası sayesinde kullanımın oldukça rahat olması, TEAC Powermax 1000 Home Theatre setinin artlarından.

Ürün Bilgisi

Teac Powermax 1000

Bilgi için: Karma

Tel : (212) 233 30 3

Faks : (212) 213 34 40

Fiyatı : 265 \$ + KDV

• Şık görünüm

• Kolay kurulum

YST MSW10 SUBWoofer

Güçlü ve Kaliteli Ses

Müziği sadece dinlemek yerine gerçek ritmi vücudunuzla hissetmek istiyorsanız Yamaha, bu isteği yerine getirecektir.

ÖYamaha müzik aletleri ve profesyonel ses ekipmanları konusunda 100 yıllık tecrübesini bilgisayar sektörüne taşıdı. YST-MSW10, titreşim korumalı ahşap gövdesi ve

çok kaliteli ses çıkışı ile bilgisayar kullanıcılarının beğenisine sunuldu. Bu Subwoofer hem Line Level hem de Speaker Level olarak 2 ayrı giriş ve çıkış bağlantısına sahiptir. Böylelikle hem PC'ye hem de ev tipi müzik sistemlerine veya Home Cinema Surround sistemlerine bağlanarak kullanılabilir.

YAMAHA YST MS28; alt frekanslardaki bas sesleri tatmin edici bir şekilde veren YST MSW5 Subwoofer YST M28 setinin önemli bir parçası.

Bu set içerisinde bulunan ve az yer kaplayan uydu hoparlörleri de her tür masaüstü bilgisayara kolayca uyabilecek şekilde.

CHIP'in Yorumu

400 W Subwoofer 35 Hz-250 KHz, Ton ve Ses

kontrol, 16 cm hoparlör özellikleri ile hoparlörleri yanına bir de Subwoofer eklemek isteyenler için ideal bir seçenek.

Yamaha YST MS28; Kontrollerin de bu hoparlörler üzerinden yapılabilmesi sayesinde Subwoofer'ı yere koymak mümkün.

YST M28 2x 120 W Satellite hoparlör çıkış gücü, 100 Hz-20 KHz, 160 W Subwoofer 40 Hz-250 KHz özellikleri oldukça kullanışlı bir masaüstü set.

Ürün Bilgisi

MSW10 /MSW28

Bilgi için: SKY

Tel : (212) 232 89 24

Faks : (212) 232 89 26

Fiyatı : 75 \$ + KDV

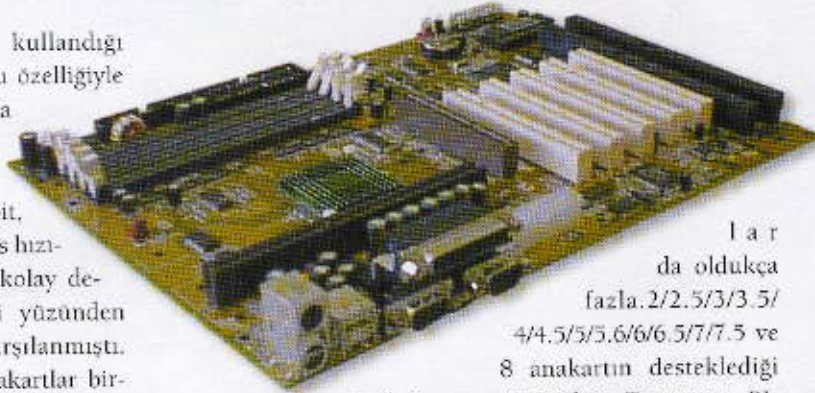
86 \$ + KDV

Abit BX6 Rev. 2.0

Abit'in Yeni Harikası

Oldukça esnek ve stabil anakartlar üretmesi ile ünlü olan Abit'in, BX6 Rev. 2.0 modeli ile sınırları zorlayın.

Özellikle kullandığı SoftMenu özelliğiyle anakartlarda yeni bir teknolojiye öncülük eden Abit, ilk başlarda Bus hızının bu kadar kolay değiştirilebilmesi yüzünden şüpheyle karşılanmıştı. Fakat Abit anakartlar birçok yerli yabancı güvenilir donanım kaynakları tarafından en stabil ve en hızlı anakart seçildi ve kısa zamanda piyasada adını duyurarak satış grafiğini yükseltti. Test merkezimize direkt olarak Tayvan'dan ulaştırılan Abit BX6 Rev.2.0, kullanıcıya sunduğu yeni olanaklarla dikkat çekiyor, FSB (Front side

Bus) hızı açısından diğer anakartlarda sık rastlanmayan bazı "ara" frekansları desteklemesi ise, bu kartı Overclock meraklıları için bulunmaz Hint kumaşı yapıyor. Kartın desteklediği FSB hızları 66/75/83/100/112/117/124/129/133/138/143/148 ve 153. Benzer şekilde desteklenen çarpan-

lar da oldukça fazla. 2/2.5/3/3.5/4/4.5/5/5.6/6/6.5/7/7.5 ve 8 anakartın desteklediği çarpanlar. Tamamen BIOS'tan yazılımla ayarlanan donanımsal özellikler arasında en ilginçlerinden biri de yüksek FSB hızlarının PCI bileşenlere zarar vermemesi için eklenen 1/4 bölümü. Bu şekilde, standart 1/2 ve 1/3 PCI/işlemci hızı oranları dışında, 1/4 oranı ile PCI bileşenlerin yüksek FSB hızlarından etkilenmemesi ve 33MHz'lık PCI hızının korunması sağlanmış. Kuşkusuz sadece bu özellik bile neden Abit için Overclock'cuların rüyası dendiğini anlatmaya yetli.

Abit BX6 2.0, 5 adet PCI ve 2 adet ISA slotu sahip. 4 Adet DIMM yuvası sayesinde 1GB'a kadar bellek destekleniyor. Desteklenen FSB ve çarpan sayısının fazla olması sayesinde Slot1 mimarisindeki tüm işlemcileri bu anakartla kullanmak mümkün. Doğal olarak buna PIII işlemciler de dahil. 2000 yılı uyumluluğu ve SB Link

özelliklerini taşıyan Abit BX 6 2.0, mükemmel bir donanım izleme çözümüyle geliyor. Winbond Hardware Doctor adlı donanım/yazılımla çeşitli voltaj bilgileri, CPU fan hızı ve sıcaklığı gözlenebiliyor. Bu kriterler istenilen değerlerle sınırlandırılarak bu değerler aşıldığında sistemin alarm vermesi sağlanabiliyor. Ayrıca Abit BX6 2.0, genellikle Server'larda kullanılan 6 işlemcili Data Buffer ile yüksek performans vaat ediyor. Anakartla gelen XStore Pro yazılımı genel olarak performans artırıcı bazı özellikler içermekte. Bunun dışında CD Xpress adlı yazılımla sabitdiskte CD-ROM bilgileri için belli bir tampon bölge ayrılarak CD sürücü performansının artırılması hedeflenmiş. Tüm bunların dışında artık standart hale gelmiş olan Modem Ring On, Keyboard, Mouse Wake Up gibi özellikler de anakartta destekleniyor.

CHIP'in Yorumu

Gerek esnek yapısı, gerekse kararlı çalışması ile bu anakart piyasada oldukça ilgi göreceğiz benzer.

Ürün Bilgisi

Abit BX6 Rev. 2.0

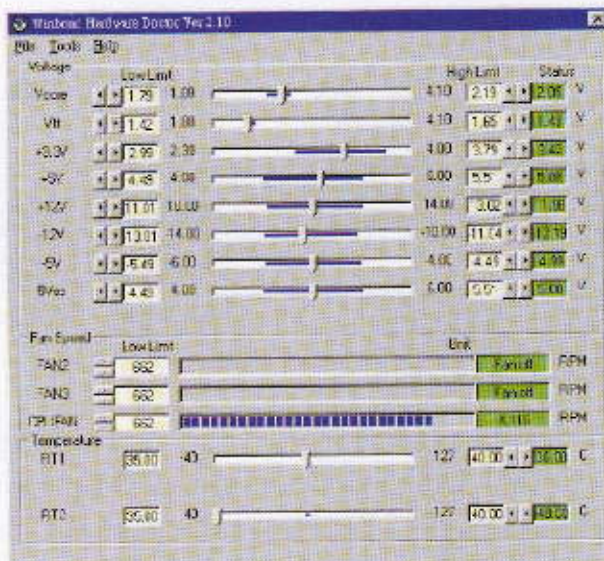
Bilgi için: Karma/Telliöğlü

Tel : (212) 233 30 30/

: (212) 213 34 40

Fiyatı : 128 \$ + KDV

- ➕ Softmenu ile kolayca sistem hızı ayarı
- ➕ Zengin FSB ve çarpan seçenekleri
- ➕ Gelişkin Data Buffer

Özel Winbond Monitoring Chipset'i ve yazılımı sayesinde, CPU ve sistem sıcaklığı, fan hızı ve voltaj gibi önemli bilgilere ulaşmak mümkün.

X'lerin Savaşı

CD Sürücülerde gösterilen dönüş hızı arttıkça yeni kullanıcıların iştahı kabarıyor.

Peki artan X'ler performansı ne kadar etkiliyor? CHIP, bu ay 12 adet CD sürücüyü test etti.

Multimedya olanakları CD-ROM ile başladı denebilir fakat bu teknoloji artık miyadını doldurmaya başladı gibi. CD'lerin yapısı ve sürücülerin mekanik yapıları yüzünden karşılaştıkları engeller, CD sürücülerde devrim yapılmasına engel olan önemli problemler. Öte yandan CD sürücüler için halihazırda ucuz ve nispeten başarılı bir alternatif DVD sürücülerse de, henüz DVD kayıt cihazlarının ortalarında gözükmemesi ve DVD teknolojisinin mekanik açıdan CD sürücülerle benzer teknolojiye sahip olması yüzünden DVD'ler, bu alanda beklenen kurtarıcı olmaktan çok uzak.

DVD Sürücüler Bir Alternatif mi?

CD sürücülerden çok daha geniş imkanlar sunan DVD sürücülerin yakın zaman içinde CD sürücülerin yerini alması kaçınılmaz. Fakat DVD Recorder cihazlarının yaygınlaşması büyük ihtimalle birkaç yıl sürecek. Zira CD Recorder'larda öyle olmuştu. Bu aşamada DVD sürücüler, tamamen piyasayı ele geçirseler bile, yedekleme ve kayıt medyası olarak uzun bir süre daha CD'lerle çalışacağız gibi görünüyor. Üstelik DVD sürücüler de sanıldığı gibi piyasayı bir anda ele geçiremedi (geriye uyumluluk avantajına rağmen). Bu bağlamda CD sürücülerden DVD sürücülere geçiş, sanıldığı kadar hızlı olmayacak. Bunun en önemli göstergelerinden biri de, Cebit99 fuarında ziyaret

ettiğimiz uzak doğulu üreticilerin standlarında, DVD teknolojisine çok fazla ilgi göstermemeleriydi.

Gerçekten 50 kere Hızlı mı?

İki hızlı başlayan CD sürücü macerası bu gün neredeyse 25 katma çıktı. Peki 50x sürücüler gerçekten bu kadar hızlı mı? Bu soruya cevap verebilmek için CD sürücülerde kullanılan teknolojiye bir göz atmak gerek. Genel olarak CD sürücülerin kullandıkları üç temel okuma tekniği var. CAV (Constant Angular Velocity-Sabit açısız hız) ile genel olarak mümkün olan en düşük erişim süresi elde edilmeye çalışılır. CAV teknolojisinde okuma kafasının CD'nin hangi bölümünü okuduğuna bakılmaksızın CD aynı hızda döndürülür. Bu şekilde büyük çaplı bölgelerde daha fazla veri transferi yapılır. Burada amaç, aynı zamanda okumadan önceki işlem olan okunacak izi arama işleminde sürücüye zaman kazandırmaktır. Diğer bir teknik olan CLV (Constant Linear Velocity)'de ise sürücünün CD'yi döndüren motor mekanizması sürekli farklı hızlarda çalışır. Merkeze yakın yerlerde hızlı döndürülen CD, merkezden uzaklaştığında, yani CD'nin çapı büyüdükçe, yavaşlatılmak suretiyle veri aktarımının sabit olması sağlanır.

Günümüzün modern CDsürücüler ise bu iki tekniği birleştiren PCAV (Partial Constant Angular Velocity-Kısmi sabit açısız hız) tekniğini kullanmakta. Tüm bu tekniklerde mo-

tor mekanizmasının başarısı büyük önem taşıyor. Oldukça yüksek hızlarda dönen bu mekanizmadaki küçük bir hata, dönüş hızının yüksekliği yüzünden ciddi okuma problemlerine yol açar. Genel olarak teoride bu x hızı sıralı okuma için geçerlidir. Oysa pratikte bu pek olmaz ve sürücü okuma sırasında farklı bölgelere gidip gelebilir. Kuşkusuz bu gidip gelmeler performansı önemli ölçüde düşürür. Bir diğer önemli kriter de tabii ki hata düzeltme. CD'ler kolayca çizilen medyalar. Sürücünün okuma sırasında karşılaştığı minik bir çizik yüzünden takılması ve durması hoş değil tabii.

Önemli Olan Sadece Okuma Hızı mı?

Performans denince akla okuma hızı geliyor. Fakat tek başına okuma hızı çok fazla bir şey ifade etmiyor. CD okuma işlemi hâlâ doğrusal olarak gerçekleşmiyor. Bunun anlamı, belirli bir zaman dilimi içinde bakıldığında, okuma sırasında değişken transfer oranlarının görülebilmesi. Sürücü, CD'nin okunması sırasında zaman zaman zorlanabiliyor ve bu duruma gösterdiği tepki, performansla direkt olarak yansıyor. Bazı sürücüler, kısa zamanda önemli düşüşler

gösterip tekrar hızlanamazken, bazıları daha farklı davranabilmekte. Günümüz CD sürücülerindeki bir başka problem de çıkardıkları ses. Eskiden bu çok fazla söz konusu olan bir problem değilken, artan dönüş hızıyla beraber gürültülü çalışma da gündeme geldi. Testteki sürücülerin neredeyse hepsi kolaylıkla duyulabilir ses çıkarıyorlardı. Fakat bazıları bu durumu abarttılar. Bu sürücüler yazı içinde belirttik. Kısaca bu konuda ağzı var dili yok eski 24x sürücünüzü arayacaksınız.

CD sürücülerin genel performansı söz konusu olduğunda dönüş hızının geçerli kriter olmadığını gösteren en büyük kanıt, testimizdeki 40x sürücülerin tartışmasız hakimiyeti. Dönüş hızının artmasıyla hata düzeltme, erişim süresi gibi farklı kriterler de öne çıkıyor. Eğer üretici bu teknolojilere yeterli yatırım yapmamışsa dönüş hızı toplam performansta tek belirleyici kriter olamıyor. Öte yandan CD'yi döndüren mekanizmanın hızlanması, birçok problemi de beraberinde getiriyor. Yüksek hızların oluşturduğu problemler, üreticiler tarafından çözülmeye çalışılsa da testimizde de görebileceğiniz gibi, 40x'ın üzerindeki sürücülerde bu konuda alınacak çok yol var.

Güncel CD Sürücülerde CPU Kullanımı

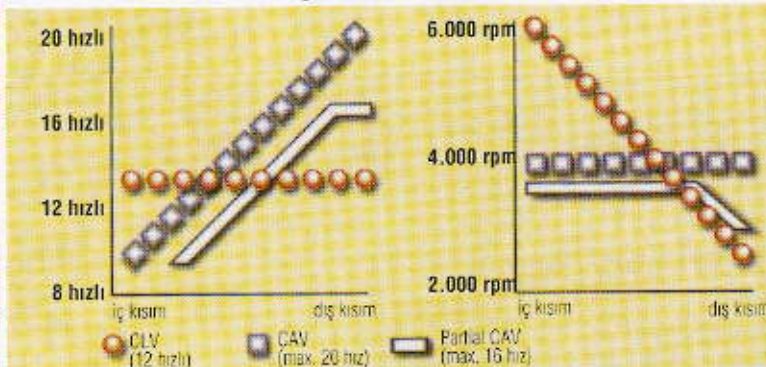
Bu değer CD sürücüsünden PC'ye veri transfer edildiğinde işlemciye ne kadar çok yüklenildiğini gösterir. CPU kullanımı ne kadar düşükse o kadar iyidir. Düşük bir işlemci kullanımı, bilgisayar CD'den tek bir dosya (mesela büyük bir resim dosyası) değil, aynı anda başka veriler de işlediğinde önemlidir. Mesela oyunlarda veya Multimedia CD'lerinde böyle bir durum söz konusudur. Öte yandan günümüz sürücülerini bu konuda belli standartları yakalamış durumda ve testteki sürücülerin tümü CPU kullanımı konusunda birbirine çok yakın sonuçlar verdiler. Bu yüzden CPU kullanımını puanlamaya dahil etmedik.

SCSI Arabirimi ve IDE Cihazlar

IDE arabirimini kullanan bir sabit disk, dolaylı olarak IDE CD sürücüyü hızlandırıyor. Peki bu nasıl oluyor? Anakartlardaki IDE kontrol birimi, hem 16 hem de 32 bit çalışabiliyor. Boot işlemi sırasında Bios, IDE portlarına geçerli partisyona sahip bir cihaz bağlı mı diye bakıyor. Sonuç olumluysa 32 bit moduna geçiyor.

Eğer IDE portu boş ya da beklenmeyen formatta bir cihaz ile doluyorsa, o zaman 16 bit moda geçiyor ve bu da performansı önemli ölçüde düşürebiliyor. Bu şekilde SCSI kartı ile sürülen bir sabit disk yüzünden tüm IDE arabirimi 16 bit modunda çalışıyor. Eğer sabit diskiniz SCSI arabirimini kullanıyorsa, CD sürücünüzün de SCSI olmasında kesinlikle fayda var. Böylece cihazlarımız, anakartın IDE kontrol kaynaklarından etkilenmez. Diğer taraftan SCSI CD sürücü bulmak, eskisi kadar kolay değil. □

CD Sürücüler İçin Farklı Okuma Teknikleri

Bir CLV aygıtı her zaman aynı veri transfer hızında çalışır, sürücünün CD'nin merkeze yakın ya da uzak bölümünde olması fark etmez (soldaki resim). Aygıt bunun için, okuma kafası dıştaki sektörlerle yönlendiğinde CD'yi frenler (sağdaki grafik). CAV teknolojisi ise başka bir yol izler: Sürücü iç bölümlerde daha az, ancak dıştakilerde daha fazla veri transfer eder. Sağdaki grafikte sürücünün CD'yi sabit olarak döndürdüğü görülmektedir. Partial CAV teknolojisi ise dış sektörlerde CLV'ye geçiş yapar.

Şahin Ekşioglu
esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıktım
ecevib@chip.com.tr

Toshiba 6502B 40x

Testin Tartışmasız Birincisi

Okuma sırasında çıkabildiği maksimum hız açısından testimizin en performanslı sürücüsü olan bu model, belli bir zaman dilimi içinde bakıldığında da çok başarılıydı ve testteki en yüksek okuma hızını elde etti. Bu CD sürücüsünde hoşumuza gitmeyen tek şey, okuma sırasında çok kararlı bir tablo çizememesi oldu. Yani sürücü çıkabildiği en yüksek okuma hızında fazla kalamıyor ve kısa bir süre sonra okuma hızı önemli

oranda düşebiliyor. Aslında bu kadar kusur kadı kızında da olur. Zira Toshiba 6502B 40x, erişim zamanı olarak testteki en iyi ikinci sonucu verdi. Bozuk CD okuma testini 5. sırada tamamlayan sürücü, Autorun ile CD'nin tanınması için gerektirdiği süre açısından sonlarda yer alıyor. Ayrıca biraz daha sessiz olabilirdi doğrusu. Fiyat açısından bakınca bu sürücünün en pahalı 4. ürün olduğunu görüyoruz.

Bilgi için : Karma
Tel : (212) 233 30 30
Faks : (212) 296 18 29
Fiyatı : 62 \$ + KDV
+ Düşük erişim süresi
+ Yüksek okuma hızı
- Daha kararlı olabildi

Pioneer 40x

Zirvenin Sessiz Ortağı

Olduğu kararlı bir okuma hızına sahip bir CD sürücüsü olan Pioneer 40x, ortalama okuma hızı olarak Toshiba 40x ve Goldstar 40x'in ardından 3. oldu. Sürücü, erişim süresi olarak da başarılı sayılabilecek bir tablo çizerek 3. sırada yer aldı. Hata düzeltme testinden de 4'lük gibi iyi sayılabilecek bir sırayla çıkan Pioneer 40x, Autorun testinde 10sn ile testteki ortalama değerlerden birini verdi. Genel olarak baktığımızda bu sürücünün testteki en derli toplu ve tutarlı sürücülerden biri olduğunu görüyoruz. Testteki 3. en pahalı sürücü olan Pioneer, kesinlikle en sessiz sürücülerden biri. Öte yandan Pioneer 40x toplam puanlamadaki ikinciliğini biraz da zirveyi paylaşan diğer sürücülerin tutarsız test sonuçlarına borçlu. Önceki modelleriyle beğenimizi kazanan Pioneer, bu modeliyle zirveye oynuyor ve oldukça sağlam ve güvenilir bir profil çiziyor.

rücünün testteki en derli toplu ve tutarlı sürücülerden biri olduğunu görüyoruz. Testteki 3. en pahalı sürücü olan Pioneer, kesinlikle en sessiz sürücülerden biri. Öte yandan Pioneer 40x toplam puanlamadaki ikinciliğini biraz da zirveyi paylaşan diğer sürücülerin tutarsız test sonuçlarına borçlu. Önceki modelleriyle beğenimizi kazanan Pioneer, bu modeliyle zirveye oynuyor ve oldukça sağlam ve güvenilir bir profil çiziyor.

Bilgi için : Multimedia
Tel : (212) 212 98 50
Faks : (212) 211 47 64
Fiyatı : 62 \$ + KDV
+ İyi sayılabilecek okuma hızı ve erişim süresi

Philips PCA402 CD 40x

Bronz Madalya Philips'in

Testteki en başarılı 4. okuma hızına sahip olan Philips 40x, okumakta zorlandığı zamanlarda ulaşabildiği maksimum hızın 1/10'una kadar düşebiliyor. Erişim süresi olarak testin ortasında yer alan Philips, çıkardığı ses açısından diğer sürücüler arasından sıyrılıyor. Zira sürücü, özellikle okumakta zorlandığı zaman oldukça fazla ses çıkıyor. İyi sayılabilecek bir hata düzeltme performansı gösteren bu sürücünün Autorun

CD tamma performansını da beğendik. Zira Philips 40x, Autorun testinde 9sn ile testteki en iyi ikinci değeri vererek, bu koltuğu Goldstar ile paylaştı. Fiyat açısından testimizin ortalarında yer alan Philips 40x, iyi sayılabilecek bir fiyat/performans oranına sahip.

Genel performans olarak ortalamanın üstü diyebileceğimiz bu sürücünün en büyük dezavantajı, gürültü olması.

Bilgi için : SKY/Boğaziçi Bilgi /Karma
Tel : (212) 23289 24/
(212) 288 92 92/
(212) 233 30 30
Fiyatı : 59 \$ + KDV
+ Başarılı hata düzeltme
- Fazla ses çıkıyor

4.

Bilgi için : Çizgi Elektronik
Tel : (212) 273 14 91
Faks : (212) 272 58 86
Fiyatı : 78 \$ + KDV

- + Testteki en iyi erişim süresi ve hata düzeltme performansı
- Okuma hızı düşük
- Çok fazla ses çıkartıyor

Asus 50x

En İyi Erişim Süresi

5 0x Asus piyasaya ilk çıktığında oldukça meraklanmıştık. Fakat sürücü, gösterdiği beklediğimizden düşük okuma performansı ile bizi oldukça şaşırttı.

Öte yandan sürücü, testteki en iyi erişim süresi ve hata düzeltme performansını gösterdi. Bu kadar düşük okuma hızına rağmen, bu derece iyi bir erişim süresi çok ilginç ve bu başarıyı, toplam puanlamada sürücüyü 4. lüğe taşıdı. Ayrıca okuma kararlılı-

ğı ve hata düzeltme performansı açısından da bu sürücü oldukça iddialı. Bunların dışında Asus50x, Autorun CD tanıma testinde ortalarda seyretiliyor.

Bu sürücünün bizce en öne çıkan özelliklerinden biri, çıkardığı sesin yüksekliği. Gerçekten de sürücünün çalışması sırasında, bazen havaalanındaymış hissine kapılıyorsunuz. Ayrıca Asus 50x testteki pahalı sürücülerden biri.

5.

Bilgi için : Ufotek
Tel : (212) 274 56 60
Faks : (212) 266 46 39
Fiyatı : 54 \$ + KDV

- + Okuma kararlılığı çok yüksek
- + Yüksek okuma hızı
- Hata düzeltme performansı daha iyi olabiliirdi

Goldstar LG 40x

Engel Tanımayan Sürücü

İşte CD okuma açısından kararlı bir sürücü. Bu sürücü çıkabildiği maksimum okuma hızı açısından testimizin en iyi 2. sürücüsü olmasının dışında, okuma sırasında karşılaştığı zorluklardan yılmayarak istifini bozmuyor. Bazı sürücüler bu testte minimum değer olarak 0'a kadar düştüler, oysa ki LG40x maksimum okuma değerinden çok az bir sapma gösterdi ve okuma kararlılığını sürdürdü. Erişim süresi olarak ortalamamızın üze-

rinde bir sonuç veren LG40x, hata düzeltme testinde tuhaf bir şekilde kararlılığını kaybetti ve 7. oldu. Bunların dışında, sürücü Autorun ile CD'nin tanınması testinde, 9 sn ile testteki en iyi ikinci sonucu veren sürücüler arasında yer aldı.

Goldstar'ın önceki modelleri de ülkemizde tutulmuştu. Hesaplı sayılabilecek fiyatı dikkate alındığında, bu sürücüyü de gözardı etmemekte fayda var.

6.

Bilgi için : SKY/Boğaziçi Bilg./Karma
Tel : (212) 23269 24/
(212) 288 92 92/
(212) 233 30 30
Fiyatı : 81 \$ + KDV

- + Başarılı hata düzeltme
- Fazla ses çıkartıyor

Philips PCA483 CD 48x

Hız Herşey Demek Değil

Testteki en başarılı 4. okuma hızına sahip olan Philips40x, okumakta zorlandığı zamanlarda ulaşabildiği maksimum hızın 1/10'una kadar düşebiliyor. Erişim süresi olarak testin ortasında yer alan Philips, çıkardığı ses açısından diğer sürücüler arasından sıyrılıyor. Zira sürücü, özellikle okumakta zorlandığı zaman oldukça fazla ses çıkartıyor. İyi sayılabilecek bir hata düzeltme performansı gösteren bu sürücünün Autorun

CD tanıma performansını da beğendik. Zira Philips 40x, Autorun testinde 9sn ile testteki en iyi ikinci değeri vererek, bu koltuğu Goldstar ile paylaştı. Fiyat açısından testimizin ortalarında yer alan Philips 40x, iyi sayılabilecek bir fiyat/performans oranına sahip.

Genel olarak ortalama ya da ortalamamızın biraz üstü diyebileceğimiz bu sürücünün en büyük dezavantajı, gürültücü olması.

7.

Bilgi için : 4K/Eryaz
Tel : (212) 259 38 00
 (212) 212 62 21
Fiyatı : 43 \$ + KDV
 + Başarılı hata düzeltme
 - Yüksek erişim süresi

Delta 40x

Mükemmel Hata Düzeltme

Piyasaya yeni giren bu CD sürücü, okuma hızı testlerinde 12 sürücü arasından 6. oldu. Mükemmel yakın hata düzeltme oranıyla dikkat çeken bu sürücünün erişim süresi için o kadar iyimser olamıyoruz. Zira Delta 40x, erişim süresi testinde 105ms ile 9. olarak başarısız bir tablo çizdi.

Öte yandan Autorun testinde testteki diğer 3 sürücüyle birlikte tüm testin en iyi derecesini verdi. Delta

40x, 8sn'lik CD tanıma süresinin yanında, sessiz çalışmasıyla da beğenimizi kazandı.

Delta 40X'in bir diğer özelliği de, CyberDrive ile birlikte testteki en ucuz sürücü olması. 43\$+KDV'lik fiyatıyla fiyat/performans oranı olarak ortalama diyebileceğimiz bu sürücünün genel olarak gösterdiği performansla zirveyi paylaşan sürücülere bir alternatif olması pek mümkün görünmüyor.

8.

Bilgi için : Datagate
Tel : (212) 288 53 11
Faks : (212) 288 07 86
Fiyatı : 45 \$ + KDV
 + Düşük erişim süresi
 - Düşük okuma hızı ve hata düzeltme

Mida 40x

Yeni Bir Sürücü

Genel performans olarak testimizin 8.sirasında yer alan bu sürücünün Autorun CD tanıma performansının iyi olması ilginç. CD okuma testinden ancak 9.lukla çıkabilen bu sürücünün hata düzeltme performansı daha da kötü. Erişim süresi olarak testteki en iyi 3. performansı vermesi ise bu sürücünün bir diğer sürprizi.

Testteki en ucuz ikinci sürücü olan Mida 40x, hesaplı fiyatına rağmen ortalama ya da altında bir fiyat/perfor-

mans oranı sunuyor. Okuma hızı bir kere düşmeye görsün, sürücü bir daha kendini zor toparlıyor. Bu aşamada zaten düşük olan okuma hızının çok kararlı olmadığını da belirtmekte fayda var.

Autorun CD tanıma testinde iyi bir tablo çizen bu sürücü, erişim süresinin düşük olması açısından dikkat çekici. Tüm bunların dışında, Mida 40x'in fazla ses çıkarmadığını da söyleyebiliriz.

9.

Bilgi için : Karma
Tel : (212) 233 30 30
Faks : (212) 224 37 31
Fiyatı : 55 \$ + KDV
 + Okumakta zorlandığı bölgelerde çabuk toparlanıyor
 - Erişim süresi daha iyi olabilirdi

Toshiba 6402B 32x

Testteki Tek 32x

Özellikle son zamanlarda öne çıkan CD sürücü markalarından biri olan Toshiba, 32 hızlı olan bu modeliyle, ortalamanın epey altında diyebileceğimiz bir genel tablo çizdi. Okuma sırasındaki veri aktarımının çıkabildiği en yüksek değer açısından bakığımızda başarısız diyebileceğimiz bu sürücü, okumakta zorlandığı zaman kısa bir süre için de olsa durma noktasına kadar gelebiliyor. Bu kötü puan kazandırsa da, bu durum

çok kısa sürüyor ve sürücü kısa bir süre içinde toparlanarak tekrar ortalama bir okuma hızına erişiyor. 40x modelinin aksine oldukça sessiz çalışan bu sürücü, erişim süresi açısından testin ortalarında yer aldı. Hata düzeltme testlerinde alt sıralarda yer alan Toshiba 6402B 32x, Autorun testinde de 12 sn gibi kötü sayılabilecek bir skor elde etti. Tüm bunların dışında, sürücü fiyat açısından hesaplı görünüyor.

10.

Bilgi için : Karma/Eryaz
Tel : (212) 233 30 30/
 (212) 212 62 21
Fiyatı : 43 \$ + KDV
 + Düşük fiyat
 - Düşük genel performans

CyberDrive 40x

En Ucuz 40x

Hesaplı ürünlerle tanıştığımız CyberDrive, 40x CD sürücüsüyle testteki en ucuz sürücü olma ünvanını taşıyor.

Performans açısından parlak bir tablo çizemeyen ürün, testlerin tümünde sonlarda yer aldı. Ortalama transfer oranı açısından 10. olan sürücü, söz konusu erişim zamanı olunca da aynı sırayı elde etti. Hata düzeltme testinde ise daha da kötü bir performans gösteren CyberDrive,

bu testte 12. yani sonuncu oldu. Autorun CD tanıma testinde de ortalamasının altında yer alan bu sürücü için söyleyebileceğimiz birkaç iyi şeyden biri sessiz olması.

Okuma kararlılığı açısından ortalamada yer alan CyberDrive, genel olarak testimizin en başarısız sürücülerinden. Sessiz ve teste katılan diğer CD sürücülere oranla ucuz olması dışında bu sürücünün dikkat çekici hiçbir yanı yok.

11.

Bilgi için : Genpa/Empa/Multimedya
Tel : (212) 288 10 78/
 (212) 599 30 50
 (212) 641 33 19
Fiyatı : 69 \$ + KDV
 + Mükemmel dokümantasyon ve uzaktan kumanda
 - Düşük genel performans

Creative Infra CD4820E

Infra Serisinin Son Ürünü

Testimizin en pahalı 3. sürücüsü olan Creative Infra, zaman zaman çeşitli CD sürücülerini okuyamaması ile gündeme gelmekte. 48x olan bu modeli de tıpkı diğer Infra'lar gibi iyi bir dokümantasyon ve doğal olarak uzaktan kumandayla geliyor. Bu uzaktan kumandanın pratikte ne kadar işe yaradığı tartışılır. Fakat Infra Suite'in zaman zaman sistemi yavaşlattığına dair şikayetler alıyoruz. Çok gerekmedikçe bu yazılım programını

kurmamanızda fayda var. Şık görünüme ve uzaktan kumanda gibi diğer hiçbir sürücüde olmayan bir imkana sahip olan Creative 48x, performans açısından oldukça gerilerde kaldı. Autorun CD tanıma testi dışında tüm testlerde 11. olan sürücü, düşük performansıyla bizi şaşırttı. Sürücü oldukça sessiz çalışıyor, fakat bu doğal olarak okuma hızının ve erişim zamanının kötü olmasını affettirmeye yetmiyor.

12.

Bilgi için : Deniz Bilgisayar
Tel : (212) 213 34 00
Faks : (212) 213 34 20
Fiyatı : 50 \$ + KDV
 - Genel olarak düşük performans

Leonoptic 40x

Düşük Performans

Leonoptic testimizde son sırada yer aldı. Leonoptic 40x, okuma hızı olarak açık arayla sonuncu oldu. Bunun dışında, sürücü erişim zamanı olarak da başarılı olmadı ve testin en kötü derecesini elde etti.

Özellikle erişim zamanı oldukça yüksek. Çok düşük bir okuma kararlılığı gösteren sürücünün hata düzeltme performansı da iyi değil.

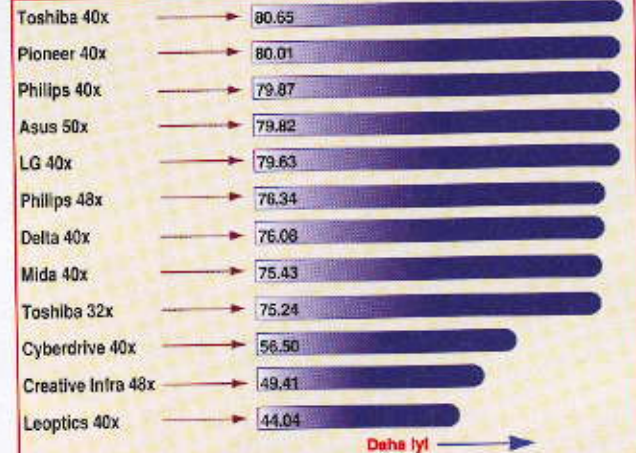
Leonoptic 40x, hata düzeltme testinde ancak 10. sırada yer alabildi.

Okuma sırasında zaman zaman takıldığını gözlemlediğimizi bu sürücünün CD tanıma performansı için de iyi şeyler söyleyemeyeceğiz. Zira Leonoptic40x, 15sn ile bu alandaki en kötü sonucu elde etti. Fiyat açısından testimizin ucuz ürünleri arasında yer almasına karşın, bu sürücüyü kullanıcılara tavsiye edemiyoruz. Zira birkaç dolar daha verip çok daha başarılı bir CD sürücüsü satın almak mümkün.

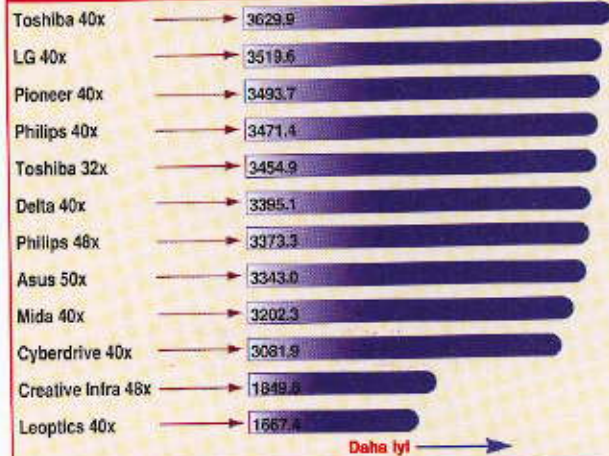
CD Sürücülerin Test Sonuçları

12 adet CD ROM sürücüyü yarıştırdığımız bu ayki testimiz bir hayli çekişmeli geçti. İlk beş sırayı paylaşan sürücüler toplam puanda birbirlerine oldukça yakın sonuçlar verdiler. 32x Toshiba'nın toplam puanda 48x ve 40x cd sürücüleri geçmesi testimizin sürpriziydi.

CHIP Puanı

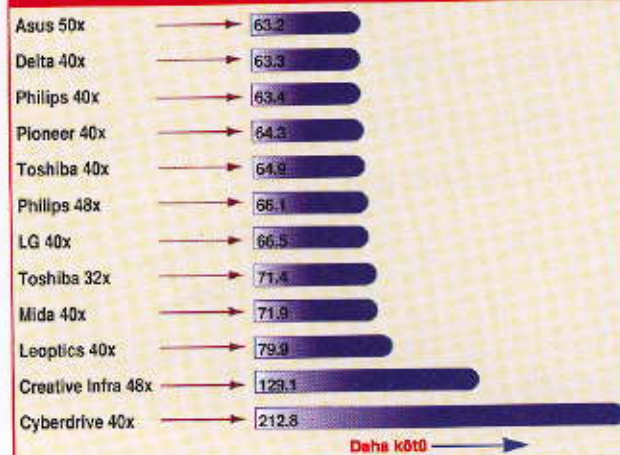
Ortalama Veri Transfer Hızı (Kbte/s)

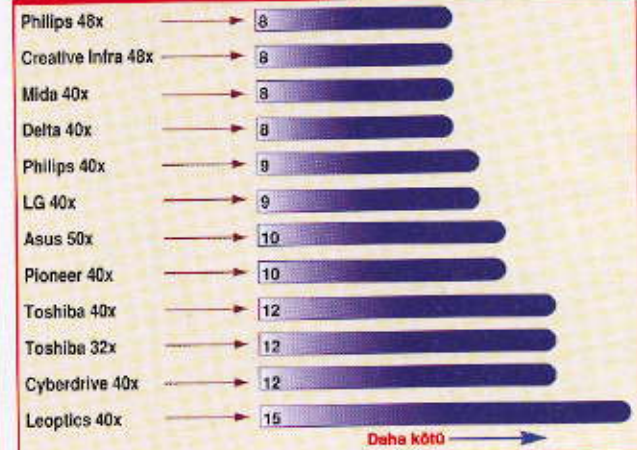
Veri Erişim Hızı (ms)

Hata Düzeltme Performansı (s)

Autorun CD Tanıma (s)

Tüm Teknik Veriler ve Test Sonuçları

Ürün	Toshiba	Pioneer	Philips	Asus	LG
Modeli	XM6502B	DR-944	PCA402DD	CD-S550	CRD-8400B
Firma	Karma	Multimedya	SKY,Boğaziçi Bilgisayar, Karma	Çizgi Elektronik	Ufotek
Tei	(212) 233 30 30	(212) 212 98 50	(212) 232 89 24, (212) 288 92 92, (212) 233 30 30	(212) 273 14 91	(212) 274 56 60
Faks	(212) 224 37 31	(212) 211 47 64	(212) 232 89 26, (212) 274 38 10, (212) 224 37 31	(212) 272 58 86	(212) 266 46 39
İnternet Adresi	www.toshiba.com	www.pioneerelectronics.com	www.postuff.philips.com	www.asus.com.tw	www.lgeus.com/prod-frm.html
Fiyatı	62\$+KDV	62\$+KDV	59\$+KDV	76\$+KDV	54\$+KDV
Teknik Veriler					
Arabirim	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33
Hızı	40x	40x	40x	50x	40x
Belleği Kbyte	128	128	128	128	128
Dijital Audio	var	var	var	var	var
Kulaklık girişi	var	var	var	var	var
CD Çıkış Düğmesi	var	var	var	var	var
İleri Alma Düğmesi	yok	yok	var	var	var
Geri Alma Düğmesi	yok	yok	yok	yok	yok
Ses ayarı	var	var	var	var	var
Birlikte Gelenler					
Ses Kablosu	var	var	var	var	var
Vidalar	yok	var	var	var	var
IDE kablosu	yok	yok	yok	yok	yok
Diğer	Sürücü CD'si	Kurulum Disketi	Kurulum Disketi	Kurulum Disketi	Kurulum Disketi
Test Sonuçları					
Ortalama veri transfer hızı Kbyte/s	3629.9	3493.7	3471.4	3343	3519.6
Veri erişim hızı (ms)	76.1	76.6	80.3	71.6	79.6
Hata düzeltme performansı (s)	64.9	64.3	63.4	63.2	66.5
Autorun CD tanıma (s)	12	10	9	10	9
CHIP Puanı	80.65	80.01	79.87	79.82	79.63

CD Sürücüler

Test sırasında CHIP International editörlerinden Albert Lauchner'in yazdığı CD-Mess adlı programı kullandık. Program, ortalama veri transferi ve erişim zamanını ölçüyor. Kullandığımız diğer bir program, yine aynı kişinin yazdığı CD-Err adlı hata düzeltme ölçümü programı. CD-Err, hata düzeltme performansını ölçmek için çiziklerle dolu bir CD üzerinde çe-

şitli okuma testleri yapıyor. Bu testler bittiğinde testin tamamlanması için gereken sürenin kısa olması, o sürücünün hata düzeltme performansının yüksek olduğunu gösteriyor. Diğer bir test kriterimiz ise Autorun özelliği içeren bir CD'nin sürücü tarafından tanınma süresi. Doğal olarak bu sürenin kısa olması, CD sürücünün CD'yi çabucak tanıyıp çalıştırma-

ya başlaması anlamına geliyor. Testte kullandığımız fakat puanlamaya katmadığımız bir test kriteri ise, CD-ROM Drive Analyzer adlı programın sonuçları oldu. Program okuma sırasında sürücünün çıkabildiği maksimum hızı ve düştüğü minimum hızı ölçüyor. Bu şekilde sürücünün okuma sırasında zorlandığı zaman CD'ye verdiği tepkiyi anlamak mümkün. Bazı sürücüler bu

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler SANYO LCD Digital Camera VPC-G350 ile çekilmiştir.

Philips	Delta	Mida	Toshiba	CyberDrive	Creative Infra	Leoptics
PCA483CD	OPC-K101	LTN-382	XM64C2B	400D	Cd4820E	CDD-1400
SKY,Boğaziçi Bilgisayar, Kama	4K, Eryaz	Datagate	Kama	Kama, Eryaz	Genpa, Emipa, Multimedia	Deniz Bilgisayar
(212) 232 89 24, (212) 288 92 92, (212) 233 30 30	(212) 259 36 00, (212) 212 62 21	(212) 288 53 11	(212) 233 30 30	(212) 259 36 00, (212) 212 62 21	(212) 288 10 78, (212) 598 30 50, (212) 641 33 19	(212) 213 34 00
(212) 232 89 26, (212) 274 38 10, (212) 224 37 31	(212) 260 57 47, (212) 268 17 74	(212) 288 07 86	(212) 224 37 31	(212) 260 57 47, (212) 288 17 74	(212) 275 38 97, (212) 598 53 53, (212) 641 17 99	(212) 213 34 20
www.pcstuff.philips.com	www.delta.com.tw		www.toshiba.com	www.cyberdrive.com.tw	www.soundblaster.com	www.leoptics.com
81S+KDV	43S+KDV	45S+KDV	55S+KDV	43S+KDV	63S+KDV	50S+KDV
IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33
48x	40x	40x	32x	40x	48x	40x
512	128	128	128	128	256	128
var	var	var	var	var	var	var
var	var	var	var	var	var	var
var	var	var	var	var	var	var
var	var	var	yok	yok	var	var
yok	yok	yok	yok	yok	var	yok
var	var	var	var	var	var	var
var	var	yok	var	var	var	var
var	var	var	yok	var	var	var
yok	yok	yok	yok	yok	var	yok
Kurulum Disketi	Kurulum Disketi	Kurulum Disketi	Sürücü CD'si	Kurulum Disketi	Sürücü CD'si, Uzaktan Kumanda	Kurulum Disketi
3373.3	3395.1	3202.3	3454.9	3081.9	1849.8	1667.4
94.4	105	79.2	84.9	105.8	110.3	158.1
66.1	63.3	71.9	71.4	212.8	129.1	79.9
8	8	8	12	12	8	15
76.34	76.08	75.43	75.24	56.5	49.41	44.04

Nasıl Test Ettik?

testte minimum değer olarak 0'a kadar düştüler. Yani durdular. Bazılarıysa kısa bir afallama süresinden sonra hızlanarak yollarına devam ettiler. Bu testi CD-Err hata düzeltme testiyle karıştırmamak gerek. Zira hata düzeltme testi sırasında Cd üzerinde ciddi çizikler varken Drive Analyzer programıyla test sırasında temiz bir CD kullandık. Dolayısıyla test programlarının ve sürücüler-

rin önemli ölçüde çizik içeren CD ile temiz CD'ye gösterdiği hata düzeltme ve okuma işlemi her zaman tutarlı olmadı.

Puanlama

Puanlama yaparken ortalama transfer oranının toplam puan üzerinde %45'lik bir ağırlığı oldu. Erişim süresinin ise toplam puana katkısı %25'ti. Hata dü-

zeltme performansının CHIP puanı üzerinde %20'lik etkisi olan testimizde, Aürun CD tanıma testi için %10'luk bir ağırlık saptadık.

Test Platformu:

PII 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
IBM DTTA-350840 8.4Gb sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı

CHIP Test Merkezi

CHIP TOP 10 Testlerinin Getirdikleri...

CHIP Top10 tablolarındaki ürünler PC pazarındaki en iyi ürünlere genel bir bakış sağlıyor. En önemli donanım kategorilerinde her ay güncellenmiş olarak CHIP testlerinin en iyi 10 aygıtını bu tablolarda bulabileceksiniz. Önümüzdeki aylarda bu kategorilere ye-

nileri eklenecek.

Her değerlendirmeyi şeffaf bir şekilde tablolarda göstermeye çalıştık, yani CHIP Top10 sizlere sadece boş tablolar sunmakla kalmıyor, aynı zamanda her kategorinin nasıl test edildiğini de açıklıyor.

Tablolar size satın alma kararınız-

da yardımcı olacak tüm bilgileri içeriyor (aşağıdaki açıklamaya bakın): teknik bilgiler, performans değerleri, fiyatlar. Bir aygıtın listedeki sıralaması sadece teknik performansına dayanan toplam değerlendirmeye bağlı, fiyatın burada hiçbir etkisi yok. Ancak sizin için bazı özellikler çok daha önemliyse, her bir ölçüm değeri ve fiyat verilerinden kendiniz için en uygun aygıtı tespit edebilirsiniz.

Satın Alma Kararınız için TOP10 Tabloları

Bir sütunun en iyi değeri renkli gösterilmiştir. Örneğin CHIP Performans sütununda da görebileceğiniz gibi 1. Sıradaki aygıt en yüksek CHIP Performans'a sahip. Sabit disklerin erişim süreleri gibi, kriterlerdeki en düşük değer bazen en iyisi olabiliyor.

Burada üreticinin ismini, ürün adını modelini ve distribütörlerin telefon numaralarını bulabilirsiniz.

TEKNİK altında aygıtla ilgili en önemli teknik verileri bulabilirsiniz.

CHIP Değerlendirmesi altında her aygıt için her test kategorisindeki değerlendirme puanları ve toplam değerlendirme yer alıyor. Tek tek değerlendirmelerin sonuçları ağırlıklı olarak değerlendirilip toplam puan hesaplanıyor. Ağırlıklı değerlendirme ile ilgili ayrıntılı bilgileri her TOP10 testinin başındaki yazıda (Nasıl Test Ettik?) bulabilirsiniz.

TEKNİK										CHIP PUANLARI											
Sıra	Marka Modeli	Distribütör Firma Telefon	Arz Edilen	Kapasite	Çözge	Okuma Hızı (MB/s)	Yazma Hızı (MB/s)	Veri Transferi Hızı (MB/s)	Ortalama Enerji Harcama (W)	CHIP Performans	3D Çözge Alım (A)	15V'de Çözge Alım (A)	60° Tilt'de Çözge Alım (A)	Çizim Puanı	Fiyat (₺ + KDV)	Müş Başlangıç Zamanı (Yazın 15)	CHIP'in Yorumu				
1	Seagate Cheetah ST350022W	Karaca, Çarşıbaşı	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Yüksek hızlı başlangıç ve çıkış.				
2	Seagate Cheetah ST350022W	Karaca, Çarşıbaşı	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Yüksek hızlı başlangıç ve çıkış.				
3	Seagate Barracuda ES.7200.10	Karaca, Çarşıbaşı	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Ortalama yüksek hızlı çıkış.				
4	Hitachi CAC024	Ortaçay, Çarşıbaşı	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Teknik ve hızlı çıkış.				
5	Quantum Trion 7000	Karaca	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Yüksek hızlı çıkış.				
6	Western Digital WD7000BP	Karaca, Çarşıbaşı	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Yüksek hızlı çıkış.				
7	Western Digital WD7000BP	Karaca, Çarşıbaşı	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Yüksek hızlı çıkış.				
8	Maxtor 6L080P	Ortaçay, Çarşıbaşı	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Ortalama yüksek hızlı çıkış.				
9	Maxtor 6L080P	Ortaçay, Çarşıbaşı	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Yüksek hızlı çıkış.				
10	Maxtor 6L080P	Ortaçay, Çarşıbaşı	02-6301	4.000 GB	1024K	125	101	0.475	0.311	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	Yüksek hızlı çıkış.				

Sıralama ürünlerin fiyatından bağımsız olarak gerçekleşiyor ve toplam puana dayanıyor.

Fiyatlar üreticiler veya distribütörler tarafından her sayı için derginin çıkış tarihinden yaklaşık bir hafta önce güncellenmiş olarak bildiriliyor.

Bu alanda da aygıtla ilgili açıklayıcı bilgiler ve yorumlar bulabilirsiniz. Tabloları mümkün olduğunca güncel tutabilmek için dergide yayınlanamayacak kadar çok aygıt test ediyoruz, ancak bunlardan sadece en iyi 10 tanesini listemize girebiliyoruz.

İçerik

Top 10 Listeleri ve Bilgiler

	Sayfa
Sabit Diskler	156
Ekran Kartları	158
CD Sürücüler	160
CD Yazıcılar	161

Test Merkezinden

Kasa Halısı Gürültüyü Önler

PC kasalarının fiyatları gibi kalınlıkları da azaldı. Ancak kullanılan ince materyal yüzünden gürültüye varan ve oldukça rahatsız edici sesler oluşabiliyor. Sabit disk, CD-ROM ve fan vibrasyonları kasanın kenarlarının titreşmesine ve sinir bozucu gürültülere neden oluyorlar.

CHIP Test merkezinde, gürültüyü önleyici madde olarak halı kullandık. Bu sayede oldukça ucuz ve etkili bir ses izolasyonu sağlayabildik.

10 santimetre genişliğinde şerit halılar çift taraflı yapıştırıcı bir bant ile kasa kapağının iç tarafına yapıştırılabilir, bu sayede kasa içinde nispeten daha az (en azından çok rahatsız etmeyen) gürültü oluşur.

Kasa içinde ses izolasyonu yaparken sabit disk yuvası gibi dar yerlere dikkat edin, aksi halde kasayı her kapatma girişiminiz bir işkenceye dönüşebilir.

Sabit Disk'leri Nasıl Test Ettik?

SCSI ile IDE arasındaki alışlagelmiş performans farkı gittikçe kapanıyor. IDE kapasite bakımından da hızla geliyor.

Sabit diskleri test ederken Chip test merkezi için üretilen Diskbench adlı programı kullandık. Program, gerek okuma, gerekse yazma hızını ölçerek sabit diskin genel performansı hakkında oldukça güvenilir bilgiler veriyor. Saniyedeki veri aktarımı ve ortalama erişim süresi, test içinde kullandığımız yegane kriter değildi. Sabit disklerin hem +12V hem de +5V'luk girişlerinden çektiği akımı ölçüp genel olarak diskin sükunet durumunda harcadığı gücü hesapladık. Disklerin harcadığı güç, diskte ortaya çıkan ısının doğrusal bir göstergesi. Dolayısıyla çok güç harcayan bir diskin çalışırken fazlaca ısınacağı söylenebilir. Bir sabit diskin performansının yüksek olabilmesi için sadece veri aktarımının yüksek olması yeterli

değildir. Diskin yüzey üzerindeki verilere erişiminin de çabuk olması istenir. Sabit diskin dakikadaki dönüş hızını artırmak, disk yüzeyi üzerindeki verilere erişen kafanın da hızının artırılmasını zorunlu kılar. Bu hızın yeterli olmadığı durumlarda sabit diskteki önbellek devreye girer. Bu önbellekteki daha önce yapılmış ve gelecekte yapılması olası işlemler saklanır. Benzeri mantık, RAM erişiminin yeterince hızlı olmadığı durumlarda CPU'nun önbellek kullanmasında da geçerlidir. Sabit disklerin hızını ölçmek için, önbellek kullanılarak yapılan rastgele erişimlerin ortalaması alınır. Okuma ve yazma için ayrı ayrı elde edilen bu değerler, bu sırada gerçekleşen ortalama erişim süresi ile birlikte genel performansı oluşturur.

Toplam Puanın Hesaplanması

Sabit disklerin puanlaması için, önce her biri için %33 ağırlıklı olmak üzere veri yazma, okuma ve ortalama erişim süresini kullanarak bir toplam puan çıkardık.

Bu puanı CHIP Performans puanı olarak isimlendirdik. Bu değerleri tabloda görebilirsiniz. Daha sonra bu puanın %90'ını ve güç tüketim puanının %10'unu kullanarak nihai Chip puanını oluşturduk.

Test Platformu

Asus P2B BX Anakart
P II 450 işlemci
128 MB SDRAM
8.4 GB IBM IDE disk
40x Pioneer CD sürücü

156

OYUN DAHA BİTMEDİ

1 Haziran'da Bayilerde

SPEC OPS Tam Sürüm

IDE Sabit Diskler

TEKNİK						CHIP PUANLARI										
Sıra	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arabirimi	Kapasitesi	Cache*	Okuma Transfer Hızı (Mb/s)*	Yazma Transfer Hızı (Mb/s)*	Ortalama Erişim Hızı (ms)*	CHIP Performans*	5V'da Çektiği Akım (A)**	12V'da Çektiği Akım (A)**	Güç Tüketimi (W)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)	CHIP'in Yorumu
1	Maxtor 90645D4	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA	8.4 GB	512K	7.32	6.69	8.7	65.8	0.79	0.47	4.79	65.53	155	0.021	Ortalama veriyi okuma hızı düşük
2	Maxtor 90756D6	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA	7.5 GB	512K	7.33	6.75	8.211	67.22	0.73	0.93	7.405	64.55	232	0.035	Yüksek fiyat/performans oranı
3	Quantum Fireball EX QM312700EX	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA	12.7GB	512K	7.81	7.19	14.37	61.58	0.58	0.74	5.89	60.94	277	0.025	Ortalama veriyi okuma hızı düşük
4	Fujitsu MPC3043AT	Ufotek (212) 274 56 60	UltraDMA	4.3 GB	256K	7.67	7.09	15.99	59.61	0.81	0.35	4.12	60.47	135	0.031	Düşük orijinal
5	Fujitsu MPC3084AT	Ufotek (212) 274 56 60	UltraDMA	8.4 GB	256K	7.68	7.07	16.04	59.55	0.75	0.42	4.35	60.43	146	0.019	Testteki en yüksek fiyat/MB oranı
6	Quantum Fireball CR QM304300CR	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA	4.3GB	512K	7.72	7.12	14.99	60.57	1.01	0.52	6.64	59.91	124	0.033	Yüksek verimlilik
7	Fujitsu MPC3054AT	Ufotek (212) 274 56 60	UltraDMA	6.4 GB	256K	7.67	7.08	17.31	58.78	0.79	0.38	4.25	59.83	1184	0.023	Yüksek fiyat/performans oranı
8	Western Digital WD CaviarC26400	Karma, Datagate, İhlas-Acer**	UltraDMA	8455 MB	512K	7.23	6.57	12.98	58.88	1.06	0.37	4.87	59.15	155	0.021	Düşük verimlilik hızı
9	Western Digital WD CaviarC14300	Karma, Datagate, İhlas-Acer**	UltraDMA	4311 MB	512K	7.28	6.58	13.58	58.46	1.08	0.34	4.74	58.94	136	0.036	Ortalama Performans
10	Western Digital WD CaviarC313000	Karma, Datagate, İhlas-Acer**	UltraDMA	13020 MB	512K	7.27	6.56	13.02	58.96	1.13	0.42	5.34	58.64	264	0.025	Sessiz çalışma, Yazma transferi daha iyi okunabiliyor

* Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Firmaların telefonları sırasıyla şöyle: (212) 233 30 30, (212) 288 53 11, (216) 317 96 50

SCSI Sabit Diskler

			TEKNİK			CHIP PUANLARI												
Sıra	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arabirimi	Kapasitesi	Cache*	Okuma Transfer Hızı (Mb/s)*	Yazma Transfer Hızı (Mb/s)*	Ortalama Erişim Hızı (ms)*	CHIP Performans*	5V'da Çektiği Akım (A)**	12V'da Çektiği Akım (A)**	Güç Tüketimi (W)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)	CHIP'in Yorumu		
1	Seagate Chestah ST34502LW	Karma, Datagate***	U2-SCSI	4.55 GB	1024K	12.5	19.1	5.875	63.31	1.81	0.99	10.47	61.74	572	0.14	Testteki en düşük ortalama veri erişim süresi		
2	Seagate Chestah ST118202LW	Karma, Datagate	U2-SCSI	18.2GB	1024K	12.5	18.3	6.445	60.74	1.76	2.52	19.52	57.22	1510	0.095	Yüksek Güç tüketimi		
3	Seagate Barracuda ST34573LW	Karma, Datagate	U2-SCSI	4.55 GB	512K	11.9	18.5	9.00	58.6	1.87	0.74	8.62	55.84	417	0.1	Ortalama erişim süresi düşük		
4	Hitachi DK329H	Datagate, Deniz Bilg., Boğaziçi Bilg.***	U2-SCSI	9.1 GB	512K	10.7	19.7	12.44	52.12	1.59	1.15	10.67	51.78	459	0.058	Testteki en hızlı yazan disk		
5	Quantum QM309100TD	Karma (212) 233 30 30	U2-SCSI	9.1 GB	1024K	11.4	19.4	14.87	51.58	1.19	1.06	9.33	51.51	572	0.072	Yüksek yazma hızı		
6	Western Digital WD Enterprise WDE4550	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	U2-SCSI	4.55 GB	512K	11.6	17.5	13.21	50.23	2.00A	0.85	10.1	50.16	399	0.1	Düşük Fiyat/Performans oranı		
7	Western Digital WD Enterprise WDE9100	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	U2-SCSI	9.1GB	512K	11.8	18.3	13.65	51.05	1.99	1.15	11.82	50.14	575	0.072	Yüksek Fiyat/MB oranı		
8	Fujitsu MAA3182SP	Ufotek (212) 274 56 60	U2-SCSI	18.2GB	512K	13.8	13.9	13.93	48.7	2.25	1.54	14.85	47.2	1403	0.088	Ortalama erişim süresi yüksek		
9	Fujitsu MAE3091LP	Ufotek (212) 274 56 60	U2-SCSI	9.1 GB	2048K	11.5	13.8	13.85	44.78	1.67A	0.8	8.97	45.87	611	0.077	Testteki en yüksek orijinal sahip disk		
10	Fujitsu MAE3091SP	Ufotek (212) 274 56 60	U2-SCSI	9.1 GB	512K	12.1	13.1	13	45.31	1.74	1.02	10.47	45.56	611	0.077	Yazma transfer hızı düşük		

* Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Karma: (212) 233 30 30, Datagate: (212) 288 53 10, Deniz Bilg.: (212) 213 34 00, İhlas-Acer: (216) 317 96 50, Boğaziçi Bilg.: (212) 288 92 92

Ekran Kartlarını Nasıl Test Ettik?

TNT2 ve Voodoo3'ün gelmesiyle ekran kartları piyasası iyice kızıştı. Hedef ise ev kullanıcıları pazarından en büyük payı kapmak.

Daha yüksek saat hızları, daha fazla Texture derken oyun grafikleri gittikçe güzelleşiyor, donanım üreticilerinin sunduğu olanaklar, oyun geliştiriciler tarafından sonuna kadar kullanılıyor. Bunun sonucunda ortaya çıkan oyun grafiklerini gerçeğinden ayırtmak, gittikçe zorlaşıyor.

NVIDIA'nın Bombaları: TNT ve TNT2

TNT2 sonunda çıktı ve bu işlemciyi kullanan Sample kartlar test merkezlerine yollanmaya başladı. Siz bu yazıyı okurken TNT2'li kartlar ortalıkta cirit atıyor olacak. TNT2 aslında yeni bir mimariye sahip değil. Nvidia, TNT2 ile birçok açıdan daha önce TNT için verdiği sözleri tutuyor.

Tek saat döngüsünde iki kaplama yapıştırabilen TNT, aslında şu ankinden daha yüksek bir çekirdek ve bellek saat hızıyla piyasaya sürülecekti. Fakat Nvidia sözünü tutamadı ve işlemci daha büyük bir transistör boyutu ve düşük saat hızlarıyla piyasaya sürüldü. Doğrusu TNT piyasaya ilk çıktığı zaman yer yerinden oynamıştı.

Riva 128'in aksine mükemmel bir görüntü kalitesine de sahip olan TNT, önce Voodoo2'yi daha sonra da çıkışının ardından Banshee'yi tartışmasız bir şekilde geçti. TNT'den önce oyun geliştiriciler, gelişkin grafiklere sahip oyunları yazarken önce Glide'i düşünmek zorundaydılar. TNT'den sonra ise Direct3D ve OpenGL daha fazla önem kazanmaya başladı.

Eğer oyunların yanında profesyonel OpenGL uygulamaları da çalıştırıyorsanız, piyasada sahip olabileceğiniz en iyi fiyat/performans oranına

sahip işlemci, kesinlikle TNT (ya da TNT2). TNT2'nin daha yüksek saat hızlarına sahip ULTRA adlı bir versiyonu da gündemde. Bu saat hızı artışı çılgınlığının sonu neye varır bilmiyoruz ama transistör boyutlarını küçültürsek daha hızlı işlemciler üretmek yakında imkansız hale gelecek, zira şu an kullanılan silikon teknolojisinin elverdiği sınırlara neredeyse ulaşıldı.

3dfx'in Yeni Voodoo'ları: Voodoo 2000 ve 3000

Her ne kadar piyasaya çıkan grafik işlemciler önce "Voodoo Killer" olarak duyurulsun da, 3dfx'in oyun piyasasına katkılarını kimse yadsıyamaz.

Ayrıca nispeten aklı başında TNT fanatığı Voodoo düşmanları kesinlikle bilir ki, 3dfx ve Nvidia arasındaki bu rekabet sayesinde 3D ev uygulamaları bu kadar gelişmiştir.

İlk olarak Cebit99 fuarında gördüğümüz Voodoo3 işlemciler, oyunlar konusunda oldukça başarılı görünüyorlardı. Bu işlemcilerin en çok eleştirilen yanı ise 32 Bit Rendering yapamamaları. Hannover'de gördüğümüz 3dfx mühendisi Nick Pandher, 32 Bit Rendering konusunun kesinlikle önemli olmadığını, şu an donanımsal olarak bu görüntü kalitesinin çok pratik olmayacağını söyledi.

Hatta daha ileri giderek V3'ün

TOP10 Hakkında

Grafik kartları konusunda doğrusu Hannover Cebit99'da konuştuğumuz Leadtek mühendisleri haklı çıktılar. Başarılarını sürücü yazma konusuna diğer üreticilerden daha fazla önem vermelerine borçlu olduklarını söyleyen Leadtek mühendisleri, Winfast 3D S3201 ile söylediklerini haklı çıkaran bir tablo çizdiler.

TOP10 tablomuzun 1.'si olan Leadtek TNT2, sürücüler bakımından (kartın Sample olmasına rağmen) oldukça oturmuş ve hazır görünüyordu. Bu kadar başarılı bir kartın fiyat açısından ortalarda seyretmesi de kartın bir başka avantajı kuşkusuz. Sürücü konusunda bir diğer uzman üretici olan ELSA'nın Erazor III ile zirveye ortak olması ise bizi çok şaşırtmadı.

Üçüncü ve dördüncü sırada bulunan Voodoo3 kartlar ise oldukça yüksek 3D Mark99 performansı ile dikkat çekiyorlar. Özellikle Voodoo3 3000,

Quake2 testinde tüm test içinde açık farkla rekor kırarak 92.5 fps'lik bir performans gösterdiyse de, düşük OpenGL performansı, kartın toplam CHIP puanı üzerinde olumsuz etki yarattı.

4.Sırada olan ve hesaplı fiyatıyla dikkat çeken Voodoo3 2000 için de benzer bir dezavantaj vardı doğal olarak. Fakat bu kart, fiyat/performans olarak oyunlara düşkün kullanıcılar için testteki en başarılı kartlardan biri. Önceki grafik kartı testimizin birincisi olan STB4400 Velocity'nin TOP 10'daki başarısını tahmin ediyorduk zaten. Gerçekten de Velocity 4400, genel performans olarak tüm TNT'ler içinde ayrı bir yere sahip. Genel olarak TOP10 tablomuzda Sample halinde olan ve henüz piyasaya sürülmemiş kartların olduğunu kolayca görebilirsiniz. Önümüzdeki ay piyasaya sürülecek bu kartları tekrar test ederek tablomuzu güncelleyeceğiz.

AGP kullanımı için de benzer bir gerekçe gösterdi.

Doğrusu bazı açılardan Nick Pandher'e hak vermek mümkün. Sonuçta yazılım ve donanım üreticileri, kendi içlerinde genel olarak teknolojinin farklı aşamalarında bulunuyorlar ve genellikle toplam performans, her zamanki gibi en yavaş çalışan bileşene endeksli oluyor. Öte yandan Voodoo3'ün günümüzün modern grafik işlemcilerinde artık standart olan donanımsal OpenGL desteği sunmaması, bu işlemciyi tam anlamıyla oyun uygulamalarıyla sınırlandırıyor. Aslında 3dfx de zaten bunu istiyor.

Ekran Kartlarını Nasıl Test Ettik?

Test için grafik kartları testlerinde standartlaşmaya başlayan ve PIII desteği de olan 3D Mark 99 Max adlı programı kullandık.

Günümüz kullanıcılarının en çok

kullandığı ekran özellikleri olan 800*600 çözünürlük ve 16 bit renk derinliğiyle çalıştırdığımız programı, www.3dmark.com adresinden indirebilirsiniz. Bu adresten indirdiğiniz program bazı kısıtlamalarla çalışıyorsa da bu, grafik kartınızın genel performansı hakkında bilgi sahibi olmanıza engel olmuyor. 3D Mark 99 Max, test içinde çeşitli demolar ve grafiksel algoritmalar kullanıyor. Burada amaç kullanıcıların oyunlarda karşılaşabileceği ortamları simüle edebilmek.

Örneğin programın kullandığı demolardan biri olan Race içinde 3.3Mb'lık doku kullanılmış, 15700 adet Vertice (poligonları oluşturan noktacıklar) içeren sahnede, 19342 adet poligon var.

First Person adlı ikinci demonun aksine Race'de tek geçişli Rendering söz konusu. Tüm bunların dışında demo içinde Direct 3D altında, Trilinear Filtered Texture Mapping, Ver-

tex Fog ve Diffuse Gouraud Shading gibi algoritmalar var. Burada amaç dediğimiz gibi oyun ortamını aynen canlandırmak.

3D Mark puanının testteki ağırlığını %50 olarak belirledik. Artık standart hale gelen QuakeII ve Incoming adlı oyunlara testi %20'şerlik ağırlıkla etkilediler. FPS testlerinde VSync kapalı tutuldu. Kartların OpenGL performansını ölçmek için bu konuda tartışmasız bir otorite olan Viewperf adlı programı kullandık. Program içindeki CDRS04 ve AWADWS02 adlı OpenGL demolarının %5'lik etkisiyle toplam CHIP puanı elde edilmiş oldu.

Test platformu:

(VSync kapalı)

PIII 500 işlemci

AsusP2B BX anakart

128Mb SDRAM

8.4 GB IBM IDE sabit disk

40x Pioneer CD-ROM Sürücü

Ekran Kartları

			TEKNİK			CHIP PUANLARI*						Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
Sıra	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Yongaseti	Mimari	Ram	Incoming (fps)*	Quake (fps)*	3D Mark 99 Max*	CDRS04 (Open GL)*	AWADWS02 (Open GL)*	Topl. CHIP Puanı		
1	Leadtek Winfast S320 II	Turcom Bilgisayar (216) 330 57 83	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	16MB	120.67	83.7	5017	90.22	11.27	62.49	155	Bağlantı ve olumsuz simitler
2	Elsa Erazor III	TET (212) 258 35 32	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32MB	118.84	79.7	4918	90.60	11.38	61.13	265	Yüksek OpenGL performansı
3	3DFX Voodoo3 3000	Ölçen (212) 280 97 01	Voodoo3 3000	AGP 2x	32MB	106.94	92.5	4948	4.44	4.40	57.14	219	En yüksek Quake2 puanı
4	3DFX Voodoo3 2000	Ölçen (212) 280 97 01	Voodoo3 2000	AGP 2x	16MB	100	81.1	4938	4.44	4.40	54.97	139	Yüksek fiyat/performans oranı
5	STB Velocity 4400	Ölçen (212) 280 97 01	Nvidia Riva TNT	AGP 2x	16MB	10.45	60.1	4268	63.25	10.28	52.17	169	TNTlerin en iyisi
6	Elsa Erazor II	TET (212) 258 35 32	Nvidia Riva TNT	AGP 2x	16MB	100	58.4	4180	86.75	11.41	51.37	155	Yüksek fiyat/performans oranı
7	Diamond Viper 550	Karma, Multimedia (212) 233 30 30, (212) 212 98 50	Nvidia Riva TNT	AGP 2x	16MB	111	60.5	3802	61.27	10.39	49.12	129	Ortalama performans
8	Pixelview RivaTNT	Multimedia (212) 212 98 50	Nvidia Riva TNT	AGP 2x	16MB	110.3	60.1	3789	61.33	10.67	49.00	95	Uygun fiyat
9	Hercules TNT	Multimedia (212) 212 98 50	Nvidia Riva TNT	AGP 2x	16MB	110	60.2	3789	60.90	10.30	47.67	115	Ortalama performans
10	Creative Graphic Blaster TNT	Multimedia, Empa, Gen-pa* (212) 212 98 50, (212) 599 30 50	Nvidia Riva TNT	AGP 2x	16MB	99	57.1	3570	60.40	10.23	45.87	110	Ortalama performans

* Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi * Gen-pa: (212) 288 10 70

CD Sürücülerini Nasıl Test Ettik?

Özellikle CD-R, CD-RW ve test amacıyla çizdiğimiz CD'leri okurken takılan CD sürücülerin sayısı hiç te az değil.

Test sırasında CD-Mess adlı programı kullandık. Program, ortalama veri transferi ve erişim zamanını ölçüyor. Kullandığımız diğer bir program, yine aynı kişinin yazdığı CD-Err adlı hata düzeltme ölçümü programı. CD-Err, hata düzeltme performansını ölçmek için çiziklerle dolu bir CD üzerinde çeşitli okuma testleri yapıyor. Bu testler bittiginde testin tamamlanması için gereken sürenin kısa olması, o sürücünün hata düzeltme performansının yüksek olduğunu gösteriyor. Diğer bir test kriterimiz ise Autorun özelliği içeren bir CD'nin sürücü tarafından tanınma süresi. Testte kullandığımız fakat puanlamaya katmadığımız bir test kriteri ise, CD-ROM Drive Analyzer adlı

programın sonuçları oldu. Program okuma sırasında sürücünün çıkabildiği maksimum hızı ve düştüğü minimum hızı ölçüyor. Bu şekilde sürücünün okuma sırasında zorlandığı zaman CD'ye verdiği tepkiyi anlamak mümkün. Bazı sürücüler bu testte minimum değer olarak 0'a kadar düştüler. Yani durdular. Bazılarına kısa bir alallama süresinden sonra hızlanarak yollarına devam ettiler. Bu testi CD-Err hata düzeltme testiyle karıştırmamak gerek. Zira hata düzeltme testi sırasında CD üzerinde ciddi çizikler varken Drive Analyzer programıyla test sırasında temiz bir CD kullandık. Dolayısıyla test programlarının ve sürücülerin önemli ölçüde çizik içeren CD ile temiz CD'ye göster-

diği hata düzeltme ve okuma işlemi her zaman tutarlı olmadı.

Testte Kullanılan Puanlama Yöntemi

Puanlama yaparken ortalama transfer oranının toplam puan üzerinde %45'lik bir ağırlığı oldu. Erişim süresinin ise toplam puana katkısı %25'ti. Hata düzeltme performansının CHIP puanı üzerinde %20'lik etkisi olan testimizde, Autorun CD tanıma testi için %10'luk bir ağırlık saptadık.

Test Platformu:

Pii 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı

CD Sürücüler

			TEKNİK		CHIP PUANLARI							
Sıra	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arayışım	Hızı	Önbelleği (Cache)	Ortalama Veri Transfer Hızı (Kbps)**	Ortalama Erişim Süresi (ms)**	Hata Düzeltme Performansı**	Autorun CD Tanıma**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Toshiba XM6502B	Karma (212) 233 30 30	IDE Ultra DMA 33	40x	128	3628.9	76.1	64.0	12	80.65	62	Düşük erişim süresi, Yüksek Okuma hızı
2	Pioneer DR-94H	Multimedia (212) 212 98 50	IDE Ultra DMA 33	40x	128	3493.7	76.8	64.3	10	80.01	62	İyi sayılabilecek okuma hızı
3	Philips PCA402CD	Karma, SKY, Boğaziçi Bilg.*** (212) 233 30 30, (212) 212 89 24	IDE Ultra DMA 33	40x	128	3471.4	80.3	83.4	9	79.87	59	Başarılı hata düzeltme
4	Asus CD-550	Çizgi Elektronik (212) 273 14 91	IDE Ultra DMA 33	50x	128	3343	71.6	63.2	10	79.82	78	Testteki en iyi erişim süresi ve hata düzeltme performansı
5	LG CRD-8400B	Ufoteck (212) 274 58 60	IDE Ultra DMA 33	40x	128	3519.5	79.6	66.5	9	79.63	64	Okuma kararlılığı çok yüksek
6	Philips PCA402CD	Karma, SKY, Boğaziçi Bilg.*** (212) 233 30 30, (212) 212 89 24	IDE Ultra DMA 33	48x	512	3373.3	94.4	66.1	8	78.34	59	Başarılı hata düzeltme, güvenilir
7	Beta OPC-K101	AK, Eryaz (212) 259 38 00, (212) 212 62 21	IDE Ultra DMA 33	40x	128	3395.1	105	65.3	8	76.08	43	Başarılı hata düzeltme
8	Mida LTN-382	Datalog (212) 288 53 11	IDE Ultra DMA 33	40x	128	3202.3	79.2	71.9	8	75.43	45	Düşük erişim süresi, Düşük okuma hızı ve hata düzeltme
9	Toshiba XM5402B	Karma (212) 233 30 30	IDE Ultra DMA 33	32x	128	3454.9	84.9	71.4	12	75.24	55	Okumakta zorlandığı bölgelerde çabuk toparlanıyor
10	CyberDrive 400D	Karma, Eryaz (212) 233 30 30, (212) 212 62 21	IDE Ultra DMA 33	40x	128	3081.9	105.6	212.8	12	58.5	43	Genel performansı düşük, Uzun

* Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Boğaziçi Bilg.: (212) 288 92 92

CD Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Başarılı bir kayıt işlemi için CD Writer'ın bireysel başarımı dışında, genel olarak sisteminizin hızlı ve stabil olması şart.

Test sırasında okuma hızı için ortalama veri transferi, maksimum değer ve minimum değer olmak üzere üç ayrı kriter kullandık. Maksimum değer, okuma sırasında çıkılan tepe noktasını yansıtırken, minimum değer de CD okunurken yazıcının düştüğü en küçük okuma değerini gösteriyor. Bu aşamada belirtmemiz gereken önemli bir konu, ortalama veri transferinin bu iki değer ortalama alınarak oluşturulmadığı. Çünkü her iki değer de belli bir süreçten bağımsız uç değerler. Yani 10 dakikalık bir okuma testinde, yazıcı 10 saniye boyunca 700Kb/sn veri aktarımı yaparken, 9 dakika 50saniye boyunca 1200Kb/sn ya da üzeri veri aktarımı yapmış olabilir. Bu aşamada, bu de-

ğerlerin ortalaması, ortalama veri transferini yansıtmış olmaz. Maksimum ve minimum değerlerin verilmesi, daha çok CD'nin okunması sırasında yazıcının CD'ye gösterdiği reaksiyonu anlatmak içindir.

Ortalama veri transferi ise, adından da anlaşılacağı üzere yazıcının zamana bağımlı olarak gösterdiği veri aktarım performansını yansıtır. Buradaki her üç kriterin sayısal olarak büyük olması arzu edilir.

Yazıcıların kaydetme başarımını ölçmek için Audio ve Data olmak üzere iki ayrı format kullandık. Kayıt/kopyalama testi için Audio ve Data CD'lerini kopyaladık ve çıkan süreyi puan olarak teste dahil ettik. Bu testlerde çıkan sürenin mümkün ol-

duğu kadar az olması istenir. Veri erişimi ve CPU kullanımı ise, isimleri üzerlerinde kriterler. Her iki değerinde de küçük olması, performansın da yüksek olması anlamına geliyor. Toplam Chip puanını hesaplamak için kullandığımız ağırlıklı notlama sistemi, yüzde 25 veri kaydı, yüzde 25 Audio kaydı, yüzde 20 ortalama transfer oranı, yüzde 10 dokümantasyon, yüzde 15 veri erişim süresi ve yüzde 5 işlemci kullanımı şeklinde oldu.

Test Platformu:

PII 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı
40x Pioneer CD sürücü

CD Yazıcılar

TEKNİK										CHIP PUANLARI											
Sıra	Marka, Model	Distribütör, Firma Telefon	Arabirim	RW/Yazma/Okuma	Tampon Bellek	Transfer Hızı max (Kb/s)*	Transfer Hızı min. (Kb/s)*	Ortalama Veri Transfer Hızı (Kb/s)*	Ortalama Erişim Süresi (ms)**	CPU Kullanımı**	Audio-CD (73.44 min)**	Data-CD (73.44 min)**	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu					
1	Ricoh MP 7040A-OP	Ultek (212) 274 56 60	IDE	4/4/20	2	2543	1218	2523	123	3.32	16.48	15.32	8	60.96	399	Yüksek okuma ve yazma hızı					
2	Mitsumi CR 4802 TE	Karma Empa*** (212) 233 30 30	IDE	2/4/8	2	1197	827	1197	189	3.16	15.40	15.38	9	53.70	317	Genel olarak yüksek performans					
3	HP 8100i	Karma (212) 233 30 30	IDE	2/4/24	1	1990	323	1783	113	3.26	24.50	16.50	10	53.26	454	Düşük veri erişim süresi, Pahalı					
4	Yamaha 4410E	Multimedia SKY***	IDE	4/4/16	2	1297	939	960	161	3.18	17.15	15.47	7	49.02	389	Ortalamanın üzerinde Performans					
5	Philips CDRW400	Boğaziçi Bilgisayar, SKY*	IDE	4/4/16	2	1296	576	971	320	2.71	17.38	21.20	8	43.60	435	Düşük CPU kullanımı					
6	Creative Blaster2224	Gen-pa, Empa, Multimedia***	IDE	2/2/24	2	1812	0	1809	150	3.44	32.03	33.30	6	38	315	Veri erişim hızı yüksek					
7	Philips PCA 3610 RW	Boğaziçi Bilgisayar, SKY***	IDE	3/2/6	1	972	598	967	320	20.8	32.38	33.48	9	32.13	345	Kayıt yazılmasına ait zengin dokümantasyon					
8	Walter WT 2036E	SKY (212) 232 88 24	IDE	2/2/6	1	973	597	957	320	20.9	32.38	33.50	7	30.14	290	Kayıt performansı düşük, Nispetten hesaplı fiyat					
9	BTC BTC	Deniz Bilgisayar (212) 213 34 00	IDE	2/2/6	1	972	587	956	333	20	32.30	31.20	6	29.62	235	Testte kullanılan en ucuz yazıcı					
10	CyberDrive RW 602	Karma (212) 233 30 30	IDE	2/2/6	1	973	316	956	340	20.1	32.33	31.14	6	29.58	249	Okuma performansı çok düşük					

* Sütündeki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Boğaziçi Bilg. (212) 288 92 92, Empa (212) 599 30 50, SKY (212) 213 34 00, Gen-pa (212) 288 10 78, Multimedia (212) 212 98 50

Virüslere Ölüm!

İnsanlar, hastalıklar varolduğundan beri bunların kökünü kazımaya uğraşmakta, tıpkı virüs tarayıcısı üreticilerinin bilgisayar virüslerine karşı sürekli olarak algoritmalar üzerinde çalışmalar yaptığı gibi. Bu ayki CHIP testinde virüs avcısı 10 programı tüm marifetleri ile inceledik.

Michelangelo, geçen yazdan bu yana sabitdiskleri güvencilmez hale getiren CIH virüsüne karşı bir dahiydi. Bu kötü huylu parazit, her ayın 26'sında Flash- BIOS'un bölümlerine girip bilgisayarı çeşitli biçimlerde etkiliyor. Ancak bir virüs programı, antivirüs yazılımının eskidiği oranda tehlikelidir. Antivirüs programları, Update

hattı bulunan nadir yazılımlardandır ve bunların güncelliği büyük önem taşır.

Ancak üreticilerin reklamı olarak kullandıkları diğer kriterler hakkında farklı fikirler ileri sürülebilir. Çünkü en yeni virüslerin adının bile geçmediği çok kabarık bir virüs listesi neye yarar ki? Aynı şekilde bilinmeyen virüslerin tarandığı Heuristic

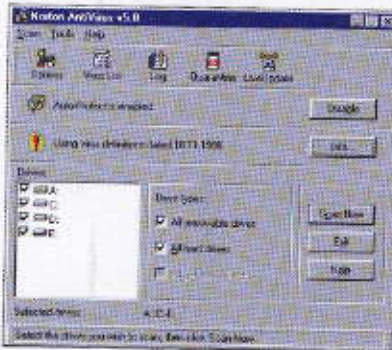
yöntem de pek çok hatalı alarmı neden olabileceği için mantıklılığı tartışılacak bir seçenektir.

CHIP testindeki 10 virüs tarayıcı program 26 bin çeşit virüse karşı mücadele veriyor. Bu programlar sadece virüsleri tanımlamakla kalmayıp onları yok etmeye çalışıyor. Programların nasıl mücadele ettiğini sonraki sayfalarda göreceksiniz.

Norton Antivirüs

Kullanım/ İşlevler: Programın kurulumunda sorun çıkmıyor, ancak kurulumdan hemen sonra ilk Live Update gerçekleşiyor, çünkü kutudan çıkan sürüm altı aydan daha eski. Programla birlikte verilen CD içindeki el kitapçıkları PDF- dosyası şeklinde, bunun yanı sıra virüsler ve Norton Antivirüs'e (NAV) giriş konularıyla ilgili videolar da var. El kitabında çok fazla resim bulunuyor, konu ile anlatımlar da oldukça açık ve kolay anlaşılır bir şekilde hazırlanmış.

Programın konfigürasyonu kayıt kartları üzerinden ayrıntılı ve açık olarak yapılır, tek tek fonksiyonları ise şifre ile görünmez hale getirmek

Norton Antivirüs ideal bir kullanıcı arabirimi sunar ve arama işlerini tanımlayan pek çok seçenekle geniş bir seçenek sunar.

mümkün. Tablo biçimindeki virüs ansiklopedisinde tüm virüsler hakkında ayrıntılı bilgiler elde edilebiliyor.

NAV, Windows 98 altında işletim sisteminin Scheduler'ına (Görev Zamanlayıcısı) uyar. "Quarantine" fonksiyonu oldukça faydalı, çünkü böylelikle virüs bulaşmış dosyaları ayırıp Symantec Virüs Araştırma Merkezi'ne gönderebilirsiniz. Tarama süreci sırasında ilerleme göstergesi biraz yamulucudur, çünkü ilk aranan dosyalar tarandıktan hemen sonra tarama işleminin yüzde 99'unun yapıldığını gösterir ve geriye kalan arama yapılırken de hep orada kahr. **Virüs Tanıma:** NAV komple sürücülerin

taranmasını sağlar, tek tek dosyaları ise manuel olarak denetlemek gerekiyor. Program Boot ve Polymorph virüslerini yüzde 97'lik bir oranla tanıyor. Ancak Script virüslerinde bu başarı oranı oldukça düşük, program saklanan bu virüsleri tanıma en fazla yüzde 50'lik bir performans sunuyor.

Üreticiler tarafından şiddetle tavsiye edilen "Heuristic" tarama, en yüksek hassasiyet ayarları yapılmış olmasına rağmen teste katılan tüm diğer programlar içinde en az virüsü tanıyabili. Ancak buna karşın sadece beş hatalı alarm ile hatalı alarmların sayısı düşük sayılabilir.

Virüs Temizleme: NAV temizleme iki dosyaya zarar veriyor, yüzde 95 başarı oranıyla DOS düşmanlarını ve yüzde 50 oran ile Windows haşarelerini yok ediyor. Özellikle makro virüslerini tam olarak yok etmesi çok olumlu.

Virüs Bekçisi: Bellekte kalıcı tarayıcı, işlemci performansının az bir bölümünü harcıyor, ancak buna karşılık virüslü dosyalara, e-mail eklentilerine, Download ve Boot virüslerine erişimi zahmetsizce engelliyor. Norton henüz virüslü bir dosya kopyaladığında virüs uyarısı içeren mavi ekran ile bu işlemi iptal eder.

Ancak Office'de virüslü dosyaların yakalanmasında bu antivirüs programı eksi puan alıyor. Hata mesajları 2-5 defa ardı ardına geliyor ve çok saçma olmakla birlikte kullanıcıyı çelişkiye de düşürüyor.

Ürün Bilgisi

Norton Antivirüs

Bilgi için : www.symantec.com

Fiyatı : 40 \$

Not: Ofis ve Script virüslerinde küçük pürüzler olsa da Norton Antivirüs'ü kullanmak çok kolay ve özellikle Boot ve Polymorph virüslerde çok iyi arama sonucu veriyor. Kullanım kolaylığı açısından da bu program en iyiler arasında.

Virüslere Karşı CHIPuçları

Backup. Dosyalarınızı düzenli olarak yedeklemek sadece olası virüs saldırılarına karşı değil, herhangi bir korumanın olmadığı donanım ve yazılım hatalarına karşı da korur.

Boot sırasını değiştirmek. BIOS Setup'ındaki Boot sırasını (Boot Sequence) A:, C'den, C:, A'ya değiştirirseniz, Boot virüslerinin hiçbir şansı kalmaz. Böylelikle bilgisayar kendiliğinden sürücüde unutulmuş bir disketten değil, doğrudan sabitdiskten başlar.

Bilinmeyen Dosyaları Denetlemek. Bilmediğiniz program ve dokümanlara asla güvenmeyin. Bu tip dosyaları kullanmadan önce bir veya daha fazla virüs tarayıcı ile aratın. Ayrıca bir virüs bekçisi kullanmanızı da öneririz.

Acil Durumlarda...

...Paniğe kapılmayın. Telaşlı davranışlar virüsün aslında vereceğinden daha büyük zararlara neden olmasına yol açabilir.

...Virüsleri temizlemeye başlamadan önce, virüs bulaşmış olsa bile önemli dosyaları yedekleyin.

...Bilgisayarınızı kapatın ve temiz bir Boot disketinden başlatın, pek çok antivirüs programı bu disketi programla birlikte verir.

...Eğer manuel olarak yürüttüğünüz verileri temizleme işlemi sorun çıkarıyorsa veya DOS bilginiz yeterli değilse programınızın üreticisi ile temasa geçin.

...Yazılım alışverişinde bulunduğunuz herkesi durumdan haberdar edin. Büyük ihtimalle onların verileri de virüslüdür veya tam zamanında bir müdahale söz konusudur.

Konu ile İlgili Linkler:

http://members.aol.com/rlink_virus virüs sorunu ile ilgili güncel bilgiler.
<http://www.wildlist.org> yeni yayınlan virüsleri aylık olarak yayınlıyor.
<http://www.virusbtn.com> virüslerle ilgili ipuçları.

F-Prot for Windows

Kullanım/İşlevler: F-Prot'un 2 sürümü mevcut: Private sürümünde tam sürümünün aksine ağ sürücülerini aratmak veya rapor dosyalarını e-mail ile göndermek mümkün değil. Disket olarak verilen programın kurulumu sorunsuz çalışıyor. Bu disket üzerinden tarayıcı ve Windows'u yeniden

başlatmayı gerektirmeden korumaya başlayan virüs bekçisi F-Stop W yükleniyor. Programla ilgili bir kullanım kılavuzu yok. Aynı şekilde bir Boot disketi de yok.

Tarayıcı ve virüs bekçisinin konfigürasyonu çok ayrıntılı ve gereksiz derecede karışık. Pencerelemler çok yük-

lû ve nesneler çok dağınık yerleştirilmiş. Arama sihirbazının biraz yumuşattığı bir ihtiyaç bu. Bir virüs ansiklopedisi mevcut değil, ayrıca Online virüs ansiklopedisine işaret eden herhangi bir bilgi de mevcut değil. Aynı şekilde bir Scheduler'ın eksikliği de dikkati çekiyor.

Test Kriterleri

On virüs tarayıcısını dört aşamalı bir testte inceledik.

1. Virüs Tanıma (On-Demand- Scanner)

Burada esas alınan virüs tarayıcının 210 bin dosya içinde yayılmış olan 26 bin 500 virüsü tanıma oranıdır. Testteki tarayıcıların görevi, dosya, makro, Boot ve Script virüsleri kategorilerindeki bu virüsleri bulmak.

Bulaştıkları zaman görüntüleri değişen çok şekilli (Polymorph) dosya ve makro virüsleri, virüs tarayıcıları için çetin ceviz gibiler. Örneğin Back Office veya Netbus ve Malware (virüsler ve Malicious kodu ile ilgili daha ayrıntılı bilgiyi yazının sonunda bulabilirsiniz) gibi Truva atları tarayıcılar tarafından hemen göze çarpmalıdır.

Pek çok üretici, yeni virüslerin tanınması konusunda hayali yüzdeler verirler. Heuristics yöntem testi aslında programın kaç tane yeni virüsü yakaladığını ispatlıyor.

Bu sonuçlar ITW (In The Wild) virüsü olmayan bir ortalama değer çıkarır ki, bu değer yüzde 40'lık oranını virüs tanıma değerlendirmesine kattık. Ancak çok sayıda zararlı program ev kullanıcılarında yüzde 1'den daha az bir orana meydana geldiği için, tüm bilgisayar sahiplerinin başına gelebilecek virüsleri bulmak üzere ikinci bir virüs koleksiyonunu inceledik. ITW virüsleri koleksiyonundaki bu oran, On-Demand-Scanner için de değerlendirmeye yüzde 60 oranla alındı.

Bir program çok sık yanlış alarm verdiğinde, yani virüs olmamasına rağmen

virüs bulunduğunu söylediğinde toplam değerlendirmeden yarım yüzde düşürdük, ancak burada 12 puanı geçirmemeye gayret ettik.

2. Virüs Temizleme

İyi bir ürün her durumda ITW virüslerini yok edebilmelidir. Burada antivirüs programları yaklaşık yayılmış 180 dosya ve makro virüsünü bulup temizlemeli. Temizleme işinden sonra dosyalar hâlâ kullanılabilirse, program buradan bir puan aldı. Ancak tarayıcı bunu başaramadığında puan vermedik. Eğer doküman veya programlar işe yaramaz hale geldilerse yine puan düşürdük, burada dosya başına yüzde 1 olmak üzere en fazla yüzde 25 düşürdük.

3. Virüs Bekçisi (On-Access-Scanner)

Hiç kimse Internet sayfalarını virüs tarayıcı ile aratmaz. Aynı şekilde her e-mail ve yeni disketin tek tek denetlenmesi de alışılmış durumlar değil. Bu nedenle virüs tarayıcıların aktif bekçi programları vardır ve bunlar her dos-

yayı tehlikeli içeriklerine karşı kontrol ederler. Testte virüsler dosyaya erişmeye çalıştıklarında yakalandılar ve bulaşmış programların kullanılması engellendi.

Makro virüslerde bulaşmış bir dosya açıldığında aktif olma şansını bulamamalıdır. Virüs tarayıcılar Boot virüsü bulaşmış disketlere erişmeye çalışırken uyarı vermelidir ve bulaşmış e-mail eklerini veya tehlikeli Download'ları durdurmalıdır.

Bir bekçi çok fazla işlemci veya hafıza kapasitesi kullanıyorsa bu da puan kaybına yol açar.

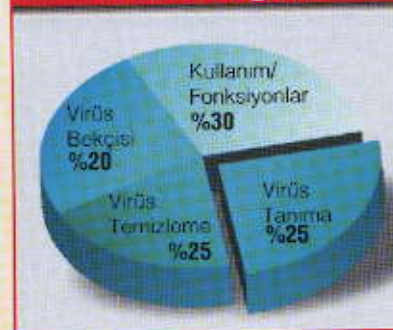
4. Kullanım, İşlevler

Bir antivirüs programı sadece virüs önleme, tanıma ve yok etmede iyi sonuçlar vermekle kalmayıp kolay kullanılabilir ve işlevli olmalıdır. Kurulum ek bileşenler için seçim hakkı tanımalı ve kaldırma programı ile iz bırakmamalıdır. El kitapları ve Online yardım ideal durumlarda hep olmalıdır. Kolayca anlaşılabilir bir kullanıcı arayüzü de bulunmalıdır.

Ayrıca programlarda bir Scheduler, CRC programı (bkz. Antivirüs Programları Nasıl Çalışır? kutusu), işe yarar bir virüs ansiklopedisi ve bir Boot disketi bulunması artı puanlar. Arşiv dosyalarının açılabilirliği de ek puanlarla ödüllendirildi. Ancak tüm bu taleplerin yanı sıra, program sabitdiski lüzensüz yere doldurmamalı ve hızlı olmalıdır.

Eğer programlar burada anlatılan kriterlere yüzde 75 veya daha üstü bir oranla uyuyorlarsa tam puan aldılar.

Ürün Bilgisi

Standard F-Prot ayarlarında yeterli seçenek olduğunu düşünmüyorsanız, gelişmiş (Advanced) seçenekleri tercih edebilirsiniz. Böylece pencerede sayısız nesne aynı zamanda görünecektir. Elbette bunun için de bir tane yerine pek çok arama hedefi seçilebilir.

Programın kaldırılması için virüs bekçisi manuel olarak iptal edilmelidir. Ancak bundan sonra F-Prot iz bi-

şirütçüleri, klasör ve dosyaları arama listesine almak mümkün. Ancak bu kayıtları daha sonra silmek mümkün değil.

rakmadan sistemden kaldırılmış olur. **Virüs Tanıma:** Programın üreticisi özel ihtiyaçlar için gerekli uyumu sağlıyor: F-Prot sayısız değişiklikte iş ve arama profiline olanak veriyor.

F-Prot, Boot veya dosya virüslerinde yüzde 98'lik başarı gösteriyor. Ancak Access, Power Point ve BAT virüslerinde başarılı değil. Virüs tarayıcı neredeyse bulaşmış tüm dosyaları atlıyor. ITW virüslerinde F-Prot oldukça güvenilir. Malware'de de tarayıcı yüzde 96'lık bir oranla oldukça başarılı sayılır.

Heuristic arama ortalama kalitede ve yeni virüslerin üçte birinden biraz fazlasını kapsıyor. Hatalı alarm sayısı sınırlı, ancak burada dikkat çekici olan F-Prot'un diğer antivirüs programlarını virüslenmiş olarak tespit etmesi.

Virüs Temizleme: F-Prot iki DOS programını tamamiyle temizleyemiyor, ancak buna karşın dosya ve makro virüslerdeki başarı oranı oldukça yüksek.

Virüs Bekçisi: F- Stop W bekçi modülü testteki görevleri oldukça iyi başardı ve tehlikeli programlara, e-mail Attach'lerine ve Download'lara erişimi engelledi. Bunun için gerekli işlemci ihtiyacı da en alt düzeyde. Bekçi bulaşmış dosyaları hemen bloke ediyor. Ayara bağlı olarak dosyaları temizliyor veya siliyor.

Örneğin DOS penceresinden ağ üzerine dosya kopyalarken çeşitli sistem çökmeleri programa biraz gölge düşürüyor.

Ürün Bilgisi

F-Prot For Windows

Bilgi için : www.datafellows.fi

Fiyatı : 100 \$

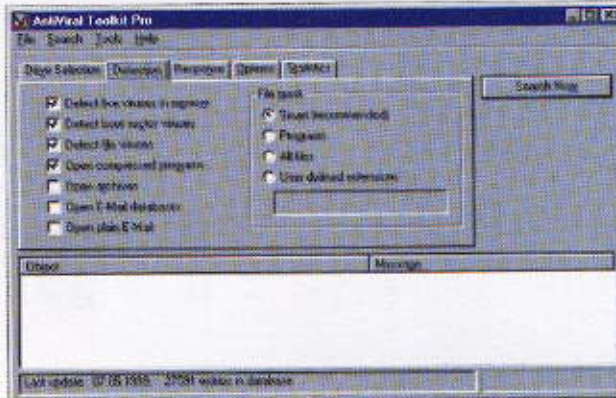
Sonuç: Özellikle kötü kullanım ve Boot disketi ve Scheduler gibi bulunmayan ek hizmetler programın birinciliği kaybetmesine neden oldu. Yüksek Update maliyetleri de aynı şekilde olumsuz bir etki yapıyor. Ancak virüs tanıma konusunda bu klasik program hâlâ çok şey başarıyor.

Antiviral Toolkit Professional

Kullanım/İşlevler: Antiviral Toolkit Professional'ın (AVP) kurulumu sorunsuz ve ek modüller arasında pek çok seçenek imkanı sunuyor. Control Center (Scheduler), tarayıcı, virüs bekçisi, monitör ve ek olarak HTML formatında birkaç teknik ve İngilizce virüs veri bankası bu seçenekler arasındadır. Ancak bir Boot disketi mev-

cut değil.

Programın el kitabı kısa tutulmuş, ancak üzerinde çalışmak için yeterli. Her modülün ayrı ayrı kullanıldığı kurulum ve kullanım ile ilgili bölümler ne yazık ki yüzeysel. Daha düzenli ve standart bir kullanıcı arayüzü daha hızlı ve kolay program kullanımı için yararlı olurdu.

Panda Antivirus'un kullanıcı arayüzü Windows 98'e göre hazırlanmış ve Web-Browser üzerinden de kullanılabilir.

Programın kaldırılması iki adımda gerçekleşiyor; önce virüs veri bankası ve daha sonra programın kalan bölümleri. Ancak virüs bankası kendini sildirmeye pek yanaşmıyor ve işlemi bir hata mesajı ile bitiriyor. Diğer bölümlerin silinmesi de mümkün olmuyor. Programı kısmen kaldırmak mümkün değil, ya hepsi ya hiçbiri.

Virüs Tanıma: Programa yaptırılacak toplu işler mümkün değil; bunun yerine sürütçüler, klasörler veya dosyalar arama listelerinde birlikte bulunuyor. İlginç olan şey ise hedeflerin seçiminde sadece bir işlevin olması eğer bir hedefi arama listesine aldıysanız bir daha silemiyorsunuz, tabii iptal etmek dışında.

AVP neredeyse tüm alanlarda virüs tanıma oranıyla profesyonelliğini belli ediyor, Boot, dosya, makro ve Polymorph virüslerini en az yüzde

98 oranında bir başarıyla bulabiliyor. Ancak Script virüslerinde (VB- Script ve HTML) bu tanıma oranı düşüyor ve bulaşmış dosyaların ancak yüzde 76'sını fark ediyor.

Bu tarayıcı program Heuristic test-te yeni virüslerin neredeyse yüzde 50'sini tespit etti ve bu alandaki en iyi program oldu. AVP tüm ITW virüslerini de kolayca buluyor. Ancak bu on bir hata alarmı veya Office 97'nin FASTFIND.EXE'si için bir telli değil.

Virüs Temizleme: Office 95 virüsleri, AVP'de hiç sorun değil, aynı şekilde Office 97 dokümanları için de bu yazılım oldukça güvenli (yüzde 80). DOS virüsleri yüzde 96 ve üstü bir oranla temizleniyor. AVP, Windows virüslerinden sadece bir dosyayı kurtarıyor. Buradaki olumsuzluk artık kullanılamayan zarar görmüş (AVP'nin temizlemeye çalıştığı) iki dosya.

Virüs Bekçisi: AVP bir virüs bulduğu zaman bunu bir mesaj penceresiyle bildiriyor ve dosyaya erişimi bloke ediyor. Ancak bazen de abartıyor biraz: Office testinde AVP bulaşmış bir dosyayı üst üste bildiriyor. AVP, Script virüsleriyle başa çıkamıyor, sonsuz bir döngü içinde VBS ve HTML virüslerini bildirip duruyor. Oluşan bu durumu gidermenin tek yolu bilgisayarınızı yeniden başlatmak.

Internet üzerinden Download gerçekleştirildiğinde veya virüs bulaşmış e-mail Attach'lerinde virüs bekçisi bunu hemen fark edip sizi uyarıyor.

Ürün Bilgisi

Antiviral Toolkit Professional

Bilgi için : www.avp.com

Fiyatı : 25 \$

Sonuç: AVP, Boot, dosya ve makro virüslerinde düzgün bir performans gösteriyor. Script virüslerinde ise başarısız. Çok ayrıntılı olmayan kullanım, programı modüllerinin kurulumu ve oldukça fazla olan hata mesajları program hakkındaki genel kanyı bozuyor.

Panda Antivirus Platinum

Kullanım/İşlevler: Kullanıcı, kurulum sırasında kendini Online olarak kaydettirip anında en yeni Update'leri alabiliyor. CD altında virüs tarayıcının yanı sıra virüsler ve yabancı dosyaların kullanımı ile ilgili kısa açıklamaların yapıldığı bir multimedya gösterisi de mevcut.

El kitabı kısa ve üretici bu alanı işe yarar ipuçlarını vermek yerine kendi reklamını yapmakla doldurmuş. El ki-

tanıma oranı yüzde 89. Makro ve Script virüslerinde ise bu oran yüzde 95-97 arasında değişiyor. Yazılım Polymorph virüslerinde oldukça zayıf (başarı oranı yüzde 70 bile değil), DOS virüslerinde ise yüzde 88 gibi bir oran söz konusu. Virüs tarayıcı makro virüslerinin ancak yarısını fark ediyor. Malware'lerin üçte ikisini hemen yakalıyor.

Panda'nın Heuristic taraması tüm virüslerin üçte birini buluyor. Yazılımın eksi yönleri beliren yedi adet hatalı virüs alarmı ve gözden kaçan iki ITW Boot virüsü.

Virüs Temizleme: Panda neredeyse tüm makro virüslerini güvenilir bir şekilde temizliyor, ancak DOS-dosya virüslerinde -yüzde 93'lük bir tanımlamayla -geride kalıyor. Program Windows viruslerinin sadece dörtte birini temizliyor

ve geride çalışma özelliğini yitiren iki program bırakıyor.

Virüs Bekçisi: Panda antivirüsün bellekte kalıcı bekçisi kurulduğu andan itibaren bilgisayar oldukça yavaşlıyor. Eğer virüs bekçisi virüs bulursa bunu bulaşan dosyanın adını, söz konusu virüsü yeşil bir ekran içinde gösterir. Program hata mesajlarını İspanyolca veriyor.

Office testi sırasında yazılım dosyalarına arka arkaya bulaşmış olarak tespit etti, ancak virüslenmiş dosyaları kesinlikle açmadı.

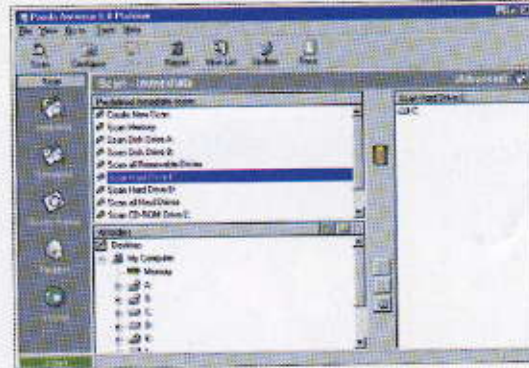
Ürün Bilgisi

Panda Antivirüs Platinum

Bilgi için : www.omega-see.com

Fiyatı : 60 \$

Sonuç: Gerçi Panda Antivirus'un çok güçlü bir virüs bekçisi var, ancak bilgisayar oldukça yavaşlatıyor. Bazı işlevler İspanyolca hazırlanmış ve kullanıcının karşısına da o şekilde çıkıyorlar.

Panda Anti Virüs Windows 98 arayüzüne sahip ve bir Web Browser'ı da mevcut.

tabının hologramlarla oluşturulmuş yapısı ve ambalajı içeriksel boşluğu dolduramıyor elbette.

Tarayıcı, bekçi ve Internet- tarayıcıdan oluşan her bir program parçasının kendine ait konfigürasyon programı var. Parametreler tüm arama hedefleri için ayrı olarak ayarlanabilir, bunun için Internet tarayıcı içinde tek tek portlar ve IP adresleri kilitli. Gerçi Panda antivirüs programı kullanıcı arabirimi ve görüntü olarak Windows 98'e dayalı, ancak yine de Windows98'de bulunan Scheduler'ın yerine kendisinininkini kullanıyor.

Virüs ansiklopedisi içinde karakteristik bilgilerin bulunduğu bir veri bankasından oluşuyor, ancak daha fazla açıklamalar yok içinde.

Virüs Tanıma: Kullanıcı tarafından ayarlanabilen hedef ve seçenekler içeren arama işleri, protokol veya temizleme seçenekleri, sorunsuz olarak kullanılıp kaydedilebiliyor.

Programın Boot ve dosya virüslerini

McAfee Virusscan Deluxe

Kullanım/İşlevler: Programın kurulumu birkaç fare tıklamasıyla gerçekleşiyor, böylece kullanım kitapçığını bile açmaya gerek kalmıyor. Kullanıcı arabirimi eski formatını koruyor. Konfigürasyon seçenekleri ise oldukça detaylı. Örneğin tüm ve-

Virüs Tanıma: Geliştirilmiş kullanıcı arabiriminde pek çok arama hedefi bulunuyor, basit kullanıcı arabiriminde ise sadece bir sürücü veya dizin kullanılabilir. Yapılandırılmak istenen işlerin biraraya toplanması duruma göre mümkün oluyor.

McAfee Virusscan, Boot dosya ve makro virüslerde yüzde 98 başarı oranının altına hiç düşmedi. Ancak PowerPoint ve Access virüsleri programı oldukça zorluyor. HTML ve VB Script virüslerinde de programın başarıları yüzde 82'lere kadar düşüyor.

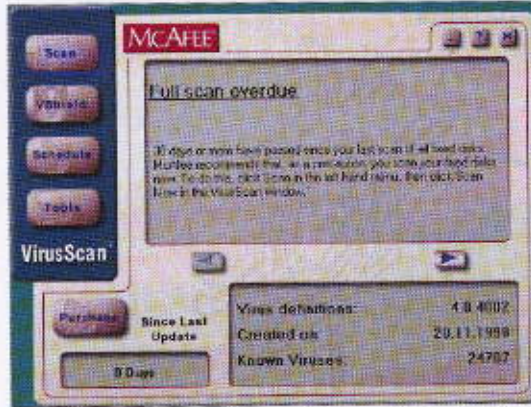
Virusscan, Malware'i yüzde 87'lik bir başarı oranıyla tanıyor. ITW virüsleri hatasız tanınıyor, ancak pek çok sağlam

dosya da virüslü olarak tespit ediliyor. Program üreticilerine göre Heuristic başarıları yüzde 80'den daha fazla, ancak yaptığımız testte bu oranın aslında yüzde 43 düzeyinde ol-

duğunu gördük.

Virüs Temizleme: Virusscan tüm virüs çeşitlerini temizliyor, ancak üç dosyada program çok emin değil ve bunları dikkatlice silmeye kalkıyor. Virusscan bir dosyada virüsü temizlerken söz konusu dosyanın da bir kısmını siliyor.

Virüs Bekçisi: Bekçi tehlikeli kaynakları hemen bloke ediyor. Böylece hiçbir e-mail eki veya Download işlemi virüsleri Virusscan'den geçirip kaydedemiyor. Bilgisayara virüs bulaştığı anda yazılım pek çok seçenek sunan ayrıntılı bir liste verir. Burada dosyayı silebilir, yerini değiştirebilir veya silebilirsiniz, ayrıca derseniz erişebilirsiniz ki bu hata alarmlarında çok ilginç oluyor.

McAfee'nin virüslü mücadele etmek için verdiği tavsiyeler her zaman yeterli ve yardımcı değil.

ya sadece belirli dosyaları arama seçeneği var. Ayrıca şifre de kullanabiliyorsunuz. Virüs ansiklopedisi, üretici şirketin Internet'teki sayfasında İngilizce olarak var.

Ürün Bilgisi

McAfee Virusscan Deluxe

Bilgi için : www.mcafee.com

Fiyatı : 54 \$

Sonuç: Virusscan'ın eksileri 17 hatalı alarm ve Script virüslerindeki zayıflık.

Antivirüs Programları Nasıl Çalışır?

Bir virüs tarayıcı, virüsler çalışıp zarar vermeye başlamadan önce onları bulmalıdır. Programlar On-Demand ve On-Access-Scanner olarak ikiye ayrılırlar. On-Demand-Scanner'lar aramaya başlamadan önce manuel olarak başlatılmalı veya başlangıcı zaman ayarlı bir Scheduler tarafından gerçekleştirilir. On-Access- virüs bekçisi veya VXD tarayıcısı sürekli olarak arka planda aktifler ve şüpheli dosya belirlediğinde alarm verirler. Her iki tarayıcı da virüsleri bulmak için pek çok metod kullanır. Etkili olanlar Signature'a (parmak izi) göre aranır, ancak bu sadece bilinen veya kolay başa çıkılır virüslerde mümkün oluyor.

Şifrelenmiş ve Polymorph virüslerde bir Code-Emulation imdadına yetişir.

Tarayıcılar şüpheli programları adım adım tarayıcıda bulunan simüle edilmiş hatıra ve işlemcisi bulunan sanal bilgisayarda çalıştırır. Virüs tarayıcılar söz konusu kodu çözerler ve virüsü imzasına göre tanırlar.

Ancak bir emulasyon çok fazla zamana ihtiyaç duyar, ki bu da arama işlemini çok uzatır. Bu nedenle hâlâ tipik anahtarımalara göre belli virüsleri araştırarak algoritmik tanıma rutinleri tercih ediliyor. Bunlar programları matematiksel karşılaştırma yöntemlerine bölerler ve dosyaya virüs bulaşmış bulmadığına bakarlar.

Tanımamayan virüsler Heuristic araçlarla fark edilmeye çalışılır. Heuristic bilinen virüsleri baz alarak bir dosyanın bilinmeyen bir virüsle bulaşmış bulmadığını tanımaya çalışır. Virüs bekçi-

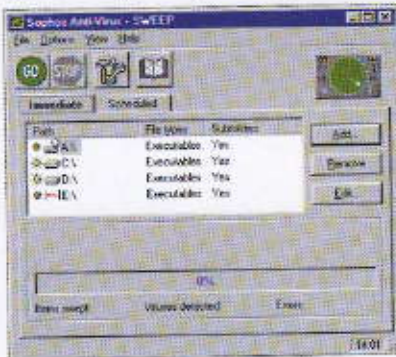
sinin Behaviour Blocker'ı virüslerin Truva atları ve diğer zararlı programların tipik aksiyonlarını arar ve bunları yok etmeye çalışır.

Eğer tarayıcılar yanlış ve örneğin virüslerin imzalarını zararsız dosyalarda bulurlarsa ve yanlış yere alarm çalarlarsa bir hatalı alarmdan söz edilir. Dosyaların uygun veya keyfi değişiklikleri tanımak için CRC programları kullanılır. Her dosya için bir Signature belirlenir. Herhangi bir fark olduğunda kullanıcı haberdar edilir.

Temizleme işlemi sırasında tarayıcı kontrol bitlerini ve küçük bir programı virüsü belirleyebilmek için dosyalara ekler. Ancak pek çok uygulama böyle bir manipülasyonu kaldırmıyor, bunun virüs bulaşması ile benzerlikleri var.

Sophos Sweep

Kullanım/ İşlevler: Programın CD'si ağ üzerinde çalışılan çoklu ortamlarda kurulumu kolaylaştıran harika bir Expert System içeriyor ve bu sistem istendiğinde yazılımın disket sürümünü de oluşturabiliyor. Sophos Swe-

Bundan Daha Kolay Olamaz: Sophos Sweep, Go ve Stop butonları üzerinden tüm tarama işlemini yürütüyor.

ep'in konfigürasyonu seçenekleri en önemli işlevlerle sınırlandırılmış, virüs bekleşi ise sadece Windows NT altında kurulabiliyor. İçinde çok az bilgi içeren bir virüs ansiklopedisi de

mevcut. Tarayıcı, Go ve Stop düğmeleri ile kolayca kullanılabilir.

Virüs Tarayıcı: Pek çok sürücü veya dizini aynı anda aratmak mümkün. Her nesne için birbirinden bağımsız ayarlamalar da yapabilirsiniz. Programın sonuçları sadece Boot ve dosya virüslerinde kusursuz. Makro virüsler hâlâ sorun çıkıyor, programın bu alandaki başarı oranı yüzde 92. Tarayıcı Access ve PowerPoint virüslerini ise hiç bulamıyor.

Sweep, Script virüslerini her zaman fark edemiyor. Program Heuristic araçlarla yeni virüslerin dörtte birini ve Malware'in ise ancak yarısını tanyor. Programın verdiği on iki tane hata mesajı da program hakkındaki genel kaniyi biraz olumsuzlaştırıyor.

Virüs Temizleme: Dosya virüsleri için Sophos'un özel temizleme programlarını almak gerekiyor. Şu sıralar çok yaygın olan ve 26 Nisan'da kelimenin tam anlamıyla patlayan W95/CIH- virüsü için özel bir yok edici program

mevcut. Sweep, tüm Office 95 dosyalarının ve Office 97 dokümanlarının yüzde 90'ını makro virüslerden hiç dosya kaybetmeden temizliyor.

Virüs Bekleşi: Bellekte kalıcı bekleşi ne yazık ki Script virüslerini bulamıyor. Ancak bekleşinin işlemciyi çok fazla zorlamaması da programı cazip kılıyor. Yazılım, virüs bulaşmış e-Mail eklerini ve potansiyel tehlikeli download'ları hemen yakalıyor. Ancak konfigürasyon imkanının olmaması bekleşi için eksi puan.

Ürün Bilgisi

Sophos Sweep

Bilgi için : www.sophos.com

Fiyatı : 300 \$

Sonuç: Tam işlevselliği ve optimal koruma etkisi ile Sweep NT ağı için en uygun program, ancak ev kullanıcıları için yüksek fiyatından dolayı çok uygun değil. Script virüslerini tanımamadaki açığı ise program için eksi değer.

Cheyenne Inoculan Antivirus

Kullanım/İşlevler: Programın el kitabı biraz eskice olmasına rağmen kullanım ve virüsleri yoketme konusunda yardımcı oluyor. Virüs ansiklopedisi, virüslerle ilgili özellikler içeren virüs listesi ile sınırlıdır. Scheduler sadece bir asistan üzerinden ayarlanabiliyor, ayarlardaki değişiklikler ayrıntılı yapılabiliyor.

Virüs Tanıma: Gerçi yapılacak işler tanımlanamıyor ancak bunun yerine test içinde test edilen nesneler için en iyi seçenek imkanlarını sağlayan program olarak seçildi. Dosyalar veya komple klasörler ve sürücüler tek tek de seçilebiliyor.

Ancak Inoculan'ın başarı oranı sadece Boot ve makro virüslerinde yüzde 97'nin üzerine çıkabiliyor. Tarayıcı, dosya virüslerinde yüzde 86, Script virüslerinde ise yüzde 79 başarı oranına sahip. Heuristic testinde yazılım yüzde 45'lik bir orana sahip. Program içinde pek çok hata alarmı var, olumlu olan birşey ise ITW virüslerini güvenli bir şekilde tanıması.

Virüs Yok Etme: Inoculan makro virüslerini güvenilir olarak temizliyor. Tarayıcı, DOS virüslerine daha az ö-

zen gösteriyor ve 2 dosyaya zarar veriyor, kalanları ise tam olarak temizliyor. Windows virüsü ile bulaşmış dosyaların dörtte biri yazılım tarafından kurtarılabilir.

Virüs Bekleşi: Programın bekleşi tam anlamıyla yetersiz. Makro virüslerine dikkat etmiyor ve ofisi başlatırken virüs bulaşmış tüm dokümanları hiç itiraz etmeden pas geçiriyor. Boot virüsleri ile bulaşmış disket hiçbir uyarı vermiyor.

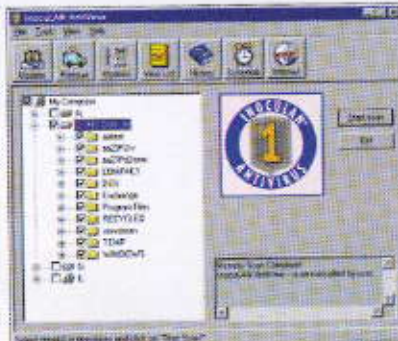
Ürün Bilgisi

Cheyenne Inoculan Antivirus

Bilgi için : www.cheyenne.com

Fiyatı : 40 \$

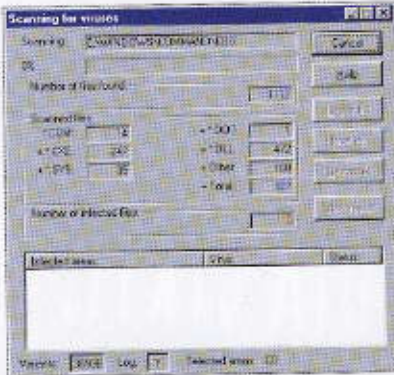
Sonuç: Tarayıcının sayısız hatalı alarmları programın büyük puan kaybına neden oldu. Virüs yok etme işlevi güvenli çalışıyor.

Inoculan da diğer virüs programları gibi düzenli olarak Internet'ten güncellenmeli.

Norman Virus Control

Kullanım/ Fonksiyonlar: Norman Virus Control'un (NVC) kurulumunda, acil durumlar için disket sürümünü hazırlama seçeneği var. NVC üç bölümden oluşuyor: Tarayıcı, virüs bekçisi Cat's Claw ve virüse benzeyen aktiviteleri- mesela Malware'den- engelleyen Smart Behavior Blocker. Bu üç modülün konfigürasyonu kolay ve kullanımları birbirinden farklı. Scheduler çok az seçenek sunuyor:

NVC'nin kullanıcı yüzeyi çok küçük yapılmış ve pencereyi büyüme işlevi yok.

AVG

Kullanım/ İşlevler: AVG hemen kurulumu sırasında bir Internet güncellemesi sunuyor. El kitapları oldukça ayrıntılı. Konfigürasyon en önemliler ile sınırlı. Bekçi modülü tarayıcıda değil, ayrıca "Control Center"da konfigüre ediliyor, burada e-mail tarayıcılarının da ayarları yapılır. Virüs ansiklopedisi tam metin veri bankasıdır ve her zaman çalışmaz. Virüs bulaşmış dosyalar için bir Quarantine dizini var; burada yazılım, virüsleri yok olana kadar

AVG bazı virüsleri tanıyamadığından dosyalara bulaşmalarına göz yumuyor.

Başlama zamanı noktası ve taranacak sürücüler. Zaman zaman boş uyarı pencereleri de veriyor.

Virüs Tanıma: Arama işleri çok zor tanımlanıyor ve tüm sürücüler seçeneği ile sınırlı. Tarayıcı dosya (yüzde90) ve makro (yüzde88) virüslerinde ortalama performans gösterirken Script virüslerinde yazılımın başarı oranı yüzde82. Excel formül, Access ve PowerPoint virüsleri, virüs arama programına hiç takılmıyorlar bile.

Program Polymorph virüslerinin üçte ikisini tanıyor. Malware'i algılama oranı yüzde79, heuristic yeni virüslerin yüzde30'unu buluyor. Program virüs ararken aslında virüs olmayan 11 dosyayı virüs olarak algılıyor. **Virüs Yoketme:** NVC sadece makro virüslerini temizleyebiliyor, testte Office 95 oranı yüzde100, Office 97 oranı ise yüzde80 çıktı. Ek olarak bulunan komut satırları virüs temizleyicisi NVCLEAN.EXE, DOS virüslerini

karantinaya alıp geri çekiyor.

Virüs Tanıma: Arama işlemleri için bir iş öngörülür veya yeni bir iş oluşturulur, tüm seçenekleri ve sürücüler uyarlamak mümkün. AVG'nin sonuç değerleri tüm alanlardaki ortalamaların altında çıktı: Tüm dosya virüslerinin yüzde 82'sini, makro virüslerinin ise yüzde 91'ini buldu. Script virüslerini ise hiç bulamadı. Özellikle yeni virüsler konusunda çok başarısız. Aynı şekilde Malware'de de AVG iyi sonuçlar veremiyor. Pek çok ITW virüsünü geçiriyor ve on bir tane hata mesajı veriyor.

Virüs Yok Etme: AVG makro virüslerini güvenilir olarak yok ediyor. DOS virüslerinde(yüzde 98) de bu program kullanılabilir, ancak Windows virüslerinde başarısız ve yüzde 25 gibi düşük bir oranı geçemiyor. Ayrıca zarar gören 2 dosya bu programın olum-

yüzde95 oranında temizledi, ancak Windows virüslerine hiç dokunmadı. Programın iyi yönü hiçbir dosyada hasar bırakmaması.

Virüs Bekçisi: Smart Behavior Blocker, Boot virüslerinde virüs sorunu konusunda uyarı mavi bir ekranla harekete geçiyor, ancak onları yok edemiyor. Cat's Claw dosya veya makro virüsü uyarısı verdiğinde modül bir temizleme fonksiyonu sunuyor. Yabancı bir dosyaya erişimi her halukarda engelliyor. Bekçi işlemciye çok fazla yüklenmiyor, ancak tarayıcıda da olduğu gibi Excel formül virüsünde zayıf kalıyor.

Ürün Bilgisi

Norman Virus Control

Bilgi için : www.norman.de

Fiyatı : 40 \$

Sonuç: Tarayıcının arama performansı çok yeterli değil. Özellikle on bir hata alarmı çok olumsuz. Ancak virüs bekçisi düzenli çalışıyor.

suzluğunu destekliyor.

Virüs Bekçisi: Eğer AVG belli dosyaları fark ederse bekçi mavi ekran alarmı ile uyarıyor. Reaksiyon olanakları "erişim izni" ve "silme" ile sınırlı. Boot virüslerinde sadece bununla ilgili bir ipucu görürsünüz, ancak zararı gidermek mümkün olmaz. AVG temelde Script virüslerini engelleyemiyor. Bekçi işlemci performansını çok fazla etkilemiyor, minimum düzeyde çalışıyor.

Ürün Bilgisi

Avg

Bilgi için : www.anet.cz/mac/grisoli/html/e-index.html

Fiyatı : 50 \$

Sonuç: Çok ayrıntılı olmayan program dağılımı, Script virüslerini tanımadaki yetersizlik ve açıkları olan bekçi modülü programın orta sıralarda yer almasının nedeni.

Test Edilen Tüm Anti-Virüs Programlarının Teknik Verileri

Ürün	Norton Antivirüs 5.00.02	F-Prot for Windows Privat 3.04a	Antiviral Toolkit Professional 3.0.129	Panda Antivirus Platinum 6.03.00
Bilgi İçin	www.symantec.com	www.datafellows.fi	www.avp.com	www.omega-sea.com
Fiyat	40 \$	100 \$	25 \$	60 \$
Güncellemeler	İnternet ile 1 yıl	4 defa CD ve İnternet	İnternet ile 1 yıl	İnternet ile 1 yıl
İşletim Sistemleri	DOS, Windows 3.1x, 95/98, NT	DOS, Windows 3.1x, 95/98, NT	DOS, Windows 95/98, NT	DOS, Windows 3.1x, 95/98, NT
Kullanım/Fonksiyonlar				
Kitapçık/Online Yardım	3/3	—/3	3/3	3/3
Scheduler	3	—	3	—
CRC-Sumner	—	—	3	—
Virüs Sözlüğü	3	3	3	3
Boot Disketi	3	planlanıyor	—	3
Desteklenen Arşivler	ARJ, LHA, Zip	ARJ, Zip	ARJ, LHA, RAR, Zip	ARJ, Zip
İmza Sayısı	21.180	24.408	26.296	21.088
Virüs Tanıma				
Boot Virüsleri	99,58 %	99,72 %	100,00 %	89,76 %
Dosya Virüsleri	93,44 %	97,75 %	99,30 %	89,52 %
Makro Virüsleri	93,69 %	98,29 %	98,80 %	95,10 %
Script Virüsleri	43,68 %	86,40 %	75,80 %	97,12 %
Polymorph Virüsleri	96,88 %	97,11 %	96,91 %	69,20 %
Diğer Malware	88,17 %	95,70 %	90,05 %	65,86 %
Heuristic-Test	13,25 %	34,94 %	49,40 %	36,05 %
ITW-Virüsleri	99,54 %	100,00 %	100,00 %	99,07 %
Hatalı Alarm Sayısı/Eksi Puan	3/1,50 %	5/2,60 %	11/5,50 %	7/3,50 %
On-Demand-Notu	91,07 %	95,01 %	91,42 %	89,88 %
Virüs Temizleme				
Dosya Virüsü Temizleme	83,75 %	98,13 %	90,94 %	75,63 %
Makro Virüsü Temizleme	100,00 %	100,00 %	90,00 %	99,36 %
Bozulan Dosya Sayısı/Eksi Puan	2/2,00 %	0/0,00 %	2/2,00 %	2/2,00 %
Virüs Temizleme Notu	93,13 %	99,44 %	88,28 %	90,24 %
Virüs Bekçisi				
Dosya Erişimi Yakalama	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Office-97-Açılışı	75,00 %	100,00 %	75,00 %	75,00 %
Script Virüsleri Yakalama	100,00 %	100,00 %	30,00 %	100,00 %
Boot Virüsleri Tesli	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
İnternet Enfeksiyonları	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Kaynaklara Yükleme Kesintisi	3,30 %	1,30 %	2,40 %	3,90 %
On-Access-Notu	91,70 %	98,70 %	78,60 %	91,10 %
Değerlendirme				
Kullanım, Fonksiyonlar	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Virüs Tanıma	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Virüs Temizleme	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Virüs Bekçisi	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
CHIP Puanı	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Fiyat/Performans	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆

Özet: Mükemmel Virüs Tarayıcı Yoktur, Mutlaka Önleminizi Alın

Günümüzde artık parayla herşeyi satın alabilirsiniz, ama mükemmel bir virüs koruyucusunu asla. Virüs tarayıcılar pazara çıktıkları andan itibaren zaten teorik olarak eskimiş oluyorlar. Çünkü sadece halihazırda zarar vermiş virüslerle mücadele edebiliyorlar. Programların bazıları 57 binin üzerinde virüs bulup temizlemek isterken, bazıları sadece 19 binde kalıyor, ki bunlar testte daha iyi sonuç verdiler. Çünkü her program üreticisi rakibini

bu çeşit sözlerle ezmeye çalışır. Ancak Heuristic rakamlarda söylendiği gibi gerçekten de o kadar iyi çalışıyor olsaydı, pahalı Update'ler gereksiz olacaktı. Üreticiler çoğunlukla yeni virüslerde yüzde 80'lik başarı oranlarından bahsederler, oysaki gerçekte hiç bir program yüzde 50'nin üzerine çıkamıyor ve bu programların çoğu bol bol hatalı mesajı da içeriyor. Çok az tarayıcı iyi etki bırakıyor. Bunlar arasında Norton Antivirus, F-Prot ve Antiviral To-

olkit var. Bu programların diğer disiplinlerde aldıkları iyi sonuçlarla kapattıkları çok az zayıf noktaları var. Üç hayalkınlığı olarak Norman Virus Control, AVG ve Cheyenne Inoculan'ı sayabiliriz. Bunlar teste katılan diğer programlar arasında performans, fonksiyon kapsamı ve kullanım kolaylığı açısından çok geride kalıyorlar. Özellikle İnternet sörfçüleri ve Chat'çiler iyi bir virüs bekçisi kullanmaya özen göstermelidirler.

McAfee Virusscan Deluxe 4.0.02.4012	Sophos Sweep 3.18	Norman Virus Control 4.62	AVG 6.018	Cheyenne Inoculan Antivirus 5.0.67
www.mcafee.com	www.sophos.com	www.norman.de	www.anet.cz/mac/grisoft/himile-index.html	www.cheyenne.com
54 \$	300 \$	40 \$	50 \$	40 \$
İnternet ile sınırsız	CD ile 1 yıl ve İnternet	1 defa disk 3 ay İnternet	İnternet ile sınırsız	12 defa İnternet
Windows 95/98, NT	DOS, Windows 3.1x, 95/98, NT	DOS, Windows 3.1x, 95/98, NT, OS/2	DOS, Windows 3.1, 95/98, NT	Windows 95/98
3/3	3/3	3/3	3/3	3/3
3	3	—	—	3
—	—	3	—	—
3	3	—	3	—
3	3	—	—	3
ARJ, LHA, Zip	—	ARJ, Zip	ARJ, RAR, Zip	ARJ, LHA, Zip
40.574	17.896	38.667	bilgi yok	bilgi yok
99.93 %	99.79 %	97.35 %	96.93 %	99.09 %
98.88 %	97.40 %	90.15 %	81.86 %	85.91 %
98.34 %	92.42 %	88.27 %	91.26 %	97.01 %
81.80 %	75.36 %	81.97 %	0.00 %	78.89 %
97.47 %	98.85 %	86.23 %	88.25 %	94.98 %
87.37 %	51.34 %	79.00 %	12.05 %	73.12 %
43.37 %	22.89 %	30.12 %	18.38 %	44.58 %
100.00 %	99.54 %	99.64 %	98.60 %	100.00 %
17/8.50 %	12/6.00 %	11/5.50 %	11/5.50 %	31/12.00 %
88.58 %	88.55 %	86.82 %	79.01 %	83.09 %
99.06 %	6.25 %	71.25 %	79.06 %	79.38 %
94.36 %	95.00 %	90.00 %	100.00 %	100.00 %
1/1.00 %	0/0.00 %	1/1.00 %	0/0.00 %	2/2.00 %
94.77 %	68.38 %	83.38 %	93.72 %	91.81 %
100.00 %	87.50 %	100.00 %	50.00 %	75.00 %
100.00 %	100.00 %	80.00 %	100.00 %	0.00 %
100.00 %	0.00 %	100.00 %	0.00 %	40.00 %
100.00 %	100.00 %	100.00 %	100.00 %	0.00 %
100.00 %	100.00 %	100.00 %	100.00 %	100.00 %
4.70 %	1.70 %	2.20 %	1.10 %	2.10 %
95.30 %	75.80 %	93.80 %	68.90 %	40.90 %
★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★

Virüslere Ve Malicious Kod'a Genel Bakış

Bootvirüsleri, disketlerin ve sabitdisklerin (Boot sektörü veya master Boot Record) sistem alanlarına bulaşır. Bilgisayarı Boot ederken aktif olurlar ve işletim sisteminden önce yüklenirler. Dosya virüsleri çalışan programlara bulaşır ve bunları başlatmadan önce virüsün harekete geçebileceği şekilde değiştirirler. Makro virüsleri doküman ve tablolarda saklanırlar, Word ve Excel'in makro dillerinde bulunurlar ve fonksiyonları yerine getire-

rek zararlı işlerini gerçekleştirirler. HTML virüsleri Visual Basic Script'i olarak yazılmışlardır ve HTML dosyalarına bulaşır. Hybrid virüsleri pek çok bölümden oluşurlar; sistem alanlarını virüsleyen Boot virüs parçası ve programı bozan virüs parçası. ITW virüslerinin (In the Wild) hepsi kullanıcılar arasında çok yayılmıştır. Kullanıcı tarafından hiç karşılaşılmamış laboratuvar virüslerinin aksine bunlar virüs tarayıcı tarafından sorunsuz olarak tanınmalıdır. Poly-

morph virüsler her bulaşmada görün-tülerini değiştirirler ki bu tanınmalarını çok zorlaştırır. Backdoors programları ile başka bilgisayarlardan dosya çalabilir ve manipüle edebilirsiniz, üstelik zarar gören kişinin ruhu bile duymadan. Truva atları (Trojan Horse) ise çok farklı şeyler yapan programlardır, örneğin dosya aramak, silmek veya değiştirmek. Örneğin Back Office Truva atı girdiği bilgisayardaki şifreleri başkalarına ispiyonlar.

Çernobil Virüsü ve Verilerin Kurtarılması

CHIP Virüslerden, yanlış kullanımdan veya fiziksel bir bozukluktan kaynaklanan arızalarda verilerin kurtarılması için izlenmesi gereken yöntemleri açıklıyor.

Geçtiğimiz ay birçok kişi CIH (daha iyi bilinen adıyla Çernobil) virüsü ile bozulan sabit disklerdeki bilgileri kurtarmanın yollarını aradı. Ayrıca birçok bilgisayarın BIOS'u da bozulup sistemi açamaz hale geldi. Bu noktada, BIOS'u zarar görmüş sistemler için yapılması gereken en doğru şeyin, sistemi yetkili bir servise götürmek olduğunu belirtmekte fayda var. Konuyla ilgili olarak Web sayfamızdan da bilgi alabilirsiniz (www.chip.com.tr).

CIH dünyada da epeyce yankı yarattı. www.cih.com adresinde "Bizim virüsle alakamız yok burada sadece kişisel web sayfaları bulunmaktadır" gibi bir giriş yazısı yazmak zorunda kalmışlar.

CIH Virüsünden Son Haberler

Merakları için CIH virüsü hakkındaki son gelişmeler ise şöyle: CIH'i yazan kişinin Tayvanlı bir bilgisayar programcısı olduğu ortaya çıktı. Chen Ing-Hau 24 yaşında. Virüsünün ismi için kendi baş harflerini seçmiş. Yani görünüşe göre 26 Nisan'da patlayan Çernobil santrali ile

bir alakası yok. Kendisi şu anda Tayvan'da asker. Sadece Güney Korede 200.000'in üzerinde bilgisayarın bozulmasından sorumlu tutulan CIH virüsünün yazarı Chen, sonunda virüsü kendisinin yazdığını kabul etmiş. Tatung Teknoloji Enstitüsünde öğrenim görürken bu virüsü geliştirdiğini itiraf ediyor. Ama bunu bilgisayar öğrenimi sırasında yaptığını söylüyor ve bu virüsü Internet'ten yaydığı konusundaki iddiaları yalanlıyor. Hatta bu virüsten haberi olan arkadaşlarını da bu virüsün yayılmaması konusunda uyardığını söylemiş.

İşin ilginç yanı, herhalde Tayvan'da hiç kimse bu virüsten etkilenmemiş ki, şikayet olmayınca polis Chen'i serbest bırakmış. Eğer bu tip bir şikayet olursa 3 yıl hapsi söz konusu ve maddi manevi tazminat da-

vaları tabii ki. Melissa virüsü yazarının ABD'de başına gelenler düşünülürse bu konu çok ilginç. Bu konudaki haberleri takip etmek isteyenler www.lycos.com'dan CIH yazıp arama yapsınlar. Bakalım daha neler olacak.

Kaybolan Verilerin Kurtarılması

Veri kurtarılması ihtiyacı sadece virüsten kaynaklanan durumlarda ortaya çıkmaz. Örneğin sabit diskini masa üstünde bilgisayarınıza ta-

karken bir baktınız elinizden kaymış düşüyor. Düşün yaratacağı zararı hafifletmek için ani bir refleksle ayağınızı uzatıyorsunuz, ama zamanlama hatası nedeniyle bu sabit diskinize atığınız bir voleyeye dönüşüyor. Az önce elinizde olan disk şimdi odanın öbür ucunda tepetaklak yatmakta. Veya fdisk programıyla yanlışlıkla çalışan sabit diskinizi bozdunuz. Ve son olarak CIH gibi bir virüs gelip diskinizin ilk iki MB'lık bölümünü sildi.

CIH virüsü normalde bizim Windows Explorer ile göremeyeceğimiz sistem bilgilerini siler. Bu bilgiler arasında Partition Information ve FAT bilgisi bulunmaktadır. FAT ve Partition Information'ın ne olduğu konusunda bir fikir sahibi değilseniz bunu şöyle açıklamak mümkün: Bilgisayar açılırken anakartta bulunan BIOS çipi sırayla sistem kaynaklarını aktif hale geçirir.

Eğer bu sırada bir hata bulursa, örneğin klavyeyi bulamazsa "Error! Keyboard not found" (Klavye bulunamadı) diye bir mesaj alanlarınız olmuştur. Bu aşama tamamlandıktan sonra bilgisayarda bulunan disket sürücüsü veya sabit diskteki açılış programları yardımıyla işletim sistemimiz çalışmaya başlar. İşte bu aşamada BIOS, sabit diskimizde bulunan Partition Information yardımıyla, diskin hangi Partition'ından (bölme) sistemi çalıştıracağını anlar.

Aktif Partition'ın Tespit Edilmesi

Örneğin bilgisayarınızda bir tane sabit disk varken, C: ve D: diye iki sürücü görüyorsak bu sabit diskimizin iki parçaya ayrıldığını ifade eder. Microsoft dünyası dışındaki bazı işletim sistemleri D: sürücüsünden de sistemimizi açabilmektedirler. İşte bunun için BIOS ilk olarak aktif Partition olan sürücüyü tespit eder. Daha sonra bu sürücüde bulunan başlangıç dosyalarının (io.sys, command.com ... gibi) çalışmasıyla karşınıza C: imleci veya Windows95

başlıyor yazısı çıkar. Bu önemli başlangıç dosyalarının sabit diskimizin neresinde olduğunu programlar ancak FAT (File Allocation Table- Dosyaların diskte bulundukları yerleri gösteren tablo) bilgisi sayesinde bulabilirler.

Bu çok önemli bilgiler sabit diskimizin fiziksel ilk 1 MB'ı içinde bulunur. Ve CIH virüsü de işte bu 1 MB'lık önemli bölgeyi saçma bilgilerle doldurmaktadır. Eğer burası uçarsa ne mi olur? BIOS, diskinizde mantıklı bir bilgi bulamayacağı için "İşletim sistemi bulunamadı" türünden bir mesaj verir.

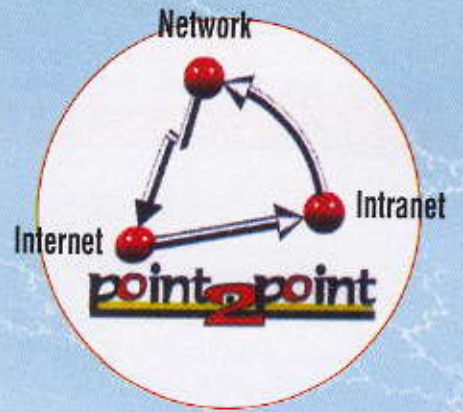
CIH Yapacağını Yaptı, Şimdi Ne Olacak?

Bu yazıda yedekleme cihazı satan firmalar gibi "Yedeklenmemiş bir bilgi kayıp bir bilgidir" demeyeceğiz ve sabit diskteki verilerin kurtarılması ile ilgilenmeyeceğiz.

Diskinizde önemli bir bilgi yoksa fdisk programı ile boş bir diske yeniden kavuşabilirsiniz. Eğer diskinizdeki programlar ve veriler çok önemli ise bazı programlarla diskinizdeki bilgilere kavuşabilirsiniz. Yurt dışında olduğu gibi Türkiye'de de sadece bu işi yapan özel firmalar da var. Diskinizi yolluyorsunuz, onlar da size kurtardıkları bilgileri geri gönderiyorlar. Bu işlemin fiyatı oldukça değişken, örneğin diske fiziksel bir zarar gelmişse, yani artık bir bilgisayarın bu diski okuyamamasına neden olacak kadar bir zarar, fiyat otomatik olarak artıyor.

Veri kurtarma işlemi yapabileceğiniz programlarla da verilerinizi kurtarma şansınız var. Bu programlar arasında OnTrack firmasının Tiramisu programı ile PowerQuestin Lost and Found programı da yer alıyor. Bu iki programın ortak özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- Bir disketten bu programları çalıştırabiliyorsunuz.
- Çalışmak için ikinci bir sabit diske ihtiyaç duyuyorlar. Kurtarmak istediğiniz diski çalışan bir bilgisayara ▶

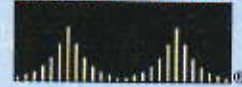

- WAN-LAN Kuruluşları
- Internet Kuruluşları
Leased-Line, Hosting, Dial-Up
- Ses-Data-Video İletişimi
- Mail Sistemleri
- Fax Server Sistemleri
- Yapısal Kablolama

Microsoft®

Novell®

CISCO SYSTEMS

CITRIX®

MOTOROLA

**POINT
PC SERVER**

COMEL

İletişim - Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tel.: (0212) 227 3435 Fax.: (0212) 227 3439

Beşiktaş-İSTANBUL

www.comel.com.tr

DEĞER KATAN SATICI

Bütün marka ve logolar sahiplerine aittir

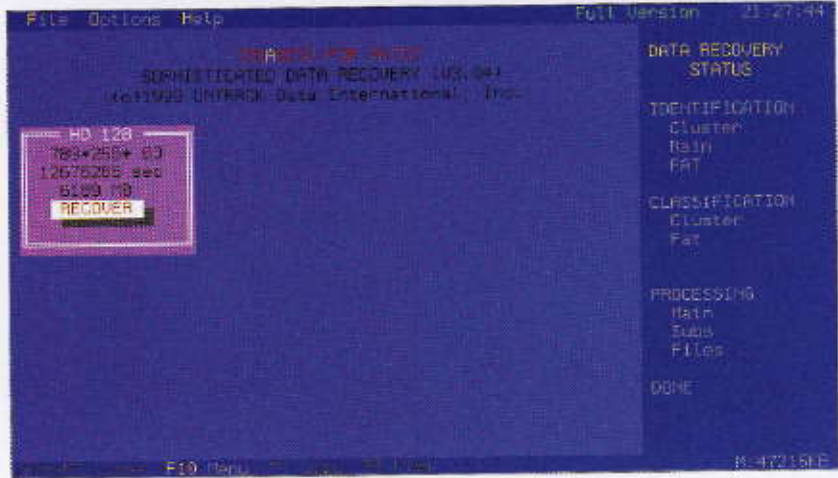
ikinci sabit disk olarak takmak en uygun yol. İlk diskteki kurtarmayı düşündüğünüz verilerin boyu kadar boş yer olması da önemli.

● Bozulan diskinize hiçbir şey yazmıyorlar. Bu çok önemli çünkü eğer diskin üzerine bir şeyler yazılırsa, bir hata durumunda, örneğin elektrik kesintisi, geriye dönüşü olmayan bir şekilde diskiniz uçabilir. Bazen bu programlar karışık disklerde (en son Defrag programını ne zaman çalıştırdınız?) takılabilirler.

● Program önce bütün diskinize bir göz atıyor. Daha sonra bu okuduğu bilgileri mantıklı bir şekilde birleştiriyor. Hatta son günlerde sildiğiniz dosyaları bile hiçbir zarar gelmeden kurtarabiliyorsunuz. Ama istediğiniz bilgi CIH'nin sildiği ilk 1 MB içindeyse, onun için yapacak bir şey yok artık.

● Uzun dosya isimleri mi? Tabi onlar da kurtuluyor. Yalnız bu programlar DOS'ta çalıştığı için daha sonra çalıştırılmak üzere bir Batch dosya yaratıyorlar. Program işini bitirdikten sonra, uzun dosya isimlerine kavuşmak için bu dosyayı çalıştırmamız gerekiyor.

● Ayrıca her iki program da diskte kurtarabilecekleri dosyaları gösteren uzun bir liste hazırlıyorlar. İsterseniz bu listeden seçim yapabiliyorsunuz. Sadece bir dosya ile ilgileniyorsanız, ortalama olarak bir diskte bulunan

Sabit diskteki verilerin kurtarılmasını sağlayan Tiramisu isimli programın bağlantı ekranı. Resmin sağ bölümünde programın aşamaları görünüyor.

15000 dosyanın sırayla yazılmasını beklemenize gerek yok.

Tiramisu'nun çeşitli versiyonları bulunuyor. FAT32, Zip/Jaz, Novell, NTFS gibi. Ama her versiyonu ayrıca satın almanız gerekiyor. Lost and Found ise sadece FAT ve FAT32 formatlı disklerde işe yarıyor. Her iki program da DOS ortamında çalışıyor. İkisi arasındaki en büyük fark Tiramisu'nun metin tabanlı Lost And Found'un ise grafik tabanlı bir program olması.

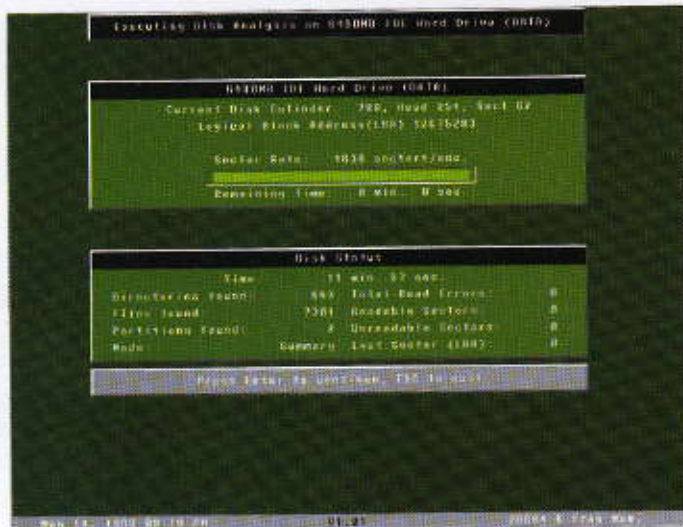
CIH Tehlikesi Hala Devam Ediyor

İki programların da işleyişleri aynı, ilk önce kurtarılacak disk bildiriliyor. Daha sonra kurtarılmış dosya-

ların yazılacağı disk belirtiliyor. Bundan sonra program diskin büyüklüğüne göre değişen bir şekilde en az 30 dakika süren bir işlemle sabit diskinizi inceliyor. Sonra bir liste çıkarıyor. Siz bu listeden kurtarmak istediğiniz dosyaları seçiyorsunuz. Sonra program seçilen dosyaları yeni diske yazıyor. Eğer uzun dosya isimlerini de geri istiyorsanız, programın yarattığı Batch dosyayı çalıştırıyorsunuz. Lost and Found yarattığı uzun dosya adlarını düzeltmek için bir Windows programı ile birlikte geliyor. Son yapacağınız iş ise eski diskinizi fdisk programı ile yeniden kurmak olacaktır.

Unutmayın CIH'nin üç farklı çeşidi var. Bunlardan birisi her ayın 26'sında aktif hale geçiyor. Ve CIH dışında da tehlikeli birçok virüs var. ☐

Tamer Bulut
tamerb@tr-net.net.tr

Resimde Lost and Found programının, zarar görmüş olan disk üzerindeki verileri kurtarmak amacıyla yaptığı araştırmanın sonuçlarını görüyorsunuz.

Ürün Bilgisi

Tiramisu

Firma	: OnTrack
Bilgi için	: www.ontrack.com
Fiyat	: 49 \$ ile 395 \$ arasında değişiyor

Lost And Found

Firma	: PowerQuest
Bilgi için	: www.powerquest.com
Fiyat	: 69.95 \$

Sorun Söyleyeyim...

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve çözemediği soruları olanların hizmetinde. chipyaz@chip.com.tr adresine e-mail yazarak sorunlarınızı belirtebilirsiniz.

Explorer'in Kaldırılması

Selamlar, benim size üç sorum olacak, cevaplarsanız sevinirim. 1. Şu an işletim sistemi olarak Win98 kullanmaktayım. Benim sorum Win98'den Internet Explorer'ı kaldırabilir miyim şeklinde. Bu mümkünse nasıl kaldırırım? 2. 166 MMX, 64MB SDRAM ve 4MB S3virge dx/gx ekran kartına sahip bir sistemim var. İşlemcimi hızlandırır mı ya da RAM takviyesi yaparsam Internet bağlantımı hızlandırabilir miyim?

3. Bir de IP numaramı nasıl öğrenebilirim? Şimdi den teşekkür ederim. Başarılarınızın devamını dilerim.

CHIP Win98 ve Microsoft Internet Explorer birlikte verildiği ve Windows98'in de Explorer'ın bazı özelliklerini kullandığı için şu an için onu kaldırmak sakıncalı olabilir. Yapabileceğiniz tek şey Internet Explorer'ı masaüstünden kaldırmak ve Internet'te kullanacağınız diğer Browser'ı Default Browser (Varsayılan Gözetici) olarak belirlemek. İşlemcinizi değiştirmek ve sisteminize RAM takviyesinde bulunmak Internet bağlantınızı hızlandırmak yerine, önceden girdiğiniz sitede tekrar girdiğinizde o siteyi öncekinden daha hızlı görmeyi sağlar.

Bunun sebebi de sisteminizin daha önceden girdiğiniz siteleri geçici olarak hafızasına alması. Daha hızlı bir bağlantı için size önerimiz en az 56K v.90 standardını uyumlu bir modem almanız. Tabii ki Internet servis sağlayıcınızın da 56K bağlantıyı desteklemesi gerekiyor.

Kendi IP numaranızı öğrenmek için yapmanız gereken tek şey Bilgisayarım'dan C'ye girmek ve oradan da Windows klasörüne çift tıklamak. Burada WinIPcfg uygulamasına çift tıkladığınızda IP adres bölümünde Internet'e bağlandığınızda kullandığınız IP'nizi görebilirsiniz.

Bilgisayar Yavaş Açılıyor

Merhaba, bilgisayarım açılırken bazen ilk Windows 98 logolu ekrandan sonraki siyah ve sol üst köşesinde yanıp sönen "_" şeklindeki Cursor'ın bulunduğu ekranda aşırı yavaşlıyor ve sabitdiskin lambası hızlı bir şekilde göz kırptıyor. O andan sonra Windows'un açılması yaklaşık 5-7dk sürüyor (Normalde en fazla 20-30sn sürüyor) ve açıldıktan sonra da aşırı yavaş bir şekilde çalışıyor; bazen de geçersiz işlemler yürütüyor. Güvenli kipte açılırken herhangi bir problemle karşılaşma-

dım. Win98 Türkçe'yi 3 defa kurdum, HD'yi 2 defa formatladım ve tam olarak Scandisk yaptım. Herhangi bir Bad Sector bulamadım, RAM'leri test ettim-faal, başka RAM'lerle de yine aynı şeyi yapıyor ama dediğim gibi "bazen" (Yani kafasına esince normal, kafasına esince anormal çalışıyor.). Sabitdisklerim Fat32 formatlı ve 8.4'lük sabitdiskim Ultra DMA desteklemesine rağmen sistem özelliklerinde DMA'ı açamıyorum (Yani DMA'ın yanındaki kutucuğa OK işareti koymup tamam deyip bilgisayarı yeniden başlattığımda DMA'ın yanındaki kutucuğu yine boş buluyorum). Acaba HD'nin bu özelliğini kullanamıyor muyum? Bilgisayarımın özellikleri:

P233 MMX, 1X64MB SD RAM, TX MAINBOARD, 8.4GB W.DIGITAL HD (Primary Master)+1.2GB SEAGATE HD (Secondary Master) (Sistem 8.4'lük olana kurulu), STB VEO-CITY 128+VOODOO2 Ekran Kartı, 40xCD-ROM'un ses kartına bağlı.

Bilgisayarımın bazen (~%50) yukarıda anlattığım şekilde aşırı yavaş açılıp aşırı yavaş çalışmaya devam etmesinin sebebi ne olabilir? Bana yardımcı olursanız çok sevinirim. Çalışmalarınızda başarılar di-

ler, bana ayırdığınız zaman için çok teşekkür ederim.

CHIP Bilgisayarınız açılırken sisteminizi kendi donanımlarını ve sistem açılış dosyalarını kontrol etmekte. Bu yüzden sol üst köşesinde "_" şeklindeki bir Cursor oluşur. Bilgisayarınızın IRQ ayarlarında bir çakışmadan dolayı veya sistem açılış dosyalarını okurken bir komut satırında takılması nedeniyle sisteminiz yavaş açılabilir. Bunu engellemek için size tavsiyemiz Autoexec.bat ve Config.sys satırlarına bir göz atmanız. Bazı donanımların sürücülerini veya yüklediğiniz çeşitli programlar kendilerini bu satırlara yazıyorlar. Bu yüzden bu satırları kontrol etmeniz gerekecek. Yalnız bu komut satırlarına herhangi bir değişiklik yapmadan onları önceden yedeklemenizi tavsiye ederiz. Çünkü en ufak bir değişiklik sisteminizi önemli ölçüde etkileyebilir.

Sabitdiskiniz Ultra DMA özelliğini destekliyorsa ve işletim sistemi olarak Windows 98 kullanıyorsanız, ister istemez Ultra DMA fonksiyonunu kullanıyorsunuzdur. Sizin bu özelliği ayarlamanıza gerek yok, çünkü Windows 98 UltraDMA ayarını zaten kendisi yapıyor. Sadece Windows 95 ve altı işletim sistemlerinde bu ayarı yapmanız gerekiyor. ▶

Bilgisayar Kapanmıyor

Sevgili CHIPman, PII-350 MHz işlemcisi 64 MB RAM ve 4.3 GB Seagate sabitdiski olan bilgisayarım da Win98 işletim sistemini kullanıyorum.

Problemim şu; özellikle Internet'te uzun süre kaldıktan sonra bilgisayarımı ATX kasa olmasına rağmen Shut Down yapamıyorum. "Bilgisayarımı şimdi güvenlice kapatabilirsiniz" yazısı çıkıyor ve orada kalıyor. Ben de bilgisayarı resetlemek zorunda kalıyorum.

Fakat bu her zaman olmuyor. Bazen kendi kendine kapandığı da oluyor. Scandisk'in sürekli çalışması bilgisayarıma zarar verebilir mi?

Bu sorun karşısında ne yapmalıyım?

Teşekkür ederim...

CHIP Sizin yapmanız gereken makinenizi açılırken anakartınızın Setup BIOS'una girip oradaki Power Management Setup bölümünü User Define'a getirmek. Sonra da Video Off Method seçeneğini DPMS Reduce On olarak değiştirin. Bu işlemi yaptığınızda Başlat menüsünden "Bilgisayarı kapat" dediğinizde, makineniz otomatik olarak kapanacaktır. Yapabileceğiniz diğer bir ayar ise, yine anakartın BIOS Setup'na girip PWR Button seçeneğini Suspend Mod'una getirmek. Böylece makinenizin Power düğmesine bastığınız an sisteminiz beklemeden kapanacak. Yukarıda söylediklerimizi yaptığınız halde bu sorun devam ediyorsa o zaman size tavsiyemiz ana-

kartın Led bağlantılarını kontrol etmeniz.

Scandisk'in asıl amacı sabitdisk üzerinde meydana gelen fiziksel ve mantıksal hataları ortaya çıkarmaktır. Fiziksel tarama sırasında yazma sinaması yapar. Scandisk bulduğu fiziksel hataları işaretler ve bunun sonunda sabitdisk üzerindeki bu işaretli noktalara yazı yazmak mümkün olmaz. Bu işaretlerin kalıcı olması, göz önünde bulundurulması gereken nokta. Bilgisayarınızdan daha fazla performans elde edebilmek için düzenli olarak Disk Birleştiricisi'ni çalıştırmanızı tavsiye ederim.

Bilgisayara Format Nasıl Atılır

Bilgisayarımı birçok sebepten formatlamam gerekiyor, bunu nasıl yapacağımı adım adım anlatır mısınız? Trojanlardan korunmak için ne yapabilirim? Önerdiğiniz bir anti-Trojan programı var mı, nereden temin edebilirim?

CHIP Makinenize format atmadan önce kendinize bir sistem açılış disketi yaratmalısınız. Denetim Masası'ndan Program Ekle Kaldır ikonuna çift tıkladığınızda Başlangıç Disketi Yarat bölümünden sistem açılış disketinizi oluşturabilirsiniz. Windows 98 kullanıcıları bu disketin içine bir de Windows klasörünün içindeki Command klasöründen Format.com dosyasını kopyalamalıdır. Sonra makinenizi kapatıp oluşturduğunuz disketi takip makinenizi tekrar açın. Sisteminiz DOS'a düştüğünde sabitdiskinize format atmak

için A:\Format C: komutunu yazmanız yeterli.

Trojanlardan korunmak için öncelikle tanımadığınız hiç kimseden exe, com ve bat uzantılı dosya almayın. Size herhangi bir şekilde bir dosya gönderildiğinde o dosyayı açmadan önce karantinaya alın. Bunu çeşitli antivirüs programları ile yapabilirsiniz. Çünkü yeni antivirüs programları Trojanları da bulabiliyorlar. Anti-Trojan programlarından ise size <http://lockdown2000.com/> adresinden Lockdown2000 adlı programı almanızı öneririz.

Nuke'ten Korunmak İçin

Selam, ben Net'te yeni-yeni sık sık Netmeeting programıyla Chat yapıyorum ve ICQ kullanıyorum. Bana birçok Nuke saldırısı oldu. Nukenabber programı kullanıyorum fakat ayarları nasıl yapacağımı bilmiyorum. Hangi Portları nasıl kapatacağımı bilmiyorum ayrıca saldırıda bulunanları program tespit ediyor ama rapor kısmına bakımda bir sürü numara görüyorum. Hangisinin IP numarası olduğunu anlamıyorum bazen program işe yaramayıp bilgisayarı kilitliyor.

ICQ'dan IP numarası alınıyormuş bu doğrumu bunu nasıl yapıyorlar. Bana yardım edebilirsiniz memnun olurum.

İlginiz için teşekkürler **CHIP** Merhaba, Netmeeting programı ile chat yaparken bağlı olduğunuz Serverden kopmak veya ICQ nun birden kilitlenmesi

size karşı yapılan Nuke saldırılarından kaynaklanabilir. Bu saldırılardan korunmak için birçok yöntem vardır. Öncelikle işletim sistemi olarak Win95 kullanıyorsanız size tavsiyemiz önce <http://windowsupdate.microsoft.com/> sitesine gidip Nuke saldırılarına karşı gerekli yamaları almanız. Windows98 için bunu yapmanız gerekmekte. Nuke saldırılarından korunmanın diğer yolları ise bilgisayarınıza bir Firewall programı veya Nukenabber türü Anti- nuke programlarını kullanmak. Nukenabber programının ayarlarına gelince. Öncelikle size hangi Portdan saldırıldığını bulmanız gerekir. Portları tespit ettikten sonra programın File menüsünden Options bölümüne girin ve oradan da Advanced seçeneğini tıklayın. Bu bölümde saldırılan Port numarasını işaretleyip Disable Port For 60 Sec kutucugunu işaretleyin. Bunun anlamı size biri bu Portdan saldırıya an Nukenabber bu Portu 60 saniye süre ile kapatması. Bazı Nuke programları karşı tarafa rasgele IP numarası atarlar. Bu yüzden Nuke'ün hangi IP den atıldığını bulmanız zorlaşır. Bu yüzden size tavsiyemiz <http://www.iguard.com/> sitesinden bu Firewall programını kullanmak. ICQ dan listenizdeki kişilere Info'larını aldığınızda çoğu kişilerin IP numaraları gözükür. Gözükmesini istemiyorsanız ICQ'nuzun Security&Privacy bölümüne girip oradaki Do Not Publish IP Address seçeneğini işaretlemek yeterli. ▶

3D Max Kullanımı Hakkında

Her şeyden önce böylesine güzel bir dergi çıkarttığınız için tüm çalışanları tebrik etmek istiyorum. Ben özel bir şirkette grafik-animasyon bölümünde çalışmaktayım. Sistemim: PII-300, 64 MB RAM, Asus P2B-BX, Asus 2740 TV 8 MB ekran kartı vs. İşim dolayısıyla 3D konularıyla fazla haşır neşir durumdayım. Kullandığım programlar 3DMAX2.5, Photoshop ve Lightwave (bazen). Eğer sorularımı yanıtlarsanız çok sevinirim.

1.3D Max 2.5 ile çalışırken 2740 TV'nin hızından memnun kaldığımı söylersem yalan olur. Bu işler için önerebileceğiniz en iyi (profesyonel kartlar dahil) kart nedir?

2.3D Max ile çalışırken (Plug-in'ler yüklü olduğu zaman) Core.dll, Kernal32 deyip sistemi kilitliyor. Plug-in'leri yüklemesem bu hatalar olmuyor (sistem Win98). Ayrıca 3DS Max'tan çıktığım zaman başka bir programı çalıştırmıyor (Out of Memory diyor).

3.Max'ta bir yazı yazıp bükülme ve eğilme efektleri verdiğim zaman yazıdaki üçgenler görülüyor. Ayrıca 3 DS Max 2.5'te programın OpenGL çalışıp çalışmadığını nasıl anlayabilirim? (Driver-OpenGL geçildikten sonra).

4.3 DS Max'ı en yüksek performansla nasıl çalıştırabilirim (W95, W98 veya NT Workstation vb. işletim sistemleri)?

Sorularımı cevaplırsanız çok sevinirim. Tüm çalışan

arkadaşlara selam eder, saygılarımı sunarım.

"Herkesin bir 3D dünyası vardı. Önemli olan onu görselleştirmektir..."

Şahin Nuh Karahanlı
CHIP Mektubunuzun uzunluğu ve yerimizin darlığı sebebiyle bazı sorularınızı hatta iltifatlarınızı kırmak zorunda kaldık. İlginize teşekkür ederiz. Cevaplara gelece:

1. Max deyince aklıma gelen en iyi çözümlerden bir ELSA grafik kartları. ELSA eskiden beri profesyonel fakat hesaplı sayılabilecek donanımsal 3D çözümleri üreten bir şirket. Özellikle yeni piyasaya çıkan, TNT2 işlemcisi ve özel 3D sürücülere sahip SynergyII adlı model, binlerce dolarlık kartlara yakın bir performans veriyor. ELSA SynergyII'nin 3D Studio Max için hızlandırıcı bazı özellikleri olduğunu da belirtmekte fayda var.

2. 3D Studio Max ile çalışanlardan sıkça gelen bir şikayet eklentilerle ilgili kilitlenmeler. Açıkçası bunun en büyük sebebi gerek eklentilerin, gerekse bizzat Max'in kopya olması. Başka bir nedeni ise Max'in bu eklentileri açılıştan yükleyebilmesi için bolca belleğe ihtiyacı olması. Genel olarak tek tek eklentileri Plugins klasöründen çıkarmak suretiyle Max'i çalıştırarak hangi eklentinin sorun çıkardığını bulabilirsiniz. Max'i kapatıktan sonra bellek boşaltan programlar kullanarak makinanizi tekrar başlatmadan diğer programlarınızı çalıştırabilirsiniz.

3. Bu üçgenlerin görülmesini engellemek için objenin poligon sayısını artırmamız ge-

rekir. Bunu da MeshSmooth ya da Tesellate komutlarıyla yapabilirsiniz. Max'in gösterim için hangi arabirimi kullandığını anlamak için File/Preferences/Viewports/Current Installed Driver kutucuğuna bakabilirsiniz.

4. Max için söyleyebileceğimiz ilk şey bu programın tam bir bellek canavarı olduğu. İmkânlarınızın elverdiği maksimum bellek miktarı, NT yüklü bir sistem, HEIDI sürücülerine sahip bir grafik kartı ve hızlı bir PII, verimli bir çalışma için şart.

Sistemde Monitör Sorunu

İlk önce böyle yararlı bir dergiyi biz kullanıcılara sunduğunuz için sizlere çok teşekkür ederim.

1. Monitörüm Aidata ve Windows 95 kullanıyorum. Bundan yaklaşık 1 ay önce bilgisayarımı Upgrade ettim. Bundan önce P75 kullanıyordum ve monitörümde herhangi bir titreme yoktu. Fakat şimdi özellikle DOS ortamında monitörüm korkunç bir şekilde titriyor. Windows'da titreme duruyor. Ekran çözünürlüğü olarak 1024x768 kullanıyorum. Bunun bir etkisi olabilir mi?

2. Word ve Excel'de yazmış olduğum bir metne veya grafiğe nasıl Password koyulabilir? Bu dosyalarının başka bir kullanıcı tarafından okunmasını istemiyorum. Bunu Araçlar'daki "Belgeyi koru" bölümüne girip Password koydum, fakat yine de bu dosyalara kolaylıkla bakılabiliyor.

Bana bu konularda yar-

dımcı olursanız çok sevinirim. Başarılarınızın daimi olmasını dilerim.

CHIP Monitörünüzdeki titreme çeşitli nedenlerden kaynaklanabilir. Eğer monitörün yakınlarında hoparlör vs gibi manyetik alan oluşturan bir kaynak mevcutsa, titreminin nedeni bu olabilir. Bunun haricinde monitörünüzün 1024*768 ekran çözünürlüğüne desteklemiyor olması da muhtemel bir nedendir. İlk olarak monitörünüzü SVGA 1024*768 olarak tekrar tanıtmayı deneyin. Bunun için masaüstünde bulunan Bilgisayarım simgesine sağ tuşla tıklayın ve Özellikler komutunu çalıştırın. Aygıt Yöneticisi kartı üzerinden monitörünüzün özelliklerine bakın ve sürücüsünü SVGA 1024*768 olarak yenileyin. Eğer sorun devam ederse Denetim Masası içerisinde bulunan Görüntü simgesine iki kere tıklayın ve Ayarlar kartı üzerinde bulunan düğmesine tıklayarak Gelişmiş ayarlara geçin. Buradan monitörünüzün frekans ayarları ile oynayabilir ve işletim sisteminin en uygun ayara otomatik olarak geçmesini sağlayabilirsiniz. Word ile oluşturduğunuz dosyaları şifrelemek için ilk olarak o dosyayı açın ve Dosya/Farklı Kaydet komutunu çalıştırın. Dosyayı kaydetmeden önce açılan pencere üzerindeki Seçenekler düğmesine tıklayın. Ekrana gelen Kaydetme penceresi üzerinden ister açmak ister değişiklik yapabilmek için ayrı ayrı parolalar atayabilirsiniz. Word'de yapılan bu işlemlerin aynısı Excel için de geçerlidir.

Network'ten Chat Yapmak

Bilgisayar dergilerinin en güzel köşesi diyebilirim bu soru cevaplı kısım için, çünkü herşeyin özeti can alıcı konular kullanıcı tarafından tespit edilip cevap veriliyor. Şimdi benim de çözmek istediğim bazı problemlerim var. Biz şirket olarak yerel ağla birbirine bağlı çalışıyoruz ve uzaktaki arkadaşlarımızla telefonla konuşmaktansa ağ üzerinden Winpopup kullanarak haberleşiyoruz

Fakat Win NT kullanan arkadaşlarımıza yalnızca Win95'den mesaj gönderebilirken Win NT'den Win95'e mesaj göndere-miyoruz. Ayrıca Winpopup programı daima alt barda durmak zorunda, onu arka planda gözükmeden aktif durumda tutabilir miyiz?

Bir de yerel ağ üzerinde Chat yapmamız mümkün mü? Winchat programını kullanıyoruz, ama bu programda yalnızca iki kişi karşılıklı konuşabiliyor. Acaba daha fazla kişinin konuşabileceği bir program var mı?

Şimdiden teşekkür ederim. İyi çalışmalar.

CHIP Network üzerinde çalışan bilgisayarlar arasında sohbet veya konferans yapmak istiyorsanız, o zaman size Windows95/98 ve Windows NT işletim sistemlerinde Microsoft Network kullanarak çalışan ChatCat programına bir göz atmanızı tavsiye ederiz. Bu program ile isterseniz bütün arkadaşlarınız ile aynı anda konferans

yapabilirsiniz veya ağ üzerinde istediğiniz kişi ile özel olarak sohbet edebilirsiniz.

Oldukça kullanışlı olan bu programın <http://www.emmasoft.com/> adresinden tam sürümünü ücretsiz olarak indirebilirsiniz.

Anakartlarda AMD K6 Uyumu

Merhaba, yazılarınızda ve testlerinizde AMD K-6 işlemcilerin oldukça başarılı olduğunu ve bazı durumlarda P-II 'yi bile geçtiğini belirtiyorsunuz. Benim makinem Pentium 166 MMX ve Upgrade etmek istiyorum. Bu nedenle AMD'nin K-6 işlemcilerinden almak istiyorum. Acaba 166 MMX işlemcilerin anakartına AMD K-6 işlemciler takılabilir mi? Yazılarınızda okuduğum kadarıyla AMD'ler de Socket 7'yi kullanıyor. Eğer bir AMD K-6 alırsam sorunsuz olarak 166 MMX işlemcimi kullandığım anakartımda kullanabilir miyim? Cevabınız evetse ülkemizde AMD işlemcileri hangi kuruluştan alabilirim? Lütfen bu sefer bana yardımcı olun. Cevabınızı Mail adresime bildirirseniz çok memnun olurum

CHIP Yeni alacağımız AMD K6 işlemcilerini şu an kullandığınız anakartınızda kullanamazsınız. Bunun nedeni AMD işlemcilerinin sistem frekanslarının anakartınızı desteklememesi. Örneğin siz bir AMD K6-300MHz işlemci almaya karar verdiniz. Burada kullanmanız gereken sistem frekansı 300MHz,

oysa anakartınız 233 MHz'in üstüne çıkamıyor. Sisteminizi AMD'ye yükseltmek için anakartınızı da değiştirmeniz gerekecek. Sonuç olarak www.karma.com.tr adresinden bu işlemcilerin satışı hakkında daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

Virüslerin Temizlenmesi

İyi günler. Benim sorum virüslerle ilgili, 1.Happy99.Worm. Bu virüs maalesef bir arkadaşım ile geldi. Norton antivirüs ile daha açmadan Mail'de virüs olduğunu anlayıp sildim. Fakat ondan sonra ie5'den gelen Outlook Express tam anlamıyla sapıttı (Bilgisayarı açtıktan sonra Outlook'u ilk açtığımda müthiş yavaş açılıyor, yaklaşık 3-4 dakika sürüyor bu işlem. Ondandan sonra kapatıp açtığımda ise düzelip normal bir şekilde açılıyor) Sizce bunun nedeni ne olabilir?

2.Şu CIH virüsü yüzünden bilgisayara format atmak zorunda kaldım. Acaba daha önceden BIOS'a bir zarar vermiş midir? Virüs bütün exe'lere bulaşmıştı ve Windows'u hiçbir şekilde açamıyordum. Zaten ondan sonra Norton'u kullanmaya başladım :-)

Şimdiden çok teşekkürler.

CHIP Outlook Express'in ilk başta yavaş açılması normal sayılabilir. Çünkü programı çalıştırdığınızda önce size Mail gelip gelmediğine bakıyor ve ardından da gönderilmemiş Mail'ler varsa onları teker teker

yolluyor.

Happy99 Virüsü ise Mail yoluyla bulaşan ve yayılan bir virüs. Bu virüs tam olarak temizlenmediği zaman Outlook Express'i veya diğer Mail programlarını önemli ölçüde etkileyebilir. Bu yüzden siz bu virüsü tamamen yok ettiğinize emin olmalısınız.

CIH virüsü daha çok exe uzantılı dosyalara bulaşan bir virüs. Bu virüsü sisteminizden tamamen yok etmek için aşağıda anlatılanları yapmanız yeterlidir. İlk önce virüssüz bir makinenin bir sistem açılış disketi oluşturun, sonra da antivirüs programınızdan bir virüs temizleme disketi oluşturun. Bazı antivirüs programlarının DOS versiyonları var, onları kullanmanız da olur. Şimdi ilk yapmanız gereken iş makinenizi oluşturduğunuz sistem açılış disketinden açmak. Sisteminizi açıldıktan sonra antivirüs disketini takın ve virüs taramasına geçin. Bu işlem bittikten sonra makinenizi kapatıp tekrar açın.

CIH'dan korunmak için http://www.symantec.com/avcenter/kill_cih.html veya <http://www.avp.com> adreslerinden antivirüs programlarını indirebilirsiniz.

Son olarak CIH virüsünün anakartınıza bulaşmasını istemiyorsanız, anakartınızın Setup bölümünden BIOS Update Disable seçeneğini girin veya anakartın üzerindeki BIOS Update Jumper'ını bulup Disable konumuna getirin (Bu özellik daha çok yeni anakartlarda var). ☐

Internet Bölümü

Internet ile ilgili sorunların çözümlerini ve size yardımcı olacak her türlü bilgiyi Internet bölümünde bulabilirsiniz.

200

Ücretsiz Web Sunucuları

Apache ile Linux ve Win 95/98, IIS ile NT altında Web Server kurulumu.

216

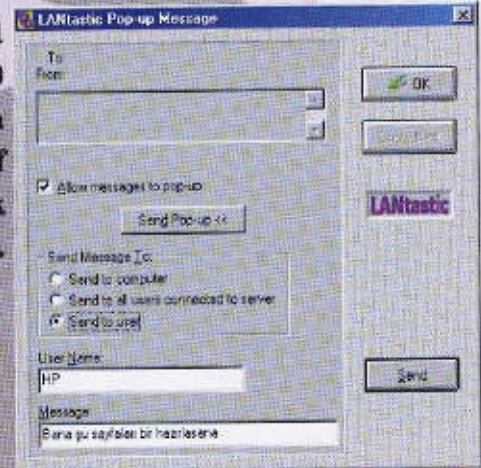

Kablonun Sonu mu Geliyor?
Müthiş hızıyla kablolu Internet bağlantısına iyi bir alternatif olan SpaceNet'in tanıtımı.

191

Web Araçları

LANtastic 8.0 programıyla alternatif Network çözümleri.

ve diğerleri

ADSL 196

ADSL ile Internet'te yüksek hız

Frame ve Browser Sorunları ..208

Frame'lerin yarattığı sorunlar...

FireWorks 2.0.....214

Yeni sürümdeki yenilikler

Şablonlar ve Biçimler108

Web tasarım kursunun 4. bölümü...

Yeni Network Çözümünüz

Network üzerinde tüm servisler, uygulamalar ve platformlardan aynı anda tam avantaj elde etmek istiyorsanız bu program tam size göre.

Başarılı iletişim yazılımlarının altına imza atan Artisoft'un bir ürünü olan LANtastic 8.0, ağ yöneticisinin, çoklu işletim sistemleri, protokoller ve uygulamalar üzerinde tam kontrol elde etmesini sağlıyor. İster 2 kişiyi bağlamak isteyin ister 100, program Windows NT 4.0, Windows 95/98, Windows 3.1 ve DOS üzerinde PC'lerin dosya, kaynak ve e-mail paylaşımını çok başarılı bir şekilde gerçekleştirmesini sağlıyor. Bunun yanında LANtastic 8.0'daki çoklu seviye güvenlik ile de bilgileriniz ve kaynaklarınız istenmeyen girişlerden korunmuş oluyor.

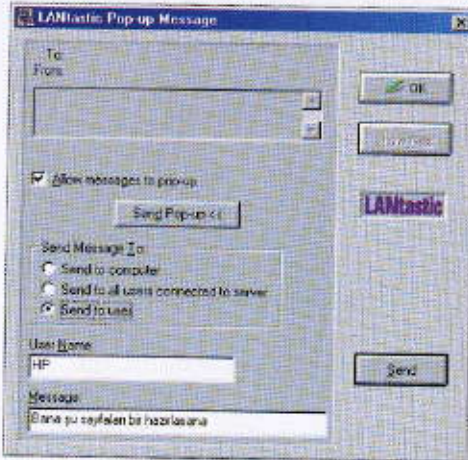
İşyerlerinde artık önemi gittikçe daha da artan veri güvenliği programı kademeli güvenlik özelliği ile is-

teğinize göre karışık ya da basit bir hiyerarşi ile gerçekleştirebiliyor. LANtastic'in ayarlanabilir Denetim Masası size programın tüm fonksiyonlarına bir yerden ulaşım imkanı tanıdığı gibi, istediğinize göre de ayarlanabiliyor.

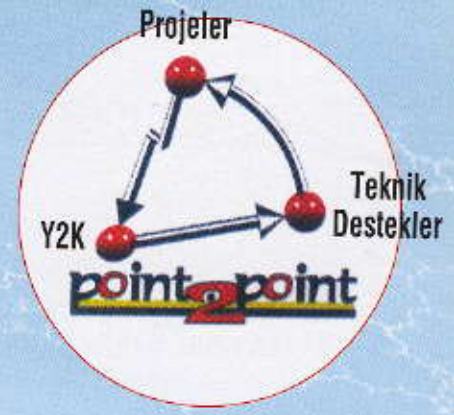
Otomatik Yapılan İlk Kurulum Ayarları

Programın kurulumu da oldukça basit ve neredeyse kullanıcıya pek bir şey bırakmadan otomatik olarak gerçekleşiyor. Sadece kurulumun en başında Server isminin belirtilmesi gerekiyor. Burada önemli olan verilecek ismin kullandığınız bilgisayara verdiğiniz isimden farklı olması. Böylece doğabilecek karışıklığın önüne de geçilmiş oluyor.

Bundan sonra yapılması gereken bilgisayarınızdaki paylaşıma açılacak öğelerin otomatik olarak saptanması. Eğer otomatik saptama işlemini gerçekleştirmesiniz, daha sonradan da bu öğeleri tek tek ağı dahil edebilirsiniz. Kurulumun hemen ardından bilgisayarınız baştan başlatılacak ve program kullanıma hazırlanacaktır. Artık masaüstündeki simgesine çift tıklayıp programı çalıştırabilirsiniz. Programı çalıştırdığınız zaman karşınıza gelecek olan ana ekran LANtastic'in kişisel denetim masasıdır ve buradaki kartlar vasıtasıyla tüm ayarlar yapılabilir. Daha önce de bahsettiğimiz gibi bu menü tamamen kişiye göre de düzenlenebilir.

Mesajlar sadece kullanıcıya gönderilebildiği gibi bir Server'a ve ona bağlı tüm kullanıcılara da gönderilebilir.

- Şirket içi ve uzak bağlantı projeleri
- 2000 yılı raporları ve çözümleri
- Donanım ve yazılım upgrade işlemleri
- Multimedia uygulamaları
- Teknik Hizmetler
- Danışmanlık Hizmetleri
- Koruyucu bakım ve onarım anlaşmaları

hp HEWLETT PACKARD

COMPAQ

ASUS

IBM

CREATIVE

**POINT
COMPUTER**

COMEL

İletişim - Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tel.: (0212) 227 3435 Fax.: (0212) 227 3439

Beşiktaş-İSTANBUL

www.comel.com.tr

DEĞER KATAN SATICI

Bütün marka ve logolar sahiplerine aittir

LANTastic Denetim Masasının Özelleştirilmesi

Programın Denetim Masası penceresinin üzerine yeni kartlar eklemek, kartları silmek, bunların renklerini ve isimlerini değiştirmek, yeni düğmeler eklemek, silmek ve bunların simgelerini ve tanımlarını değiştirmek gibi birçok özelliğin yanında, diğer Win-

mak istediğiniz bilgisayara Default isim ve şifre ile bağlanmak istemiyorsanız, "Ask for User Name/Password First" kutusunu işaretlemeyi unutmayın. Artık Connect tuşuna tıklayabilirsiniz. O bilgisayardaki erişim haklarınız doğrultusunda artık bağlandığınız makineye ulaşabilirsiniz. Eklemek istediğiniz diğer bilgisayarlar için de

puter Drop-down listesinden bu Server'ı seçin. Şifre alanı eğer SUPERVISOR kelimesini içermiyorsa, işlem yanlış yapılmış demektir. Cancel'a tıklayıp bir önceki işlemleri tekrardan yapın. Buradaki şifreyi istediğiniz yeni bir tanesi ile değiştirin ve bunu sakın unutmayın. Değişiklikleri yaptıktan sonra mutlaka sistem ile bağlantıyı kesin. Böylelikle sizden başkasının Server ayarlarını kurcalamasını engellemiş olursunuz.

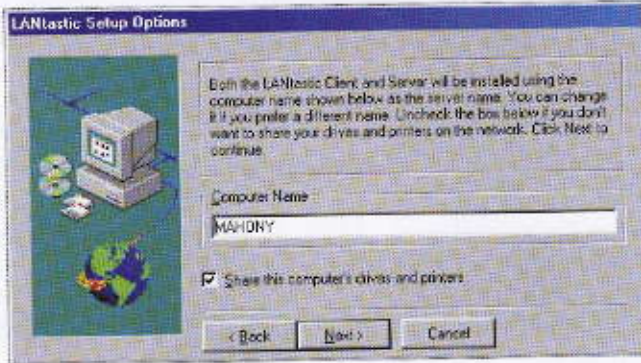
Server ile Bağlantıyı Kesmek

Oldukça kolay olan bu işlemi gerçekleştirmek için önce Use Network kartından Connect to Computers ikonuna tıklayın. Already Connected listesinden bağlantıyı kesmek istediğiniz bilgisayara tıklayın. Disconnect tuşuna tıklayıp onay verdikten sonra bağlantınız kesilecektir. Şimdiye kadar yaptığımız işlemlerin tümü bilgisayarlara bağlantı kurmak ve kesmek içindi. Bu bilgisayarlarda yer alan ve paylaşımdaki bileşenlere ulaşmak için ise yapmamız gerekenler biraz daha farklı.

Başka Bir Bilgisayardaki Sürücüyü Bağlanmak

Bunu gerçekleştirmek için bu sefer Use Network kartını kullanmamız gerekiyor. Burada yer alan Assign Drives tuşuna tıklayalım. Önce Network Resources alanında yer alan bilgisayarlardan birinin yanındaki artıya basarak içindeki tüm paylaşılan kaynakları görüntüleyelim. İsteddiğiniz kaynağı tıklayarak seçin. Sonra My Computer alanında Available Drives'in yanındaki artıya basın. Şimdi de bu kaynağa atamak istediğiniz sürücü harfini yine tıklayarak buradan seçin. Eğer bilgisayarınızı her başlattığınızda kurulan yeni bağlantının otomatik olarak hatırlanmasını istiyorsanız, bağlantıyı kurmadan önce "Remember Next Connection Made" kutusunu işaretlemeyi de unutmayın.

Connect'e basıp bağlantıyı yapın. Tüm bağlantı işlemlerinizi bitirdiği za-

Kurulum sırasında tek belirtmeniz gereken kullanacağınız Server ismi.

dows programlarında olduğu gibi boyutlandırılabilir özelliği de bulunuyor. Bunun yanında pencere daha birçok izleme özelliği içeriyor. Bunların tamamı sistem sorumlusunun sistemi görsel olarak kendine göre daha rahat yönetmesi için esnek bırakılmış. Şimdi programın görsel yönünü bir tarafa bırakıp bilgisayarlar arası bağlantı özelliklerini nasıl ayarlayacağımıza bakalım.

Adım Adım Server'a Bağlanmak

Bunun için öncelikle Use Network kartından, Connect to Computers tuşuna tıklamamız gerekiyor. LANTastic Connections penceresi ekrana gelecektir. Bundan sonra kullanmak istediğiniz bilgisayarı seçmek için birkaç yöntem bulunuyor. İsterseniz Available for Connection listesinden seçiminizi yapabilir ya da Entire Network'un hemen yanındaki artıya tıklayıp açılan listeden yararlanabilirsiniz. Eğer tam ismini biliyorsanız, bunu Computer alanına yazarak da seçim yapabilirsiniz.

Son olarak eğer çok sık bağlandığınız bir bilgisayar ise en alttaki Sık Bağlantılar listesinden de aradığınız bilgisayarı bulabilirsiniz. Eğer bağlan-

mayı adımları uygulayın. Bitince Close tuşu ile bu pencereyi kapatabilirsiniz. Eğer bazı Server yönetim fonksiyonlarından yararlanmak istiyorsanız, mutlaka Supervisor erişim haklarına sahip bir kullanıcı olarak bağlanmanız gerektiğini unutmayın.

Supervisor Olarak Sisteme Bağlanmak

Windows 95/98 altında çalışan Server'lar için tüm LANTastic programları bir Supervisor erişim hakkı ile geliyor. Bu şekilde bağlanmak için önce Use Network kartından Connect to Computers tuşuna tıklamak gerekiyor. Eğer zaten bağlı iseniz bu durumda o bağlantıyı kesmek için üzerine çift tıklayarak bağlantının kesilmesini sağlayın ve Yes tuşuna tıklayarak bunu onaylayın. Daha sonra "Ask for User Name/Password First" seçeneğinin işaretli olduğuna dikkat ederek tekrar bu Server'a çift tıklayarak bağlanın. Giriş bilgi penceresi karşınıza gelecektir. İsim ve şifre alanlarının ikisine de Supervisor yazın ve OK'a tıklayarak bağlantıyı sağlayın.

Artık Close tuşu ile bu pencereyi kapatabilirsiniz. İstedğimiz şekilde bağlandığımızı kontrol etmek için Change Password tuşuna basıp Com-

man Close ile pencereyi kapatabilirsiniz. İsterseniz bir Server'daki tüm paylaşılan sürücülere tek bir sürücü ismi atayarak da ulaşabilirsiniz. Bunun için atamayı Server'ın _ROOT_ klasörüne yapmanız gerekir. Yazıcı eklemek için de benzer işlemler Use Network kartından bu sefer Assign Printers tuşuna tıklanarak yapılabilir.

ROOT İle Tek Seferde Çoklu Sürücü Tanımlama

LANTastic _ROOT_ klasör seçeneği ile tek sürücü harfi atanarak bir Server'daki tüm paylaşılmış sürücülere ulaşma şansı sağlar. Bu, yeni kaynak eklemede bir kolaylık ve hız sağlarken bilgisayarlardaki sürücü harfi bitme probleminin de önüne geçmiştir. Yalnız atama yapılmadan önce o Server'daki tüm sürücülerin paylaştı-

yü buralardan kendi sürücünüz gibi kullanabilirsiniz.

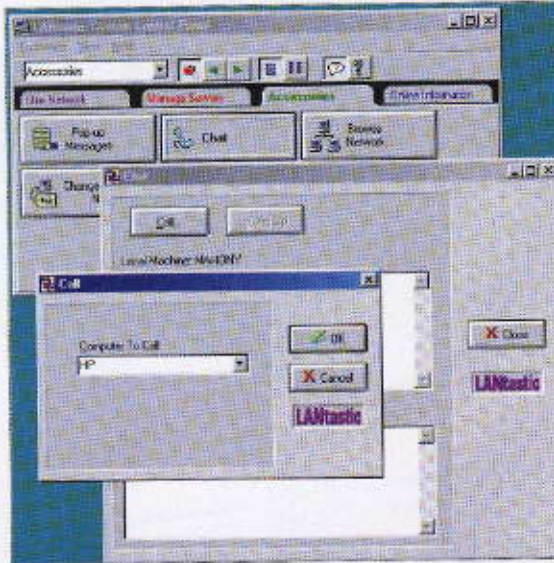
Sürücü İle Bağlantıyı Keskem

Aynı bağlantıda olduğu gibi Use Network kartında, Assign Drives tuşuna tıklayın. My Computer alanında kesmek istediğiniz bağlantıyı bulup Disconnect tuşuna tıklayın. Daha sonra pencereyi Close ile kapatın.

LANTastic sürücülerin ve yazıcıların dışında bilgi paylaşımına da olanak tanır. Bunun için Accesories kartında iki ek araç bulunur.

LANTastic Pop-Up Mesajlarına Ulaşmak

Pop-Up mesajları Default olarak aktif hale getirildiği için, Server kapanırken bir LANTastic posta mesajı aldığımızda ya da diğer bir kullanıcı size ulaşmaya çalıştığı zaman otomatik olarak çalışacaktır. Pop-Up mesaj almanız için ekstra birşey yapmaya gerek yoktur. Bir mesaj bilgisayarınıza gönderildiği zaman LANTastic Pop-Up mesaj penceresi belirecektir. To ve From alanları sırası ile bilgisayar kullanıcısının ve Server'ın ismini belirtecektir. Onun altındaki satır ise varsa kaç tane mesajın sırada beklediğini gösterecektir. Show Next tuşuna tıklanarak bir sonraki mesaja geçilebi-

Bağlantının sağlanması için karşı tarafın da bu talebi kabul etmiş olması gerekiyor.

ma açıldığından emin olunması gerekir. Aynı zamanda siz ne kadar sürücülere en üstten girmiş olursanız olun, tüm sürücüler için erişim hakları bu durumda ayrı ayrı saklı kalacaktır. Eklenen yeni sürücülere ulaşmak için Windows 95/98 gezginini ya da Bilgisayarım simgesini kullanabilirsiniz. Burada Server'ın _ROOT_ kaynağını silemezsiniz, ancak adını değiştirebilirsiniz. Tek tek ya da _ROOT_ kullanılarak atanmış her sürücü-

ler. Tüm mesajlar bittiğinde pencereyi kapatabilirsiniz.

Ağ Üzerinde Başka Bir Kullanıcı ile Chat

Accessories kartında Chat tuşuna tıklayın. Chat penceresi belirecektir. Şimdi Call tuşuna basın ve karşınıza gelen penceredeki listeden çağırmak istediğiniz bilgisayarın ismine, ardından da OK'a tıklayın. Sisteme bağlı olması gereken diğer bilgisayardaki

kullanıcı bir Pop-Up mesaj ile uyarılacaktır. Bağlantının sağlanabilmesi için karşı taraftaki kullanıcının da Chat tuşuna basıp karşılık vermesi gerekir. Daha sonra Chat penceresi açılacaktır. Bağlantı yapıldıktan sonra iki taraf da karşılıklı olarak yazışmaya başlayabilirler. Yazmak istediğinizi Local Machine alanına yazın.

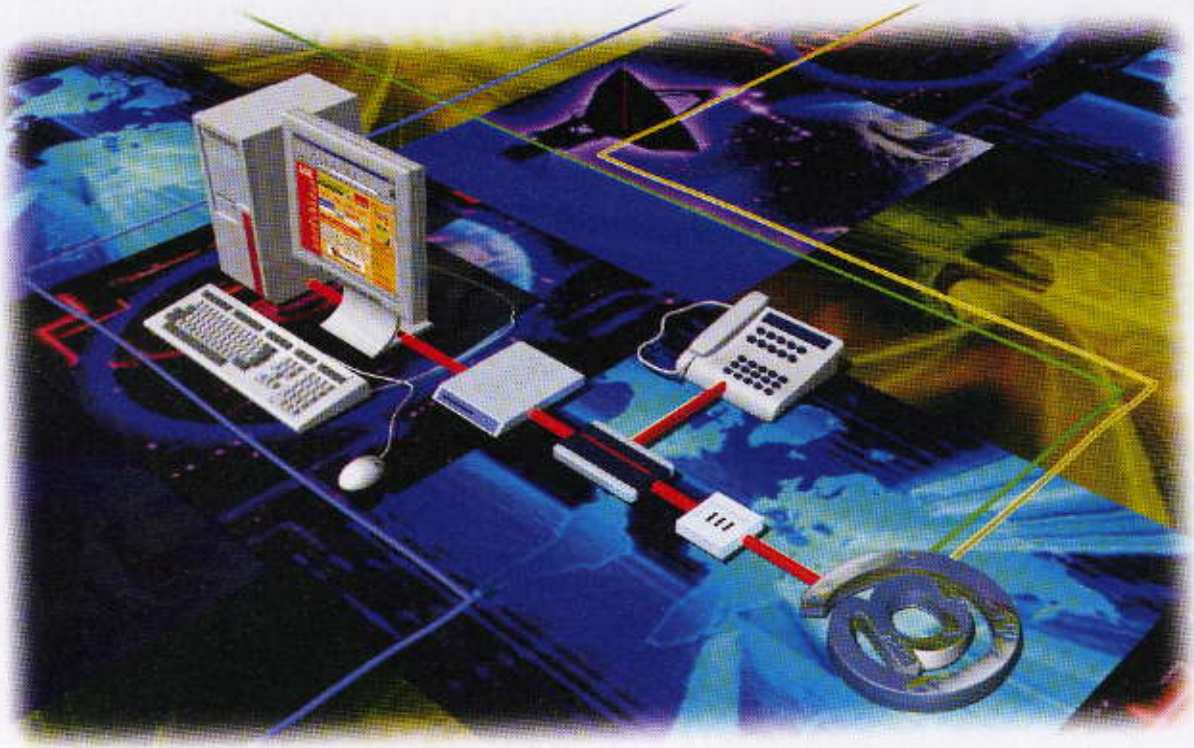
Cevap Remote Machine alanında gözükecektir ve iki bilgisayar da aynı anda yazabilir. Chat sona erdiğinde HangUp tuşuna tıklanarak kesilebilir. Daha sonra Close tuşuna basın. Değişik platformlarda Chat farklı olarak gözüke de, sonuçta hepsi için problemsiz olarak çalışır. Chat penceresine farklı bir yerden kopyala yapıştır yöntemi kullanılarak da metin yapıştırılabilir. Bunun için CTRL-C ve CTRL-V komutları burada da geçerli.

Server'ın Güvenli Bir şekilde Kapatılması

Eğer bilgisayarınız sürücü ve yazıcı paylaşımı için ayarlandı ise, bilgisayarınızı kapatırken de dikkat etmeniz gerekir. Eğer başka bir kullanıcı sizin bilgisayarınızdaki dosyaları kullanıyorsa uyarısız bir şekilde bilgisayarın kapatmak onların kaydetmedikleri verileri kaybetmesine yol açabilir.

Bunun için Manage Servers kartından Server Control Paneline tıklayıp önce Server Statistics alanından bilgisayarınızı kullanan olup olmadığını kontrol edin. Sonra Server'a, ardından da Shutdown Server tuşuna tıklayın. Shutdown Server penceresi belirecektir. Eğer "Shutdown Now" işaretli ve diğer kullanıcılar sizin dosyalarınızı kullanıyorlar ise, bu kutucukta ki işareti kaldırın. Paylaşım üç dakika ya da sizin belirlediğiniz bir süre içinde kapanacaktır. Eğer kimse dosyalarınızı kullanmıyorsa, OK tuşuna tıklayarak Server'ı kapatabilirsiniz. Bir seri Pop-Up mesajı kullanıcılara gidip bu Server'ın paylaşımına kapandığı duyurulacaktır. ☐

Mahmut Karshoğlu
mkars@chip.com.tr

Kablo Üzerinden Internet'te Ultra Hız

Yeni transfer teknolojisi ile telefon ağı süper bir veri otoyolu haline dönüşüyor. ADSL, ISDN'den 100 kat daha hızlı Internet bağlantı sözü veriyor. CHIP bu yeni standardı sizler için inceledi.

Internet-Browser'ı önündeki beklemenin artık sonu geldi. Grafik yüklü Internet sayfaları ve Multimedia elemanları fare tıklamaları ile anında açılıyor, Download'lar ise şimşek hızında sabit diske yükleniyor. ADSL-Tekniği, asimetrik dijital bağlantı hattı (Asymmetric Digital Subscriber Line) başlı olarak gerçekleşiyor ve müşterinin veri oranı dönüş kanalıdan daha büyük oluyor. Bu bağlantıda halen telefon bağlantısının normal çift bakır damarı kullanılıyor. Tüm frekans alanı kullanıldığında ise teorik olarak saniyede maksimum sekiz Megabit (Mbit/s) veri oranı mümkün oluyor ve temel paketler saniye-

de 768 Kilobit'lik (Kbit/s) bir ağ hızı sunuyorlar.

Sistem şu an için Türkiye'de çok yaygın kullanılmıyor. Ancak ADSL ile ilgili olarak TTNNet adına Türk Telekom Bilişim Ağları Dairesi Başkanı

Dicle Eroğul, DPT ile bir çalışma yürüttüklerini ve birkaç ISS ile lokal çalışmaların başladığını belirtiyor. Eroğul, ADSL ile kendi ortamlarında DPT ile çalıştıklarını ve böyle bir sistemi ilk defa bir müşteriyle denedik-

Farklı ADSL Sinyallerinin Frekans Dağılımı

Telefon konuşmaları ve ADSL verileri eş zamanlı olarak iletilebiliyorlar. Çünkü ADSL sinyalleri daha yüksek bir frekans alanı kullanıyorlar.

ÇOK

YAKINDA

Alanındaki Tek yayın olan

Software Kataloğunda

yer almak istiyorsanız

lütfen bizi arayın

Tel: (212) 297 17 24 (pbx)

Başvuru: Sevil Sarıtaş

 VOGEL

ADSL İLE SÜPER HIZ

lerini de sözlerine ekliyor. Bunun yanında Türkiye'nin büyük Internet Servis Sağlayıcılarından olan Doruk-NET de 1998 yılından beri zaten Standalone olarak ADSL ve SDSL 2S teknolojileri kullanıyordu. Ayrıca Gayrettepe merkez başta olmak üzere iki farklı lokasyonda IDSL ve SDSL servislerini de kısa bir süre önce kullanmaya başladı.

Deneme amaçlı olarak hizmete açılan yurtdışındaki noktalarda ise bir kereye mahsus bağlanma ücretinin yanında, her ay paket için çok da fazla olmayan bir ücret ile standart ISDN bağlantısı dahil ADSL modem kirası ödenmesi gerekiyor. Özel ADSL-Modemi olmadan ise bağlanmak mümkün değil. Pek çok üretici firma da geçtiğimiz Mart ayında düzenlenen ve dünyanın en büyük bilgisayar fuarı olan CeBIT'te kendi ADSL-Modem'leri sergilediler.

ADSL ve DSL Teknolojisinin Avantajları

DSL (Digital Subscriber Line), kullanıcıların bulunduğu yerel bölgede Telekom santrali ile kullanıcı arasında telefon görüşmeleri için çekili alt yapı olan bir çift bakır tel üzerinden, yüksek hızlı veri ve ses iletişimini aynı anda sağlayabilen, bir veri iletişim teknolojisidir. Tel uzunluğuna bağlı olarak da başına eklenen harf ile değişik adlar alır. ADSL de bu teknoloji içinde 12.000 ile 17.000 feet arasındaki uzaklıklarda ve 1.5 Mbp/sn ile 7 Mbp/sn arasında sağlanan hızlara verilen addır. En yaygın olarak kullanılan DSL ailesi üyesi olan IDSL ise 18.000 feet tel uzunluğunda 128 Kbp/sn hız sağlayabilir. Daha önce de belirttiğimiz gibi DSL teknolojinin en göze batan noktası, veri hızı ve kullanılan donanım maliyetinin yapıları işe oranla son derece düşük olmasıdır. Bu teknoloji ile bugünün en hızlı analog modeminden 200 kez daha hızlı erişim sağlanabilir. Bunun yanında dünya üzerinde kurulu 800.000'dan fazla lokal santral bölgesinde zaten Telefon kullanımı için çe-

Kablo Modeme Karşı ADSL

ADSL, geniş bantlı Multimedya geleceğini başlatan için ilk deneme değil. Büyük veri miktarlarını transfer edebilen kablolu TV ağı bundan daha önce duyurulmuştu ve oldukça yaygın. Hatta ülkemizde de Kablo-Net tarafından çalışmaları sürdürülen bu teknoloji yakında hizmete açılacak. Ancak ADSL'nin iki avantajı var: Birincisi ülkelerdeki telefon bağlantılarının kablo TV bağlantılarından daha fazla ve yaygın olması. Diğer ise iddialara göre veri transferi için kablo altyapısını oluşturma daha masraflı olduğu. Yine de Kablolu TV üzerinden Internet bağlantısının denenmiş bir teknoloji olduğunu ve dünya üzerinde de oldukça fazla kullanıma sahip olduğunu da unutmamak gerekir. Ayrıca daha yeni olan özel kablo ağları yıldız biçiminde oluşturulmuş durumdalar ve bu yüzden veri transferine hazırlar. Video transferi içinse, yeni bir standart sayesinde radyo ve veri hizmetlerini kablo ile bağlamak da mümkün oluyor. Hatta televizyon kablosu üzerinden telefon etme imkanı bile yakında gerçekleşecek.

kili bulunan altyapının kullanılabilmesi ve dolayısı ile ekstra bir altyapı yatırımı gerektirmemesi büyük bir avantaj.

Veri iletiminde çok yüksek band genişliği sağlaması, sinyalizasyonda özel bir dijital kodlama kullanması ve ileriye dönük olarak iletişim teknolojisinde kullanılan ve yeni çıkabilecek yöntemlerin DSL üzerinde uygulanabilecek olması da teknolojinin önde gelen özellikleri arasında yer alıyor. Ayrıca kullanılan donanımların aynı servisi sağlamada kullanılan diğer donanımlara göre belirgin bir maliyet avantajına sahip olması da önemli bir nokta. ■

Mahmut Karshoglu
mkars@chip.com.tr

HAZİRAN 1999

Ücretsiz ve Verimli Web Sunucuları

Apache veya Windows NT için IIS yazılımları sayesinde herkes Internet veya Intranet için bir Webserver kurabilir. Bunun nasıl yapılacağını CHIP size anlatıyor.

Intranet'teki merkezi bir bilgi kaynağının avantajları apaçık ortadadır: Webserver gereksiz dosyaların ve bundan dolayı oluşan maliyetleri engeller. Ağa bağlı olan bilgisayarların hangi işletim sistemi altında çalıştıklarından hiçbir önemi yoktur. Sonuçta çalışanlar örneğin bir adres ve veri bankasına erişebilmek için bir Web Browser'a ihtiyaç duyarlar. Webserver'ın nasıl ayarlanacağını ve nelere dikkat etmeniz gerektiğini pratik/uygulanabilir örneklerle göstereceğiz. Intranet üzerindeki Web Server'ı işletirken elektrik dışında bir masraf oluşmazken, Internet'e bağlanırken ISDN veya kiralık hat ücretleri vardır. Bir Intranet'i işletirken sadece işleyen Webserver önemli değildir. Bununla birlikte doğru kablolanmanın, ağ mi-

marisinin ve doğru ağ adresleri ayarlarının yapılmış olması da çok önemlidir. TCP/IP ağlarında doğru ağ adreslerini seçmek çok önemlidir. Her PC'nin net, yani o ağ içinde tek olan bir adrese sahip olması gerekir. Intranet'ler için şu adres alanları önerilir: 10.x.x.x, 172.16.x.x'ten 172.31.x.x'e kadar ve 192.168.x.x x 1 ve 254 arasındaki sayıları ifade eder. TCP/IP paketleri bu adreslerle örneğin modem bağlantısı ile Internet'te transfer edilirse, bir sonraki düğümden geçemezler. IP numaralarını bir Nameserver üzerinden, www.chip.com.tr gibi, adreslere döndürmekte fayda var. Aksi takdirde Web sayfalarındaki adres kayıtlarını da IP numarası her değiştiğinde değiştirmek gerekir (Bkz. "Ağ Üzerinde Adlandırma" kutusu).

Apache'nin Yüklenebilen Modülleri

Ücretsiz bir Web Server olan Apache ek işlevleri olan modüller de yükleyebiliyor. Çok sık kullanılan modüllerden biri CGI modülüdür (CGI= Common Gateway Interface). Webserver'a HTML formundan çıkan daha fazla bilgi içeren programlar sağlamak veya programdan Client'a dosyalar göndermek imkanı sağlar. CGI ilk etapta veri bankası sorgulamak veya ziyaretçi defterlerinde kullanılır. Çoğunlukla Web Server, Client dosyalarının işlenmesini sağlamak için bir Perl-script başlatır. Eskiden istenen ek fonksiyonları yüklemek için modüller sunucularla Compile edilirken şimdi artık httpd.conf konfigürasyon dosyasına kayıt yapmak yeterli. www.apache.org/docs/mod adresi altında anlatımlarıyla birlikte kullanılabilir tüm modüllerin listesini bulabilirsiniz. Apache arşivinde doğrulamaya yarayan veya Web adreslerini değiştirip ileten modüller bulunur.

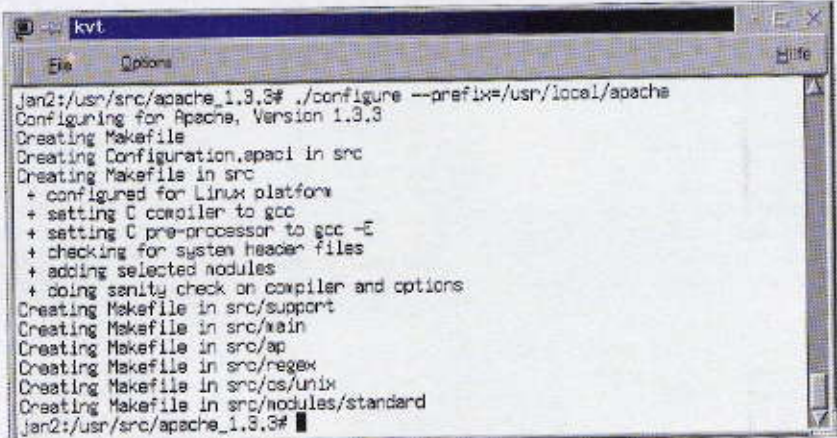
1. Linux Altında Apache

Webserver olarak, Linux altında pek çok başka görevler için olduğu gibi ücretsiz seçenekler var: Apache Server'in özellikle yüksek donanım talepleri yok ve yüzde 53'lük pazar payıyla en yaygın HTTP Server. Bu elbette pek çok platformda çalışabilmesiyle de ilgili, Linux ve Win 32'de olduğu gibi.

Dikkat: Mümkün olduğu kadar güvenli bir sistem elde etmek için her zaman yazılımın en güncel sürümünü kullanmalısınız. Apache sürekli gelişme içinde ve güvenlik deliklerini önümüzdeki günler içinde kapatacak. Apache, kaynak kod veya önceden Compile edilmiş Binary sürüm olarak dağıtılıyor ve www.apache.org adresinden kopyalanabiliyor. Dağıtımların çoğunu Binary versiyondaki eskimiş Apache 1.2.x oluşturuyor. Kaynak kod sürümünü edin ve dosyayı kendiniz derleyin.

Kaynak Kod Paketinin Kurulumu

Kaynak kod paketini kurmak için C programcılığı ile ilgili derin bilgilere sahip olmanıza gerek yok. Kaynakları ana dizininize kopyalayın. Dosyayı CD'den alırsanız belki aşağıda belirtilenden daha farklı bir isimle bulabilirsiniz çünkü CD dosya sisteminin uzun dosya isimleriyle baş dertte.

Derlemeden önce: "/configure -prefix=/Path/to/Apache" komutu ile kaynak kodu işletim sistemi ortamınıza uygun hale getiriyorsunuz.

tar xzf apache-1.3.3.tar.gz -c /usr/src
komutuyla sıkıştırılmış dosyayı açın.

Bundan sonra /usr/src'da apache-1.3.3 isimli bir dizin oluşacaktır. Bu dizine girin ve İngilizce INSTALL ve README.configure dosyalarını okuyun. Konfigürasyon için /configure -prefix=/Path/to/Apache girin.

Bu komut standart ayarları gerçekleştirir. Apache dizini sizin elinizdeki dağıtım ve kişisel zevkinize bağlı. Örneğin /usr/local/apache olabilir.

1.3 sürümünde Apache modüllerinin yüklenme süresi değişti (DSO=Dynamic Shared Object). Eğer bu fonksiyonu kullanmak istiyorsanız, dokümantasyondan da öğrenebileceğiniz Configure'u kullanın.

Eğer hata mesajları oluşursa bu bu-

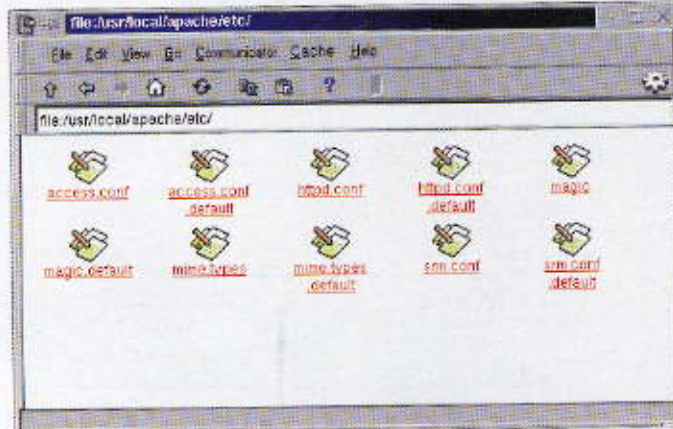
yük ihtimalle sisteminizde eksik olan bir bileşenden kaynaklanmaktadır, GNU-C- Compiler, Make, Libc- Development- Paket veya buna benzer birşey gibi. Derleme (Compile) programını "make" komutu ile başlatın. "make install" ile Binary dosyalar gereken yerlere kopyalanır.

Apache'nin İlk Açılışı Herşeyi Gösterir

Apache'yi ilk deneme için başlatın: /Path/to/Apache/sbin/apachectl/start. Denemek için Netscape gibi lokal bir tarayıcı kullanın ve "Your.Computer.Name" veya "localhost" sayfasını göstermesini isteyin. Sonuç bir sonraki sayfadaki resim gibi olmalıdır: /Path/to/Apache/sbin/apachectl/stop dizini ile sunucuyu durdurabilirsiniz.

Konfigürasyonu /Path/to/Apache/etc dizini altında yapın. Burada http.conf, access.conf ve sim.conf dosyaları var. HTML dosyalarınızı /Path/to/Apache/share/hrdocs dizini altına kaydedin.

Server'i otomatik başlatmak için RC dizinlerindeki standart mod için /etc/rc.d/init.d kayıtlarından birini alın veya /etc/inetd.conf dosyasına taşıyın (Inetd Demon'a ihtiyaç olduğunda başlatın).

Herşey ayar meselesi: Apache dizininde "etc" altında konfigürasyon dosyalarını yedekleriyle birlikte bulabilirsiniz.

2. Windows 95/98 Altında Apache

Win32 platformu için de Apache var. Bu program Windows 95 ve 98 altında da çalışıyor. Dosyanın Internet'ten veya dergideki CD'den yüklenmesinden sonra EXE dosyasını çift tıklayarak kurulumu başlatın. Dosyalar sihirbaz tarafından sabitdiske açıldıktan sonra Server'ı "Apache.exe" üzerine çift tıklayarak hemen etkinleştirebilirsiniz. Bir Browser'la "local host"u açın: Aşağıdaki ekran görüntüsünde de olduğu gibi Apache Webserver kendini tanıttacaktır.

Bu Server gerçi 32 Bit uygulaması, ancak bir kullanıcı arayüzü yok ve bir komut penceresinden yönetilir. Bu nedenle Server'ı tekrar durdurmak biraz daha karmaşık bir işlem. İkinci bir DOS penceresi açın ve şu komutu yazın

apache -k shut down, eğer bunun çok fazla yazım işi olduğunu düşünüyorsanız, bir Batch dosyasına aynı etkiyi yapan bir bağlantı yerleştirilebilir. Server'ı durdurmanın başka hızlı bir yolu ise Ctrl + C tuş kombinasyonudur, ancak burada Server

düzenli kapanmaz ve bir dahaki açışta bunun uyarısını verir.

Apache konfigürasyon verilerini Unix'te de alışık olduğumuz gibi "conf" dizini altında bulunan dosyalarda arar. Örneğin "sim.conf" dosyasında HTML - sayfaları ile ilgili dizinler bulunur.

Konfigürasyon dosyalarının yapısı hep aynıdır. Yorum satırları hep iki çarpı işareti ile başlar. Veri içeren satırlar anahtar kavramlarla başlarlar ve boşluk işaretinden sonra anahtarın değerini içerirler. Örnek olarak HTML dokümanının dizinini veriyoruz:

Document + Root "d:/Apache/htdocs"

Bu satırları kendi PC'nize uyarlamalısınız. PC'nizin standart sayfası "index.html" değilse bile anahtarın değerini DirectoryIndex index.html olarak değiştirmelisiniz.

Server bir Browser'dan kendini bildirme talebi aldığında bu sayfayı ağ üzerinden gönderir. Bu örneğin www.myserver.com/docu.htm yerine sadece www.myserver.com adını yazmanız durumudur.

IP ve Host Ayarları: Ağ Üzerinde Adlandırma

TCP/IP ağındaki adresler noktalarla ayrılarak yazılan 0 ile 255 arasında dört sayıdan oluşurlar. Bu numaralar çok fazla birşey ifade etmediklerinden www.myserver.com'u 192.168.1.1 ve tersine dönüştürme işleminden başka birşey yapmayan Domain Name Service (DNS) kullanılır.

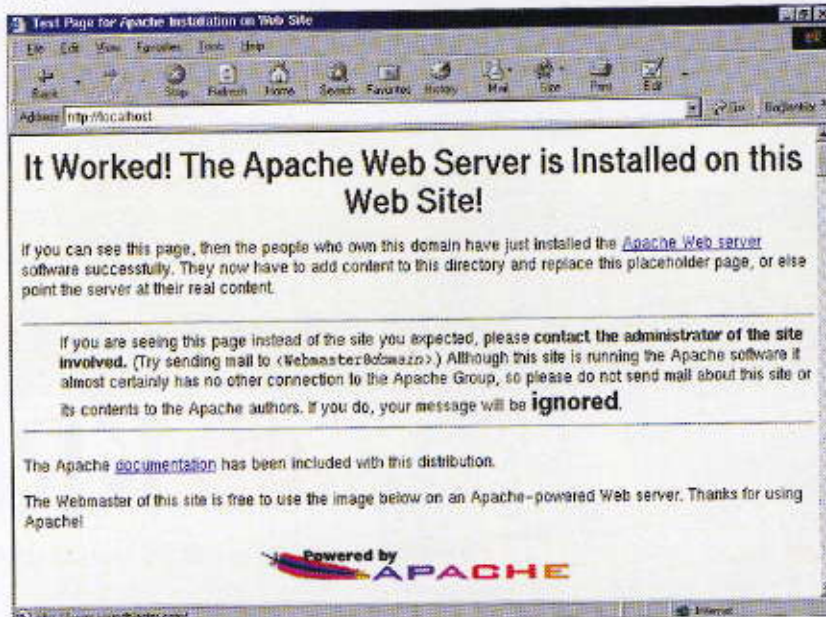
Linux altında bu Internet hizmeti Bind Paket'ten yapılır. Hafızadaki pek çok dosyadan adresleri dönüştüren bir veri bankası oluşturur. Windows NT Server da buna benzer bir hizmet sunuyor, NT Workstation ve Windows 95/98'de bu modül yok.

Internet'te Sunucu Ayarları

Eğer Intranet'inizde böyle bir sunucunuz yoksa bile sayılarla boğuşmanıza gerek yok. Windows dizininde HOSTS.SAM dosyası vardır. Linux altında da aynı dosya "etc/hosts"da durur. HOSTS Apache Server'ının konfigürasyon dosyası ile aynı kurulumla sahip. Anahtar olarak sayı adresi bilgisayarın ismi değerinde, örneğin 127.0.0.1 localhost yazar.

Ip ve Winsocks

Bu adres lokal bilgisayara aittir ve dosyanın ilk satırında bulunur. Burada ağ üzerindeki tüm Server'ların isim ve adreslerini yazabilirsiniz ve tüm bilgisayarların Windows dizinine bu dosyayı kopyalayabilirsiniz. Windows altında bu dosyayı "HOSTS" altında adını değiştirmeden değiştirmelisiniz, çünkü Windows sadece bu dosyayı bulur. Windows'un Internet için erişim modülleri, Winsocks da denir, önce istenen URL'de (Uniform Resource Locator) bir adresinin olup olmadığını kontrol etmek için HOSTS dosyasına bakar ve adresi ona göre değiştirir.

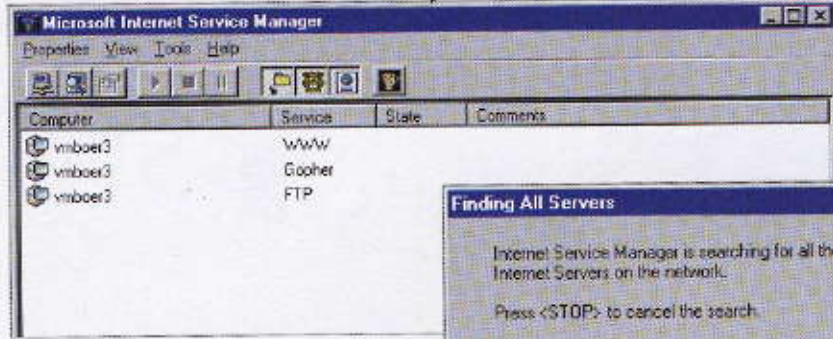
Başarılı Kurulum: Belli bir Browser'da "http://localhost" yazarak Apache Server'ın güvenli çalışıp çalışmadığını görebilirsiniz.

3. Windows NT 4.0 Altında IIS

Windows NT 4.0, kurulum CD'si üzerinde bulunan kendi Webserver'ı üzerinde çalışır. Ancak kurulum programı, bu programı standart olarak sabitdiske kopyalamaz. Internet Information Server (IIS) dosyaları Windows NT 4.0 CD'sinde \I386\NETSERV dizini altında bulunur. Kurulumu başlatmak için INETSP.EXE programını dizin altından çağırmanız yeterli olacaktır. Bir sihirbaz önemli adımları yürütmeye başlayacak. Size düşen sadece kurulum dizinini belirlemek, Web içeriği için klasör isimlerini vermek ve "Next" tuşuna basmak. Geriye kalan herşey otomatik olarak yürütülecektir.

Kurulumdan sonra Server kullanıma hazır olacaktır. Bu "127.0.0.1" veya "localhost" adresi üzerinden sunucunun başlangıç sayfasını bilgisayarınızda göreceksiniz anlamına gelir. Ağ üzerindeki başka bir bilgisayardan IP adreslerinin sayılarını girin veya HOSTS verilerini yazın (bkz. "Ağ üzerinde Adlandırma" kutusu).

Server, NT altında bir hizmet (Service) oluşturur, böylece program çalıştığında görev çubuğunda da belirmez. "Start / Settings / Control Panel / Services" üzerinden başlatıp durdurabilirsiniz. Ek olarak bu noktada

Yönlendirme Merkezi: Internet hizmeti yöneticisi sadece Web Server'ı başlatıp bitirmekle kalmıyor. FTP gibi diğer hizmetler de buradan yönetiliyor.

bir çalıştırma şekli de ayarlayabilirsiniz. Burada otomatik (Automatic), yani NT bilgisayarını her çalıştırdığımızda Server'ın çalışmaya başlaması ve kullanıcının hizmeti başlatması (Manuel) olmak üzere iki seçenek var.

IIS'nin yönetimi iki şekilde mümkün. Start / Programs / Microsoft Peer Web Services" altında Internet hizmet yöneticisi bulunur. Bu program üzerinden örneğin dizinleri veya aynı anda gerçekleştirilecek bağlantıların maksimum sayısını belirleyebilirsiniz.

"Options / Service Properties / Directories" menüsü altındaki "Standard document" alanı standart dosyanın adını alır. Bu, Server'ın sorgu-

landığı takdirde World-Wide-Web-Browser'a geri gönderdiği HTML sayfasıdır.

Alternatif yönetim olarak ağ üzerindeki her bilgisayarı yönetmeyi sağlayan bir Web Browser da kullanılabilir. Yönetim fonksiyonlarını çağırmak için Server bilgisayarının adresini verin, bu "iisadmin/" tarafından takip edilir. Şimdi sunulan sayfada WWW'ye tıklarsanız, Server sizden kullanıcı adı ve parolanızın doğrulanmasını ister. Bundan sonra bağlı olan tüm PC'lerin yukarıda belirtilen özelliklerini değiştirebilirsiniz. Server'dan binlerce kilometre uzakta olsanız bile. ☐

Derleyen Alis Sırmacıyan

Ücretsiz Web Sürücüsü
Apache'nin Web sayfasında (www.apache.org) kurulum ve problemler hakkında bilgi alabilirsiniz.

CHIPucu

Adresler:
Apache'nin Ana Sayfası:
www.apache.org

Apache'nin Haber Grubu:
news://comp.infosystems.www.servers.unix

Apache Haberleri:
www.apacheweek.com altında Apache ile ilgili bir Online gazete var. Yeni baskı Cuma günleri gerçekleşiyor. Dilerseniz bu gazeteyi e-mail olarak da edinebilirsiniz.

Frame ve Browser Sorunları

Internet üzerindeki Web sitelerinde yeralan Frame'ler kimi zaman kullanımı kolaylaştırdıkları gibi, kimi zaman da sörfçülere zorluk çıkarabiliyorlar.

Sıkı Web tasarımcıları Frame kullanmaktan kaçınmamızı tavsiye ediyorlar. Bu tavsiyenin eski temeli Netscape 2.0'nin hala dünyanın en çok kullanılan Browser'ı olduğu zamanlara dayanıyor. Evet, Netscape 3.0 Frame'leri destekliyordu ama dünya uzun süre Netscape 2.0'nin, Mosaic'in ve Internet Explorer 2.0'nin egemenliği altında kaldı. Şu anda 2.0 hatta 3.0 Browser'ların ihmal edilebilir sayıda olmaları, bizi Frame kullanmaya davet ediyor gibi. Ancak 4.0 Browser'larda bile öyle uyumsuzluklar var ki, insan bir defa daha düşünmeden edemiyor. Bunların dışında Web sitelerinde Frame kullanmanın dezavantajları şunlar:

● 1. Kullanıcı tek bir sayfayı Bookmark edemiyor.

Derin bir Web sitesinin diplerinde bir sayfayı listenize eklemeye çalışıyorsanız, ama bir bakıyorsunuz Bookmark'larınıza sitenin giriş sayfası eklenmiş.

● 2. Dışarıdan, sitenin sadece bir sayfasına Link verilemiyor.

Çünkü verdiğiniz sayfaya gidilince diğer Frame'ler yüklenmiyor. Si-

Frame'ler Internet üzerindeki Web sayfalarının vazgeçilmez unsurları. Ancak beraberlerinde çeşitli dezavantajlar getiriyorlar.

tenin, örneğin Navigasyon kısmına erişemiyorsunuz.

● 3. Browser'ların ileri geri düğmeleri sorun yaratabiliyor.

Eski Browser'lar Frame'li sitelerde "back/forward" işini beceremeyebiliyorlar.

● 4. İş bilmeyen sayfa tasarımcıları korkunç hatalar yapabiliyorlar.

Scrollbar'ı ayarlayamamak, Link'leri bir Frame'in içine yüklemek, Frame boylarını ayarlanabilir bırakmak gibi. Ama bunlara değinmeyeceğiz.

● 5. Özürlü sörfçülerin işlerini zorlaştırıyor.

Örneğin görme özürlü sörfçülerin kullandığı sayfaları okuyan yazılımlar Frame'lerle nasıl başa çıkacaklarını bilmiyorlar.

Bu ve bunun gibi dezavantajlar yüzünden Frame'leri hiç kullanma-

mamız tavsiye ediliyor. Ancak bazı şeyleri, örneğin sayfanın bir kısmının hiç oynamamasını Frame'siz yapmak da imkansız. Sonuçta bir siteyi mutlaka Frame'lerle yapmak isteyebilirsiniz. Bu yüzden mümkün olduğunca az sorun çıkartacak şekilde Frame'ler nasıl kullanılır biraz inceleyelim.

Internet'te Efendi Frame'ler

Bahsettiğimiz ilk iki sorun sayfa adresleriyle yani bir URL ile ilgili. Bunun neden bir soruna yol açtığını görmek için Frame'lerin nasıl çalıştığına bakalım (Eğer bu güne kadar hiç Frame kullanmadıysanız tahminen daha iyi bir açıklamaya ihtiyacınız olacak. Webmonkey'i tavsiye ederiz: <http://www.hotwired.com/Webmonkey/html/96/31/index->

3a.html).

Frame'li siteler bir Frameset sayfasıyla başlarlar, tipik olarak bu sayfa sitenin başlangıcı olur. Frameset'te içerik yerine sayfanın Frame'lerinin kaynağı ve bunların nasıl konuşlandırılacağı bildirilir.

Şimdi, diyelim ki iki Frame'li, <http://www.efendiframe.com> adresli bir site var. Frame'lerden biri navigasyon diğeri içerik için. Navigasyon Frame'inin adı "nav", kaynağı nav.html olsun. İçerik Frame'inin adı "ana", kaynağı baslangic.html olsun. Nav.html'den bir Link bizi "ana" Frame'inde, ürünler.htm'ye götürsün (<a> tag'ının içinde target="ana" kullanarak yapıyor). Bu Link'e basıldığında sol Frame'de hala nav.htm, sağ Frame'de de ürünler.htm görüntülenecek, ama Browser hala <http://www.efendiframe.com/index.htm> 'ye baktığını düşünecektir. Yani dışarıdan <http://www.efendiframe.com/urunler.htm> 'ye Link verildiğinde sadece ürünler.html gözükecek, sitenin navigasyon kısmından eser olmayacaktır. Burada ihtiyacımız olan şey bil-

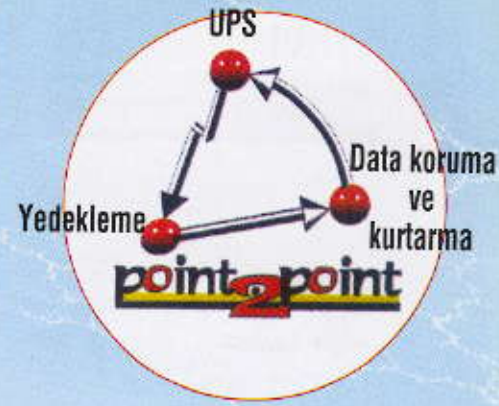
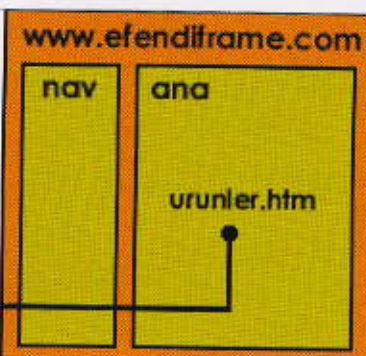
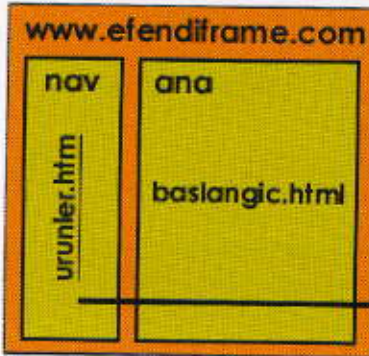
digimiz URL sisteminde, "<http://www.efendiframe.com> sitesine git, ama sağ Frame'e ürünler.html'yi yükle." Şeklinde bir emir. Ama maalesef böyle bir şey yok. Bunun yerine sitenin içinde birden fazla Frameset kullanmak gibi bir seçeneğiniz var. Örneğin nav.html'de ürünler.html Linki yerine ürünler_Frame.html'ye Link verebilir (tabii <a> tag'ının içinde target="_top" kullanmayı unutmadan) ve bu Frameset'te index.html'de kullandığımız kodu aynen kullanabilirsiniz (Sadece src="baslangic.html" yerine src="ürünler.html" koyacaksınız). Bu şekilde sitenizde mümkün olan bütün Frameset kombinasyonları için birer Frameset hazırladığınızda, kullanıcılar hem sayfalarınızı bookmark edebilir, hem de dışarıdan Link verebilirler.

Tabii binlerce sayfanız varsa bu yöntem biraz üzücü olacaktır. Mantığı aynı olan daha iyi bir yol var.

Frame Sorununa CGI'lı Çözüm

Sitenizdeki her Frame kombinasyonu için birer Frameset hazırlamak istiyor fakat bunu elle yapacak gücü kendinizde bulamıyorsunuz. Haklısınız. Daha kolay bir yolu var: CGI kullanmak. Çok da zor değil. İlk ön-

Nav Frame'indeki bir Link kullanıcıyı Ana Frame'deki Ürünler.htm'ye götürüyor. Link tıkladığında Nav Frame'i aynen alıyor, sağdaki Frame'de ise Ürünler.htm gösteriliyor.

- 0.6, 400 KVA Statik Kesintisiz güç kaynakları
- 50-1670 KVA Dinamik Kesintisiz güç kaynakları
- 1-400 KVA Voltaj Regülatörleri
- Yedekleme Sistemleri ve Yazılımı
- Data Koruma ve kurtarma hizmetleri

inform

PILLER

hp HEWLETT PACKARD

YAMAHA

POINT MULTIMEDIA PC

COMEL

İletişim - Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tel.: (0212) 227 3435 Fax.: (0212) 227 3439

Beşiktaş-İSTANBUL

www.comel.com.tr

DEĞER KATAN SATICI

Bütün marka ve logolar sahiplerine aittir

ce şunun gibi bir şablon Frameset yapmalısınız:

```
<Frameset cols="64,*">
<Frame name=nav src="nav.html">
<Frame name=ana src="%%ana%%">
</Frameset>
```

Burada %%ana%%, değişecek sayfaların isimleri yerine konmuş bir değişken. Navigasyon Frame'i nasıl olsa hiç değişmeden yanda duruyor. Bu metni Frameset.inc adıyla saklayın. Şimdi Tablo 1'de duran Frameset.cgi'nin yardımıyla sitenizdeki bütün Frame kombinasyonlarını görüntüleyebilirsiniz. Yapmanız gereken şey, site içindeki Linkleri şu şekilde değiştirmek:

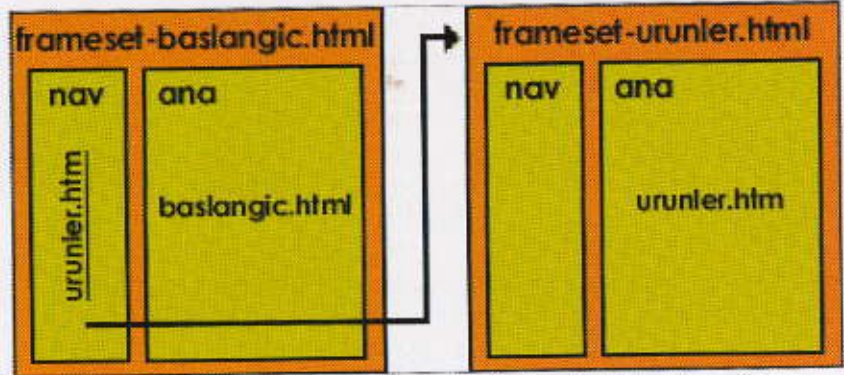
```
<a href="urunler.html" target="ana">
```

gibi bir satır,

```
<a href="Frameset.cgi?ana=urunler.html" target="_top">
```

şekline gelmeli. Bu tip büyük değişiklikleri kolayca yapabilmek için Homesite (http://www.allaire.com) gibi global "Search & Replace" fonksiyonu olan bir HTML editörü kullanabilirsiniz (tablo 1).

Birçok Unix sunucusunda 1 no'lu satır #!/usr/bin/perl olarak değiştirilmek zorunda olabilir. Frameset.cgi dosyasının çalıştırılabilir bir dizinde

Her Frame kombinasyonu için bir Frameset hazırlandığında kullanıcılar sayfaları Bookmark edebilir ya da dışarıdan Link verebilirler.

olmasına dikkat etmek gerekir. Eğer birden fazla Frame'i değiştirmek istiyorsanız 7 numaralı satırın bir kopyasını çıkarmalı ve ('ana') ibaresi yerine yeni bir Frame adı vermelisiniz. Eğer bunu yaparsanız, Linklerinizi şeklinde değiştirmeli, ve 14 numaralı satırın da bir kopyasını çıkarıp "ana" kelimesini yeni Frame adıyla değiştirmelisiniz.

Frame Sorununa CGI'siz Çözüm

Bu çözümün bir kötü yanı, kullandığımız Web sunucusunun CGI des-

teği vermiyor ya da güvenlik açısından CGI kullanımına izin vermiyor olabilmesi. Böyle bir durumda başka bir script ile Frameset dosyalarını otomatik yaratabilir ve sonra sunucuya upload edebilirsiniz. Bu iş için de Tablo 2'deki script'i kullanmalısınız.

Bu bir PERL Script'i ve çalışması için PERL'in makinanızda kurulu olması gerekiyor. Ücretsiz olan PERL'ü http://www.perl.com'dan kolayca indirebilir ve kullanabilirsiniz. Bu Script, bir dizindeki bütün .html soyadlı dokümanları tarıyor, ve eğer .Frameset.html isminde değilse her doküman için birer .Frameset.html yaratıyor. Çalıştırmak için,

Bir dos prompt'u açmalı, ve değişecek html dosyalarının olduğu dizine gitmelisiniz. Daha sonra c:\perl\bin\perl c:\scriptin_oldugu_dizin\Frameset.pl şeklinde çalıştırabilirsiniz. PERL'ün C:\perl dizinine kurulduğu varsayıldı. Ayrıca dosyalarımızın soyadı html değil de htm ise 2 numaralı satırdaki html'nin l'sini silin.

İşin bundan sonrası yine yukarıdaki gibi "Search&Replace"e düşüyor. Bu sefer, şeklindeki satırlar, haline dönüşüyor.

Sorun Çözüldü, Peki ya Sonra?

Evet, her kombinasyon için bir Frameset hazırlayarak yukarıdaki ilk üç sorunu hallettik sayılır. Ancak

Frameset.cgi

```
1      #!/perl/bin/perl.exe
2
3      #(c)1999 Samuel Marshall.
4
5      use CGI;
6      $query=new CGI;
7      $main=$query->param('ana');
8      print $query->header();
9      open(TEMPLATE,"Frameset.inc")
10     || die("Failed to open Frameset");
11     while(
12     {
13         # Replace %%ana%% with value for $main
14         $ =~ s/%%ana%%/$main/g;
15         print;
16     }
17     close(TEMPLATE);
```

Tablo 1: Frameset.cgi - CGI'li çözüm için Script

bu çözümü uygularken ödememiz gereken bir takım bedeller de yok değil.

- 1. Hız: Normal bir Frameset'te sadece bir sayfa yüklenecekken artık her Link'e basıldığında iki ya da daha fazla sayfa yükleniyor. Bu hem önce pencerenin boşalmasına hem de işlemin biraz uzamasına yol açıyor.
- 2. Scroll problemleri: Uzun bir sayfanın ortasında bir Link'e tıklayıp, sonra geri döndüğünüzde normalde Link'e tıkladığınızda sayfanın neresindeyseniz oraya geri dönülür. Ancak bizim yöntemimizde bütün Frame'ler yeniden yüklendiği için sayfanın pozisyonu bilgisi de uçar.
- 3. Erişilebilirlik: Görme Özürlü sörfçülerin işi bu yöntemle 'daha da' zorlaşıyor. Zaten Frame'lerle boğuşmak zorundalar, bir de her Link yeni

bir çift Frame yüklüyor.

Bu dezavantajları yukarıdakilerle tartıştıysanız, Link'leri Frameset'lerle değiştirme işlemi çok mantıklı ve uygun görünüyor. Özellikle de kullanıcıların dışarıdan Link vermeleri ve bir sayfayı arkadaşlarına yollamaları gibi işlemlerin rahatça yapılabilmesini istiyorsanız.

Browser'da Offset Problemi

Hiç bir resmi alıp Browser çerçevesinin tam dibine yapıştırmak istediniz mi? İmajı sayfanın en üstüne koyduğunuzda, hem üstten hem soldan Browser ve platforma göre farklı bir boşluk bırakılıyor. Internet Explorer 3.0'dan, Netscape ise 4.0'dan beri Browser Offset denilen bu boşlukları kapamaya izin veriyorlar. Fa-

kat farklı tag'lerle. Explorer'da Browser Offset'i kapamak için Body bölümünün içine Leftmargin ve Topmargin tag'lerini eklemelisiniz. Yani şöyle:

```
<BODY LEFTMARGIN="0" TOPMARGIN="0">
```

Netscape ise, 4.0'dan beri eski iki tag'inin işlevini genişletmiş. Onlar da aynı işlemi yapmak için marginwidth ve marginheight tag'lerini kullanıyor. Şöyle:

```
<BODY MARGINWIDTH="0" MARGINHEIGHT="0">
```

Aşağıdaki satırı kullanarak popüler Browser'ların 4'te 3'ünde yani Internet Explorer 3.0 ve 4.0, ve Netscape Navigator 4.0'da Browser sorununuza çözüyorsunuz.

```
<BODY LEFTMARGIN="0" TOPMARGIN="0" MARGINWIDTH="0" MARGINHEIGHT="0" bgcolor= etc...>
```

Explorer'ın tag'leri Netscape'le, Netscape'inkiler Explorer'la çalışmadığı için sorun çıkmıyor. Bu uyumsuzluk için hangi firmayı suçlamamız gerektiğini bilemiyoruz. Çünkü Marginheight, Marginwidth tag'leri çoktandır var fakat kullanımları değişti ve Microsoft bunları kullanmayı reddetti. Bir yandan Microsoft'un bulduğu tag'lere belki de Netscape uymalıydı.

Geriye Netscape Navigator 3.0 kalıyor. Marginwidth ve Marginheight dokümanların içerisinde geçersiz. Ve fakat garip bir şekilde Frameset'lerde Margin koymaya izin verilmiş. Bu sebeple bir süredir kullanılan bir kaçamak yol, boş bir Frameset yaratmak. Birinci Frame'e hiçbir şey yüklemiyor, sitenizin başlangıç sayfasını ikinci Frame'e yüklüyorsunuz. Bu dosyayı da index.htm adıyla kaydedip, sitenizin Root'una yerleştiriyorsunuz. Tablodaki kod sorunu çözüyor (tablo 3):

Bundan sonra da Frame'li sitelerle ilgili yukarıda anlattığımız sorunlar geçerli oluyor tabii ki. ■

Hasan Yalçınkaya
hasar@turk.net

Frameset.pl

```
1      # (c)1999 Samuel Marshall.
2      $Extension="html";
3      @HTML=;
4      for $File(@HTML)
5      {
6          if($File =~ /\.Frameset\.$Extension$/)
7          {
8              next;
9          }
10         print "Creating Frameset for $File\n";
11         $Base=substr($File,0,length($File)-length($Extension)-1);
12         open(OUTPUT,">$Base.Frameset.$Extension") ||
13             die("Failed to open target $Base.Frameset.$Extension");
14         open(TEMPLATE,"Frameset.inc") ||
15             die("Failed to open Frameset.inc");
16         while()
17         {
18             $_ =~ s/%\%ana%\%/%$File/g;
19             print OUTPUT $_;
20         }
21         close(TEMPLATE);
22         close(OUTPUT);
23     }
```

Tablo 2: Frameset.pl - CGI'sız çözüm için Script

```
<Frameset cols="*,0" frameborder="no" border="0" Framespacing="0">
<Frame scrolling="auto" src="baslangic.html" name="ana" marginwidth=0 marginheight=0>
</Frameset>
```

Tablo 3: Boş Frameset yaratmak için gerekli kod.

Fireworks 2.0

Ateşle Oynayabilirsiniz

Macromedia'nın web görüntü işleme yazılımı Fireworks 2.0, yeni özellikleriyle kullanıcıların performansını artırıyor. Fireworks, vektör ve bitmap işlemlerini birarada yapmanın gücünü sunuyor.

Web sayfalarınızı süslemek, mesajlarınızı anlatabilmek için hazırladığınız başlıklar, resimler, menüler ve yönlendirmeler, sayfalarındaki görsel keyfi artırmanın yanı sıra, izleyiciye aradığını bulması için de büyük yardımlar sağlar. Ziyaretçilerin hızla gelişen beklentileri, HTML ve Java'nın daha fazla özelliklerle donanmasına yolaçırken, sayfalardaki bitmap objeler giderek daha fazla görev üstleniyor.

Macromedia'nın web resimleri için sunduğu görüntü işleme yazılımı, geçtiğimiz seneye kadar, resimleri Photoshop, PaintShop gibi yazılımlarda hazırlayan tasarımcıları sevindirmişti. Geçtiğimiz aylarda release edilen 2.0 versiyonuyla Fireworks, benzersiz yenilikler sunarak, rakiple-

rinden çok daha ileriye gitti.

Fireworks'de, bir görüntü işleme yazılımında yapabildiğiniz işlemleri, WebSafe renk dünyası içinde kolayca gerçekleştirebiliyorsunuz. Ölçeklemeler, boyamalar, renk değişimleri, çizimler ve obje oluşumları gibi. Ancak bu temel işlemler bile, bir araç tıklaması veya tablo değerleri değişikliğiyle son derece pratik yapılabilir. Fireworks'u üstün kılan, Web'e özel çalışma mantığı.

En basit olarak bir GIF animasyonu düşünün. Fireworks'de, objeleri frame'lere yerleştirirken, alttaki objelerin transparan görüntülerini de görebiliyor ve bulunduğunuz frame'de, daha doğru konumlandırma yapabiliyorsunuz (Onion Skinning). Web için görüntüler üzerinde işlem yapıyorsanız, genel amaca yönelik programlardan çok, özel amaçlar için üretilmiş yazılımları tercih etmeye başlamalısınız. Yapacağınız animasyon kurgularını, Fireworks'den çıkmadan izleyebilir, yahut doğrudan browser'dan görebilirsiniz. Diğer taraftan, Fireworks'un Export Preview

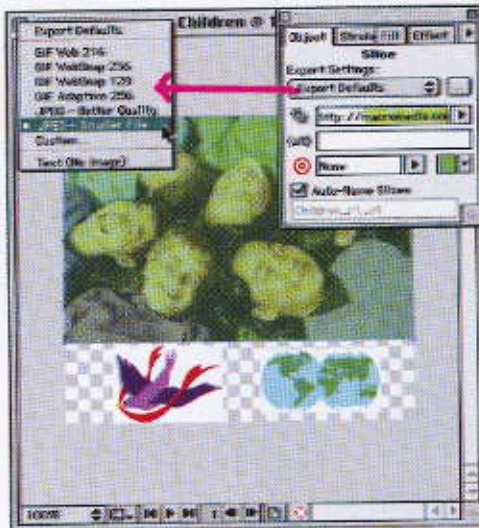
tablosunda, resminizin GIF veya JPEG formatında ve farklı ayarlarda kaydedilmeleri durumunda, web sayfasında nasıl görüneceğini izleyebilirsiniz. Yükleme süresi ve dosya boyu bilgilerine daha penceredeyseniz sahip olabiliyorsunuz.

Daha çok banner reklamı üzerine yoğunlaşan tasarımcılar için Fireworks, Export to Size özelliğini sunuyor. Böylece banner ilanlarındaki, kritik dosya büyüklüğünü kontrol edebilirsiniz.

Rollover/Swap Image İşlemleri

Web sayfasındaki resmin üzerine mouse geldiğinde, ikinci bir resme dönüşmesi veya bir butona mouse ile tıklandığında bir menünün açılması gibi Java işlemlerini, Fireworks 2.0'da kolayca gerçekleştirebilirsiniz (disjointed, hotspots). Kaydettiğiniz resim, basit bir text editörüyle oluşturulan HTML sayfasında bile browser'dan kolayca izlenebilecektir. Söz gelimi geleneksel grafik tasarım işlemleriyle hayatını kazanan bir tasarımcı düşünün. Şimdi, aynı tasarımcı, Fireworks'de yaptığı özel grafiklere, rollover özelliği kazandırarak, her editörde çalışabilecek biçimde HTML olarak kaydedebiliyor. Web tasarımcıları, tasarladıkları bu tür grafikleri satarak para kazanabilir.

Bu işlemleri, tüm resim alanında olduğu gibi hotspot'larda da kullanabilirsiniz. Böylece sayfaya yerleştir-

Fireworks'un Slice aracıyla resim gruplarını parçalayabilir ve her parçasına URL atamaları yapabilirsiniz.

diğiniz büyük resmin her bölümü, farklı altmenü açılımları gösterebilir.

Swap Image işlemini de görsel biçimde özel bir tabloyla yapabilirsiniz. Bu işlem için Slice aracı ve Behavior panelini kullanabildiğiniz gibi, doğrudan bir alanı seçerek, otomatik swap image ataması gerçekleştirebilirsiniz.

Çeşitli HTML Export Seçenekleri

Fireworks 2, birçok HTML export seçeneğini sunmaktadır. NoHTML, Dreamweaver 2, Dreamweaver Library Items, FrontPage ve Generic export tercihleriyle, Fireworks objelerini, dilediğiniz web editöründe kullanabilirsiniz. Fireworks, Macromedia'nın editör yazılımı Dreamweaver 2 ile kardeş olduğu için, bu iki programı aynı anda, karşılıklı olarak (Roundtrip) kullanabiliyorsunuz. Dreamweaver entegrasyonu ile Fireworks'de hazırladığınız sözelimi behavior'lar, aynı biçimde editör yazılımının Behaviors tablosunda görölüp, edit edilebiliyor. Fireworks'den verdiğiniz URL yönlendirimini, yine Dreamweaver'da değiştirebilirsiniz.

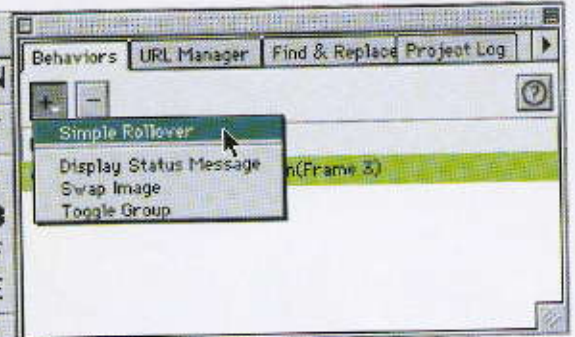
Live Effects ile Her An Yenileme

Yazılar, resimler, grafikler, bezier eğrileri veya çizgiler üzerine uyguladığınız Fireworks efektlerinin ayarlarını, tasarımın dilediğiniz safhasında değiştirerek, efektlerini yenileyebilirsiniz. Bir yerde çoklu geri alma özelliği sunan Live Effects ayarlarını,

kaydedip, sonraki tasarımlarınıza uygulayabiliyorsunuz.

Fırça ile yaptığınız bir boyama için belirlediğiniz doku veya oluşturduğunuz fırça izindeki etkiyi, çalışmanızın herhangi bir safhasında doğrudan tablo değişkenlerini yenileyerek güncelleyebilirsiniz. İsterseniz, fırçanın eğimini değiştirerek, sanki bir vektörel yazılımda çalışıyormuş gibi, biçim değişiklikleri yapabilirsiniz. Aynı işlemler, yazılar için de geçerli.

Window menüsünde programın denetleme zenginliğini görüyorsunuz. Behaviors tablosunda, frame'lere yerleştirilen objeler için Java Rollover'ları kurabilirsiniz.

Yazılara bir efekt uygulamış olsanız bile, düzeltme, yenileme yapabilirsiniz.

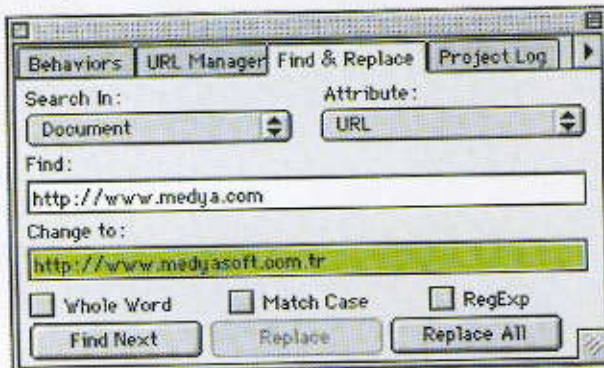
Slice İşlemi ile Resimleri Dilimlemek

Fireworks 2.0'nın Slice özelliğiyle, resimlerinizi Crop etmeden dilimleyebilir, parçalara ayırabilirsiniz. Her dilimin, ayrı bir resim gibi davrandığı Slice işleminde, bağımsız link, isim ve optimizasyon işlemleri gerçekleştirebilirsiniz. Fireworks, dilimlenmiş resimlerdeki düz renkli dilimleri GIF, fotoğrafik dilimleri ise JPEG kaydedebiliyor. Ayrıca dilimler üzerinde rollover efektleri de uygulayabiliyorsunuz. Diğer taraftan Fireworks'de tasarımınıza son şeklinizi verirken, dilim rehberlerini görebiliyorsunuz.

Maalesef henüz bitmedi. Layer paletindeki yeni Web Layer'a yerleştirdiğiniz dilim veya hotspot'lar üzerinde, show/hide efektleri kurabiliyorsunuz. 4.0 versiyon browser'lar'la izlenebilecek bu layer efektleri, adeta görsel bir şölene benziyor.

İlginç Bir Fonksiyon: Bul Değiştir

Oldukça ilginç değil mi? Bir görüntü işleme yazılımında ne tür Find&Replace işlemi olabilir ki? Ancak iş, web grafikleri hazırlamak olunca, Fireworks 2.0'nın Find&Rep-

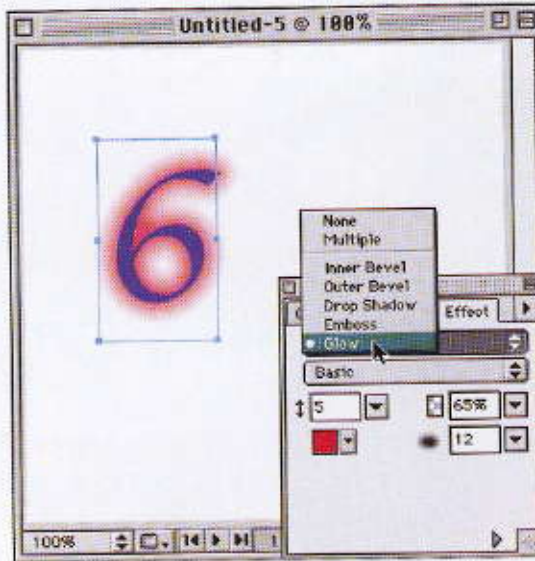

Tasarımda kullandığınız resimler veya alanlara (hotspot) atadığınız URL veya ALT bilgilerini Find&Replace ile kolayca değiştirebilirsiniz.

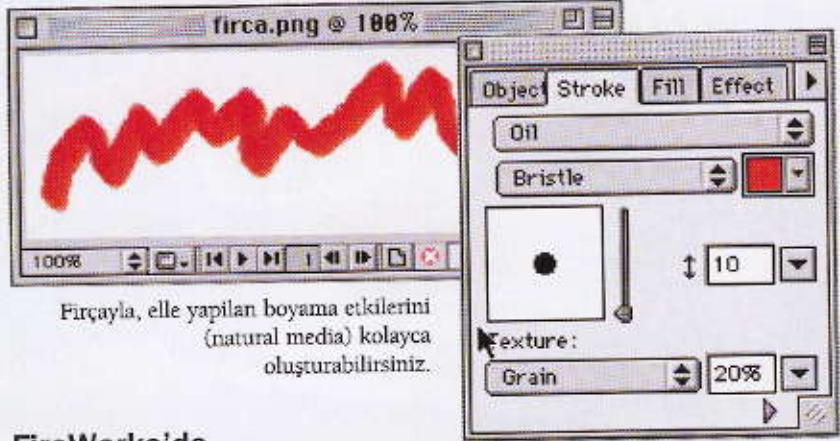
lace tablosu, şablon değişimlerinde size hız sağlıyor. Üstelik UNIX'teki GREP komutuna benzer biçimde (dosyalarda, klasörlerde veya tüm sitede, doküman açmadan) yapabildiğinizi söylesek ne dersiniz? Sözgelimi, A ile başlayan ve üçüncü harfi K olan isimlerin başharflerini değiştirmek gibi isteklerde bulunabiliyorsunuz. Ön/son ek, URL, farklı dosya formatı değişikliklerini kolayca gerçekleştirebilirsiniz. Aynı şekilde tasarımdaki elemanların renklerini, detaylarla uğraşmadan tablo ayarlarıyla değiştirebiliyorsunuz. Tüm işlem sonuçlarının bir log dosyasına yazılması da harika. Böylece, hangi resimlerde ne tür işlemlerin yapıldığı konusunda bir rapor elinize geçiyor.

FireWorks'de Import Zenginliği

Fireworks'e endüstri standardı birçok yazılım ve donanımdan obje girişi sağlayabilirsiniz. Dijital kameralardan scanner'lara kadar birçok farklı model donanımdan, Twain ve Acquire menü komutlarıyla direkt Fireworks'e resim alabiliyorsunuz. Aynı şekilde Adobe Photoshop'dan bittmap resimler, Macromedia Freehand ve Adobe Illustrator yazılımlarından ise vektörel objeleri Fireworks'e getirebilirsiniz.

Basta yazılar olmak üzere logotype ve her türlü taranmış görüntüye, kabartma, oyma, ışıktandırma benzeri efektleri, istenildiği an yenilenebilecek şekilde uygulayabilirsiniz.

Fırçayla, elle yapılan boyama etkilerini (natural media) kolayca oluşturabilirsiniz.

FireWorks'de Objelerin Kontrolü

Her objeyi seçip, Object paletinden, belirlenmiş ayarlarını takip edebilirsiniz. Böylece ayarları değiştirmek için yapmanız gereken tek şey, tablo değişkenlerini yenilemek olacaktır. Layerlı çalışma ortamı Fireworks'de de sizi yalnız bırakmıyor. Layer paletinde tek tıklamayla yeni layer açabilir ve varolan layerları, GIF animasyon için frame'lere dağıtabilirsiniz.

Tasarım süreci boyunca yapacağınız boyutlandırma ve resampling işlemleri, en düşük dosya büyüklüğü hedeflenerek gerçekleştiriliyor.

Bir vektör obje oluşturup, efekt uyguladıktan sonra, noktalarından çekerek, biçim değişikliği yapabilirsiniz. Renk paletinize Eyedropper ile herhangi bir yerdeki özel rengi ekleyebilirsiniz. Degradeler (renk geçişle-

ri) atabilirsiniz. Resim ve yazı objeleri için stiller kurabilir ve yüzlerce çalışmayı, sadece stil uygulamakla bitirebilirsiniz. Yeni versiyon 300'ün üzerinde popüler web grafiği stiliyle geliyor. Styles paletin-

den beğendiğinize tek tıklayıp efektinizi hazırlayabiliyorsunuz.

Eğer işleriniz standart uygulanmış birçok komuttan oluşuyorsa, Batch Processing ile hepsini Fireworks'e yaptırabilir ve bu arada siz de Chat yapabilirsiniz.

FireWorks'ün Üreticisi Macromedia'ya Dikkat

Entertainment dünyası için yazılım geliştiren Macromedia, geleneksel yayıncılıktan on-line yayıncılığa, multimedyadan Web'e kadar adeta endüstri standardı haline gelen araçlar sunuyor. Önümüzdeki dönemde, Web'in resimlerle birleştiğinden daha fazla multimedia ile kaynaşacağı ifade ediliyor. Böyle bir gelecekte, Fireworks, standartları oluşturan Macromedia'nın elinde çok daha farklı görevler üstlenilen bir yapıya kavuşabilir. Her türlü yeniliği takip etmenin yanı sıra, işinizi Fireworks gibi güçlü, sorunsuz araçlarla yapmaya önem gösterin. Yaptıklarınız size öncelikle keyif ve sonrasında para olarak dönecektir. Fireworks hakkında detaylı bilgilere www.fireworks.com adresinden erişebileceğiniz gibi, Macromedia'nın Türkiye Distribütörü MedyaSoft'un www.medyasoft.com.tr adresiyle de ulaşabilirsiniz. Ayrıca www.sabrivarol.com sitesinde, programda yapılan efektler ve uygulama teknikleriyle ilgili bilgiler yer almaktadır. ☐

Sabri Varol
svarol@sabrivarol.com

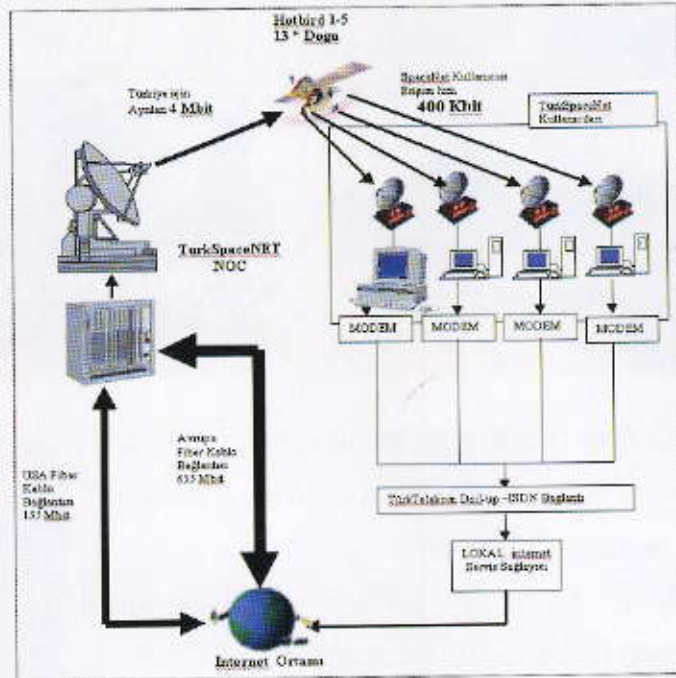
Kablolu İnternet'in Sonu mu Geliyor?

Türkiye'de en uygun fiyata en yüksek hızı sağlayan SpaceNet, sunduğu hızdan çok, ürettiği kurumsal çözümler ve hizmet yelpazesi ile adını duyurmak istiyor. Konu ile ilgili olarak CHIP sizler için SpaceNet'in Türkiye TEmsilcisi olan PCC Telekom'dan Cemil Özdemir ile görüştü.

Dört beş yıl önceki metin tabanlı İnternet ile onun bugünkü durumu arasındaki farka dikkat edilirse geçen kısa zaman içinde gereken hız ihtiyacının artışının inanılmaz boyutlarda olduğu kolayca görülebilir. Artık İnternet üzerinden çoklu ortam uygulamalarının çalıştırılması, hatta Demand on Video ve Audio olarak nitelendirilen isteğe bağlı film izlenmesi ve müzik dinlenmesine kadar birçok uygulama gerçekleştirilebiliyor. Bunun daha da ileri gitmesi mümkün. Gereken sadece bunu kaldırabilecek kadar bir bant genişliği.

Şu an kullanımında olan ve İnternet'e üzerinden bağlandığımız mevcut sistem kabloları dayanıyor ve bunun da bant genişliği şu an maksimum düzeyde kullanılmakta. Çevirmeli ağ bağlantılarında şu an gerek santraller, gerekse kablolardan kaynaklanan limitler, dolayısıyla tek modem ve hat ile 56Kb'ın üzerinde bir hız elde etmek mümkün gözüküyor. Bu hız da son yıllarda ortaya çıkan ve standartlaşan v90 teknolojisi ile mümkün oluyor.

Daha çoğunu isteyenler için kablo üzerinden tek çözüm bulunuyor. O da Leased Line. Ancak bu hem ilk yatırım maliyeti hem de aylık ücretleri dolayısıyla kişisel kullanıcılara göre değil. Bu durumda bütçeniz uygun değilse ya İnternet üzerinde multi-

SpaceNet'in Türk ortağı olan PCC Telekom'un Hotbird uydusu üzerinden sağladığı İnternet bağlantısının çalışma prensibini gösteren şema.

medya sevdasından vazgeçeceksiniz ya da kablodan başka çözüm yolları arayacaksınız. İşte bu noktada uydu modemler devreye giriyor. Türkiye'de bunu en uygun koşullar ile sunan şirket ise PCC Telekom.

Şirket uydu iletişimini Avrupa'da uydudan İnternet erişimi hizmeti veren en büyük servislerden biri olan SpaceNet ile sağlıyor. SpaceNet İngiltere'de kurulu olan 24 Mib/sec'lik uydu Uplink'leri ile hizmet veriyor ve Eutelsat ile yapılan anlaşma gereği Hotbird3 uydusundan Avrupa, Orta Asya ve Kuzey Afrika'yı kapsayan bir

bölgeyi sınırları içine alıyor. Servisin İnternet ana omurga bağlantıları Amerika ile fiber kablo üzerinden 155 Mbit/sec, Avrupa ile ise 655 Mbit/sec. Şirketin Türkiye ortağı olan PCC Telekom'a ise İngiltere'de kurulu servisin 4 Mbit/sec bant genişliği tahsis edilmiş durumda. PCC Telekom şirketinin buna karşılık her kullanıcısında sağladığı hız da 400Kbit/sec. Şöyle bir karşılaştırma yapmamız gerekirse, yüksek bant genişliğinde uydudan erişim sağlayan SpaceNet, geleneksel en son modemlerden 40 kez ve ISDN'den 4 kez daha hızlı çalışıyor. Böyle-

ce her türlü iş hizmeti, eğitim amaçlı veya bayileri olan kuruluşlar için, yüksek bant genişliğinde bilgiye erişim sağlamanın mümkün olabilecek en hızlı yolu elde edilmiş oluyor. Zaten PCC Telekom'un Türkiye'de amacı hızdan çok bu tür hizmetlere destek sağlamaktır.

SpaceNet'in Çalışma Prensipleri

Peki SpaceNet'in işleme prensibi nedir? Bunu kısaca şöyle açıklayabiliriz: Bilgiyi İnternet'ten almak için, istemler Browser'ınız ile TCP/IP protokolü kullanılarak yapılır. Bu istem seçtiğiniz ISS'ye (İnternet Servis Sağlayıcı) Leased Line veya çevirmeli ağ modem üzerinden gönderilir ve cevap otomatik olarak Network Operations Center (NOC)'a, buradan da uydu üzerinden kullandığınız PC'ye bağlı çanakımıza ulaşır. Kısaca 56 Kbit'lik modeminizden Upload, SpaceNet sisteminden ise Download yapılır. İnternet kullanıcılarının ağırlıklı olarak kullanım sırasında ihtiyaç duydukları şey Download olduğu için, SpaceNet Download hızını normal bir modemin tam 40 katı hıza ulaştırabilir. Ancak unutulmaması gereken, Upload hızımızın bağlı olduğunuz ISS ve 56 Kbit'lik modeminiz ile sınırlı olacaktır. Bunun yanında bir dosya indirme isteminin de bu yolla yapılacağı düşünülürse, sizin istemlerinize kolay cevap verecek bir ISS seçmek de gerekecektir.

Hızdan da Önemlisi Uygulama Alanları

Sistemin Türkiye'ye getirilmesinde tabii ki kişisel İnternet kullanıcılarının çok hızlı İnternet erişimi sağlamaları düşünülmüş. Bunun yanında, büyük, orta ölçekli ve küçük işletmelerin, özel okul, özel hastane, kütüphaneler, üniversiteler ve İnternet kafeler gibi birden fazla bilgisayarı İnternet'e bağlamak isteyenler için de çözümler bulunuyor. Ancak bu siste-

min en fazla kullanım alanı bulacağı konu ise genel eğitim alanında olacak gibi gözüküyor. Şimdiden bu konuda PCC Telekom ile çalışmalarını sürdüren birçok şirket bulunuyor. Sistem ana hatları ile kısaca şöyle çalışıyor:

Gönderilmek istenen bilgi ana merkez tarafından uydu üzerinden sürekli şekilde yayımlanıyor. Daha sonra uydu sistemine bağlı bu uç sistemlere ulaşan bilgi filtrelenerek sadece kendine gereken kısım kullanıcıya ulaşıyor. Bu veri aynı bir uydu yayını gibi yapıldığı için Offline durumda iken bile, yani kullanılan ISS'ye bağlı değilken bile alınabiliyor. Örneğin bu şekilde çeşitli kurumların en uzakta elemanlarını bile bir yere toplamadan istedikleri eğitimi verebilme ya da öğrencilerin kursları evden sürekli olarak bu şekilde takip edebilmelerine olanak sağlanıyor. Bu durumda sadece test çözümü gibi etkileşimli bir du-

hızlarının yetersizliği durumlarında da iyi bir çözüm oluşturabiliyor. İş merkezleri uygulamalarında, aynı bina içinde bulunan birkaç işletmenin tek bir SpaceNet Server'ından İnternet ortamına erişilmesi sayesinde, Dial-up maliyetine 400Kbit/Sec hızlarında bir uydu hatına sahip olunabiliyor. Network için bilginin korunmasında SpaceNet bir sanal Firewall (Virtual Firewall) da sağlıyor. Ekstra güvenlik sağlanması için, Network Operations Centre (NOC) bilgilerinizi DES algoritması ile şifreliyor. Böylece bilgileriniz her türlü izinsiz girişe karşı korunmuş oluyor.

Tüm Bunlar İçin Ödenmesi Gereken Bedel

SpaceNet'in uydu üzerinden sağladığı 400 Kbit bağlantı için kişisel kullanımda ilk yatırım maliyeti şu an 680\$, kurumsal için ise 880 \$. Kişisel kullanımda fiyata 1 adet DVB Mpeg2 Skymedia 200, dijital TV kartı görevi de yapan 32 bitlik video ve audio çıkışlı PCI kart, yazılım, 90 cm çanak anten ve LNB dahil. Bu konfigürasyon ile uydu yayınlarını seyretmeniz de mümkün oluyor. Bu fiyata ek olarak bir kereye mahsus olmak üzere sabit IP ve Account açma bedeli olarak 55 \$ talep ediliyor. Sistem 1 saat içinde devreye sokulabiliyor.

Sistemin kişisel kullanıcı için ilk yatırım maliyeti şu an toplamda 735\$. Ancak buna eklenecek olan aylık 100 \$ sınırsız kullanımı ücreti ile bir ISS'e ödeyeceğiniz ücret de bulunuyor. Sağlayacağı hız ve hizmetlerin yanında maliyet açısından düşünüldüğü zaman Power User olarak nitelendirilen, biraz üst seviye kişisel kullanıcıya hitap eden bir sistem. Şirket yetkilileri yakın zaman içinde ilk donanımsal yatırım maliyetini düşürmeye çalışacaklarını belirtiyorlar. ■

Mahmut Karşoğlu
mkars@chip.com.tr

400 Kbit bağlantının matematiksel olarak karşılığı saniyede 50 Kb olmasına rağmen bağlantılarda bunun çok daha üstüne çıkabilmesi mümkün oluyor.

rumda Online bağlantı gerekiyor. Bunun yanında bilgi paylaşımının önemli olduğu kurumlar için de bu sistem çok iyi bir çözüm olacaktır. Örneğin Emniyet Müdürlüğü gibi bir kurumda kullanıldığı düşünülürse, bir suçlu için suç duyurusu yapılması ve renkli resminin sisteme bağlı yurt genelindeki tüm karakollara ulaştırılması sadece saniyeler alacaktır. Şu an suç duyurularının ancak en yakın altı karakola yapıldığı göz önüne alınırsa, bunun inanılmaz bir çözüm ve gelişme olduğu kesindir.

Düşük hızlardaki Leased Line çözümlerinin Upgrade edilmesi veya

Şablonlar ve Biçimler

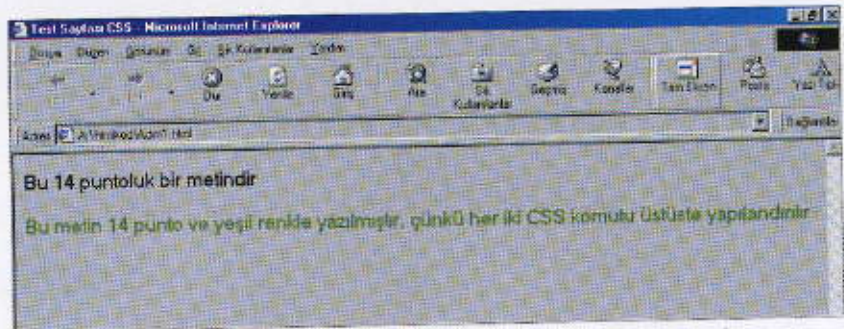
Cascading Stylesheet'ler HTML'de metinleri biçimleyip son hallerini verirler. Serinin bu bölümünde HTML için format şablonlarından etkili olarak nasıl faydalanabileceğinizi açıklıyoruz.

Web tasarımcılarının en gözde araçlarından biri de kısaca CSS denilen Cascading Stylesheet'lerdir. Zira tek başına HTML gösterişli Web sayfaları için yeterli değildir. Başlıklar için birkaç Tag ve basit metin biçimlendirmeleri ile başarısız Font Tag'lar kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap vermiyor. Zira biçimlendirme olanakları çok kısıtlı ve rafine edilmiş tasarımlar için gerekli birçok Font-Tag kullanımı kafa karıştırır ve gereksiz veri yığınlarına neden olur.

Bu soruna çözüm olarak Cascading Stylesheet'ler tasarlandı, Türkçe kasıtlı olarak "üst üste yapılan biçim şablonları" denilebilir. Kelime işlem programları ile çalışan biri için bu tip biçim şablonları yabancı gelmeyecektir: Winword ve benzeri programlarda bu biçim veya biçim şablonlarında bir defaya mahsus olmak üzere karakter ve paragraf biçimlendirmeleri ayarlanıp kaydedilir. Bu şekilde ileride metin pasajlarını tek bir tıklama ile biçimlendirmek mümkün olur.

Cascading Stylesheet'ler de benzer işleve sahiptir: Web tasarımcısı tüm biçimlendirmeleri HTML belgesinin başında belirler ve daha sonra bu formatları kullanır. Kapsamlı siteler için CSS komutları ayrı dosyalara kaydedilip bir HTML dosyasının yüklenmesiyle beraber sayfaya entegre edilebilirler.

Üç çeşit CSS biçimlendirmesi vardır: Ya HTML Tag'ına belli bir stil (biçim) verilir ya da sınıflar veya ID'ler tanımlanır - bu son iki tanesi istenilen her Tag'da kullanılabilir. Mesela <h1> başlığına bir şablon atarsanız,

Yazı tipi boyutu, Font ve yazı tipi rengi gibi temel biçimlendirmeler Cascading Stylesheet'lerde kolayca yapılabilir.

bu şablon Tag'ın her çağrılışında görünür. CSS komutları ya bir Tag'ın ya da sınıfın ismiyle yüklenirler. Sınıfları önlerinde bulunan noktalardan tanımak mümkündür. ID metoduna ileriki örneklerde yakından değinmeyeceğiz, zira bu yöntem sınıf (Class) yöntemiyle çok benzerdir.

Asıl biçimlendirme küme parantezleri içinde gerçekleştirilir. Biçimlendirmenin kendisi için gerekli komutlar iki nokta üst üste (:) ile verilir - bu da HTML'de eşittir işareti (=) kullanmaya alışanlar için, mesela , oldukça kafa karıştıran bir durumdur. Biçim şablonlarını <! - ve -> işaretleriyle ana koddan ayırmak önemlidir, aksi halde eski Browser'lar bu komutları normal text gibi yorumlayıp gösterirler.

Önümüzdeki ayın CD'sinde bu yazıyla ilgili örnek HTML dosyaları bulabileceksiniz.

1. İlk Stylesheet CSS Tanımlaması

İlk örneğimiz sadece text içerikli bir HTML sayfası. Stylesheet tanımlaması <style type="text/css"> ve </style> ifadeleri arasında bulunur.

Bu Tag'lar da HTML dokümanında <head> ve </head> arasında bulunur.

```
<html><head>
<title>Test Sayfası</title>
<style type="text/css">
<!-- p {font-size: 14 pt; yeşil {color: green}}
</style>
</head></body>
<p>Bu text 14 puntuyla yazılmıştır</p>
<p class=yeşil>Bu metin 14 punto ve yeşil renktir, zira CSS komutları üst üste yapılandırılmıştır</p>
</body>
</html>
```

İlk komut olan p {font size: 14 pt}, <p> Tag'ına 14 puntoluk bir yazı tipi atar. HTML dokümanında <p> Tag'ının kullanıldığı her seferde ondan sonra gelen tüm metinler </p> ifadesine kadar 14 punto ile yazılır. Hemen onun altında Stylesheet "yeşil" adında bir sınıf tanımlar ve kendisine yeşil rengini verir.

"Cascading Stylesheet" denilmesinin de mantıklı nedeni şu: Biçimlendirmeler üst üste yapılandırılır. Örnekte tüm <p> Tag'ları için 14 puntoluk bir yazı tipi geçerlidir. Yeşil sınıfı ile de bu Tag'a ek olarak yeni bir renk

verilir - yazıtipi büyüklüğü aynı kalır.

2. Stil Kombinasyonu Esnek Şablonlar

Cascading Stylesheet'ler çok esnek-
tir. Bu bağlamda bir defada bazı bi-
çimlendirmeler aynı anda birçok Tag
için kullanılabilir:

p, h1, h2, .yesil {color: green}

<p> Tag'ı yanında <h1> ve <h2>
başlıkları da bu şekilde yeşil rengine
sahip olurlar. Ek olarak .yesil sınıfı da
renklendirilir.

Küme parantezleri içinde de çoklu
tanımlama yapmak mümkündür:

.önemli {font-size: 20; color: red; font-
weight: bold}

Bu komutta CSS .önemli sınıfını
kırmızı renkte, 20 punto ve kalın ya-
zı ile tanımlar. Dokümanın kendisine
<p class=kirmizi> eklemek mümkün-
dür. Bu durumda <p> Tag'ı için ilk
renk tanımlamasının üzerine yazılır.

Üst üste yapılandırma prensibi
adım adım bir Tag'a birçok format
atamaya olanak verir:

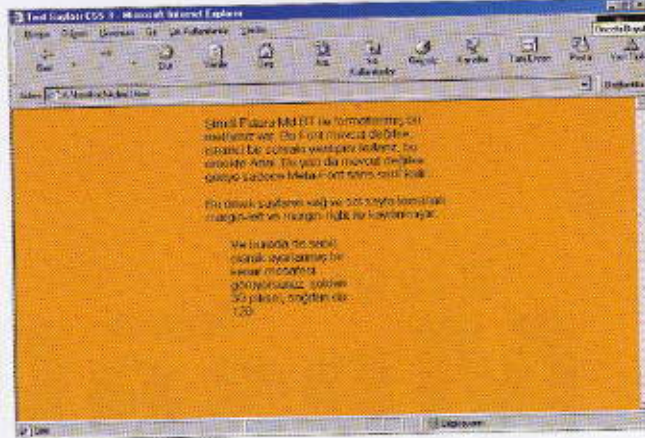
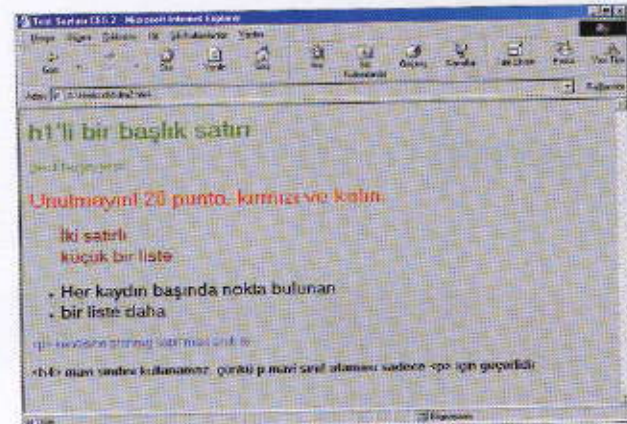
dir {color: maroon}
dir, ul {font-size: 12 pt}

Bu komutlarla Tag önce Maroon
rengine sahip olur, bir sonraki satırda
ise dir, ul ile birlikte başka bir şablo-
na (12 punto) daha sahip olur.

İlginç bir tanımlama da sabit ata-
nan sınıflardır:

p.mavi {color: blue}

Bu komut <p> Tag'ını mavi sınıfı
ile sabit olarak ilişkilendirir. Dokü-
manda sadece <p class=mavi> ifadele-
ri geçtiğinde metin bu renkte yazılır.

<h1 class=mavi> ifadeleri girildiğinde
text siyah renkle gösterilecektir, zira
.mavi sınıfı sadece p Tag'ı için tanımlanmıştır.

3. Şablonlarda Düzeni Sağlamak

Renk ve punto dışında Cascading
Stylesheet'ler için başka biçimlendir-
meler de vardır: Yazıtipi, artalan ren-
gi ve kenar boşlukları da CSS'de ko-
layca tanımlanabilir. Body Tag'ı da
Stylesheet kullanımı için uygundur.
Margin ile örneğin sol ve sağ sayfa ken-
arı boşluklarını tanımlayabilirsiniz:

Body {Background: white; margin-left:
30%; margin-right: 30%}

Yüzde verileri ideal boşlukları sağ-
layacaktır. Zira Browser bu verilerle
güncel Browser penceresinin toplam
genişliğiyle orantılı olarak kenar boş-
luklarını hesaplayacaktır. Sayfa kenar-
ına sabit bir mesafe tanımlamak istiyorsanız 30% yerine piksel büyüklüğü belirten bir veri girin, 60 px gibi.

Cascading
Stylesheet'lerle (CSS)
hem bir Tag'a birçok
biçimlendirme hem
de birçok Tag için
tek bir format
atanabilir.

CSS sayesinde
tablo yardımı
olmaksızın da
güzel tasarımlar
artık mümkün.
Bu örnekte sol ve
sağ sayfa kenarı
boşluklarını nasıl
belirleyebileceğin
izi görüyoruz.

Body, Margin-left ve margin-right
ile benzer şekilde aynı zamanda üst
ve alt kenar boşluklarını da Margin-
top ve Margin-bottom ile tanımlar.

Metniniz çoğunlukla belli bir yazı-
tipinde gösterilecekse Font-family
kullanabilirsiniz:

p {font-family: "Futura Md MT", "arial",
"sans-serif"}

Bu komutla Browser <p> ile girilen
tüm paragrafları "Futura Md BT" ya-
zıtipinde biçimler. Bu tip çok parçalı
tanımlamalarda font adı tırnak işaretle-
ri içinde yazılmalıdır.

Sayfamızı ziyaret eden kullanıcının
bilgisayarında bu yazıtipi mevcut de-
ğilse Browser'a her Windows siste-
minde standart olarak bulunan bir al-
ternatif sunmak gerekir, bu örnekte
Arial seçilmiştir. Ancak bu font da
sörfçünün sisteminde yüklü değilse
Meta-Font "sans-serif" kullanılır.

Stylesheet Ekleme 1 Doğrudan Tanımlama

Stylesheet komutları doğrudan
Tag'a eklenebilir. Mesela önceden ta-
nımlanmış ana formatları etkisiz kil-
mak istiyorsanız CSS komutunu doğ-
rudan HTML-Tag'ına girin:

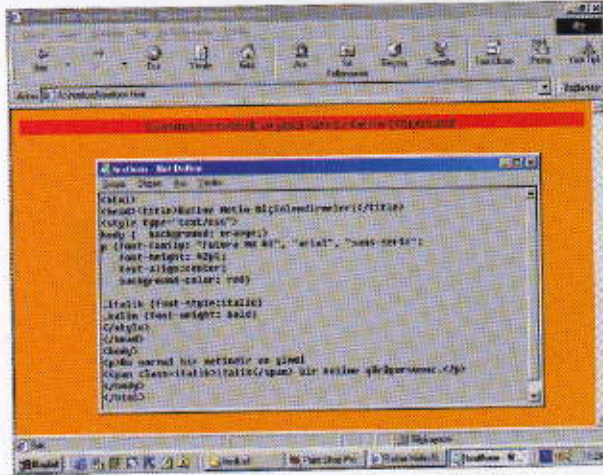
<p style="font-size: 20pt; color: whi-
te">...</p>

Style komutunu tırnak işaretleri
içinde yazmaya dikkat edin ve her bir
komutu noktalı virgül işareti ile ayı-
rın. Ancak Stylesheet kullanmak için
bu yöntem ideal değildir. Daha iyisi
istisnalar için de sınırlar tanımlamak-
tır, böylece sayfalarımızdaki metinler

daha iyi bir görünüme sahip olur.

Stylesheet Ekleme II Harici Stylesheet'ler

Biçim şablonları tüm site için kullanılabilirler ölçüde mantıklıdır. Bu bağlamda tüm CSS komutlarını ayrı ve merkezi bir dosyaya kaydedip bu-

Hazır tanımlamalar - mesela kalın ve italik yazı - basitçe aktarılabilir veya geliştirilebilir.

nu da her HTML dokümanına eklemek iyi bir çözüm olacaktır. Böylece tek bir değişiklikle tüm sitedeki biçimlendirmelerde değişiklik yapılmış olur.

Şu komutlarla CSS kodunu HTML dosyasına ekleyebilirsiniz:

```
<html><head>
<title>Test</title>
<link rel="stylesheet" href="/style/standard.css" type="text/css">
</head><body>
[...]
```

Web Browser bu örnekte sunucunun Root (ana) dizininde Style alt dizinini ve bunun içinde de standard.css dosyasını arar. Bu dosya ASCII formatında CSS komutlarını içerir. Sayfada başka şablonlara da ihtiyacınız varsa bunları da <link> Tag'ından hemen sonra ekleyin, bu durumda da şablonlar üst üste oluşturulur.

Daha Fazla Biçim I Refine Metin Biçimleri

Yazı tipi, punto ve metin rengi yanında CSS ile başka biçimlemeler de

yapabilirsiniz. Mesela Background-color ile bir paragrafa kendine ait bir arplan rengi verebilirsiniz:

```
p {background-color: red}
```

Metninize bir yönelim (sağa, sola dayalı, ortalanmış gibi) vermek için Text-align komutunu kullanabilirsiniz, parametre olarak Left, Right, Center ve Justify değerlerini girmek mümkün. p {text-align: center} komutu metni ortalanmış olarak yerleştirir. Justify ile blok cümleleri (her iki kenara dayalı) elde edebilirsiniz. Ancak bu formu dikkatli bir şekilde kullanın, heceleme olmadığı zaman kelimeler arasında çirkin boşluklar oluşur.

<i> ve Tag'larına

benzer şekilde Stylesheet'ler de kullanabilirsiniz:

```
.italik {font-style: italic}
```

komutu metni italik karakterlerle yazdır. Aynı ayrı paragraflarda kullanılabilecek bir sınıf tanımlamak da mantıklı olacaktır. Kalın yazı için şu tanımlamalar yapılmalıdır:

```
.kalın {font-weight: bold}
```

Bu sınıfları atamak için en iyisi Tag'ını kullanın. Bu komut bir paragraf içerisinde bir pasaj tanımlar:

<p>Bu normal bir metindir ve bundan sonraki kelime italik yazılmıştır.

<div>, 'a benzer şekilde çalışır. Birçok paragraf HTML belgesinde <div>...</div> ile ayrılır. Böylece uzun metin pasajları diğer Tag'lardan bağımsız olarak biçimlendirilebilir.

Daha Fazla Biçim II Artalan Grafikleri

Artalan rengi yanında Body Tag'ında bir artalan grafiği de tanımlanabilir. Bunun için Background-image komutu kullanılır. Resim kaynağı olarak

bir dosya adı ya da URL girilebilir:

```
body {background-image: url(logo.gif)}
```

Burada artalan resmi sadece dokümanın sadece bazı bölümleri için de geçerli olabilir. Bunlar diğer Tag'lar için de geçerlidir, mesela:

```
p {background-image: url(chip.gif)}
```

için. Bu komut grafiği artalanına, <p> ve </p> ile kapsanmış paragraflara yarar. Özel bir sınıfla artalanı tanımlarsanız, bunu daha esnek kullanabilirsiniz, mesela <div> veya komutları ile.

Body Power Etki Alanları

CSS konseptinde Body Tag'ın özel bir anlamı da vardır: Standart yazı tipi ve diğer temel font parametreleri için konteyner vazifesi görür. Zira bu şekilde tanımlanmış yazı biçimlendirmeleri dokümanın tüm parçaları için geçerlidir, tabii eğer bu bölümler kendi tanımladıkları farklı değerlere sahip değillerse.

Ayrıca Body Tag'ında Margin ile bir sayfa kenarı belirlediğinizde bu diğer tüm kenar boşluğu seçimleri için de geçerli olur:

```
body {background: orange; margin-left: 50px}
p {margin-left: 30px}
```

Bu örnekte Body için 50 piksellik bir kenar boşluğu tanımlanmıştır. <p> Tag'ı yine sol kenarı 30 piksel kaydırır.

<p> verisi Body Tag tarafından belirlenmiş kenara dayanır. <p> ve </p> ifadeleri arasındaki bir metin 30px+50px kenar boşluğu ile yazılır, yani 80 piksel kaydırılır.

Çerçeve Tanımlamaları I CSS'de Kenarlar

Cascading Stylesheet'in avantajlarından biri de farklı kalınlıklarda ve biçimlerde HTML elemanlarının etrafına sarılabilen çerçevelerdir:

```
.kenar {border-color: red; border-style: groove; border-width: 12px}
```

Piksel verileri yanında çerçeve kalınlığı için Thin, Medium ve Thick değerlerini de kullanabilirsiniz. Groove ▶

çerçeve biçimi üç boyutlu bir kenar efekti çizer, Solid ise standart bir çerçeve için kullanılabilir. Diğer değerler de çift çerçeve için Double, ve ek bir 3D efekti için Inset'tir. Ancak dikkat: Netscape Navigator ve Explorer bu tanımlamaları farklı yorumluyor.

Çerçeve Tanımlamaları II Padding ile İç Boşluklar

Bir metin parçası için bir artalan resmi tanımladığımızda, yazılar resmin hemen yanından başlayacaktır. Bu da çirkin bir görüntüye neden olur. Bu yüzden yazıyı biraz içeri kaydırmak gerekir:

kay (padding: 5 px)

Bu örnekte Padding, güncel metin bloğunun her yönüne 5 piksellik bir

Şimdi Futura Md BT ile formatlanmış bir metnimiz var. Bu Font mevcut değilse, istenirdi bir sonraki yazıtipini kullanır, bu örnekte Arial. Bu yazı da mevcut değilse, geriye sadece Meta-Font sans-serif kalır.

Bu örnek sayfa'nın sağ ve sol sayfa kenarları margin-left ve margin-right ile kaydırılmıştır.

Ve burada da sabit olarak ayarlanmış bir kenar mesafesi görüyorsunuz: soldan 30 piksel, sağdan da 120.

Şimdi Futura Md BT ile formatlanmış bir metnimiz var. Bu Font mevcut değilse, istenirdi bir sonraki yazıtipini kullanır, bu örnekte Arial. Bu yazı da mevcut değilse, geriye sadece Meta-Font sans-serif kalır.

Bu örnek sayfa'nın sağ ve sol sayfa kenarları margin-left ve margin-right ile kaydırılmıştır.

Ve burada da sabit olarak ayarlanmış bir kenar mesafesi görüyorsunuz: soldan 30 piksel, sağdan da 120.

Küçük bir fark: Netscape Navigator (sağda), çerçeve komutlarını Internet Explorer'dan (solda) daha farklı yorumluyor ve metinle çerçeve arasında mesafe bırakıyor.

İç boşluk bırakır. Bu da yazıların okunmasını çok daha kolaylaştırır.

Uyumsuzluklar I Yorum Meselesi

Dikkat: Netscape Navigator ve Internet Explorer bazı CSS komutlarını farklı yorumlayabiliyor. Mesela Navigator p {background-color: white} komutunda sadece karakterlerin bulunduğu alanın beyaz olacağını kabul eder. Bu da blok cümlelerin gösteriminde çok sinir bozucudur: Navigator bu durumda kelimeler arasında boşluklar bırakıyor. Microsoft Internet Explorer ise buna karşın artalanı blok olarak tüm metin genişliği kadar beyaza boyuyor.

Navigator bu bağlamda değer verilerinde çok daha katı bir tutuma sahip, Navigator bir değerden sonra pt

ve px verilerini şart koşarken, Microsoft Explorer'ı daha anlayışlı ve herhangi bir birimin girilmediği değerleri de kabul ediyor.

Uyumsuzluklar II Kim Neyi Destekliyor?

Web tasarımcılarının en büyük problemlerinden biri de Browser'lar tarafından desteklenen CSS Tag'larının farklılık göstermesi. Microsoft bu alanda rakibinden biraz daha önde. Sonuçta Explorer'da çalışan her şeyin Navigator'da çalışmaması gibi tutarsızlıklar söz konusu.

Browser'ların 3.x sürümleri çoğunlukla sorun çıkartacaktır. Netscape o zamanlar CSS'yi desteklemiyordu, Internet Explorer ise sadece basit bi-

simleri veya Text Align ile metin yönelimi de Browser'lar için problem değildir.

"The Danger List" problemleri komutlara işaret eder. Burada Text-decoration gibi komutlar mevcut. Bunlardan bazılarını tarayıcılar kısmen destekliyor. Metin kutularında kullanılan Padding de biraz problemlidir, mesela Padding: 5px genelde doğru anlaşılırken, Padding-left gibi özel kenar boşlukları Navigator tarafından anlaşılabilir. Ancak Explorer'ın 4 sürümünde de bu komut tam anlamıyla entegre edilmiş değil. Genel olarak şu geçerli: Varolan Browser'ların hiçbir Cascading Stylesheet'leri kısıtlamasız olarak desteklemiyor. Bu yüzden programlamada en küçük ortak payda ile kısıtlı kalın, yani hem Netscape'in hem de Explorer'ın desteklediği komutları tercih edin.

Hata Önleme I Temiz Tag Kullanımı

CSS programlamada sıkça yapılan hatalardan biri temiz kullanılmayan <p> Tag'larıdır. Eski HTML ustaları <p>'yi sadece iki metin parçası arasındaki paragraf imi olarak kullanıyorlar. Bu da Stylesheet'lerin tokezelemesine neden oluyor. Şablonun görevini yerine getirebilmesi için her paragraf <p> ile başlamalı ve </p> ile bitmelidir. Yani birdenbire bilinçsiz olarak bir biçim şablonu tüm doküman için geçerli olduysa bilin ki bunun nedeni çoğunlukla eksik bir bitirme Tag'ıdır (</p> gibi).

Hata Önleme II Yazıma Dikkat

Stylesheet'lerin tasarımında sadece Internet Explorer'ı dikkate alanlar tehlikede, zira Explorer p {font-size: 30pt} iki nokta üst üste yerine eşittir (=) işaretinin de kullanılmasına izin veriyor. pt gibi ölçü birimlerinin girilmesini de şart koşturuyor, bunlar da Navigator için sorun teşkil ediyor ve bu komutları hiç işlemiyor. ☐

Ufuk Yamankılıçoğlu

Resim Dosyalarına Zayıflama Kürü

Resim dosyalarında kullanılan Lurawave adlı yeni bir format sayesinde yerden tasarruf edilebildiği gibi, ağ üzerinden oldukça hızlı dosya transferi de mümkün olabilmekte.

Resim dosyaları, metin yada vektör grafik formatındaki-
lerle karşılaştırıldığında ol-
dukça fazla yer tutmaktadır. 640x480
çözünürlükteki normal bir RGB-renk-
li fotoğraf, sıkıştırılmadığı takdirde ha-
fızada yaklaşık 900 Kilobyte yer kap-
lar (BMP yada TIFF formatında). Bu
sebeple resim dosyalarında çeşitli sı-
kıştırma teknikleri kullanılmakta. As-
lında yapılan işlem, renk derinliğine
yada resim noktalarının sayısına mü-
dahale etmeden, veri miktarını oldu-
gundan daha az hesaplamaaktır. An-

cak, 1/20 den fazla bir sıkıştırma ora-
nı hedefleniyorsa, resmin zarar gör-
mesi de kaçınılmaz olacaktır.

Artık Lurawave adlı yeni bir format
sayesinde daha fazla sıkıştırma ile da-
ha optimal resimler elde etmek müm-
kün olabiliyor. Luratech isimli bir fir-
ma tarafından aslen uydu fotoğrafları
için geliştirilmiş olan bu formata sahip
dosyaların uzantısı *.lwf. Yapılan testi-
lerde fotoğrafların 1/60 oranına kadar
sorunsuz bir şekilde sıkıştırılabildiği-
ni tespit edildi. JPEG dosyalarını ta-
mamen bozabilecek olan 1/100 ora-

nında bir sıkıştırma denendiğinde,
dosyanın fazla bir zarara uğramaması
da gerçekten hayret verici.

Bu Formatı Hangi Yazılımlar Destekliyor?

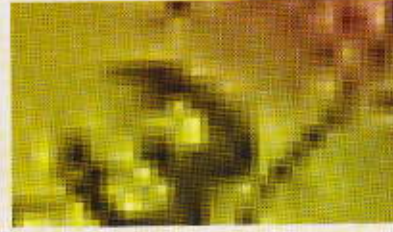
Lurawave formatında dosya kayde-
debilmek için ya buna uygun prog-
ram, yada kullanılan grafik programı-
na adaptasyonu sağlayacak olan prog-
ram parçası edinilmeli. Şu anda
Photoshop, Paint Shop Pro, Macro-
media Director veya Cumulus resim
bankası için çeşitli Plug-in'leri temin
etmek mümkün. Corel Draw için
Plug-in ise henüz hazırlık aşamasında.
Ayrıca yazılım geliştiriciler için de çok
çeşitli Tool'lar bulunmakta. Bu yazı-
lımların demoları Internet'ten indirile-
bileceği gibi, üretici firmadan De-
mo-CD'si de istenebilir. Bunların yanı
sıra Luratech firması, Netscape ve
Microsoft'un Internet Browser'ları için
ücretsiz Plug-in sağlıyor. Grafik yazı-
lımları üreten bir firma olan Microg-
rafix, LWF formatını gelecekte prog-
ramlarına entegre etmek amacıyla.
Adobe firması ile olan görüşmeler ise
halen devam ediyor. Netscape Naviga-
tor ve Internet Explorer'ın gelecek sür-
ümünün LWF formatını ayrıca bir
Plug-in'e ihtiyaç olmadan kullanıp
kullanmayacakları ise henüz kesinlik
kazanmış değil.

Lurawave, RGB ve CMYK renk mo-
dellerinin yanı sıra, grinin tonlarını da
destekliyor. LWF fotoğraflarının kay-
dedilmesi esnasında, iki farklı seçe-

JPEG, LWF'ye Karşı: Sıkıştırma Teknikleri

Sıkıştırma oranı 1:100
JPEG (üstte), basamaklardaki
kontürleri zayıflatmayı tercih ediyor;
resim kalitesi kabul edilebilir değil.
Lurawave (altta) ise, bu oranda bile
kullanılabilir bir sonuç elde ediyor.

Sıkıştırma oranı 1:150
JPEG (üstte), tipik hatalara yol açıyor:
Yanlış renkler ve iç içe geçmiş renkler.
Lurawave (altta) ise, orijinale daha
sadık kalmasına rağmen, resmi biraz
keskinleştiriyor.

nekle karşılaşılıyor. Kayıpsız sıkıştırma ya da kalite kaybına rağmen sıkıştırma. Sıkıştırma seviyesi, farklı kriterlere göre tespit ediliyor. Örneğin, resmin bir diske sıkıştırılması gerekiyorsa, dosya büyüklüğü buna göre ayarlanabiliyor. Bunun yanı sıra 1 ile 100 arasında kalite faktörü tespit edilebildiği gibi, doğrudan sıkıştırma oranı da verilebiliyor. Ancak bir seri üzerinde çalışıldığında dikkat edilmesi gereken nokta, resim kalitesinin aynı kalması için farklı resimlerde aynı oranların kullanılması.

Web tasarımcıları için ilginç bir özellik var: Resmin Browser üzerinde nasıl görüntülenmeye başlaması gerektiği kullanıcının tercihi bırakılmış. Buna göre resim ekrana satır satır gelebileceği gibi; tüm resmin düşük kaliteden daha iyisine doğru bir şekilde görüntülenmesi de sağlanabiliyor. Bu ise JPEG progressive veya GIF in-

Resimler Nasıl Küçültülüyor?

Renkli fotoğrafları 24 Bit ile sıkıştırmanın farklı yöntemleri var. Eğer resmin sınırlarıyla veya genel hatlarıyla oynanırsa, kalite zarar görecektir. Aynı sorunla, renk derinliği 8 Bit'e indirilirse de karşılaşılır. Bu sebeple tercih edilmesi gereken metod, renk derinliği ve nokta sayısını değiştirmeden veri miktarını azaltmaktır. Buna örnek olarak, sıkıştırma oranı 1:1,3 olan Tiff-LZW veya Paint Shop Pro 5'deki 1:2 oranında sıkıştıran LZ77 formatı verilebilir. (Lurawave altında "kayıpsız sıkıştırma" tercih edildiğinde kullanılan oran, Paint Shop'dakinin aynısıdır)

Resim bilgisini silen ve açılacağı zaman bunları tekrar hesaplayan bir yöntem ile çalışan formatlarla daha fazla başarı elde edilebilmektedir. JPEG, bu yöntemle kayıpsız olarak 1:20'ye kadar sıkıştırma yapar. Bu teknik EPS, Flashpix, Pict ve Tiff tarafından da kullanılır.

Yeni Lurawave formatı ise, farkedilebilir bir kayba yol açmaksızın 1:50 - 1:80 arasında sıkıştırma yapabilir.

Lurawave Studio 2: Az ya da Çok Sıkıştırma

Orjinal Resim:
Resmin büyüklüğü 2,7 MB. Yüz alanı seçilerek, bu bölgenin daha az sıkıştırılması sağlanıyor.

Lurawave ile Sıkıştırma: Sıkıştırma sonucu elde edilen dosya sadece 11 KB daha büyük. Seçilen bölgede orjinal resme sadık kalındı, diğer bölgelerde ise biraz keskinlik göze çarpıyor.

terlaced formatlarına uygun.

Sıkıştırma Resim Kalitesini Nasıl Etkiler?

Aslında Luratech formatı, JPEG'den tamamen farklı bir mantıkla çalışır. Yazılım, öncelikle genel ve ayrıntı bilgileri birbirinden ayırmakla ve bunları hiyerarşik olarak sıralamakla işe başlar. İlk iletilenler her zaman en önemlilerdir. Bu sayede resme bakan kişi, fotoğrafın genel hatları konusunda bir fikir edinebilir.

JPEG formatında sık sık karşılaşılan merdiven etkisi veya yanlış renklendirmelere ise, Lurawave formatında rastlanmıyor. Sıkıştırma işlemi, geniş bir alanda hafifçe uygulandığı için, fotoğrafta keskinlik oluşmamakta. JPEG formatıyla karşılaştırıldığında, aynı sıkıştırma oranlarında bile gözle görülür bir kalite farkı ortaya çıkıyor.

Şu sıralar Luratech tarafından geliştirilen bir başka format ise LuraDocument. Bu sayede resimlerde bulunan metinsel alaglar daha verimli bir şekilde sıkıştırılabilecek. Ancak bundan daha zor olan bir şey var ki, o da dosya içindeki resim parçacıklarını bulmak ve bunları sıkıştırmak. Bu resim bölgeleri arasındaki sınırlar her zaman çok net olmuyor ve bu sebeple seçilmeyen kısımların kalitesinde

gözle görülür bir düşüş oluşuyor.

LWF formatının olumlu yanları (minimum alanda yüksek kalite), kendini özellikle Internet alanında göstermekte. Çünkü dosyaların transferi gerçekten çok hızlı.

Lurawave, Internet için İdeal

Internet Browser'larında sürekli gördüğümüz durağan resimler de artık tarih oluyor: HTML kodu içindeki resim oranları orjinal büyüklüğünden bağımsız olarak verilebildiği için, Zoom yapmak mümkün olabiliyor. Ayrıca transfer edilecek veri miktarını dahi tespit etmek mümkün. Örneğin kullanıcılar, ağ sunucusunda bulunan yüksek çözünürlüklü bir dosyanın sadece daha küçük (dolayısıyla daha hızlı) bir versiyonunu görürler.

Esnek resim büyüklüğünün bir avantajı daha var: Netscape veya Microsoft Browser'ları için Plug-in yükleyenler, eğer isterlerse bir şifre sayesinde fotoğrafların hangi kalitede görüntüleneceğini de tespit edebilirler. Şifre girildiği anda, resmin normal görüntüsü ile karşılaşılır. Bu metod, fotoğrafların Online veya CD ile pazarlayan firmalara büyük kolaylık sağlayacaktır. Bu sayede kullanıcı, resimleri ancak ürün bedelini ödedikten sonra görebilecektir. ☐

Nedir Şu VPN?

Virtual Private Networks ile, farklı yerlerdeki PC'leri veya LAN'ları Internet üzerinden, şirket için bir ağa dönüştürmek olası.

Internet, şu ana kadar şubelerini birbirine sabit veya çevirmeli telefon hatlarıyla bağlamış olan firmalara oldukça uygun maliyetli bir alternatif sunuyor: Virtual Private Network (VPN) ile hem PC'leri hem de yerel ağları, Internet üzerinden bölgeler arası bir ağa bağlamak mümkün olabilmekte. Bu sayede ağa bağlı her kullanıcı, diğer bilgisayarları ağı bir parçası olarak görür.

Bu, özellikle şirket dışında mobil çalışanlara yarayacağı gibi, Online bankacılık yapanlar için de iyi bir alternatif oluşturacaktır. Yeni sistemin temeli ise Internet. Tabii bu da, hem maliyetleri düşürüyor hem de yönetimi kolaylaştırıyor.

Ancak, VPN sistemlerinde veri transferi şirkete ait bir ağ üzerinden

değil de kamuya açık olan Internet bağlantısı ile yapıldığı için, bazı güvenlik önlemlerinin de alınması mecburi. Güvenlik mekanizması üç ana seviyeden oluşuyor:

Öncelikle, tüm dokümanlar dijital imzalarla tanımlanmalı ki, belgeler yanlış ellere geçmesin.

İkinci olarak, dosyaların gönderen kişi tarafından şifrelenmesi gerekiyor. Bu aşamada IPSec protokolünün rolü yadsınmaz. Bu protokol, Internet kurulu IETF (Internet Engineering Task Force) tarafından RFC 1825 - RFC 1829 numaralı standartlarla tespit edilmiştir. IPSec, normal Internet protokolünü (IP) bazı güvenlik mekanizmaları ile daha emniyetli hale getirir. Bu mekanizmalar örneğin, komünikasyon için kullanılan donanımların

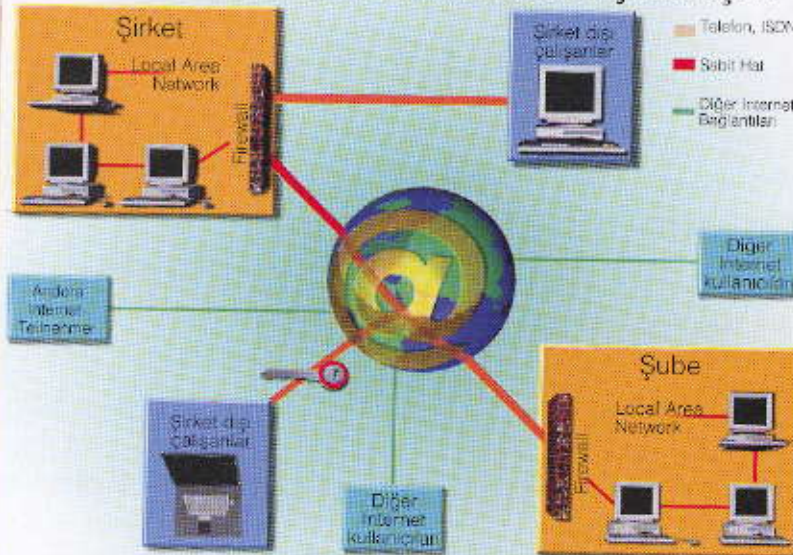
Nedir Şu ERP?

Enterprise Resource Planning (ERP), üretimden personel işlerine, finans-tan satışa kadar bir şirket içindeki tüm süreçleri dijital ortamda entegre eder. Aslında bunlara Internet iletişimini ve e-ticareti de eklemek mümkün. 2000 yılı probleminin ERP üreticilerini, hiç hesapta olmayan %30-40 civarında bir büyüme ile sevindirdiğini de belirtelim. Şu anda ERP alanındaki en büyük üretici ise SAP firması.

Nedir Şu StoreX?

Project StoreX, Sun Microsystems tarafından, açık bellek uygulamaları geliştirmek amacıyla ortaya çıkan bir proje. Teknolojisi Java'ya dayanmakta olan StoreX'in avantajı ise, bir kez yazılan bellek uygulamasının Java Runtime Environment ile tüm platformlarda çalışabilmesi. StoreX, farklı aygıtları ağa bağlayabilmek için Jini (Bkz. Chip 5/99 Sayfa 228) fonksiyonlarını da içermekte. Bu sayede Jini uyumlu makineler, örneğin bilgisayarlar, cep telefonları ya da tarayıcılar, ağlara tak & çalıştır ile doğrudan bağlanabilecekler.

VPN: Internet Üzerinden Firma İçi İletişim

Ağ içinde ağ: Teknik açıdan bakıldığında, VPN'ler için, Internet içindeki kurtarılmış bölge deyimi kullanılabilir. Firmada kurulan Firewall sayesinde ve iletilen verilerin şifrelenmesi ile verilerin kamuya açık ağda güvenli bir şekilde transferi mümkün olabilir.

veri paketlerini nasıl şifreleyeceklerini ve nasıl göndereceklerini düzenlerler.

Ancak veri transferinin şifrelenmesi, sadece gönderilen dosyaları koruyacaktır. Bu sebeple gerek bilgisayarların, gerekse LAN'ın ayrıca korunması gerekir. Bu ise örneğin bir Firewall yardımıyla gerçekleştirilebilir. Bunlar, yalnızca Internet'e bağlı bilgisayarlar da çalışan özel programlar olabilir.

Aynı sonuca, donanım tarzı çözümler ile de ulaşılabilir. Internet ve bilgisayar arasında kurulan bu yapı sayesinde, veri transferine müdahale eden şüpheli hareketler izlenebilir.

Şirketlerine VPN kurmak isteyenler, bunu kendileri yapabilir ya da bir ISS'ye başvurabilirler.

Delphi ile Programlama

Nesne yönelik programlamayla ilgili bu son yazımızda nesne elemanlarının görülebilirlik sınırlarını inceleyeceğiz.

Merhaba! Aylardan beri Delphi köşesini takip eden okuyuculardan birçok soru alıyorum. Bu sorular içinde bazılarının ortak olduğunu ve çok sık sorulduğunu fark ettim. Bu nedenle bu sayıda Delphi köşemizi bana sizlerden çok sık gelen sorulardan bazılarına ayırmak istedim.

Caps Lock Tuşunu Nasıl Kontrol Edebilirim?

En sık aldığım sorulardan bir tanesi, Caps Lock tuşunu nasıl kontrol edebileceğimiz ve kullanıcıya hep nasıl büyük harf yazdıracağımız konusundaydı. Öncelikle şunu belirtmek gerekiyor: Delphi'yle yazılan uygulamalarda kullanıcı bir harfe basığında bunun büyük harf olarak yazılması için yapacağımız işlemlerde klavye üzerindeki Caps Lock tuşu yapıp sönmeyecektir. Bu işlemi yazılımıla çözeceğimiz için Caps Lock lambası klavye üzerinde yanmadığı halde büyük harfle yazı yazmaya imkan tanınmış olacaktır. Bunun için bir formun OnCreate olayına aşağıdaki satırları yazın (tablo 1).

Burada GetKeyboardState ile klavyenin o andaki durumu alınmaktadır. Bu işlem tamamlandığında, Caps Lock ya da Numeric Key gibi lambaların gösterdiği klavye bilgilerine ulaşabiliriz. Bu bilgiler KeyState değişkenine atanmaktadır. Daha sonra 6. satırda KeyState değişkeni içindeki CapsLock durumunu gösteren dizi elemanına 1 değeri atanmaktadır. Burada VK_CAPITAL, bir Constant

```
O1: procedure TForm1.FormCreate(Sender: TObject);
O2: var
O3:   KeyState : TKeyboardState;
O4: begin
O5:   GetKeyboardState(KeyState);
O6:   KeyState[VK_CAPITAL] := 1;
O7:   SetKeyboardState(KeyState);
O8: end;
```

Tablo 1: Bir formun OnCreate olayı.

```
O1: procedure TForm1.FormKeyDown(Sender: TObject; var Key: Word;
O2:   Shift: TShiftState);
O3: var
O4:   KeyState : TKeyboardState;
O5: begin
O6:   if Key = 20
O7:   then begin
O8:     GetKeyboardState(KeyState);
O9:     KeyState[VK_CAPITAL] := 1;
O10:    SetKeyboardState(KeyState);
O11:   end;
O12: end;
```

Tablo 2: Formun OnKey Down özelliği

```
O1: procedure TForm1.Button1Click(Sender: TObject);
O2: var
O3:   SeriNumarasi : PDWord;
O4:   DiskAdi      : string;
O5:   X,Y          : DWord;
O6: begin
O7:   SetLength( DiskAdi,128 );
O8:   GetVolumeInformation( 'C:', PChar(DiskAdi), Length( DiskAdi ), SeriNumarasi,
O9:     X, Y, nil, 0);
O10:  SetLength( DiskAdi,StrLen( PChar(DiskAdi) ) );
O11:  Label1.Caption := 'Seri Numarasi : '+ IntToStr( SeriNumarasi );
O12:  Label2.Caption := 'Disk Adı : '+ DiskAdi;
O13: end;
```

Tablo 3: BirTButton bileşeninin OnClick olayı kodu.

(Sabit)'tir. Ancak bu değişiklik yapıldıktan sonra klavyeye son durumun tekrar bildirilmesi gerekmektedir. Bunun için 7. satırda, 'KeyState' içindeki bilgilere göre kendini değiştir' anlamında SetKeyboardState fonksiyonu çalıştırılmaktadır.

Bu işlem yapıldığında, Caps Lock ışığı yanmadığı halde, kullanıcı büyük harflerle yazmaya başlayacaktır. Bunu form üzerine bir TEdit bileşeni yerleştirerek programımızı çalıştırdığımızda görebiliriz.

Ancak işimiz tamamen bitmedi. Çünkü kullanıcı bu durumdayken Caps Lock tuşuna klavyeyi kullanarak basacak olursa, istediği zaman küçük harfe dönebilir. Hatta bu işlemi yaparken ışık yandığı zaman küçük harf, ışık söndüğü zaman büyük harflere dönmesi gibi garip durumlar da oluşabilir. Bu amaçla kullanıcı Caps Lock tuşuna bastığı zaman bile küçük harfe dönmemesi için şu işlemleri yapmalıyız:

Öncelikle form üzerindeki tüm tuş vuruşlarının ilk olarak form tarafından işlenebilmesi için, formumuzun

KeyPreview özelliğini True yapalım. Daha sonra yine formumuzun OnKeyDown özelliğine giderek aşağıdaki satırları yazalım (tablo 2):

Burada 6. satırda önce kullanıcının CAPSLOCK tuşuna basıp basmadığı kontrol edilmektedir. Eğer kullanıcı CAPS LOCK tuşuna basıyorsa, o zaman begin.end bloğu arasında tekrar büyük harfle yazabilmek için gereken işlemler yapılmaktadır.

Sabitdisk Adı ve Seri Numarasını Öğrenmek

Sabit disk adı ve seri numarasını öğrenmek için Windows API içinde olan GetVolumeInformation fonksiyonunu kullanmak gerekir. Bu fonksiyon 8 parametre almaktadır; ama biz bugün sadece ilk dördüyle ilgileneceğiz ve sabitdiskin adıyla seri numarasını öğrenebileceğiz. Bunun için aşağıdaki satırları bir TButton bileşenin OnClick olayına yazınız (tablo 3).

Önce, GetVolumeInformation fonksiyonunun parametreleri üzerinde duralım. Fonksiyonu çağırır-

```
.....
01: implementation
02: uses ShellAPI;
03: var
04:   FIconData : TNotifyIconData;
05:   (SR * DFM)
06:
07: procedure TForm1.FormCreate(Sender: TObject);
08: begin
09:   FIconData.cbSize := SizeOf(FIconData);
10:   FIconData.Wnd := Self.Handle;
11:   FIconData.uID := $DEADB;
12:   FIconData.uFlags := NIF_ICON or NIF_TIP;
13:   FIconData.hIcon := Application.Icon.Handle;
14:   StrCopy(FIconData.szTip, PChar('İste Sena Tasarım Bir Icon'));
15:   Shell_NotifyIcon(NIM_ADD, @FIconData);
16: end;
17:
18: procedure TForm1.FormClose(Sender: TObject; var Action: TCloseAction);
19: begin
20:   Shell_NotifyIcon(NIM_DELETE, @FIconData);
21: end;
.....
```

Tablo 4: Shell-Notify Icon Windows API fonksiyonu.

CD Copier

Blue on Silver

- Cd Çoğaltımında Özel Çözümler
- Fotoğraf Kalitesinde Cd'ye Baskı
- Her Formatta Cd Kopyalama
- Video Cd Hazırlama
- Görüntülerin Cd'ye Aktarımı

Baskılı CD

Çoğaltımı

Selin A.Ş.

Dereboyu Cad. No: 18/10A Mecidiyeköy-İstanbul
Tel: (0212) 2119293 Fax: (212) 2666214

Bilgi İçin Arayınız...

ken, ilk parametrede hangi sabitdisk hakkında bilgi almak istiyorsanız o diski belirtmeniz gerekir (CA ya da DA gibi). İkinci parametreye fonksiyon çalıştıktan sonra sabitdiskin adı atanmaktadır. Hemen ardından gelen 3. parametrede ise disk adı bilgisinin yazılacağı değişkenin uzunluğu belirtilmelidir. Bu nedenle Length() fonksiyonuyla değişkenimizin büyüklüğü, fonksiyona gönderilmektedir. Son olarak SeriNumarası parametresi de PDWord tipinde bir değişken olmalıdır. Delphi'de DWord 4 byte'lık bir integer tipidir. PDWord ise, bu tipteki değişkenlerin adreslerini gösteren işaretçi (pointer) tipini göstermektedir.

Fonksiyonumuz oldukça basit, ama burada 7. ve 9. satırlardaki SetLength fonksiyonunun kullanılması sebebi önemli. Object Pascal'da birden fazla String değişken tipi vardır aslında. Bunlardan belki de size en yakın olanı hep yalın olarak kullanılan 'String' tipi olmuştur. Ancak Windows API fonksiyonları bir String bilgisi alacağından, her zaman sıfırla sonlandırılmış (Null-terminated) tipinde bir değişken beklemektedir. Object Pascal'da buna karşılık gelen değişken tipi PChar'dır. PChar tipindeki değişkenler direkt olarak var bölümünde tanımlanarak kullanılabilecekleri gibi, yukarıdaki örnekte yaptığım gibi String tipinin bir tip çevirim işlemine tabi tutulmasıyla da kullanılabilir. Ancak bu değişken ti-

pini kullanmadan önce hafızada onun için yer ayırmak gerekmektedir.

7. satırdaki SetLength fonksiyonu bu amaçla kullanılmaktadır. Önce DiskAdi değişkenimiz için 128 harf alabilecek şekilde bir büyüklük ayarlaması yapılmakta, 8. satırda ise bu değişken fonksiyona gönderilirken PChar() tipine çevrilerek gönderilmektedir. Ancak GetVolumeInformation fonksiyonuyla bize dönen DiskAdi değişkeni büyük ihtimalle 128 harften daha küçük olacaktır. Bu nedenle 9. satırda son kez DiskAdi değişkenimizin sahip olması gereken büyüklüğe getirilmesi gerekir. Bu sırada DiskAdi değişkeni içinde kaç tane harf olduğu StrLen adındaki bir fonksiyonla bulunmaktadır. Bu fonksiyon PChar tipinde bir değişken aldığı için, yine bu satırda bir tip çevirimi yapılmıştır.

Taskbar'da Nasıl Icon Yaratabilirim?

Taskbar'da saatin bulunduğu bölümde bir simge yaratabilmek için aşağıdaki gibi Shell_NotifyIcon adlı Windows API fonksiyonunu kullanmak gerekecektir (tablo 4).

Shell_NotifyIcon fonksiyonu, TNotifyIconData tipinde bir parametre almaktadır. Bu tipteki değişkenlerin kullanılabilmesi için ShellAPI adındaki modülün Uses bölümünde deklare edilmesi gerekmektedir (2. satır). Formumuzun OnC-

reate olayında TNotifyIconData tipinde tanımlanan FIconData değişkenimize ilgili değerler atanmaktadır. Önce, FIconData'nın cbSize değişkeninin hafızada kaplayacağı alanın ne büyüklükte olduğu 9. satırda belirtilmektedir. 10. satırda ise ikonumuzun ana pencere tarafından kontrol edilmesi sağlanmaktadır. Her ikonun Windows tarafından tanınmasına olanak sağlayan bir numarası vardır. Bu numara TNotifyIconData tipinde uID alanında saklanmaktadır. Bu nedenle 11. satırda bu alana bir değer atanmaktadır. uFlag alanı içinde ise NIF_ICON ile ikonumuzun görünür olması sağlanmaktadır. Aynı satırdaki NIF_TIP ile de faremiz ikon üzerinde dolaşırken bir ipucu yazısının çıkması mümkün olmaktadır.

Son olarak 13. satırda hangi şeklin ikon olarak görüneceğine kara verilmiştir. Bundan sonra yapmanız gereken tek şey, artık Shell_NotifyIcon fonksiyonunu çağırmak olacaktır. Bu fonksiyonu çağırırken eğer NIM_ADD değerini gönderirseniz ikon yaratılacak, NIM_DELETE değerini gönderirseniz de ikon silinecektir.

TDBGrid'de Birden Fazla Satırı Nasıl Seçebilirim?

TDBGrid bileşenlerinde birden fazla satırı seçebilmek için bu bileşenin Options özelliğinde temel olarak dgRowSelect ve dgMultiSelect değerlerinin True olması gerekir. Ancak tasarım anında bu değerleri True yapmak yerine, programın çalışma sırasında da müdahale etmek isteyebilirsiniz. Bu durumda kodda aşağıdaki gibi bir değişiklik yapmak gerekecektir.

```
DBGrid1.Options := DBGrid1.Options +
[dgRowSelect];
DBGrid1.Options := DBGrid1.Options +
[dgMultiSelect];
```

Eğer bu değerleri tekrar eski haline döndürmek istiyorsanız, o zaman yine yukarıdakine benzer biçimde

```
O1: procedure TForm1.Button1Click(Sender: TObject);
O2: begin
O3:   Table1.DisableControls;
O4:   Table1.First;
O5:   While not Table1.EOF
O6:   do begin
O7:     if DBGrid1.SelectedRows.CurrentRowSelected
O8:     then ListBox1.Items.Add( Table1.FieldByName( 'DustNo' ).AsString );
O9:     Table1.Next;
O10:    end;
O11:   Table1.First;
O12:   Table1.EnableControls;
O13: end;
```

Tablo 5: Button1 bileşeninin OnClick olayı.

aşağıdaki satırları yazmanız gerekir:

```
DBGrid1.Options := DBGrid1.Options -
[dgRowSelect];
DBGrid1.Options := DBGrid1.Options -
[dgMultiSelect];
```

Şimdi bir örnek yapalım. Form üzerine birer tane TTable, TDataSource ve TDBGrid bileşenleri yerleştirin. Table1'in DatabaseName özelliğini DBDemos, TableName özelliğini Customer ve Active özelliğini True yapın. Daha sonra DataSource1'in DataSet özelliğini Table1 ve DBGrid1'in DataSource özelliğini de DataSource1 olarak değiştirin. Bu durumda daha tasarım anında bilgileri görebilmeniz gerekir.

Bu noktadayken, örneği basit tutmak için Object Inspector'da DBGrid1 bileşeninin Options özelliğine giderek dgRowSelect ve dgMultiSelect değerlerini True yapın. Bu

kildaki gibi ListBox1 için müşteri numaralarının eklendiğini görürsünüz:

TDBGrid bileşenlerinde bir satırın seçili olup olmadığı, bu bileşenin SelectedRows.CurrentRowSelected özelliğine bakarak anlaşılabilir. Bu nedenle tüm tablo 5. satırdan başlayan bir döngü içinde taranmakta ve 7. satırda görüldüğü gibi, CurrentRowSelected değeri True ise o zaman müşteri numarası ListBox1 içine atanmaktadır.

Burada 3 ve 12. satırlardaki DisableControls ve EnableControls metodları da önemlidir. Bir tablo üzerinde Table1.Next gibi bir metotla hareket ederken, ekranda bulunan TDBGrid, TDBEdit gibi bileşenler üzerinde her yeni kayıta bir değişiklik olacak, bu da bazı bileşenler üzerinde titremeye neden olacaktır. Oysa DisableControls metodu çağırıldıktan sonra, siz tablo üzerinde hareket etseniz bile

CustNo	Company	Addr
1221	Kaui Dive Shoppe	4-976 Sugarloaf Hwy
1231	Unesco	PO Box 2347
1351	Sight Diver	Neptune Lane
1354	Cayman Divers World Unlimited	PO Box 541
1355	Tom Sawyer Diving Centre	6321 Thine Freydenho
1380	Blue Jack Aqua Center	23-738 Paddington Lane
1384	VIP Divers Club	32 Main St
1513	Ocean Paradise	PO Box 8745
1513	Fantastique Aquatica	232 999 St 2A 77 A.A.
1531	Marina Divers Club	872 Queen St
1550	The Depth Charge	5243 Underwater Foy

teçöV
evmçewiuvm

sayede birden fazla satırı seçmek mümkün olacaktır.

Son olarak form üzerine bir TListBox ve bir de TButton bileşeni yerleştirin ve Button1 bileşeninin OnClick olayını aşağıdaki gibi tamamlayın (tablo 5):

Kodu incelemeyen önce programı çalıştırın ve DBGrid1 üzerinde CTRL tuşuna basarak fareyi birden fazla satır üzerinde tıklayın. Daha sonra Button1 düğmesine bastığınızda se-

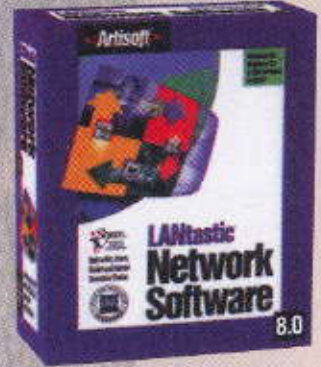
ekrandaki bileşenler bundan etkilenmeyecek, ancak EnableControls metodu çağırıldıktan sonra tekrar etkinlemeye başlayacaktır. Bu iki metodun nasıl çalıştığını daha iyi anlamak için ikisini birden silerek programı yeniden çalıştırın. O zaman bu metodların işlevi çok açık biçimde görülecektir. ☐

Ruhver Barengi
ruhver@yahoo.com

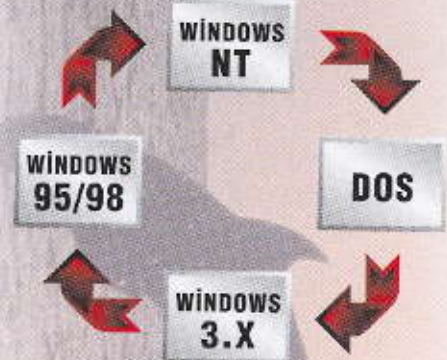
KENDİ NETWORK'ÜNÜZÜ KENDİNİZ KURUN.

TÜRKİYE LANtastic İLE
TANIŞIYOR.

LANtastic size 2000'e hazır
fantastik bir network sunuyor.

- AYNI NETWORK ÜZERİNDE WIN NT, WIN 95/98, WIN 3.X VE DOS PC'LERİNİ ENTEGRE EDER.

- NETWORK ÜZERİNDEN YAZICI, CD-ROM GİBİ OFİS KAYNAKLARINA VE YAZILIMLARINA ÇOK HIZLI ERİŞİM.
- HER TÜRLÜ PC DONANIM VE YAZILIMI İLE UYUMLU ÇALIŞMA İMKANI (386SX DAHİL).
- KURULUŞU OYUN PROGRAMI YÜKLEMƏK KADAR KOLAY.
- ETHERNET, FAST ETHERNET VE GIGABIT ETHERNET AĞLARI İLE TAM UYUMLU.
- TELEFONDA ÜCRETSİZ KURULUŞ DESTEĞİ.
- ÜCRETSİZ DENEME SÜRÜMÜNÜ www.artisoft.com SİTESİNDEN İNDİREBİLİRSİNİZ.

Daha fazla bilgi için:

Com-NET
İLETİŞİM BİLGİSAYAR
ALTYAPI HİZMETLERİ TİC. LTD. ŞİT.

Adres: Doğu Group İş Merkezi, Gürsel Mahallesi
Erzincan Sk. No: 2, Kağıthane/İSTANBUL
Tel: (0212) 222 88 83 (pbx)
Fax: (0212) 222 88 95-96
http: www.com-net.com.tr
e-mail: info@com-net.com.tr

Visual Basic'te Kısa Kısa Uygulamalar

Visual Basic kullanarak yazmış olduğunuz programlara ekleyebileceğiniz bu kısa kod parçaları çeşitli konularda, takıldığınız noktalarda size yardımcı olacak ve problemlerinizi çözecektir. Bu ay sizlere çok farklı alanlardan kod örnekleri vermeye çalıştık.

Programlama yaparken bazen bir noktada takılır kalırız. Çok sık karşılaştığımız sorunlar olmasa da basit gibi gelen bazı işlemler bizi işimizden alıkoyar. İşte bu ay sizin talepleriniz doğrultusunda konulara da yer vermeye çalıştık.

1. Başlık Çubuğunun Rengini Değiştirmek

SetSysColors fonksiyonunu kullanarak global olarak herhangi bir Windows 95 masaüstü rengini değiştirebilirsiniz mümkün. Bunun için 3 adet parametre gerekiyor. Değişecek renk elemanının numarası, renkli nesne sabiti ve değiştirmek istediğiniz rengin RGB değeri. Bu API fonksiyonu için gereken tanımlamalar şöyle (tablo 1): Tanımlamanız gereken sabitlerin listesi (tablo 2):

Örneğin başlık çubuğu ya da aktif olmayan pencerenin başlık rengini değiştirmek isteyelim; bu durumda şöyle bir fonksiyon çağırmanız gerekir.

```
colS = SetSysColors(1, COLOR_ACTIVECAPTION, RGB(255,0,0))
```

Bu örnek aktif başlık rengini kırmızı yapacaktır.

2. Başlık Çubuğu Rengini Nasıl Bulurum?

Peki biraz önceki örneğin tam tersi olarak herhangi bir Windows masaüstü öğesinin rengini öğrenmek istedi-

ğimizde ne yapacağız? Bunun için yine bir API fonksiyonu olan GetSysColor'ı kullanmanız gerekecek. Sadece tek bir parametreye sahip olan bu fonksiyonda hangi nesnenin renginin öğrenilmek istediğinin belirtilmesi yeterli oluyor.

Fonksiyon için yapılması gereken tanımlamalar (Declarations) şöyle:

```
Declare Function GetSysColor Lib "user32" Alias "GetSysColor" (ByVal nIndex As Long) As Long
```

dex As Long) As Long

Bu fonksiyon nesnenin RGB değerini geri döndürecek. Örneğin aktif başlığın rengini öğrenmek isteyelim. Bu durumda kullanmanız gereken kod şu şekilde olacaktır.

```
colS = GetSysColor(COLOR_ACTIVECAPTION)
```

Bu iki fonksiyonun çalışması için fonksiyonun yanında sabitleri de tanımlamanız gerekecektir.

```
Declare Function SetSysColors Lib "user32" Alias "SetSysColors" (ByVal nChanges As Long, lpSysColor As Long, lpColorValues As Long) As Long
```

Tablo 1: Başlık çubuğunun rengini değiştirmek için gereken tanımlama.

```
Public Const COLOR_SCROLLBAR = 0 'Kaydırma çubuğu rengi
Public Const COLOR_BACKGROUND = 1 'Duvarkağıdı olmayan arka plan rengi
Public Const COLOR_ACTIVECAPTION = 2 'Aktif pencerenin başlık rengi
Public Const COLOR_INACTIVECAPTION = 3 'Aktif olmayan pencerenin başlık rengi
Public Const COLOR_MENU = 4 'Menu
Public Const COLOR_WINDOW = 5 'Pencere arkaplanı
Public Const COLOR_WINDOWFRAME = 6 'Pencere çerçevesi
Public Const COLOR_MENUTEXT = 7 'Pencere metni
Public Const COLOR_WINDOWTEXT = 8 '3D koyu gölgeler (Win95)
Public Const COLOR_CAPTIONTEXT = 9 'Pencere içindeki başlık metni
Public Const COLOR_ACTIVEBORDER = 10 'Aktif pencerenin çerçeve rengi
Public Const COLOR_INACTIVEBORDER = 11 'Aktif olmayan pencerenin çerçeve rengi
Public Const COLOR_APPWORKSPACE = 12 'MDI masaüstünün arkaplanı
Public Const COLOR_HIGHLIGHT = 13 'Seçili nesne arkaplanı
Public Const COLOR_HIGHLIGHTTEXT = 14 'Seçili nesne metni
Public Const COLOR_BTNFACE = 15 'Tus
Public Const COLOR_BTNSHADOW = 16 'Tusların 3D gölge rengi
Public Const COLOR_GRAYTEXT = 17 'Gri metin, Dither kullanıldı ise sıfırdır
Public Const COLOR_BTNTEXT = 18 'Tus metni
Public Const COLOR_INACTIVECAPTIONTEXT = 19 'Aktif olmayan pencere metni
Public Const COLOR_BTNHIGHLIGHT = 20 'Tusun 3D highlight rengi
```

Tablo 2: Başlık çubuğunun rengini değiştirmek için tanımlanması gereken sabitler.


```
Const SRCOPY = &HCC0020
Const ShowText$ = "Bu örnek metin yana doğru kayacaktır."
Private Declare Function BitBlt Lib "gdi32" (ByVal hDestDC As Long, ByVal x As Long, ByVal y As Long, ByVal nWidth As Long, ByVal nHeight As Long, ByVal hSrcDC As Long, ByVal xSrc As Long, ByVal ySrc As Long, ByVal dwRop As Long) As Long
Dim ShowIt%
```

Tablo 3: Metni yana doğru kaydırmak için gerekli tanımlamalar.

```
Private Sub Timer1_Timer()
Dim Ret As Integer
If (ShowIt% = 100) Then
Picture1.CurrentX = 0
Picture1.CurrentY = Picture1.ScaleHeight - 15
Picture1.Print ShowText$
ShowIt% = 0
Else
Ret = BitBlt(Picture1.hDC, 0, 0, Picture1.ScaleWidth, Picture1.ScaleHeight - 1, Picture1.hDC, 0, 1, SRCOPY)
ShowIt% = ShowIt% + 1
End If
```

Tablo 4: Metni yana doğru kaydırmak için gerekli kod.

```
Declare Function BitBlt Lib "gdi32" (ByVal hDestDC As Integer, ByVal x As Integer, ByVal y As Integer, ByVal nWidth As Integer, ByVal nHeight As Integer, ByVal hSrcDC As Integer, ByVal xSrc As Integer, ByVal ySrc As Integer, ByVal dwRop As Long) As Integer
Declare Function GetDesktopWindow Lib "user32" () As Long
Declare Function GetDC Lib "user32" (ByVal hwnd As Long) As Long
Public Const SRCOPY = &HCC0020
Public Const SRCAND = &H8800C6
Public Const SRCINVERT = &H660046
```

Tablo 5: Masaüstü resmini forma kopyalamak için gerekli tanımlamalar.

```
Sub Form_Paint()
Dim I As Integer, X As Integer, Y As Integer
Dim C As String
Cls
For I = 0 To 91
X = CurrentX
Y = CurrentY
C = Chr(I)
'Line (X + TextWidth(C), Y = TextHeight(C), QBColor(Rnd * 16), BF
CurrentX = X
CurrentY = Y
ForeColor = RGB(Rnd * 256, Rnd * 256, Rnd * 256)
Print "Örnek: Gökkuşağı renklerine sahip yazılar"
Next
End Sub
```

Tablo 6: Bu kod Formun arkaplanında gökkuşağı renklerinde metinler oluşturacaktır.

3. Metni Yana Doğru Kaydırmak

Bunun için ihtiyacınız olan bir Timer, PictureBox ve bir de BitBlt API fonksiyonu. Aşağıdakileri Form'un Declaration bölümüne yerleştirin (tablo 3).

Form'a eklenmesi gereken kod; Form'a bir resim kutusu (PictureBox) ekleyip ScaleMode'ünü piksel (3) olarak ayarlayın.

Daha sonra bir de 25 değerine sahip zamanlayıcıyı (Timer) Form'a dahil edin. Şimdi bu kodu Timer'in

Timer olayına ekleyin (tablo 4):

4. Masüstü Resmini Form'a Kopyalamak

Bu örnek BitBlt fonksiyonu kullanarak masüstünün bir resmini Form üzerine kopyalayacaktır. Bu kodu ekran koruyucu ya da ekran yakalama programlarınız içinde kullanabilirsiniz.

Modül Kodu: Aşağıdaki kodu module ekleyin (tablo 5)

Form Kodu: Form özelliklerinden AutoRedraw özelliğini True, BorderStyle'i 0-None ve WindowState'i de 2-Maximized yaptıktan sonra aşağıdaki kodu da Form'a ekleyin :

```
Private Sub Form_Load()
Dim DeskhWnd As Long, DeskDC As Long
DeskhWnd& = GetDesktopWindow()
DeskDC& = GetDC(DeskhWnd&)
BitBlt Form1.hDC, 0&, 0&, Screen.Width, Screen.Height, DeskDC&, 0&, 0&, SRCOPY
End Sub
```

Son olarak da Form'a bir Command Button ekleyip şu kodu girin:

```
Private Sub Command1_Click()
Unload Me
End
End Sub
```

5. Gökkuşağı Renklerinde Metin Oluşturmak

Bu ayki son kod basit fakat gerçekten ilginç. Çoğu programda görmüş olduğunuz gökkuşağı renklerindeki yazıyı aşağıdaki kodu doğrudan kullanarak elde edebilirsiniz. Sonuçta bir formun arka planını kaplayan gökkuşağı renklerinde bir metin elde edebilirsiniz.

Yeni bir Form açın ve Declarations-General bölümüne aşağıdaki kodu yapıştırın:

Kod: Örnek kod Form için Paint adında bir olay yaratacaktır (tablo 6). Run ile programı çalıştırdığımız zaman form boyunca renkli yazılar oluşacak ve formu her boyutlandırmanızda işlem baştan yapılacaktır. ■

Mahmut Karşoğlu

CHIP KURSLARI

CHIP bilgisayarla yeni tanışan okurlarını her konuda eğitmeye devam ediyor. CHIP kursları tecrübeli kullanıcıların eksiklerini tamamlamaları için de iyi bir fırsat.

Bu Bölümde:

Windows 95/98 ve NT için Access

Kadir Tuztaş - chipyaz@chip.com.tr

Denetim Elemanları Özellikleri	37
Metinleri Bağlamak	37
Diğer Denetim Elemanları	37
Rapor İçerisindeki Hesaplamalar	37
Yerleşim	38
Alan ve Rapor Özellikleri	38
Özet Seçenekler	38
Ana ve Alt Raporlar	39
Adres Etiketleri Oluşturmak	39
Windows 95/98 & NT için Access Bölüm 5	40
Dışarıdan Veri Almak	40
Dışarıdan Tablo Bağlamak	41
Veri Göndermek	42
Word ile Seri Mektup	42
Veri Tabanı Belgeleyicisi	43
Veri Tabanını Diskete Yükleme	43
Veri Tabanı Düzenlemek	44
Veri Tabanı Onarmak	44
Veri Tabanı Şifrelemek	45
Çalışma Grubu Oluşturmak	45

Grafik Kursu

Mahmut Karslıoğlu - mkars@chip.com.tr

Bölüm 8 Örnek Photoshop Filtreleri	37
------------------------------------	----

Star Office Kursu

Mahmut Karslıoğlu - mkars@chip.com.tr

Star Office 5.0'a Genel Bir Bakış	37
-----------------------------------	----

Denetim Elemanları Özellikleri

1. Hiçbir denetim elemanı seçili kalmayacak şekilde rapor üzerine tıklayın.
2. Araç kutusu üzerinde bulunan Etiket düğmesine tıklayın. Eğer Özellikler düğmesi basılı durumda değilse, üzerine tıklayın.
3. Özellikler penceresi üzerinden Yazı Tipi Boyutu'nu "12" ve Yazı Tipi Genişliği olarak da Koyu atayın.
4. Daha sonra Metin Kutusu düğmesine tıklayın ve yine Özellikler penceresi üzerinden Yazı Tipi Boyutu'nu "10" olarak değiştirin.
5. Eğer alanların listesi görünmüyorsa, araç çubuğu üzerinde bulunan Alan Listesi düğmesine tıklayın. Firma İsmi alanını sol tarafta oluşturduğumuz etiket alanının 0,5 cm altına taşıyın.
6. Özellikler penceresinden Büyüyebilir özelliği değerini Evet olarak değiştirin.
7. Firma isim alanını silin.

Metinleri Bağlamak

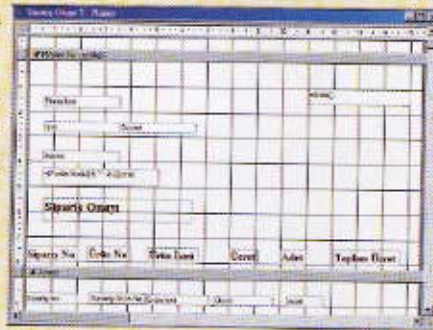
Mesela İsim ve Soyad gibi iki metin alanı arka arkaya yerleştirildiği zaman, ikinci alan birinci alanın uzunluğuna bağlı olarak öne veya arkaya doğru hareketli olmalı.

1. Firma alanının altına İsim ve Soyad alanlarını da ekleyin ve Büyüyebilir özelliklerinin değerini Evet olarak değiştirin.
2. Bu alanların altına da Alan Listesi penceresi üzerinden Adres alanını taşıyın ve ilgili olan isim alanını silin.
3. Metin Kutusu düğmesine tıklayın ve Adres alanının altına bir kutu yerleştirin ve - = [Posta Kodu] & " " & [Şehir] - değerini girin. Enter tuşuna bastıktan sonra Büyüyebilir özelliğinin değerini Evet olarak değiştirin.

Diğer Denetim Elemanları

Diğer denetim elemanlarını resimde görüldüğü şekilde yerleştirin.

Kalın renkle yazılı olan elemanların tümü etiket alanları, geri kalanlar ise metin alanlarıdır. Günlük tarih girmek için, tarih kutusuna - = Date () - formülünü girmelisiniz.

Rapor İçerisindeki Hesaplamalar

1. Ücret alanının içeriğini silin ve onun yerine =If ([İndirim] =Hayır ; [Ücret] ; 0,95 * [Ücret]) yazın.
2. Metin kutusu düğmesine tıklayın ve ayrıntılar bölümü içerisinde Toplam Ücret alanına denk gelecek şekilde bir kutu oluşturun.
3. İsim kutusunu silin ve içerisine =If ([İndirim] =Hayır ; [Ücret]*[Adet] ; 0,95 * [Üc-

net]*[Adet]) yazın.

4. Özellikler penceresinde isim olarak Toplam Ücret ve biçim olarak da Para Birimi atayın.

5. Müşteri No Altalanı içerisine de aşağıdaki isim ve metin alanlarını girin.

İsim/Tanım: Net Biçim: Para Birimi

Formül: = Sum (If ([İndirim] =Hayır; [Ücret]*[Adet] ; 0,95 * [Ücret] [Adet]))

İsim/Tanım: KDV Formül: [Net]*0,15 Biçim: Para Birimi

İsim/Tanım: Brüt Formül: [Net]+[KDV] Biçim: Para Birimi

Yerleşim

1. Sonucu sayfa görünümünde kontrol edin ve raporu "Sipariş Onayı" adı altında kaydedin.
2. Alanların büyüklüğünü ve yerlerini veri sayfası görünümünde kontrol edin.
3. Farenin düğmesine basılı tutarak ara ve son sonuç arasında bir çizgi çizmek için düğmesine tıklayın.
4. Çizgi genişliklerini değiştirmek için Araç çubuğu üzerinde bulunan Kenarlık/Çizgi Genişliği düğmesine tıklayın.
5. Sayfa Üst bilgisi alanında bulunan Heinrich Mobilya alanını seçin.
6. Araç çubuğu üzerinde bulunan Dolgu/Zemin rengi düğmesine tıklayın ve renk olarak gri seçin.
7. Araç çubuğu üzerinde bulunan Özel Efekt düğmesine tıklayın ve Gölge seçeneğini işaretleyin.

Çizgi kalınlığı paleti
(İpt=0,351 cm)

Alan ve Rapor Özellikleri

1. Müşteri No Altbilgisi alanına hiçbir eleman seçili olmayacak şekilde tıklayın.
2. Özellikler penceresindeki Yeni Sayfaya Zorla alanına tıklayın ve Bölümden Sonra seçeneğini işaretleyin.
3. Rapor özelliklerini aktif hale getirmek için cetvelin yanındaki gri çizgiye tıklayın.
4. Rapor özellikleri penceresindeki Resim Yazısı alanına Sipariş Onayı - Yazıcı Çıktısı yazın.
5. Sayfa görünümüne geçin ve düğmesine tıklayarak sayfaları gözden geçirin. Yazıcı çıktı almadan önce yazıcı ayarlarını kontrol edin.
6. Raporu kaydedin ve pencereyi kapatın.

Özet Seçenekleri

Özetlenmiş raporlar üzerinde sadece grupları ve sonuçları gösterin.

1. Raporlar kartını aktif hale getirin ve Yeni düğmesine tıklayın. Toplam Ücret sorgusunu seçin.
2. Rapor Sihirbazı seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın.

3. Ürün İsmi, Adet ve Brüt Ücret alanlarını seçin ve İleri düğmesine tıklayın.

4. Ürün İsmi alanını gruptandırmak için seçin ve İleri düğmesine tıklayın.

5. Özet seçenekleri düğmesine tıklayın ve Adet ve Brüt alanların Toplam kutularını işaretleyin.

6. Tamam düğmesine tıklayın ve üç kere İleri düğmesine tıklayın. İsim olarak Ürünler Göre Toplam Ücret verin ve Son düğmesine tıklayın.

7. Topla ve Ücret alanlarını için Para Birimi biçimini atayın ve raporu kaydettikten sonra yazıcı çıktısı alın. Pencereyi kapatın.

Tasarım görünümünde yapıyı görebilir ve değiştirebilirsiniz.

Ana ve Alt Raporlar

1. Ürün Listesi raporunu tasarım görünümünde açın ve ayrıntılar bölümünü yaklaşık 3 cm aşağı çekin.

2. Pencere menüsü içerisinde bulunan Dikey Döşe komutunu çalıştırın ve Veri tabanı penceresindeki Form kartını aktif hale getirin. Sipariş Alt Form isimli formu, ayrıntılar alanı içerisindeki boş yere taşıyın.

Alt rapor olarak form

3. Alt formun isim alanına tıklayın ve DELETE tuşuna basın.

4. Sipariş Alt Form elemanına iki kere tıklayın. Ürün Listesi denetim elemanlarını kaldırın ve ayrıntılar görünümünü mümkün olduğunca küçültün. Formu kaydedin ve kapatın.

5. Alt rapor içerisinde denetim elemanlarının genişliğini, metin alanları ile aynı boyuta ulaşıncaya kadar değiştirin.

6. Sayfa görünümüne geçin ve her ürünün siparişlerinin görünüp görünmediğini kontrol edin. Pencereyi kapatın ama kaydetmeyin.

Adres Etiketleri Oluşturmak

Basit bir etiket yapısı

1. Raporlar kartını aktif hale getirin ve Yeni düğmesine tıklayın.

2. Müşteri tablosunu seçin ve Etiket Sihirbazı seçeneğini işaretledikten sonra Tamam düğmesine tıklayın.

3. Etiket türü olarak Sürekli seçeneğini işaretledikten sonra etiket boyutunu seçin ve iki kere İleri düğmesine tıklayın.

4. İki kere ENTER tuşuna basın ve üçüncü satıra

Firma İsmi alanını ekleyin.

5. Sonraki satıra da ilk olarak İsim alanı ve boşluk bıraktıktan sonra da Soyad alanlarını ekleyin.

6. Etiket yapısını oluşturduktan sonra İleri düğmesine tıklayın.

7. Sıralama Ölçütü olarak Müşteri No alanını atayın ve İleri düğmesine tıklayın.

8. Rapora bir isim verdikten sonra Son düğmesine tıklayın.

9. Sonucu görebilmek için yazıcı çıktısı alın ve raporu kaydedin.

Windows 95/98 & NT için Access 5

Birinci bölümden beri kullandığımız bir veri tabanı oluşturmak için bazı küçük gibi görünen noktaların aslında çok önemli olduğunu gördünüz. Veri tabanı ile çalışıldığı sürece, veri tabanı ile ilgili yeni düşünceler ortaya çıkacaktır.

Sık olarak karşılaşılan bir durum başka veri tabanı sistemlerinde oluşturulan veritabanlarının Access içerisinde kullanılmak istenmesidir. Başka bir problem ise gerek izinsiz girişlerden, gerekse teknik hatalardan kaynaklanan veri kayıplarının önüne geçmek. Çok kullanıcıli sistemlerde veritabanlarında hata oluşma ihtimali daha yüksektir.

Kullanıcıların hareket edebilecekleri alanları belirleyen haklar yönetimin bir konusudur.

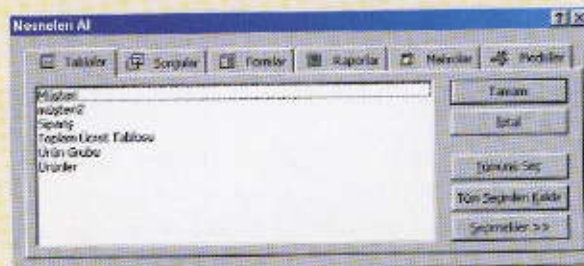
Bu bölümde veri tabanı içerisinde dışarıdan veri alacak ve başka uygulamalara veri göndereceksiniz. Veri tabanı içerisinde tuttuğunuz verileri bir metin editörü yardımıyla seri mektup basımında kullanacaksınız. Veri tabanınızı yedeklemeyi ve korumayı öğreneceksiniz. Veri tabanını başka bir sürücü üzerine kopyalayacak, veri tabanınız için kullanıcı tanımlayacaksınız.

- Dışarıdan Veri Almak
- Dışarıdan Tablo Bağlamak
- Veri Göndermek
- Word ile Seri Mektup
- Veri tabanı Belgeleyicisi
- Veri tabanını Diskete Yedeklemek
- Veri Tabanı Dönüştürmek
- Veri tabanı Onarmak
- Veri tabanı Sifrelemek
- Çalışma Grubu Oluşturmak
- Açılış Sifre Koymak
- Kullanıcı Tanımlamak
- Kullanıcı Hakları Tanımlamak
- Kullanıcıları Gruplandırmak
- Verilere Aynı Anda Ulaşmak

Dışarıdan Veri Almak

Mobilya veri tabanı içerisindeki tablo bir yeni bir veri tabanı içerisine eklenecek. Bunun sonunda orijinal tablonun bir kopyası oluşturulacak.

1. Yeni veri tabanı dosyası oluşturun ve isim olarak "Adres" verin.
2. Dosya/Dış Veri Al/Al komutunu çalıştırın ve Chipkurs klasörünü açın.
3. Mobilya isimli veri tabanını seçin ve Al düğmesine tıklayın.
4. Müsteriler isimli tabloyu seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.
5. Tabloya veri sayfası ve tasarım görünümünde göz atın.
6. Son olarak tabloyu üzerinde değişiklik yapmadan kapatın.

Dışarıdan Tablo Bağlamak

Bir tabloyu birden fazla veri tabanı içerisinde kullanmak için, bağlama işlemini kullanabilirsiniz.

1. Dosya menüsü içerisinde bulunan Dış Veri Al/Tabloları Bağla komutunu çalıştırın.

2. Mobilya isimli veri tabanı dosyasına iki kere tıklayın.

3. Müşteri isimli tabloyu seçtikten sonra Tamam düğmesine tıklayın.

4. Müşteri 1 tablosunu tasarım görünümünde açmak için ekrana gelen uyarıya Evet cevabını verin.

5. Bir alanın veri türünü değiştirmeye çalışın ve pencereyi kapatın. Kapanırken ekrana gelen uyarıya da Evet cevabını verin. Son olarak değişikliğin gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol edin.

6. Adres isimli veri tabanı dosyasını kapatın.

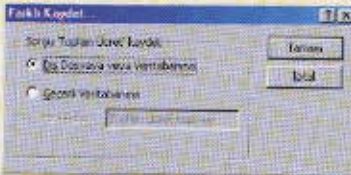

Veri tabanı yapısında yapılan değişiklikler kabul edilmez. Ama veri tabanı içerisinde değişiklik yapabilirsiniz.

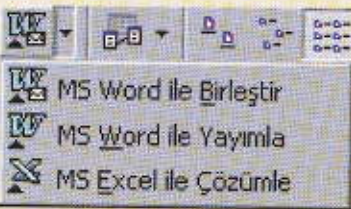
Veri Göndermek

Excel programı içerisinde çalıştırılabilecek bir tablo oluşturmak istiyoruz.

1. Mobilya isimli veri tabanını açın. Veri tabanı penceresinden Toplam Ücret sorgusunu seçin ve Dosya/Farklı Kaydet/Veri komutunu çalıştırın.

Farklı kaydet penceresi

Office Bağlantıları menüsü

2. Açılan pencere üzerindeki Dış Dosyaya veya Veri tabanına seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın.

3. Kayıt Türü listesinden Microsoft Excel 5-7 seçeneğini işaretleyin.

4. Dosyaya verilen ismi değiştirmeyin ve Veri düğmesine tıklayın.

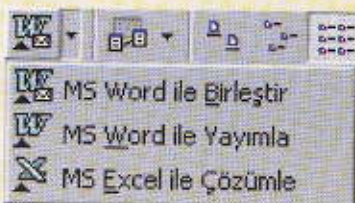
Son olarak Excel programını kullanarak Toplam Ücret.XLS dosyası üzerinde çalışabilirsiniz.

Alternatif:

1. Veri tabanı içerisindeyken Toplam Ücret sorgusunu seçin.

2. Araç çubuğu üzerinde bulunan Office Bağlantıları düğmesindeki oka tıklayın ve MS Excel ile Çözümle komutunu çalıştırın.

Word ile Seri Mektup

Buradaki işlemleri yapabilmek için PC'nizde Winword yüklü olmalı ve bu metin editörü ile yapılabilen temel işlemlere hakim olmalısınız.

1. Veri tabanı penceresindeki Musteri tablosunu

Office bağlantıları

miş bir disket yerleştirin.

3. Chip Kurs klasörünü açın ve farenin sağ düğmesini kullanarak Mobilya isimli dosya üzerine tıklayın.

Kopyala işlemi

4. Gönder komutunu çalıştırın ve daha sonra da disket sürücüsünü seçin.

5. Disketi sürücüsünden çıkarın ve zarar görmeyecek bir yerde saklayın.

6. Windows Gezgini penceresini Kapat düğmesine tıklayarak kapatın.

Veri Tabanı Düzenlemek

Veri tabanı üzerinde devamlı yapılan ekleme ve kaldırma işlemleri sonucunda, dosya aslında gerektiğinden daha fazla yer tutabilir. Zamanla yapılacak sıkıştırma işlemleri ile bu sorun aşılabılır.

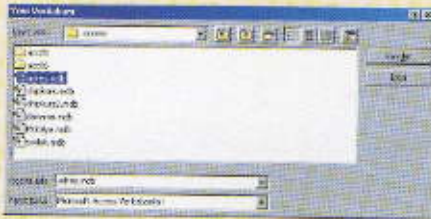
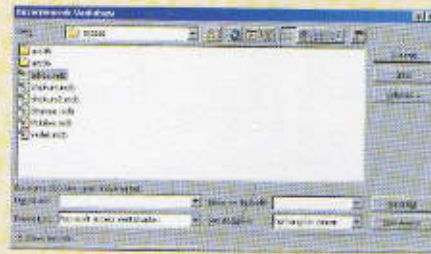
1. Dosya/Veri tabanı Ac komutunu çalıştırın ve Mobilya dosyasını seçin. Özellikler düğmesine tıklayarak dosyanın boyutuna göz atın. Değeri bir yere not ettikten sonra İptal düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın.

2. Hiçbir veri tabanı dosyasını açmadan Access'i çalıştırın. Araçlar menüsünde bulunan Veri Tabanı Hizmet Programları girişini seçin ve Veri Tabanı Düzenle komutunu çalıştırın.

3. Chip Kurs klasörü içerisinde bulunan Mobilya dosyasını seçin ve Dönüştür düğmesine tıklayın.

4. Dosya ismi olarak yine Mobilya verin ve kaydedin.

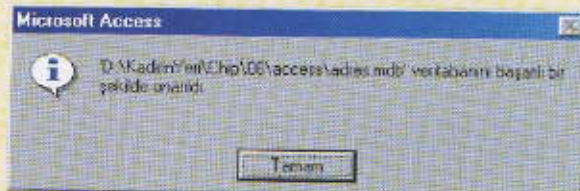
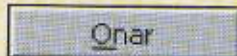
5. Üzerine yazma uyarısına Evet cevabını verin. Mobilya dosyasının boyutunu şimdi tekrar kontrol edin ve önceki değer ile karşılaştırın. Yeni değer daha küçük olmalı.

Bir veri tabanın sıkıştırılması

Veri Tabanı Onarmak

Bazen elektrik kesintisi veya çeşitli nedenlerden dolayı bilgi sayarın kapanması sonucu Access gibi açık olan programlar da hatalı şekilde kapanmak zorunda kalırlar. Bunun sonunda veri tabanı hasar görebilir. Veri tabanı dosyasını yedeklemeden önce veri tabanını onarmaya çalışın.

Veri tabanın başarılı ile onarılmış olması, kayıp olan tüm verilerin kurtarılması anlamına değil, sadece bir kere daha kullanabileceğiniz anlamına geliyor.

ACCESS

1. Yol:

Access veri tabanı açılış esnasında tanır.

1. Ekrana gelen uyarıyı Tamam düğmesine tıklayarak kapatın.

2. Yol:

Access dosyasındaki hataları tanımadı ve daha önce görmediğiniz şeyler ile karşılaştınız.

1. Araçlar/Veri Tabanı Hizmet Programları/Veri Tabanı Onar komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinden bir veri tabanı seçin (Mesela Adres) ve Onar düğmesine tıklayın.

2. Ekrana gelen bir uyarı üzerinde işlemin sonucunu görebilirsiniz. Tamam düğmesine tıklayın.

Veri Tabanı Şifrelemek

Şifrelenmiş bir veri tabanı başka hiçbir program tarafından okunamaz.

1. Açık olan tüm veri tabanlarını kapatın.

2. Araçlar/Güvenlik/Veri Tabanı Şifrele/Şifresini Çöz komutunu çalıştırın.

3. Chip Kurs klasörü içerisinde bulunan Adres veri tabanını seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

4. Adres dosyasını tekrar seçin. Dosyayı kaydedin ve ekrana gelen uyarı penceresini Evet düğmesine tıklayarak kapatın.

5. Adres veri tabanını açın. Müşteri tablosuna iki kere tıklayın ve içerisindeki verilerin doğruluğunu kontrol edin.

6. Müşteri tablosunu kapatın.

Çalışma Grubu Oluşturmak

Eğer farklı erişim haklarına sahip olması gereken birden fazla kullanıcı Access ile çalışıyorlarsa ilk olarak bunları tanımlanmalı. Bu tanımlar ayrı bir veri tabanı içerisinde tutulur. Burada tanımlı olan kullanıcılar bir çalışma grubu oluştururlar.

1. Başlat menüsü içerisindeki Programlar grubuna Wrkgadm.Exe dosyasına ait Çalışma Grupları - Yönetici adında yeni bir kısayol ekleyin.

2. Başlat düğmesine tıklayın ve Programlar/Çalışma Grupları - Yönetici kısayolunu çalıştırın.

3. Açılan pencere üzerindeki Yarat düğmesine tıklayın ve aşağıdaki değerleri girin.

Ad: CHIP Kurs

Kuruluş: Access 97

Çalışma Grubu Kimliği: 12345

4. Tamam düğmesine tıklayın ve SYSTEM.MDW dosyasını CHIP.MDW olarak değiştirin.

5. Üç kere Tamam düğmesine tıklayın ve işlemi sona erdirmek için Son düğmesine tıklayın.

Çalışma Grubu Sahip Bilgisi

Yeni çalışma grubu bilgi dosyası, sizin belirttiğiniz ad, kuruluş ve büyük ve küçük harflere duyarlı bir çalışma grubu kimliği ile tanımlanır.

Aşağıdaki adı ve kuruluş bilgisini kullanın veya farklı bir ad veya kuruluş girin. Çalışma grubunuzun benzeri olmadığından emin olmak için ayrıca 20 tane harf veya sayı geçmeyen bir çalışma grubu kimliği girin.

Ad:

Kuruluş:

Çalışma Grubu Kimliği:

Çalışma Grubu Bilgi Dosyası

Aşağıdaki yolu ve adı kullanın veya yeni çalışma grubu bilgi dosyası için farklı bir yol ve ad girin.

Veritabanı:

Bölüm 8: Örnek Photoshop Efektleri

GRAFİK

Photoshop ile ilgili öğrenecek çok fazla bir şey kalmadığına göre, artık yavaş yavaş, güzel gözükten çalışmaların nasıl yapıldığına bir göz atalım. Bu bölümde her zaman ihtiyaç duyacağımız basit fakat etkili bazı efektlerin yanında, gerçekten profesyonel gözükten efektler ile Web grafikleri üzerine efektler ve bunları hazırlarken dikkat etmeniz gereken noktalar üzerinde durulacaktır. Ayrıca bu bölümde bulacağınız tüm efektler adım adım açıklanmıştır.

Çeşitli PhotoShop İpuçları

Basit Geometrik Objelerin Oluşturulması: Photoshop çok iyi bir fotoğraf düzenleme aracı olmasına rağmen, basit geometrik şekilleri doğrudan oluşturamaz. Bunun için takip etmeniz gereken birkaç adım bulunuyor.

Geometrik Şekiller

- **Dikdörtgen:** Öncelikle Marquee (seçim) aracını seçin. Dikdörtgenin ilk köşesini işaretlemek için ekranın herhangi bir yerine tıklayın, elinizi tustan kaldırmadan diğer köşesine getirip istediğiniz boyutlarda bir dikdörtgen seçimi oluşturun. Daha sonra eğer içi dolu bir dikdörtgen oluşturmak istiyorsanız SHIFT-F5 tuşlarına basın. Seçili renkte bir dikdörtgen

oluşacaktır. Sadece et kalınlığı olan bir dikdörtgen için ise, EDIT menüsünden Stroke seçeneğini seçin. Burada belirtteceğiniz değer çizginin kalınlığını, Outside, Inside ve Center ise çizginin seçimin hangi bölgesinde oluşacağını belirleyecektir. Daha sonra CTRL-D tuşları ile seçimi kaldırabilirsiniz.

- **Kare:** Kare oluşturmak için dikdörtgendeki işlemlerin aynısını yapmak gerekir. Tek fark olarak seçimi oluştururken SHIFT tuşuna basılması gerekir. Bu durumda eşit orantılı kenarları olan bir seçim oluşacaktır.

- **Oval:** Marquee aracına çift tıklayarak Marquee ayarları penceresini açın, burada yer alan Shape menüsünden "Elliptical"ı seçin. Artık oval seçiminizi yapabilirsiniz. Gerisi daha önceki şekiller ile aynıdır.

- **Daire:** Oval seçimdeki ile ilgili işlemlerin aynısını yapın. Ancak seçim sırasında SHIFT tuşuna basılı tutun. Böylece tam bir daire oluşturabilirsiniz. Eğer tam merkezden başlayan bir daire oluşturmak istiyorsanız SHIFT tuşuna ek olarak ALT tuşuna da basın.

- **Üçgen:** Bu şekil için biraz sahtekarlık yapmak gerekiyor. Yukarı bakan bir üçgen için eğer sisteminizde yüklü ise, bunu kullanarak "ZapfDingbats" fontunda yan yana S ve T basın. Diğer yönlerdeki üçgenler için bunu CTRL-T tuşu ile döndürmeyi deneyin.

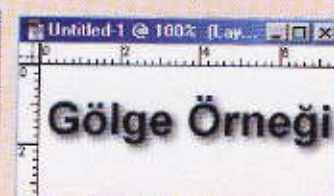
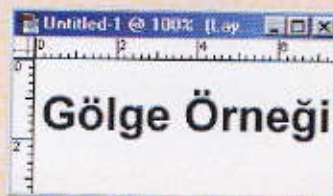
Gölge Oluşturmak: Artık birçok filtre otomatik olarak seçime göre gölge oluşturabilirse de, ille de ben yapmak istiyorum diyorsanız aşağıdaki adımları takip edin.

- Önce yeni bir dosya açıp (CTRL-N) arka planını sabit bir renk ile doldurun.

- Daha sonra istediğiniz bir rengi seçip metnizi oluşturun (Metin yerine grafik de kullanabilirsiniz).

- Layers karta gelip yazı katmanına sağ tuş ile tıklayın ve açılan pencereden "Duplicate Layer" seçeneğini seçin. Aynı katmanın bir

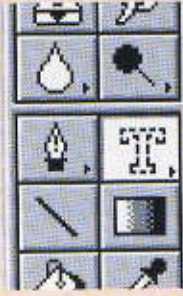

kopyası oluşacaktır.

- Taşıma aracı ile ya da CTRL tuşuna basarak seçimi bir miktar sola, biraz da yukarı taşıyın.

- Tekrar ilk orijinal katmanı seçin ve Preserve Transparency seçeneğini kapatın. Filter menüsünden Blur-Gaussian Blur seçeneğine girin ve değer olarak 2 verin. Gölgeniz anında oluşacaktır. Blur değerleri ile oynayarak daha yumuşak gölgeler yaratabilirsiniz.

Metne Çerçeve Vermek: Yazılara daha fazla etkinlik kazandırmak ve tekdüzelikten kur-

tarımak için verilecek basit efektlerden biri de kenarlarına çerçeve oluşturmaktır.

- Öncelikle metninizi ekran üzerinde oluşturun. Bunu yaparken metin aracı yerine onun yan menüsü olan metin seçim aracını kullanın. Böylece sadece seçimden oluşan bir yazı oluşacaktır.

- Seçimi Select menüsünden "Save Selection" seçeneği ile saklayın.

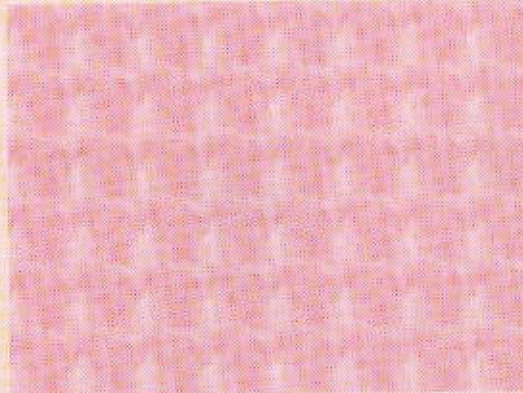
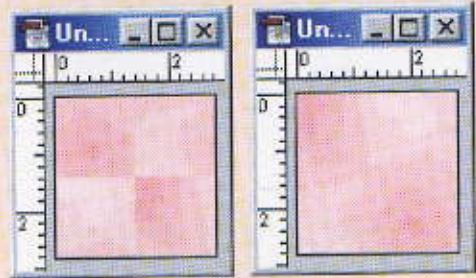
- Edit menüsüne girip Stroke seçeneğini seçin ve değerleri 6, Center olarak ayarladıktan sonra OK'a basın.

- Metin halen seçili iken SHIFT-F5 tuşları ile metni istediğiniz renkte doldurun.

Tekrar Eden Arka Planlar Yaratmak: Bu efekt ile yarattığınız deseni arka plana döşediğiniz zaman kötü gözükecek tekrar eden kenar çizgilerinden kurtulabilirsiniz.

- Öncelikle CTRL-N ile örneğin 80x80 kare bir boş resim oluşturun ve istediğiniz bir renk ile doldurun.

- Karenin içine herhangi bir desen çizebilirsiniz. Örneğin, Filter menüsünden "Render-Clouds"u seçerek bir bulut deseni oluşturabilirsiniz.

- Daha sonra Filter menüsünden Other-Offset filtresini seçin. Değer olarak oluşturduğunuz karenin boyutlarının yarısını verin (40, 40) ve "Wrap Around"u seçin.

- Ekranın ortasına doğru oluşacak olan çizgileri herhangi bir düzenleme aracını kullanarak yok etmeye çalışın. Bunu yaparken kenarlara doğru çok fazla değişiklik yapmamaya çalışın. Yoksa yeni çizgiler yaratabilirsiniz.

Photoshop'ta Dönen Yazılar Yaratmak: Genelde bu tip işlemler için Illustrator, Freehand ya da Corel Draw gibi programlar kullanılır. Ama bunlardan herhangi birine sahip olmamanız durumunda biraz zahmetli de olsa, Photoshop'ta size yardımcı olacaktır.

- Önce Marquee aracını kullanarak yazıyı etrafında çevireceğiniz çapta bir daire seçimi oluşturun.

- Daha sonra Edit menüsünden Stroke seçeneğini seçin ve değer olarak 1 ve Center girin. Böylece bir daire oluşacaktır.

Döner Yazı

- Metnizi yazın ve tam dairenin merkezinden geçecek şekilde ortaya yerleştirin.
- Marquee aracına çift tıklayarak ayarlardan seçim aracını tekrar dikdörtgen seçim aracına getirin.
- En ortadaki harfi içine alacak şekilde kare bir seçim oluşturun ve CTRL tuşuna basarak seçimi yukarı dairenin üzerine taşıyın. Düz bir çizgide taşıma için SHIFT tuşunu da kullanabilirsiniz.

- Daha sonra diğer harfler için de aynı şeyleri tek tek tekrarlayın. Dairenin eğimine uy-

Döner Yazı

durmak için yukarı taşıdığınız seçimleri CTRL-T tuşuna basmak sureti ile serbestçe dönebilirsiniz. Daha sonra Enter tuşuna basın.

- Tümünü bittikten sonra daireyi içeren Layer'ı silebilirsiniz.

Profesyonel Photoshop İpuçları

Renkli Resimlere Siyah Beyaz Etkisi Katmak: Ön plana çıkarmak istediğimiz şeyler için kullanabileceğimiz bu efekt, aslında günlük hayatta çeşitli reklamlarda sıkça rastladığımız bir yöntem.

- Öncelikle renkli bir fotoğraf ile işe başlayalım.
- Image menüsünden "Duplicate" seçeneğini seçerek resmin bir kopyasını oluşturun.
- Oluşturduğunuz kopya üzerinde, Mode menüsünden "Grayscale"i seçerek resmi siyah beyaza çevirin.
- Daha sonra CTRL-A ile tümünü seçip CTRL-C ile kopyalayın. Tekrar renkli fotoğrafa geçip bu sefer CTRL-V ile resmi buraya yapıştırın.
- Siyah beyaz Layer (katman) seçili iken, silgi aracını seçin ve ön plana çıkmasını istediğiniz

bölgeyi hassas bir biçimde silmeye başlayın. Sildiğiniz alanların altından renkli resim gözükecektir.

- Biraz daha fazla etki için örneğin gözleri daha ön plana çıkaralım. Renkli Layer'ı seçtikten sonra gözlerin çevresinde bir seçim oluşturun. Image menüsünden Adjust-Hue&Saturation seçeneğine girin ve Hue değerini -145'e getirin. Daha sonra yine gözlerin siyah kısmını seçin ve Image menüsünden Adjust-Levels'da soldaki siyah kaydırma çubuğunu sağa oynatarak siyah değerini 50'ye getirin. Fark açık değil mi?

Kesilmiş Resim Etkisi Yaratmak: Aslında bu efekt Alien Skin (Eye Candy) filtresi ile kolaylıkla gerçekleştirilebilir. Ama buna erişemeyenler için manuel olarak da bu etki yaratılabilir.

• Öncelikle düz renk verilmiş ya da doku kaplanmış bir arka plan ile başlayalım.

• Daha sonra Channels kartına girip yeni bir kanal yaratın. Bu sizin kesilecek olan alanınızı belirler.

• Şimdi tekrar RGB kanalına dönüp Layers kartına tıklayarak çizim alanına geri dönelim ve yeni bir Layer yaratıp

CTRL-ALT-4 tuşları ile seçimi geri yükleyelim.

• SHIFT-F5 tuşlarını kullanarak seçimi istediğiniz renkle ya da doku ile doldurun.

• Select menüsünden Feather (SHIFT-CTRL-D) seçeneğini seçin ve değer

olarak 2 ya da 3 verin ve seçimi yine aynı menüde bulunan Inverse (SHIFT-CTRL-I) ile tersine çevirin.

• CTRL tuşuna basarak seçimi 4, 5 piksel aşağı ve sola taşıyın. Şimdi SHIFT-F5 kullanarak seçimi yüzde 80 siyah boyayın.

• Şimdi tekrar ilk seçimi geri yükleyin ve tekrar ters çevirin. Ancak bu sefer DELETE tuşunu kullanarak seçimi silin. Bu siyah alanı ortadan kaldıracak ve size temiz kesilmiş ve arkası görünen bir katman yaratacaktır.

İki Resim Arasında Yumuşak bir Geçiş Sağlamak: İki resmi birbiri üzerine montajlar-

ken Quick Mask kullanan bu yöntem size oldukça kolaylık sağlayacaktır.

• Önce ilk resminizi yükleyin. CTRL-A ile tümünü seçip, CTRL-C ile kopyalayın.

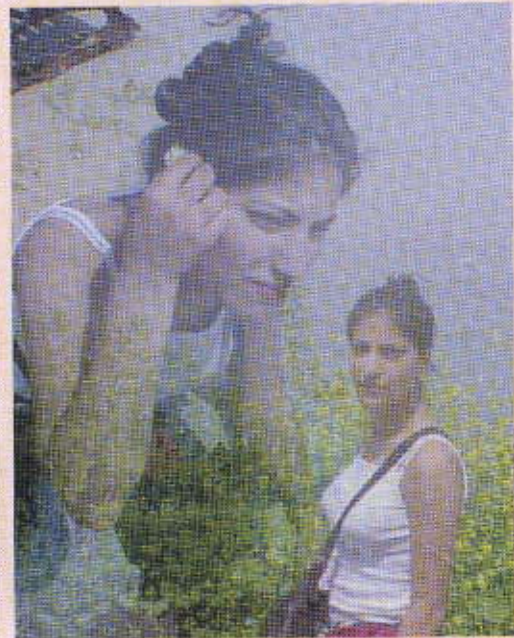
• Daha sonra ikinci resminizi yükleyin.

• Araç çubuğunda altta bulunan Quick Mask tuşuna tıklayıp bu moda geçin. Resme çaprazlama beyazdan siyaha Degradе verin. Quick Mask modunda olduğunuz için beyaz renkler saydam, siyah ise kırmızı olarak gözükecektir. Kırmızılık arttıkça, diğer resim daha az gözükecektir.

• Normal moda dönün ve kopyaladığınız ilk resmi EDIT menüsünden "Paste Into" seçeneğini kullanarak bunun üzerine yapıştırın. İşte geçiş efekti.

• Normal moda dönün ve kopyaladığınız ilk resmi EDIT menüsünden "Paste Into" seçeneğini kullanarak bunun üzerine yapıştırın. İşte geçiş efekti.

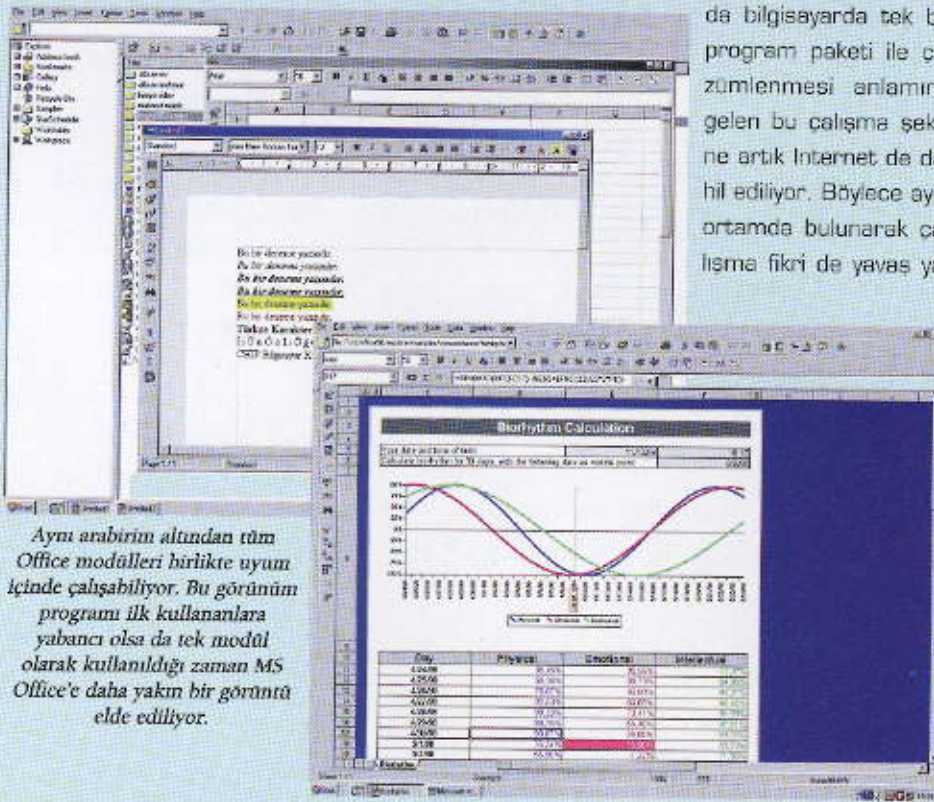

Star Office 5.0'a Genel Bir Bakış

Staroffice

Teknolojinin ilerlemesi ile Home Office yeni ev ofisi diye adlandırılan çalışma ortamına artık birçok yerde rastlamaya başladık. Bir ofisin ihtiyaçlarının tümünün tek bir masa başında

bilgisayarda tek bir program paketi ile çözülmesi anlamına gelen bu çalışma şekline artık Internet de dahil ediliyor. Böylece aynı ortamda bulunarak çalışma fikri de yavaş ya-

Aynı arabirim altından tüm Office modülleri birlikte uyum içinde çalışabiliyor. Bu görünüm programı ilk kullananlara yabancı olsa da tek modül olarak kullanıldığı zaman MS Office'e daha yakın bir görüntü elde ediliyor.

vaş ortadan kalkarken, kullanıcılar tüm işlerini evden bilgisayarın başında çözümleyebiliyorlar. Bunun için geliştirilmiş ve neredeyse tekelleşmiş, en yaygın kullanılan paket olan Microsoft Office tüm isteklere öyle ya da böyle cevap verebiliyor. Ancak oldukça yüksek olan fiyatı nedeniyle, uzun bir süredir çoğu kullanıcı ya bu olanaktan mahrum kalıyor ya da yasal olmayan kullanım yollarına başvuruyordu.

Office Paketlerinin Yıldızı

Ama artık Star Division şirketinin piyasada olan Star Office paketinin tanınması ve en önemlisi ücretsiz olarak dağıtılıyor olması ile bu tekel bir nevi ortadan kalkıyor. Rakiplerinden hiçbir özelliği ile geri kalmayan Star Office, paket dahilindeki programların çeşidi ve özelliklerinin çokluğu nedeni ile birçok noktada da onların önüne geçiyor. Özellikle Internet entegrasyonu ve Web sayfası düzenleme konusunda kullanıcı diğerlerine göre daha az problem yaşıyor. En basitinden StarWriter ile hazırlanan metin dosyalarını HTML formatına çevrildiği zaman bile aynen görmek mümkün oluyor. Rakip Office paketlerinin dosya formatları da dahil olmak üzere, hemen hemen birçok formatı problemsiz olarak destekleyebiliyor. Ancak Microsoft Office 97 dosyalarında özellikle Word tablolarının dönüştürülmesinde problemler ortaya çıkabiliyor. Paket dahilindeki programların arabirimleri şimdiye kadar alışmış olduğunuz Office programınızdan çok farklı değil. Bu yüzden adapte olmak çok da zor olmuyor. Ancak Star Office'in tüm programlarını kendi bünyesinde toplayan kendine has bir Windows Gezgini benzeri arabirimi bulunuyor.

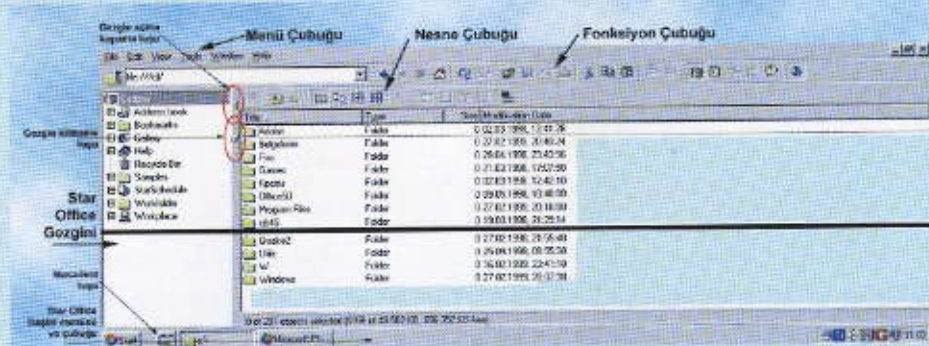
Masaüstünüzü Değiştirin!

Office paketi çalıştırıldığı zaman ortaya çıkan bu arabirim tüm ekranı kaplıyor ve Başlat

menüsü, çubuğu ve System Tray de dahil olmak üzere tüm masaüstünüzün yerini alıyor. Starwriter, Starcalc, Starimpress, Stardraw, Starmath, Starchart, Starimage, Starschedule gibi geniş yelpazedeki Office modüllerinin çalıştırılması için bu arabirime ihtiyaç duyuluyor. Star Office'in tanıdığı tüm formatlar bu arabirim üzerinde açılabilir ve arabirimin görünümü, menülerin yerleşimi ve ek menüler buna uygun olarak değişiyor. Diğer Office paketlerinden görünüm ve kullanım itibarı ile ayrılan tek özelliği bu arabirim olduğu için, Star Office'in kullanılmasının öğrenilmesi için bunun öğrenilmesi yeterli oluyor. Şimdi bu arabirimde yer alan menülere ve kullanım özelliklerine bir göz atalım.

Entegre Masaüstü

Star Office içinde yer alan herhangi bir modülü çalıştırabilmek için arabirimi çalıştırmanız gerektiğinden daha önce bahsetmiştik. Bunun nedeni her modülün bu standart arabirimi kullanması ve bunun üzerine konu ile ilgili ek menüleri eklemesidir. Örneğin arabirim içinden StarWriter'in açılması varolan arabirim üzerinde metin düzenleme ile ilgili menülerin bir pencere içinde kullanıma açılması anlamına gelecektir. Böylece arabirim üzerinde bir pencerede StarWriter, diğerinde de örneğin StarCalc çalıştırılabilir ve böylece modüller arasında tam bir uyum sağlanabilir. Tüm açılan modüller arabirim altında kaleceği için standart Windows Baslat çubuğunda da yer işgal etmiyorlar. Entegre edilmiş masaüstü adıyla tabir edilen bu arabirimin standart olarak bir başlık çubuğu bulunmuyor. Yani dolayısıyla minimize edilme şansı da yok. Bu ilk başta kullanıcıya alışmadık gelse de, zaman içinde kullanımı kolaylaştırdığı ve hız avantajı sağladığı için kolayca alış-

lacaktır. Yine de eski görünümü isteyenler View menüsünden "Integrated Desktop" seçeneğini kapatabilirler.

Standart olarak ilk karşımıza gelecek olan Star masaüstünde, en üstte Dosya, Düzen, Görünüm ve araçlar gibi menülerin yer aldığı menü çubuğu bulunuyor. Bunun hemen altında ise Fonksiyon ve Nesne çubuğu olarak adlandırılan iki bölüm yer alıyor.

● **Fonksiyon Çubuğu:** Aç, kaydet, yazdır, kes, kopyala, yapıştır, geri al gibi standart fonksiyonların yanında; dur, tekrar yükle, düzenle, Homepage, ileri ve geri gibi Internet tuşlarını da standart olarak içeriyor. Ayrıca bu menüde Explorer, Navigator, Beamer, Stylist ve yardım araçları gibi ekstra pencereleri görüntülemek için tuşlar da yer alıyor. Menüde yer alan son tuş ise Online ile Offline durum arasında geçiş yapmanızı sağlıyor.

Bu menüde ilgi çeken özelliklerden biri Internet tuşları arasında yer alan Edit tuşu. Bunun vasıtasıyla, izlemekte olduğunuz bir sayfayı programdan hiç ayrılmadan anında düzenlemek için acip değişiklikleri yaptıktan sonra tekrar kaydedebilirsiniz. Bunun yanında, en sonda yer alan tuşlar ile ek pencereleri tamamen kapatıp daha basit, fakat alıştığınız Office görüntüsüne dönmeniz de mümkün oluyor.

● **Nesne Çubuğu:** Bu çubuk tamamen dosya yöneticisi görevi görüyor ve dosyalar arasında gezinme, izleme ve özellikler konusunda ikonlar içeriyor. İzleme için istenirse bu menüde yer alan dört adet Layout'tan biri seçilebilir.

● **Beamer:** Ortada fonksiyon çubuğunun hemen altında yer alır. Pencere gözükmiyorsa Fonksiyon çubuğunda yer alan tuşu vasıtası ile açılabilir. Beamer'in görevi Explorer'da se-

çilmiş öğelerin içeriğini göstermektir. Ancak klasörler Beamer tarafından gösterilmez. Yine de örneğin galeri ve adres defterinin içeriğini göstermek için bu pencereyi kullanabilirsiniz.

PREFIX	FIRSTNAME	LASTNAME	TITLE	COMPANY	DEPARTMENT	ADDRESS	CITY	STATE/PROV
Ms.	Patricia	Fisher		Star Division Gr		Sachsenfeld 4	Hamburg	
Mr.	Alan	Brown		PTH TV		2345 1st. St. N	Washington DC	
Mr.	Alan	Brown		Houseware Inc.		123 Main Street	Kissimmee FL	
Mr.	Alan	Brown		Houseware Inc. Controlling		123 Main Street	Kissimmee FL	

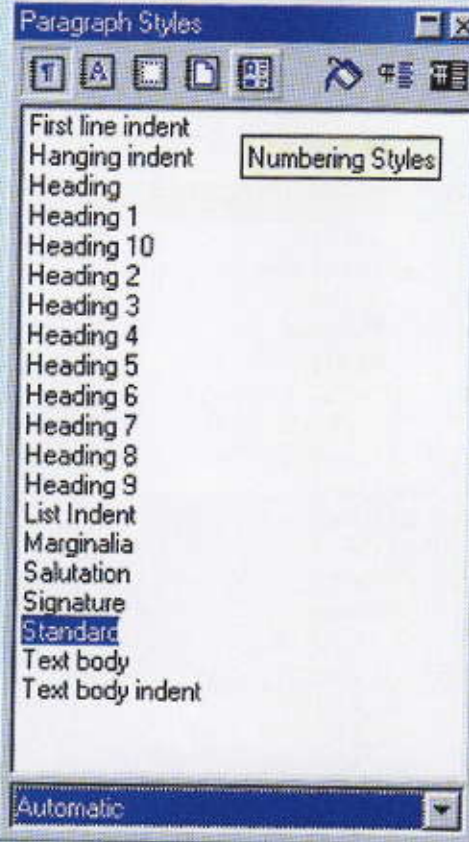
Beamer'i açmak için (Shift) (Ctrl) (B) tuş kombinasyonu, Explorer'ı açmak için ise (Shift) (Ctrl) (E) tuşlarını kullanabilirsiniz. Eğer Explorer'da herhangi bir klasör açık ise içindekiler Beamer'da görülecektir. Bunların içinden herhangi bir tanesine çift tıklayarak dosya çalışma alanı içinde açılabilir.

Eğer Beamer ile bir dosya açma sırasında o an geçerli olan belgenin kapanması istenmiyorsa, çift tıklama sırasında CTRL tuşuna basılması gerekir. Bu özellik URL girerken ya da herhangi bir dosyayı açarken de geçerlidir. Bunu engellemenin bir başka yolu da yeni bir belge açmadan önce masafüstüne dönmektir. Çünkü masafüstü herhangi bir belge ile yer değiştiremeyecektir. Beamer'in içeriği Explorer'dan tıklanan dosya türüne göre otomatik olarak belirlenir. Pencere bir veri tabanını gösterebileceği gibi, galeriden herhangi bir tema, bir klasör içeriği gibi çok değişik içeriklere uyum sağlayabilir.

• **Stylist:** Karakterlerin, paragrafların, Frame'lerin, numaraların, sayfaların ya da hücrelerin stilleri her zaman belge ile birlikte kaydedilir. Belge tekrar açıldığı zaman bu stiller tüm düzenlenmiş nesnelere tekrar uygulanır. Bunları aynı zamanda bir belgeden diğerine de kopyalamak isteyebilirsiniz. Bu durumda aynı isimli olanlar, seçiminize göre ya üzerine yazılacak ya da hiç kopyalanmayacaktır. Aynı zamanda yukarıda anlatıldığı gibi tüm belgeler içindeki nesnelerin stilleri ile birlikte Template belge olarak da kaydedilebilir. Daha sonra bu Template'e dayanan bir belge açtığınız zaman onun içindeki tüm stillerden de yararlanabilirsiniz.

StarOffice'i ilk defa başlattığınız zaman tüm belgelere Default ayarlar uygulanacaktır. File-New-Document ile açtığınız her belgeye Standart Template uygulanır. Böylece istediğiniz herhangi bir belgeyi Standart olarak atayıp daha sonra da hep bu stilde devam edebilirsiniz.

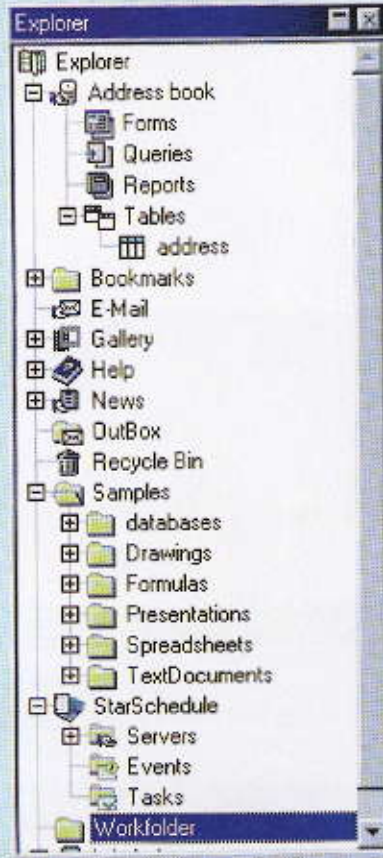
Stylist'i açmak için Format menüsünü ya da (F11) tuşunu kullanabilirsiniz. Fonksiyon cubuğundaki simgesini kullanarak da bunu açabilirsiniz. Başlangıçta değişik stiller ile çalışma prensibi yeni kullanıcılara garip gelebilir. Ancak bunlarla birkaç kez çalışmaya başladığınız zaman herhangi bir metin dosyasını bunlar ile düzenlemenin avantajını göreceksiniz. Şimdi Stylist menüsüne bir bakalım. Pencerenin en üst kısmında Paragraph, metin, Frame, sayfa ve numaralandırma stilleri arasında geçiş yapabileceğiniz 5 adet tuş yer alıyor. Her biri için uygun olan stiller ise bunun altındaki ana alanda listeleniyor. Örneğin "Automatic" seçildiyse StarOffice belge tipini

tahmin etmeye çalışarak buna uygun olan stilleri ekranda listeliyor. Tümünü görmek için All seçeneği seçilebilir. Herhangi bir stili uygulamak istediğiniz zaman metin içinde imleci düzenlemek istediğimiz yere getirdikten sonra listedeki stile çift tıklayarak uygulanmasını sağlayabiliyorsunuz. Stylist'ten çıkmadan bu şekilde istediğiniz kadar stili deneyip en uygun olanı bulabilirsiniz.

- **Navigator:** Stylist gibi belgeleri düzenlemenize yardım edecek olan bir başka araç da Navigator'dır. Bu araç sayesinde belge içinde herhangi bir konuma çok rahat bir şekilde hareket etmenizi sağlar. Buna ek olarak, Navigator, kullanılmakta olan belge ile ilgili birçok yararlı bilgi de kullanıcıya ulaştırır ve daha birçok ek avantajı vardır. Örneğin bir metin belgesini başlıklar kullanarak düzenlediğinizi düşünelim. Navigator kullanılarak istenirse daha sonra tümünün hiyerarsisi ve sırası birkaç Mouse tıklaması ile kolaylıkla değiştirilebilir. Ya da Beamer'dan Navigator'a sürüklediğiniz bir dosyadan parçaları daha sonra tek tek geçerli olan belgeye de yapıştırabilirsiniz.

- **Explorer:** Ekranın sol tarafında Explorer penceresi bulunuyor. Bu pencere ortada bulunan ok tuşu yardımı ile açılıp kapatılabiliyor. Onun hemen altında yer alan raptiye simgesi ise Explorer'ın açıldığı zamanki durumunu belirliyor. Eğer bu tuşa tıklanırsa, Explorer açılırken sağ taraftaki pencereyi öteliyor. Ama seçili değilse bu durumda üzerine biniyor. Bu menü dahilindeki Bookmark, resim ve ses galerisi, adres defteri, örnekler, yardım, çöp kutusu ve dahili randevu defteri ikonları ile bu seçeneklere de doğrudan ulaşılabilir.

- **Baslat Çubuğu:** Star Office tarafından tekrar oluşturulan Baslat çubuğu ise gerçek Baslat çubuğunun içeriğini olduğu gibi kendi bünyesine taşıyor. Normal içeriğe ek olarak listede sadece Star Office modüllerine kısa yollar bulunuyor.

Ayrıca Baslat çubuğunda bulunan bir başka ek de Masaüstü ikonu. Bunun burada olmasının sebebi ise Star Office'in en üst dizini Windows'da olduğu gibi Masaüstü kabul etmemesi. Star Office'de Masaüstünün de üstünde Workplace adlı bir klasör bulunuyor. Dolayısı ile Masaüstüne doğrudan ulaşmak için bir tusa gerek duyulmuş. Bunun yanında normal Windows altında çalışmakta olan yazımlarda aynı Windows'da olduğu gibi Baslat çubuğunda yer alıyor. Star Office'in grafik arabirimi kullanıldıkça, aslında çok da karışık olmadığını anlayacaksınız.

Kablo Üzerinden Bağlantı Nereye Kadar?

İletişim dünyasında hız her geçen gün daha büyük önem kazanıyor. Bunun bilincinde olan şirketler de kullanıcıları teknolojiiden faydalandırmak için anlaşma yoluna gidiyor. Biz de Cisco ve Motorola'nın gelecek için planlarını inceledik.

Motorola ve Cisco 1999 yılının Şubat ayında yaptıkları bir anlaşmayla hücresel iletişim dünyasına Internet, ses ve veri bağlantısını soktu. Mayıs ayı içerisinde yeni ürünlerini tanıtmak amacıyla ülkemize gelen Motorola Internet ve Networking Grubu Müdürü William Jameson ile bu konuda sizler için görüştük.

CHIP Cisco ve Motorola'nın yaptığı anlaşma temelde neye dayanıyor? Bu iki şirket neden böyle bir birleşmeye gitme yolunu seçti?

W. Jameson: Birçok ülkede ve Türkiye'de "kablosuz" GSM demek. Bu da "cep telefonu". Günümüzde cep telefonları devre anahtarlama kullanıyor. Bugünkü teknolojinin büyük bir kısmı da devre anahtarlama üzerine temellendirilmiş durumda. Fakat gelecekte bunun yerini paket anahtarlama alacak. GSM teknolojisi ve bu sektörde çalışan insanlar paket anah-

tarlamaya geçiş yapmak istiyorlar. IP de geleceğin protokolü haline gelecek. Network'lerin büyük bir kısmı da paket anahtarlama kullanıyor. Fakat cep telefonları ve ses aktarımında hâlâ devre anahtarlama kullanılıyor.

Paket anahtarlama ise çok daha kullanışlı, fiyat açısından daha uygun, çok daha fazla sayıda hizmetin verilmesini sağlıyor. Aynı altyapı üzerinden veri ve sesin entegrasyonuna da olanak sağlıyor. Cisco ve Motorola'nın arasında kurulan ortaklığın temelinde paket anahtarlama ve IP'yi hücresel iletişim dünyasına taşıma fikri vardı.

CHIP Bu anlaşma çerçevesinde Cisco ve Motorola ne tür faaliyetlerde bulunacak?

W. Jameson: Cisco bazı kilit noktalardaki büyük IP anahtarlarını sağlayacak. Motorola bağlantıyı sağlayacak. Bu bağlantının bir kısmı kablo- larla sağlanacak, son mil ise kablosuz

olacak. Biz de cep telefonunuzdan ses ve veri aktarımını sağlamış olacağız. Bunun dışında başka hizmetler de vermeyi düşünüyoruz. Böylelikle bu devasa kablolu Network bağlantısındaki söylediğim gibi son kısmı kablosuz IP ve paket anahtarlama kullanılacak. Anlaşma temelinde bundan ibaret.

Kablosuz Internet Uzak Bir Hayal mi?

CHIP Peki kablosuz Internet hakkındaki fikirleriniz?

W. Jameson: Internet bağlantısı konusunda en önemli nokta tabii ki hız. Türkiye'de bildiğim kadarıyla analog hatlar kullanıyorsanız, bir miktar da ISDN bağlantınız var. Bu paket teknolojisi ile yapmak istediğimiz şey kullanıcılara 2 MB'lık bağlantı hızı sunabilmek. Bunu yapabilmek için, altyapının yanında, merkezi bir yerde paket anahtarların bulunması

gerekiyor. Aslında kurulması gereken yepyeni bir altyapı söz konusu, çünkü böylelikle kullanıcılara çok daha fazla bant genişliği sağlanmış olacak. Tabii bu bir gecede olabilecek bir şey değil. Kullanıcıların bant genişliği konusundaki talepleri her geçen gün artıyor, aslında artış bant genişliğinde yaşanan artışa göre çok daha fazla. Bu yüzden Türk Telekom ve tüm servis sağlayıcılar hafif sıçramalar yerine Quantum sıçraması yapmak zorundalar. Birçok yerde hâlâ kablo kullanılıyor, fakat son mil bir şekilde bazı yerlerde kablosuz olacak.

CHIP Peki tüm bunlar nasıl gerçekleşecek?

W. Jameson: Bunu sağlamanın tek yolu daha fazla bant genişliği. Bu da daha fazla para demektir. Ama Türk Telekom, Telsim ve Turkcell Quantum sıçramasını gerçekleştirirse, yavaş yavaş büyümek yerine, bir sonraki basamağa sıçramış olacaklar.

Ülkemizde Internet ve Kullanımı Beklentileri

CHIP Peki Türkiye'nin durumu nedir sizce?

W. Jameson: Türkiye'deki servis sağlayıcılar "Evet, bu sisteme geçelim" demeliler. Bunu yapmaları için son derece iyi, ekonomik sebeplerinin bulunması gerekir ve hence var. Bu sisteme yatırım yapırlarsa kullanıcı sayısını 200 binden 20 milyona çıkarabilirler. Bir de saat başına değil, standart bir fiyat uygulamasına gitmeleri gerekir. Bu da eminim ki kullanıcı sayısında artışa neden olacaktır.

CHIP Önümüzdeki yıl içinde kullanıcı sayısının 200 binden 1 milyona çıkacağı tahmin ediliyor, fakat 1-2 yıl sonra bu artış duracak. Buna karşın ISS'ler ne yapabilir?

W. Jameson: Bizim sunduğumuz sistemle ISS'ler kablosuz Internet erişimi sunmaya başlayacak. Böylelikle bağlantı hızı artacak. Kullanıcıların istediği de bu zaten. ISS'ler de müşteri kazanmaya devam edecek. ISS'lerin bunu yapacak vizyona sahip oldukla-

rını düşünüyorum. Onlar bunun geleceğin teknolojisi olduğunu görmeli.

CHIP Bize biraz da yeni ürünlerinizden bahseder misiniz?

W. Jameson: Motorola Internet ve Networking Group (ING) tarafından geliştirilen Infinity Access Vanguard 6425, ses trafiğinin mevcut veri ağlarının üzerinden taşınmasına olanak vererek, perakende mağaza zincirlerinin ve küçük ölçekli iş yerlerinin telefon masraflarında yüzde 40 oranında düşüş sağlıyor.

Perakendeci zincirlerine ait dükkanlar ve küçük şubeler, şubelerarası veri ağlarında mevcut bant genişliğinin çok küçük bir bölümünü kullanıyor. Multi-Service Networking aygıtı, serbest bant genişliğini kullanarak telefon görüşmelerinin veri ağı üzerinden yönlendirilmesine olanak veriyor. Bu şekilde, mağazalar ve şubeler arası yapılan dahili telefon görüşmelerinin faturaları asgariye iniyor. Veri, faks, ses ve video trafiği, IP, Frame Relay, ISDN veya X.25 ağları üzerinden ufk ve ucuz bir kutu vasıtasıyla takviye edilebiliyor. Şirketler ortalama amortisman süresi 6 ay olan bir yatırımla, WAN masraflarını artırmaya gerek kalmadan, en küçük şubelerini bile multi-service hizmetlerine kavuşturabilirler.

Vanguard 8500 serisinin Multiservice Concentrators (MSC) yoğunlaştırıcıları ise, ağ erişim ailesine son katılan ürünlerimiz.

Vanguard MSC serileri, bölgelerde ve geniş alanlarda, Vanguard şube şebekeleme aygıtının avantajlarından yararlanmaya imkan veriyor. MSC serileri, çoklu T1/E1 ve T3/E3 (DS3) arabirimleriyle, daha yüksek kapasite ve daha hızlı bağlantı olanakları sağlıyor.

Bu yüksek kapasiteli ürünler, hücresel tabanlı ATM, Frame Relay, X25, TDM ve ISDN gibi çeşitli teknolojilerle veri, ses, görüntü gibi çoklu uygulamalara destek veriyor. □

Banu Cengiz
bcengiz@chip.com.tr

bilgisayar malzemeleriniz

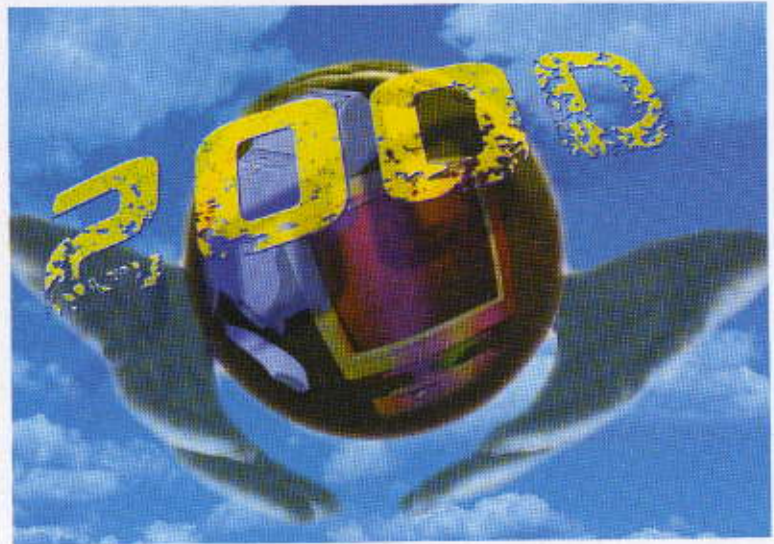
<http://www.data.com.tr>

data@data.com.tr

Nükleer Enerji Alanında Y2K Sorunu

CHIP Dergisi'nin önceki sayılarında açtığı 2000 Yılı (Y2K) Sorunu Dosyasını daha da derinleştiriyoruz. Bu ayın ortasında 2000 yılına 200 gün kalmış olacak, ay sonunda ise sadece altı ay kadar uzak olacağız 2000 yılından.

Dosyanın bu bölümünde geçen ayın haberlerini, sorunun nükleer enerji sektörü bazında etkisini ve Türkiye'de sorunun çözüm çalışmaları konusundaki gelişmeleri bulacaksınız.

2000 Yılı Sorunu ve Nükleer Riskler

Neredeyse son aylarda yaptığım her konuşmada bana yöneltilen ortak soru nükleer enerji sektöründe 2000 yılı riskleri konusundaydı. Bu sayıda bu konuya bir açıklık getirmeyi hedefliyorum.

Basit bir nükleer atık bile, geçen aylarda birçok insanın yaşamını ne denli tehlikeye sokmuştu, bunu hep birlikte gördük. Nükleer enerji, üretildiği santrallerden savunma silahlarına ve tıbbi aygıtlara değin birçok alanda kullanılıyor. Bir süre önce yabancı basında okuduğumuz ancak pek gerçekçi bulmadığımız, ülkelerin diğerlerine 2000 yılı başında yapacakları ve kaza sonucu olduğunu belirterek

özür dileyenleri saldırıları 2000 yılı sorunun üzerine yıkma olasılıkları her geçen gün artıyor. Kosova krizinde yapılan "yanlışlıklar" bu olasılığın habercisi. Savunma (ya da saldırı) sistemlerinde kullanılan "erken uyarı" sistemleri 2000 yılı sorunundan etkilenenler arasında yer alıyor ve eğer devre dışı bırakılmazlarsa bombaları otomatik olarak ateşleyebiliyor. Biz bu sayıda, askeri ya da siyasal alandaki tartışmayı bir yana bırakıp nükleer enerji üretimi yapan santraller konusuna değineceğiz.

1998 yılı verilerine göre dünyada toplam 434 nükleer enerji üretim santrali var, 36 nükleer santral da kuruluş aşamasında. Bu enerji santrallerinde 1998'de 2291.4 Terrawatt-Saatlik enerji üretildi, bu miktar dünyada üretilen toplam enerjinin yüzde 16'sını oluşturuyor. Dünyada nükleer enerjiye en çok bağımlı 18 ülkeden 12'sinin ürettikleri nükleer enerjinin toplam enerji üretimleri içindeki payını Tablo-1'de bulabilirsiniz. Tablo-

dan da kolayca görülebileceği gibi komşumuz Bulgaristan ile bize yakın ülkelerden Ukrayna nükleer enerjiye en çok bağımlı ülkeler arasında. Çernobil'de yıllar önce oluşan bir kazanın ülkemizdeki etkileri hâlâ sürüyor, bu ülkelerdeki nükleer enerji tesislerindeki 2000 yılı riskleri doğaldır ki bizleri de doğrudan ilgilendiriyor.

Nükleer enerji tesislerindeki 2000 yılı sorunu riski daha çok çevre kontrol birimlerindeki 2000 yılı sorunla-

Ülke	Nükleer Enerji Oranı
Litvanya	77.2
Fransa	75.8
Belçika	55.2
İsveç	45.8
Ukrayna	45.4
Slovak Cumhuriyeti	43.8
Bulgaristan	41.5
Kore Cumhuriyeti	41.4
İsviçre	41.1
Slovenya	38.3
Japonya	35.9
Macaristan	35.6

Ülkelerin Nükleer enerjiye bağımlılık oranları

rından kaynaklanıyor. Her zaman 2000 yılı sorunu konusundaki araştırma ve görüşlerine yer verdiğimiz Dr. Ed Yardeni'nin endişesi bu tesislerde doğabilecek bir patlama riskinden çok enerji üretiminin kesintiye uğraması.

Nükleer enerji üreten ülkelerden gelen ortak istek üzerine, Uluslararası Atom Enerjisi Ajanı, çözüm çalışmalarının esgüdümü konusunda görev üstlendi ve gelişmeleri İnternet üzerinde duyurmaya başladı. Biz de bize en yakın iki ülke, Bulgaristan ve Ukrayna'daki çalışmalar konusunda ki bilgileri sizlere aktarıyoruz.

Bulgaristan: Enerjisinin yüzde 41,5'ini nükleer kaynaklardan elde ediyor. Buradaki iki önemli risk, te-

ları tamamlanıyor

● 30 Eylül 1999: Acil durum (Contingency) planları tamamlanıyor

● 31 Ekim 1999: Acil durum senaryoları uygulanmış oluyor

İlk belirlemelere göre Bulgaristan'ın envanterinde sorundan etkilenmeye aday 86 sistem bulunuyor. Buradaki iyi gelişme Bulgaristan'ın nükleer enerji santrallerindeki 2000 yılı sorununu görmezden gelmemeleri. Bizi biraz endişelendiren ise onların bu konuyu çok geç ele almaları. Yetkililer, çalışmalar sırasında birçok güçlük karşılaştıklarını belirtiyorlar. Bunların başında, gömülü yonga (Embedded Chip) içeren aygıtlarını kullandıkları üretici şirketlerin 2000 yılına uyumluluk konusunda yanıt

Nükleer enerji santrallerinde de 2000 yılı sorunu yaşanabilir: Diablo Canyon'da bulunan tipik bir nükleer enerji santrali.

sislerinde 2000 yılı sorunu gerekçeyle bir "kaza" olması ve bu yolla elde ettiği enerjinin kesilmesi. Her iki durumda da Türkiye zarar görür. Bulgaristan'da bu tesislerdeki 2000 yılı sorunu çözüm projesi planlama çalışmaları, Dünya Bankası'nın İstanbul'da Eylül 1998'de düzenlediği seminerin hemen ardından başlamış ve 31 Mart 1999'da planlama çalışmalarının sona ermesi planlanmış. Proje takvimi şöyle:

- 31 Mart 1999: Y2K programının onayı, uzmanların eğitimi, sistemlerin envanteri tamamlanıyor
- 30 Nisan 1999: Ayrıntılı değerlendirme ve çözüm stratejilerinin kabulü
- 31 Temmuz 1999: Çözüm çalışma-

vermeyişleri ve verdikleri yanıtların güvenilir olmayışları geliyor.

Ukrayna: Yıllar önce Çernobil kazasının olduğu ülke olan Ukrayna'nın nükleer santrallerindeki 2000 yılı sorunu çözüm çalışmaları Bulgaristan'daki kadar açık değil. Ukrayna tüm enerjisinin yüzde 45,4'ünü nükleer kaynaklardan elde ediyor. Ukrayna nükleer enerji üretimi açısından dünyada sekizinci ve Avrupa'da beşinci sırada yer alıyor.

Ukrayna'da yirmi nükleer enerji birimi beş nükleer santralin içinde yer alıyor. Burada nükleer enerji santrallerinde 2000 yılı sorunu konusundaki ilk çalışma 1 Temmuz 1999'da sonuçlanacak, bu çalışma kapsamın-

da risklerin boyutları belirlenecek. Bu aşamada belirlenen üç önemli risk alanı şöyle:

- Acil durum merkezindeki uzaktan yönetim sistemi
- Aynı merkezdeki erken radyasyon uyarısı sistemi
- Eğitim simulatörü

Ülkelerin nükleer tesislerindeki 2000 yılı hazırlıkları:

<http://www.iaea.org/ns/nusafe/y2000/countinf.htm>

ABD'de Nükleer Enerji Komisyonu:

<http://www.nrc.gov/NRC/Y2K>

Dr. Ed Yardeni'nin görüşleri:

http://www.yardeni.com/y2kbook_part2.html#2.B6.2

Türkiye'nin Ulusal Eylem Planı

Türkiye'nin 2000 yılı sorununa karşı Ulusal Eylem Planı, DPT'nin öncülüğünde resmen başladı. Daha önce hazırlıkların başlatıldığı duyurulmuş ve ilgili devlet kurumlarının temsil edildiği bir dizi toplantı düzenlenmişti. Bu çalışmalar kuşkusuz çok yararlı ve zorunlu, ancak çalışmaların sağlığı konusundaki endişelerimiz sürüyor. İşte bunlardan bazıları:

- Başbakan "malum" sorunlardan başını kaldıramadığından Mayıs 1999 ayının ortasına kadar 2000 yılı sorunu konusunda tek söz söylemedi
- Devlet yönetimindeki yaşamsal (Mission Critical) sistem sayısı bilinmiyor
- Devlet kurumlarındaki çalışmalar, "itibar yitirilmesi" endişesiyle henüz test bile yapılmadan, aynı ABD'de olduğu gibi, başarılı olarak gösteriliyor
- Birçok kurum bürokratik engeller nedeniyle dış destek alamıyor, sorunu kendi içlerinde çözmeleri ise neredeyse olanaksız
- Gömülü yongalar ve geçen sayılarda ele aldığımız "zaman genişmesi" sorunu kurumlarda hiç umursanmıyor
- Acil durum (Contingency) planları yapılmıyor
- Halkın yaşamının birçok açıdan bağlı olduğu özel sektör kurumları ▶

kendi kaderleriyle başbaşa

Biz hâlâ umutsuz değiliz, nasıl olsa bir gün birileri sorunu çözecek!..

DPT'nin Web sitesi:

y2000.dpt.gov.tr

Televizyonda 2000 Yılı Panelleri

TRT 2, 2000 yılı sorunu konusunda paneller düzenlemeye başladı. Bunlardan birincisi 15 Nisan Perşembe akşamı (seçimden iki gün önce) Yansima programı kapsamında gerçekleşti. Programa DPT Ulusal Eylem Projesi hazırlıklarından sorumlu olan Selçuk Kavasoglu'nun yanında birçok

lardan en önemlilerini sizin için derledik. İşte geçen ayın haber özetleri:

9 Nisan 1999: ABD Hazine Yönetimi, 1999 yılının sonuna doğru tedavülde bulunan 518 milyar dolara ek olarak 200 milyar doları daha bankaların kullanımına sunacağını duyurdu. Buradaki amaç 2000 yılı sorunundan endişelenerek bankalardan parasını çekmek isteyen halkın taleplerine yanıt vermek. Dr. Ed Yardeni tedavüldeki bu artışın enflasyonu etkilememesi gerektiğini, çünkü bu aktarımın bankalara yapılan bir yardım mahiyeti taşımadığını belirtti (Reuters ve CNET).

12 Nisan 1999: Gartner Group, hazır paket yazılımların yüzde 81'inin 2000 yılına uyumlu olmadığını belirtti (Computerworld).

19 Nisan 1999: ABD'nin Sayıştayı 2000 yılına geçerken bölgesel elektrik kesintilerinin olacağını tahmin edildiğini açıkladı (Reuters ve CNET).

21 Nisan 1999: ABD'nin Sayıştayı, temiz su dağıtım ve atık suların arıtılması tesislerinin de 2000 yılı sorunundan olumsuz etkileneceğini, ABD'de bu konudaki çözüm çabalarının yetersiz olduğunu açıkladı (GAO raporu).

2 Mayıs 1999: 24 uçaklı bir filosu bulunan İngiliz Virgin Airlines yetkilileri daha önce yayınladığımız haberdeki bilgiyi bir kez daha doğruladılar: 2000 yılına geçerken bu havayolunun uçuşlarının tümü iptal edildi. Bu kez gerekçe biraz farklı, önceki haberimizde tüm personelinin birden bu mutlu günü aileleriyle geçirmelerini amaçladıklarını belirtmişlerdi, bu kez, müşterilerinin bu mutlu günü havada değil de "yerde" kutlamalarını amaçladıklarını belirtiyorlar (Associated Press ve Chicago Tribune).

4 Mayıs 1999: Fransa'daki nükleer santrallerdeki sistemlerin yüzde 45 ile 80 arasında bir bölümünün 2000

yılı sorununa "duyarlı" olduğu belirlendi (Reuters ve Y2K Today).

5 Mayıs 1999: Citibank yetkilileri, uydu teknolojisi kullanarak geliştirdikleri iletişim ağlarının, hizmet verdikleri 20 ülkenin iletişim ağları için bir yedek (Backup) olarak kullanılabileceğini açıkladılar (Network News, UK).

5 Mayıs 1999: Aralarında Yeni Zelanda Havayolları'nın da bulunduğu sekiz havayolu şirketinin bağlı olduğu Star Alliance adlı ortaklığın yetkilileri, eğer uçuş güvenliğini etkileyebilecek 2000 yılı sorunları tümüyle giderilmezse, 2000 yılına geçerken tüm uçuşlarını iptal edeceklerini açıkladılar (The Press, Yeni Zelanda).

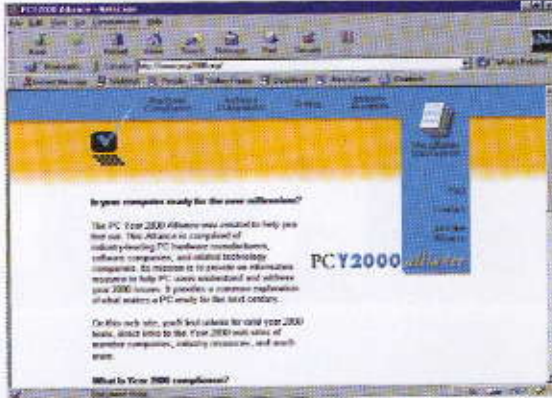
5 Mayıs 1999: 2000 yılı sorununun yalnızca PC'leri değil, Server'ları da etkileyeceği, genellikle bundan endişe duyulmadığı belirtildi (Computerworld).

6 Mayıs 1999: Microsoft neredeyse tüm ürünlerinin 2000 yılına uyumlu hale gelmelerini sağlayacak yamaları bir CD üzerinde dağıtmaya başladı (PC World Online).

6 Mayıs 1999: İsrail kaynakları, Türkiye Elektrik Üretimi Kurumu'nun, İsrail Elektrik Kurumu'ndan yardım istediğini, bu amaçla da iki uzmanlarının Ankara'ya gelerek inceleme yaptığını açıkladı (Israel's Business Arena).

7 Mayıs 1999: Dünyadaki en büyük PC üreticileri olan IBM, Dell Computer Corp., Compaq Computer Corp., Hewlett-Packard Co., Gateway Inc., Fujitsu, Acer America Inc., Toshiba America Information Systems Inc., Intel Corp., Phoenix ve AML, bir araya gelerek 2000 yılı sorunu konusunda birlikte savaşım kararı aldılar. İlk adım olarak da bir Web sitesi (<http://www.pcy2000.org>) oluşturdular. Bu Web sitesinde hem sorunu hem de çözüm tekniklerini duyuracaklar (USA Today ve PC Week Online). ■

K. Aydın Ergil, Bilişim Mühendisi,
2000 Yılı Sorunu Danışmanı
aydinergil@hotmail.com

Dünyanın en büyük PC üreticileri bir araya gelerek 2000 Yılı Sorunu konusunda bir Web sitesini oluşturdular.

kamu kuruluşu temsilcisi katıldı. İzleyici görüşlerine de yer verilen programda sorunun çözümü konusunda kamu kuruluşlarındaki etkinlikler ele alındı.

TRT-2'nin 2000 yılı sorunu konusunda düzenlediği ikinci program ise geçen ay yayınlandı. Daha dar kapsamlı olan bu panelin süresi de bir öncekine göre daha kısaydı.

CHIP'in bu sayısının baskıya girdiği sıralarda, başka bir 2000 yılı sorunu panelinin 28 Mayıs akşamı Bursa'nın AS TV adlı kanalında yapılması planlanıyordu. Diğer televizyon kanalları ise sorunu işlemek için zararların başlamasını bekliyor olmalılar.

2000 Yılı Güncesi (9 Nisan-7 Mayıs 1999)

Geçen ay da 2000 yılı sorunu konusunda birçok gelişme oldu, biz bun-

Apple Dünyasından

Bu sayıdan itibaren sizleri Apple teknolojileri ve bu teknolojilerle oluşturulmuş çözümler konularında bilgilendirmeye çalışacağız.

Türkiye'de 1984 yılından beri Bilkom A.Ş.'nin distribütörlüğü ile pazara sunulan Apple ürünleri şu ana kadar daha çok masaüstü yayıncılık sektöründe yaygın olarak kullanılıyor. Tüm dünyada da masaüstü yayıncılıkta yoğun olarak kullanılmasına karşın, Macintosh'lar özellikle eğitim sektöründe ve geçtiğimiz yıl iMac'lerin piyasaya sürülmesiyle Internet bilgisayar veya ev bilgisayar olarak da yoğun bir şekilde kullanılmaya başlandı. Biz daha çok dünyada yoğun bir şekilde kullanılmasına ve bilinmesine rağmen Apple'ın Türkiye'de pek bilinmeyen yönleriyle ilgili bilgiler vermeye çalışacağız. Macintosh işletim sistemlerinden yazılım geliştirme ortamlarına, Internet uygulamalarından veritabanı uygulamalarına ve Java teknolojilerine kadar tüm konularda gezintimiz sürecektir.

Mac OS X Server İşletim Sistemi

Apple'ın 1999 yılı içerisinde kullanıma sunulan Mac OS X Server işletim sistemi, Apache, WebObjects ve Netboot ile, üstün başarımı ve gücü, Macintosh'un kolaylıklarıyla birleştirilerek, Internet ve çalışma grupları için yeni servisleri en uygun şartlarla kullanıcılara sunuyor. Özellikle açık standartları desteklemesi ve kaynak kodunu geliştiricilere açması geleceğin işletim sistemi standartlarını belirliyor.

Mach 2.5 ve BSD 4.4 üzerine kurulu işletim sistemi, son derece güvenilir ve ölçeklendirilebilir özellikler taşıyor. Tüm sistemde öncelikli çoklu işlem (pre-emptive multitasking) özelliği bulunuyor.

İki Internet devi; Apache ve WebObjects de Mac OS X Server ile birlikte geliyor. Apache dinamik ve statik olarak oluşturulan HTML sayfalarını güvenli bir şekilde sunması nedeniyle dünyanın en çok kullanılan sunucusudur. Apple Apache'yi Mac OS X Server ile tamamen bütünleşik şekilde kullanıyor. İşletim sistemi de Apache ile yüksek başarımlı elde edilecek şekilde optimize edilmiştir.

Bedava WebObjects Yazılımı

WebObjects yazılımı, Web tarayıcılarından izlenebilecek geleceğin ağ uygulamalarının geliştirilmesi ve kullanılması konusunda esnek ve ölçeklendirilebilir bir çözüm oluşturmaktadır. Yaygın ofisleri olan pekçok firma tarafından kullanılan WebObjects, bir çok noktadaki binlerce uygulamayı çalıştıran, güvenilirliği kanıtlanmış, endüstriye yön veren bir teknoloji konumundadır. Daha önce Next tarafından yaklaşık \$25,000'a satılan kendi alanında lider ürün Mac OS X Server ile birlikte bedava geliyor.

Netboot Yazılımı ile Yüksek Performans

Apple'ın NetBoot yazılımı, bir ağ üzerindeki sabit diski bulunmayan ve işletim sistemi yüklenmemiş Macintosh bilgisayarların, Mac OS X Server'dan otomatik olarak yüklenmesine ve sunucudaki uygulamaları kullanmasına olanak tanıyor. Netboot Thin Client paradigması çerçevesinde özellikle merkezi olarak güvenlik ihtiyaçlarının önem kazandığı, çok sayıda kullanıcısı bulunan büyük şirket ortamları için ideal bir çözüm niteliği taşımaktadır. Yüksek performans

Mac OS X Server işletim sistemi

özellikleri nedeniyle bir çok uygulama alanında lokal disk kullanımından daha üstün başarımlı sunabilmektedir.

Kuvvetli Bir Dosya Sunucu

Mac OS X Server, aynı anda binlerce dosyanın açılabilmesine ve binden fazla kullanıcının ağa bağlanabilmesine olanak tanıyarak, yüzlerce megabitlik eşzamanlı veri aktarımına imkan sağlar.

Mac OS X Server, bu özellikleri dikkate alındığında gerek Internet hizmetleri, gerek orta ve büyük boy çalışma grupları için hem güncel ihtiyaçlara çözüm getiren hem de Open Source akımı çerçevesinde geleceğe yönelik açık çözümlerin geliştirilip kullanılabileceği bir ortam olarak sadece Mac kullanıcıları için değil, daha düşük maliyetle komple çözüm arayan kuruluşlar için de ciddi bir alternatif olmaktadır. ☐

Sükrü Bozkurt

Bilkom Yazılım/ArGe sorumlusu
sukru@bilkom.com.tr

Bilgi İçin

Bilkom A.Ş.
 Web: <http://bilkom.com.tr/>
<http://www.apple.com/macosx>
 E-Mail: info@bilkom.com.tr

FireWire: Yeni Bir Teknoloji

Şimdiye kadar üretilen en hızlı çevre birimi bağlantı standartlarından birisi Apple'ın lisans haklarını aldığı FireWire'dır. Bu Apple tarafından geliştirilmiş ve bir endüstri standardı olarak (IEEE 1394) kabul edilmiştir.

FireWire sayesinde video kameralar, henüz üretim aşamasında olan sabit disk, tarayıcı ve CD yazıcılar gibi diğer hızlı multimedya çevre birimleri bilgisayarlarla hızlı veri alışverişi yapabileceklerdir. Halen, FireWire teknolojisini kullanan 50 kadar çevre birimi pazarda yerlerini almışlardır. Ocak ayında San Francisco'da düzenlenen Macworld fuarında kameralardan sabit disklere, tarayıcılardan Audio Mixer'lara varan bir ürün yelpazesi içinde 20 yeni FireWire çevre biriminin 99 yılı ortasında satışa sunulacağı duyurulmuştur.

Sayısal kamera ve sayısal video (DV) aygıtlarının yanı sıra FireWire teknolojisine adapte olan ürünler arasında sayısal video kayıt cihazları (VCR), ev/tüketici pazarına yönelik eğlence sistemleri, Synthesizer'lar, tarayıcılar ve sabit disk sürücüler de bulunmaktadır.

Video Teknolojisinde Köklü Değişiklik

FireWire tabanlı sayısal video işleme, masaüstü video üretiminde devrim yaratacak niteliklere sahiptir. Hesaplı ve yüksek kaliteli DV Camcorder'lar üzerinde yerleşik olarak bulunan FireWire özelliği sayesinde "yayın kalitesinde" görüntü eskisinden çok daha düşük bir maliyetle yaratılabilir. Yavaş yavaş pahalı görüntü yakalama kartları ve bu kartlarla birlikte hızlı SCSI aygıtlarının da

içinde bulunduğu Workstation'lar da tarihe karışacak gibi görünmüyorlar. Yerleşik ATA sürücüler de DV yakalamak ve işlemek için kullanılabilirler.

Apple'ın satışa sunduğu yeni Power Macintosh G3'lerde olduğu gibi

Kodak DCS 560 dijital kamera: FireWire teknolojisini destekleyen ürünlerden biri.

yerleşik FireWire kapıları olan bilgisayarlarda görüntü yakalama işlemlerinde hem yeni DV Camcorder'lar hem de bildiğimiz eski analog ekipman kullanılabilirler. Tabii ki analog ekipmanlardan bilgisayarlara görüntü aktarabilmek için A/V'yi FireWire'a dönüştüren adaptörler kullanılması gerekecek. Bu da FireWire ka-

pısına sahip yeni Macintosh'ların bir AV dönüştürücü kullanılarak varolan analog ya da sayısal audio/video ekipmanlarla çalışabilmesi demektir.

Yakın gelecekte FireWire özelliklerini kullanan çevre birimlerinin nitelik ve nicelik bakımından çok çeşitlilik göstereceğine kesin gözüyle bakılıyor. Bu sayede belki siz de yazımızın başından beri bahsettiğimiz aygıtların bir kısmını veya henüz duyurulmamış olan ve önümüzdeki günlerde ilginizi çekebilecek birkaç FireWire aygıtını kullanarak, amatörce gönül verdiğiniz bir konuda düşük maliyetlerle çok başarılı çalışmalar yapabilecek ya da bu sayede yeni bir hobi edineceksiniz. ☐

Derleyen Meltem Uluc

Bilgi İçin

Bilkom A.Ş.
Web: <http://bilkom.com.tr/>
www.apple.com/firewire
E-Mail: info@bilkom.com.tr

KÜNYE

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Gökhan Sungurtekin sgokhan@chip.com.tr

Yazı İşleri Koordinatörü
Uluk Yamanlıçoğlu uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri
Garo Anıkacıoğlu agaro@chip.com.tr
Mehmet Karşıoğlu mkars@chip.com.tr
Güçlü Aydoğan guclu@chip.com.tr
Tolga Sonalp tsonalp@chip.com.tr
Sevda Kılıç chilyaz@chip.com.tr
Kadir Tuztaş chilyaz@chip.com.tr
Banu Cengiz bcengiz@chip.com.tr
Yeliz Aygü (sakreterya) chilyaz@chip.com.tr

Test Merkezi
Şahin Ekşioglu esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıkım ecevitb@chip.com.tr

Katıda Bulunanlar
Berker Güngör, Gökrem Çetin,
Ali Sınırcıyan, Mustafa Başer, Emre Akbaş

Grafik Tasarım
Gökhan Koç gokhank@chip.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü
Gönül Morgül

CHIP Reklam Müdürü

Şebnem Karabiyik

CHIP Reklam Servisi

Yeliz Koyun, Sevil Santaş

Reklam Trafikeri

Aynur Kına

Market Sayfaları Tasarım

Yeşim Kayan

Pazarlama Müdürü

Beste Özderem

Pazarlama Bölümü

Özlem Çeriker, Ayten Çar

Halkla İlişkiler Müdürü

Güler Okumuş

Abone Bölümü Satış Müdürü

Asu Bozyayla

Abone Servisi

Nur Geçili, Serap Ezgin, Ebru Epik

Dağıtım Sorumlusu

Nebi Danacı

Dağıtım Asistanı

Mehmet Çil

Üretim

Turgay Tekatan

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Genel Müdürü

Hermann W. Paul

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Adına Sahibi

Gökhan Sungurtekin

Renk Ayrımı-Film Çıkış ve Baskı

Grafiks Ltd. Şti. Tel: (212) 212-2323

Dağıtım

BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık

Pyalepeşe Bulvarı Zincirlikuyu cad. Ün İş Merkezi

23113 Kasımpaşa-İSTANBUL

CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)

Fax: (212) 297-17-33

Abone Fax: (212) 238-7343

Yazı İşleri Fax: (212) 238-7326

Yazı İşleri E-Mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Abone E-Mail: abone@chip.com.tr

İnternet: http://www.chip.com.tr

VOGEL Ankara Temsilcisi

Diek Özgen

VOGEL Ankara Müşteri Temsilcisi

Serra Yurtman, Batur Odar

Ankara Büro

Çetin Ermeç Bulvarı 4. Cad. 73. Sokak 6/1

Öveçler-ANKARA

Tel: (312) 480-5839 Faks: (312) 480-5958

e-mail: vogelank@chip.com.tr

Copyright by CHIP VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND

ISSN: 1300-9419

Dünyanın çeşitli merkezlerinde kurulu 20 şirketler grubuna sahip Alman medya devi Vogel, 100 yılı aşkın süredir çağdaş teknolojinin kullanımı ve yeni buluşların yaygınlaştırılması amacıyla teknik bilgi iletişimi konusunda hizmet vermekte. Uluslararası aktiviteleri Avrupa ve Asya üzerinde yoğun olan kuruluş, mikroelektronikten bilgisayar teknolojilerine, makina mühendisliğinden çevre korumaya dek geniş bir yelpazeyi içeren konularda yayın yapmakta. Hiçbir şeyin değişim kadar kalıcı olmadığı kuralından hareketle, durmaksızın gelişen teknolojinin gerektirdiği bilgi aktarımını üstlenen Vogel Medya Grubu, İtalya, Ukrayna, İsviçre, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Avusturya, Hindistan, Macaristan, Yunanistan, Romanya, Vietnam, Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Suudi Arabistan'da faaliyet göstermekte. Türkiye'de yayın dünyasına Şubat '96'da önce Chip Bilgisayar Dergisi ile giriş yapan Vogel'in genişleyen ürün yelpazesi simdiilik sektöre yönelik yayın Makina Magazin, Level oyun dergisi ve Winners' Club Magazin dergilerini içermekte.

LEVEL: Vogel/Türkiye bünyesinde ve Vogel/Çek Cumhuriyeti ile ortaklaşa hazırlanan oyun dergisi Level'in ilk sayısı Ocak '97'de piyasaya sunuldu. Türkiye'nin ilk CD-ROM'lu oyun dergisi Level'de yeni çıkan tüm oyunların tanıtım, eleştiri ve hileleri yer almakta. Level CD-ROM ise yurtdışında piyasaya çıkan oyunların oynanabilir demolarını içermekte. Derginin okuyucularına sunduğu hizmetler arasında Level Cheat Hattı da bulunmaktadır.

MAKINA MAGAZİN/MM: Makina imalat sanayinin teknolojik bilgi gereksinimini karşılamak amacıyla Mayıs '96'da yayın hayatına başlayan dergi, Türkiye ve dünyadaki araştırma ve geliştirme faaliyetleri, yeni ürün haberleri ve etkinliklerin yanı sıra uzmanlarla röportajlar ve köşe yazılarına içermekte. Bayiye çıkmayan dergi abone sistemiyle okuruna ulaşmakta.

REKLAM İNDEKSİ

2M	107	MARKET	275-288
3M	151	MASCOM	181
4K	A.K.İÇİ	MASK	233
AKTİFNET	47	MAVİ DONANIM	201
ALBİM	118,119,121	MEDYA BİLGİSAYAR	48-49
ALTINOK	215	MEDYASOFT	53
ANTNET	127	MEGABYTE	183
APC	19	MELSOFT	171
ARMA	97	MICROSOFT	Ö.K.İÇİ,3
ASYA	32,33	MIKROSET	198
BEYAZ BİLGİSAYAR	193	MTS	283
BİLGİTAS	147,149	MULTİMEDYA	91,185
BİLİŞİM 99	112,113	NEBİM	105
BİLSAG	61	NET BİLGİ İŞLEM	12,13
BOĞAZICI	69,81	NETSOFT	211
BSA	274	OLTU	125
COMEL	179,181,209	OLCSAN	169
COMNET	239	PAMPA	205
COMPEX	265	PANCOM	51
ÖZGİ ELEKTRONİK	129	PHILIPS	89
DATA	11-281	PIYON	259
DATAGATE	227	RAKS	188,189
DEMİR YATIRIM	66,67	REKOM	143
DEMO	223	ROMAR	87
DOGA	137	SAATÇIOĞLU	213
EDMONDS	58,59	SAMTEK	65
EGEBANK	89	SEBİT	173
EKİN	221	SELİN	237
EKSEN	71	SENTİM	K.KAPAK
ELMA	145	SETA	141
EMEK	57	SHARP	219
EMPA	26,27,84,85	SİNET	133
ERBOY	111	SÜRAT	225
GEN	207	TELEKOM	117
GOLD BİLGİSAYAR	40,41	TEST	63
HANEL	39	TRANSDATA	131
HESMAK	77	TRUVA	167
HP	93,155	TURANLI	217
İHLAS/ACER	35	TURCOM	135
İNSELBERG	231	UFOTEK	17,45,103,109,165
INTERMEDYA	83	VEGA	5
İŞİK BİLGİSAYAR	21	VISIONS	29
KARMA	A.KAPAK,15,37	WEB BİLGİSAYAR	195
KETSOFT	197	XEROX	9
KONT	95	YENİ MAKRO	175
KOYUNCU	229	YILDIZ	23
KRN	203	YOUNG NEWMEDIA	75

TEMMUZ SAYISINDA NELER VAR?

Internet Explorer 5 Şekerlemeleri

IE5 özelliklerinden en iyi şekilde faydalanmanın yolları, doğru kurulum ve konfigürasyon, IE5 ile Internet'ten radyo dinlemek

Mükemmel Masaüstleri

İhtiyaçlarınıza uygun bir Desktop programlamak elinizde

Yeni Web Standartları

Yeni multimedia eklentileri ile Internet artık daha da canlı

Bilinmeyene Yolculuk

Bilimsel bilgisayar simülasyonları ile yeni buluşlar

DirectX Nasıl Çalışır?

DirectX'in çalışma prensipleri, ayrıntılı bilgiler...

Network Serisi (4)

Komple bir E-Mail sistemi kurmanın yolu

Hacker Saldırılarına Karşı 22 Önlem

Web'den gelecek saldırılara ve tehlikelere karşı korunmanın kolay ve etkili yolları

Test: Resim İşleme Programları

5 hesaplı resim işleme programı karşılaştırmalı testte, fonksiyon kapsamı ve kullanım konsepti farklılıkları, kime hangi program uygun?

Ve Diğerleri

Ayın Shareware'leri,
Chipucu katalogu,
SuperCHIPman,
Visual Basic, Delphi, Star
Office 5.0, Access,
Grafik Ve Donanım Kursları,
Internet Araçları,
Linux,
2000 Yılı Sorunu...